



•• EIBERSLUST ••  
DOOR W. SCHIPPERS

(1.)

NADruk VERBODEN.

**I**s wel geen groote, maar toch een mooie, schilderachtig gelegen bezitting, het oude „Eiberslust,” en als men den blik slaat op de stevige, door weer en wind grauw geworden muren, dan zou men waarlijk niet zeggen, dat zóóveel winterstormen er tegenaan zijn gebulderd, en zóóveel zonneschijn ze heeft geblakerd.

Evenals de meeste boerenhoeven hier in de streek, ligt ook „Eiberslust” niet vlak aan den rijweg, doch is er door een tamelijk breede sloot van gescheiden.

Een steenen brug met zware ijzeren poort verleent toegang tot het erf, en achter de poort verheffen zich twee eeuwenoude lindeboomen, die hun machtige kruinen dicht ineengestregeld hebben.

Het woonhuis, met zijn groen geschilderd houtwerk en spits toeloozend dak, is niet zeer groot, doch de daaraan vastgebouwde schuur en stallen zijn zooveel te ruimer, want hoewel de boer van Eiberslust ook koren en andere veldgewassen verbouwt, is zijn voornaamste bron van inkomsten toch de veeteelt.

Het is niet bij toeval, dat de boerderij den naam Eiberslust draagt, want zie, achter op den nok van de groote met riet gedekte schuur ligt het van ruwe takken gevlochten ooievaarsnest en dat bevindt er zich reeds sinds menschenheugenis.

Toen de grootvader van den tegenwoordigen boer zich als jonge man hier vestigde, was zijn eerste werk, een oud wagenwiel op te zoeken en dat met een paar stevige ijzeren bouten op den nok van de schuur vast te maken.

„Kijk vrouw,” had de stoere Idze Jorringa tot de jonge boerin gezegd, „als zich daar nu dezen zomer eibers op nestelen, dan zullen wij met Gods hulp hier geluk en voorspoed beleven, want wij, Friesche boeren, gelooven, dat de eiber geluk aanbrengt.”

Doch de boerin had er om gelachen, en gezegd, dat het een Heidensch denkbeeld was, terwijl ze er ernstig had bijgevoegd, dat het geluk van den mensch van hooger wil afhangt dan van het al of niet nestelen van den ooievaar op het dak van een huis of schuur.

„Dat weet ik, vrouw,” was Idze's antwoord geweest, „daarom heb ik ook gezegd met Gods hulp.” Maar toch had boer Jorringa vergenoegd in de sterke handen gevreeven, toen hij zag, dat een jong eiberpaar de eerste takken vlocht door de spaken van het oude wagenwiel, en hij had achter de schuur, langs den slootkant, een rij jonge populieren geplant, die later het eibernest eenigszins tegen de ruwe noordwesterstormen zouden beschutten.

De jaren waren heengevloten, de eibers gingen en keerden weer, ieder najaar en elke lente; het leven van de bewoners van Eiberslust kende bij afwisseling vreugde en smart, men plukte er rozen uit 's levens gaarde en men droeg er zijn kruis; doch aan stoffelijken voorspoed had het Idze Jorringa op zijn levenspad niet ontbroken, want toen hij op hoogen leeftijd stierf, werd Eiberslust het onbezwaard eigendom van zijn zoon, den eenigen, die hem van de vier was overgebleven.

Deze bereikte niet zulk een hoogen leeftijd als Idze, want toen de vader van Jauk Jorringa, den tegenwoordigen bewoner, achter de oude dorpskerk zijn laatste rustplaats vond, droeg Jauk juist den soldatenrok. Het was namelijk nog niet zoo heel lang geleden, dat Napoleon ook hier te lande de loting had ingevoerd.

Evenals zijn grootvader en vader is ook Jauk Jorringa

een algemeen geacht man in den omtrek, en als hij gewild had, was hij reeds lang lid van den gemeenteraad in het dorp geweest, doch Jorringa was eenigszins eenzellig van natuur en achtte zich voor die dingen niet geschikt. Hoewel Hollander van geboorte, was hij in zijn hart nog een echte Fries, evenals zijn voorvaderen. Van nature een door en door goed man, kon hij in sommige dingen geweldig koppig zijn. Er moest heel wat gebeuren, voor zijn toorn werd opgewekt, doch was dit eenmaal het geval, dan was hij niet gemakkelijk tot bedaren te brengen zonder die drift te hebben geboet, waarover hij dan echter later steeds diep berouw gevoelde.

Zoo geschiedde het eens, dat Jorringa met zijn zoon Idze, een veertienjarigen jongen, naar de paardenmarkt te P. was gegaan, want de boer had een ploegpaard noodig en nam zelf twee mooie jonge paarden mede, die hij verwachtte voor goed geld aan den man te kunnen brengen.

Idze's moeder, de boerin van Eiberslust, was vol bezorgdheid geweest voor haar wilden jongen, en wel driemaal had ze tot haar man gezegd: „Jauk, let toch goed op Idze, en wees voorzichtig met al die wilde paarden op die drukke markt. Rijd vooral niet te hard, want je weet hoe de jongen is.”

„t Zal best terecht komen, moeder,” had Jauk koeltjes opgemerkt, en Sietske, Idze's twaalfjarige zuster, meende, dat een jongen als Idze best op zichzelf passen kon. Lachend had het ondeugende ding haar broer nog nage-roepen, dat hij voor haar en kleine Anna een grooten peperkoek moest meebrengen.

t Was nog tamelijk vroeg in den morgen, toen ze van Eiberslust wegreden, doch t Augustuszonnetje brandde reeds ongewoon fel op de stoffige landwegen, die slechts hier en daar door hoogopgaande wilgenboomen werden beschaduwd. Telkens moest vader Jorringa den wilden Idze vermanen, zijn jong paard te beteugelen, want den knaap, die kon rijden als een geboren cavalerist, begon het sukkeldrafje, dat de boer had ingezet, tamelijk te vervelen, doch deze was niet van plan met bezweete paarden op de markt te komen.

t Ging op de markt reeds levendig toe, toen Jorringa en Idze aankwamen, doch de boer van Eiberslust was op de P. sche paardenmarkt een van ouds bekende figuur, en spoedig was hem een goede plaats aangewezen, waar hij zijn paarden kon vastmaken aan de door een rij zware palen gehaalde lange lijn.

Rustig wachtte Jorringa nu tot een kooplustige een bod naar zijn mooie dieren kwam doen, en onderwijl keek hij eens om zich heen, of er goede werkpaarden op de markt kwamen. Gaandeweg werd het nog drukker, en t loven en bieden was in vollen gang.

De paarden hinnikten en brieschten, de kooplieden tierden en zwetsten; er werd gekocht en verkocht met klinkenden handslag en rammelende guldens.

Joden met augurken, bananen en sinaasappelen, met scharen, kammen, messen en ontelbare andere snuisterijen, ventten met luid geschreeuw hun waren, en klampten bij voorkeur de kuijrende jonge boeren en boerinnen aan, want de kooplui, de werkelijke paardenkopers, moesten ze nu niet in den weg loopen; die hadden het te druk met handelen en nergens anders oog of oor voor.

Reeds twee keer had Jauk Jorringa een goed bod naar zijn paarden afgeslagen. Ervaren koopman als hij was, had hij reeds lang bemerkt, er veel meer geld voor te kunnen maken, omdat er zooveel vraag naar goede jonge paarden was.

„Wel boer, zijn die twee paarden van jou?” hoorde Jorringa zich opeens toeroepen. t Was een groote, ruwe kereel, die deze vraag deed, het echte type van een Noord-Brabantschen paardenkooper. De lange, tot over de knieën reikende blauwe kiel, van boven met een koperen slot vastgemaakt, de hooge laarzen, de dikke doornen stok, dien hij achteloos in de hand hield, dit alles kenteekende hem als den beroepshandelaar.

(Wordt vervolgd.)





II EIBERSLUST II  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

2.)

Jorringa kende den man wel. 't Was een echte twistzoeker, terwijl hij in den handel als listig en onbetrouwbaar bekend stond, redenen genoeg voor den eerlijken boer van Eiberslust om liever niet met den Brabander te doen te hebben. Koeltjes antwoordde Jauk dan ook: „Ja vriend, dat heb je goed gezien,” doch meteen wendde hij het hoofd weer af en praatte met Idze over den buitengewonen aanvoer van paarden op deze markt.

De paardenkooper gevoelde zeer goed, op welk een terughoudende wijze de boer hem behandelde, doch hij meende, dat deze wijze van doen slechts een truc was om de ratten aan 't spek te helpen.

„Zeg eens, boertje,” vervolgde de Brabander op spottenden toon, „ben je hier gekomen om je beestjes te verkoopen of alleen maar om ze te pronk te zetten? Als pronkexemplaren deugen ze niet, hoor man; het zijn maar heel gewone knollen, al heb je ze netjes opgepoetst.”

De boer haalde de schouders op en antwoordde slechts met een kort, afwijzend woord.

„Zijn ze te koop, ja of neen?” vroeg thans de paardenkooper met verheffing van stem.

„Natuurlijk,” zeide de boer kalm, „natuurlijk zijn ze te koop, doch niet voor iedereen; 't is mij niet hetzelfde, aan wien ik ze verkoop, en als het eenigszins kan, heb ik graag, dat de dieren in goede handen terechtkomen, begrijp je?”

„Kom, kom,” meende de Brabander, wien het bloed naar het hoofd steeg, „dat zijn maar praatjes. Wie op de markt komt om paarden te verkoopen, tracht er zoo veel mogelijk geld voor te maken; daar is het hem alleen om te doen. Maak dus een eind aan die gekheid en zeg me, wat je vraagt voor je knollen.”

Jorringa vroeg een veel te hoogen prijs om van den opdringerigen kerel af te komen, doch deze was er aan gewoon om overvraagd te worden, want in den paardenhandel is dat schering en inslag. Daarom liet hij zich door den bespottelijken prijs, welken de boer hem vroeg, niet van de wijs brengen, maar onderwierp, eer hij verder ging, de beide paarden aan een nauwkeurig onderzoek.

Met ruwe hand opende hij den bek van een der dieren en bekeek nauwkeurig het gebit; dan duwde hij met zijn stevige duimen op de borst en streek langs de fijne pooten om de spieren te betasten.

Jorringa fronste het breede voorhoofd, en de zware wenkbrauwen trokken zich samen, doch reeds was de paardenkooper met zijn onderzoek gereed en stak de bruine, behaarde hand uit om met den gebruikelijken handslag een bod te doen.

„Als je van plan bent één daalder minder te bieden dan ik je gevraagd heb, kun je de moeite wel sparen,” zeide Jorringa stug.

Als antwoord op het gezegde van Jorringa hief de paardenkooper zijn hand opnieuw op, doch de boer stak de zijne niet uit.

„Nu, hoe zit het?” schreeuwde de Brabander met een ruwen vloek, „moet ik een mooi bod doen naar je knollen of blijf je op dien onzinnigen prijs staan?”

Op dit oogenblik drong een kleine, Joodsche koopman zich door den drom van toeschouwers, die, aangelokt door de luide, toornige stem van den paardenkooper zich om dezen hadden heengeschaard, belust op een relletje, dat lang niet tot de zeldzaamheden behoorde op een paardenmarkt.

„Phijpedoppen! mhoioe phijpedoppen!” zoo schreeuwde het Joodje bijna vlak achter den toornigen Brabander.

Woedend wendde deze zich om en met een klinkenden oorvlijg deed hij den Jodenknaap over de straatsteenen buitelen.

Alle omstanders lachten, toen de knaap met tranen in de oogen zijn overal verspreide koopwaar bijeenkrabbelde en zich toen scheldend en dreigend uit de voeten maakte.

Doch de boer van Eiberslust kon over de onverdiende tuchtiging van den Joodschen knaap niet vroolijk zijn.

De Brabander merkte zeer goed de afkeuring en de minachting in de oogen van den boer, en daar hij wel begreep, dat Jorringa hem toch zijn paarden niet wilde verkoopen, meende hij aan zijn ergernis niet beter lucht te kunnen geven dan door met den onwilligen, koppigen boer twist te zoeken.

„Wat hagel, kerel, je kijkt me net aan alsof je me wilt opeten, omdat ik dien Jood een draai om de ooren gaf! Dat raakt toch zeker jou niet, is het wel?”

Jorringa haalde onverschillig de breede schouders op en zeide dan kalm: „Welneen man, raken deed het mij niet, maar toch kan ik om zoo'n heldendaad niet lachen, want ik vind het laf voor een grooten kerel zooals jij bent, om zonder reden een kind te slaan.”

Woedend knarste de paardenkooper op de tanden.

„Denk je soms,” brulde hij, „dat ik jou dik hoofd niet onzacht met de straatsteenen in aanraking durf brengen!” En zijn dikken doornenstok vast in de vuist klemmend, wilde hij op den boer van Eiberslust aandringen.

Jorringa week geen duimbreed terug, maar zijn blauwe oogen begonnen te schitteren als gepolijst staal en zijn korte, breede gestalte scheen grooter te worden.

„Hier blijven, Idze,” beval hij met harde stem, want hij kende den wilden, vermetelen aard van zijn zoon, en zonder vaders bevel zou deze ook zeker den paardenkooper naar de keel zijn gevlogen.

Doch, aan de vijandelijke bedoelingen van den Brabander kwam plotseling een einde, daar op dit oogenblik een forsche hand hem van achter in den kraag greep en hem achteruit rukte.

't Was een rijksveldwachter, een kerel als een boom en hij scheen zijn man te kennen ook.

„Ben je alweer aan 't ruziemaken? Denk er aan, dat ik korte metten met je maak, baas! Heb je me begrepen?”

„Maar ik laat me zóó maar niet door den eersten den besten boer beleedigen, dat moet je niet denken,” zeide de paardenkooper brutaal, terwijl het echter duidelijk was, dat hij zich tegenover den politiemann niet erg op zijn gemak gevoelde.

„Geen praatjes,” zeide deze kortaf. „Wat wil je, dadelijk doorloopen en dezen man niet meer lastig vallen, of met me meegaan, desnoods met een mooi kettinkje om je polsen?”

Nog één dreigenden blik wierp de Brabander op Jauk Jorringa; toen ging hij verder onder het luide gelach van de omstanders, en door den rijksveldwachter zoo lang mogelijk nagestaard, terwijl vlak achter hem, doch buiten het bereik van zijn stok, de kleine Jood hem schel en tergend in de ooren schreeuwde: „Phijpedoppen, mot meheer geen mhoioe phijpedoppen!”

Langzaam gingen de nieuwsgierigen uit elkander en niet lang daarna verscheen een kooper, die Jorringa beter leek dan de Brabander. Spoedig had de boer van Eiberslust nu zijn zaken afgehandeld en inplaats van één, zooals zijn plan was, twee stevige ploegpaarden gekocht.

„Zie,” had hij tot Idze gezegd, „één hebben we er bepaald zelf noodig en den anderen raak ik gemakkelijk kwijt aan den korenmolenaar; die heeft allang uitgekeken naar een sterk beest, om voor den molenwagen te loopen; en Jauk Jorringa wreef genoeglijk met de vlakke hand over den breedden hals van het voor den molenaar bestemde paard; want de boer van Eiberslust was handelaar in zijn hart.

Reeds begon de zon haar stralen in schuinere richting op den landweg te werpen, toen de beide ruiters op weg naar huis gingen.

(Wordt vervolgd.)



3.)

NADruk VERBODEN.

**I**ng lang zoo spoedig niet als in den morgen, 't was nog drukkend warm, en de zware werkpaarden, die door den boer en zijn zoon thans werden bereden, stapten kalm en rustig door het mulle stof van den landweg, regelmatig met de lange staarten zwaaiend om zich zooveel mogelijk de lastige vliegen van het lijf te houden.

Jauk Jorringa, anders tamelijk zuinig met zijn woorden, praatte thans genoegelijk met zijn zoon, en het onderwerp, dat hij behandelde, boezemde den wilden Idze steeds veel belangstelling in, want het ging over paarden, en daar was de jongen dol op.

„Zie vader,” merkte Idze, wiens scherpe blikken overal heendwaalden, eensklaps op, „ik geloof werkelijk, dat daar voor ons uit dezelfde paardenkooper rijdt, die vanmorgen onze paarden wilde koopen; met een koppel paarden achter zich. Er is nog iemand bij hem, ziet u wel, vader; zeker een veedrijver, want nu slaat de man met zijn knuppel op het achterste beest los als een razende. Arm dier!”

Jorringa zeide niets, maar weer trokken zijn wenkbrauwen zich samen en rimpelde zich zijn breed voorhoofd evenals dezen morgen, toen de Brabander zijn paarden den bek zoo ruw openrukte.

Onwillekeurig liet de boer zijn paard nog wat langzamer loopen. Daarvoor had hij zijn reden, want als de mannen, die daar voor hem uitgingen, nog vijf minuten doorreden, zouden ze een kruispunt op den landweg bereikt hebben, en Jorringa dacht wel, dat de Brabander den weg zou inslaan, die naar het veer leidde. En dat was naar zijn zin, want de weg naar Eiberslust liep juist in tegenovergestelde richting, en dus behoefde Jorringa dan den twistzoekenden paardenkooper hier op den eenzamen landweg niet te ontmoeten.

De boer kende geen vrees, tenminste geen vrees voor menschen, en allermint voor een bluffer, zooals die paardenkoopman daar, doch Jauk Jorringa ging het liefst rustig zijn weg, en twist haatte hij tot in het diepst van zijn gemoed; werd hij er echter in betrokken, dan was het beslist buiten zijn schuld, evenals dezen morgen, maar werd hij er tegen wil en dank tóch in betrokken, dan was zijn oud-Friesche koppigheid van dien aard, dat hij liever zou zijn gestorven dan een haarbreed voor dien tegenstander uit den weg te gaan.

Dien trek in zijn karakter was den boer van Eiberslust zich zeer wel bewust, en het had hem reeds ellende genoeg gebracht. Hoe dikwijls was de vrede van zijn gemoed er door verstoord! Daarom hield hij dan ook den gang van zijn paard eenigszins in, door den halster wat aan te trekken.

„Laat ze den kruisweg maar inschieten, Idze,” sprak thans de boer, want ik heb met dien kerel liever niet te doen. „Rijd niet zoo hard, jongen, hoor je me niet?”

Thans gaf de jongen een ruk aan den halster van het dier, dat hij bereed, maar met vlamvend oog en op elkaar geklemde tanden wees hij voor zich uit naar de groep, die nu stil had gehouden op den weg.

Luid vloekend en scheldend hielden de paardenkooper en zijn drijver zich met het achterste paard bezig, maar wat ze er mede uitvoerden kon Jorringa nog niet zoo duidelijk bespeuren, doch de zeldzaam scherpe oogen van Idze zagen het zooveel te beter.

„Wat voeren ze toch uit met dien grooten schimmel, Idze, kun jij het zien?” vroeg thans de boer, terwijl hij

met de hand boven de oogen voor de schuin op het pad vallende zonnestrallen trachtte te zien wat ginds bij den kruisweg gebeurde met het ongelukkige paard, dat daareven door den drijver zoo onbarmhartig werd geranseld.

„Die laffe schurken; een arm dier zóó te martelen, een pak ransel verdienen die kerels zelf.”

Schor van woede kwamen deze woorden over de lippen van den knaap, en hoewel de boer zijn zoon tot kalmte aanmaande, gevoelde de bedachtzame man zelf, hoe het bloed hem met kracht in het gelaat steeg, en geen wonder, want nu men nader kwam, zag Jorringa, dat het achterste paard van het troepje, dat door den paardenkooper werd medegevoerd, kreupel was, en waarschijnlijk de andere niet meer zoo snel kon volgen als de paardenkooper wenschte.

Stokslagen en vloeken konden niet meer helpen en toen namen de halfdrongen kerels hun toevlucht tot een onmenscheijk middel, ten einde het ongelukkige dier te dwingen de andere te volgen. Men had namelijk om de onderlip van het paard een dun maar sterk touw gebonden en dat vast aangehaald. Daarna knoopte men dat touw aan den staart van een der andere dieren vast en nu was de arme schimmel gedwongen, het voor hem uitlopende paard in denzelfden gang te volgen, daar anders de onderlip inscheurde.

„Ik wilde wel om tien gulden, dat ik van deze ellendige zaak niets gezien had,” mompelde de boer binnensmonds, „want als ik er me mee bemoei, loopt het mis, dat weet ik vooruit.”

De waarschuwende woorden van zijn vrouw kwamen Jorringa in de gedachten. „Jauk, let toch vooral op Idze en wees voorzichtig, had de bezorgde moeder gezegd. En hoe zou het nu gaan, als hij den twistgierigen Robbert Birren, zoo heette de paardenkooper, staande zou houden op den weg om hem te noodzaken den kreupelen schimmel los te maken?

't Leed bij Jorringa niet den minsten twijfel of er zou een botsing volgen, want de Brabander zou de gelegenheid niet laten voorbijgaan, om met den boer, die vanmorgen de oorzaak was, dat de veldwachter hem als een kwajongen behandelde, eens goed af te rekenen hier, op den eenzamen landweg. En zou Idze zich op een afstand houden als er slagen vielen? Daarvoor kende hij zijn zoon veel te goed en diens vermetel karakter had hem reeds hoofdbrekens genoeg gekost.

Hoe meer hij nadacht, des te sterker werd de overtuiging bij hem, dat hij zich niet mocht en kon bemoeien met deze zaak.

Daar klonk echter het akelig, smartelijk gehinnik van den armen, gemartelden schimmel hem in de ooren, en Jorringa's vuist greep vaster den doornestok, zoodat de knokkels wit werden.

Opeens schoot Idze met zijn vos vooruit, en de dreunende hoefslag overstemde het geroep van Jorringa, waarmede deze den knaap beval, niet zoo dwaas te rijden. Eer de boer het kon verhinderen, had de knaap met zijn zakmes den schimmel losgesneden.

In een oogwenk was de boer van Eiberslust Idze opzij, en een klinkende oorvijs wierp dezen bijna van zijn paard. Daarmede was echter Idzes daad niet ongedaan gemaakt en de gevolgen lieten zich dan ook niet lang wachten.

De Brabander had wel bemerkt, dat er ruiters achter hem aankwamen, doch door den roes, waarin hij verkeerde, had hij nog niet gezien wie het waren, en er dus verder geen acht op geslagen. Toen hij echter plotseling den luiden hoefslag van Idzes ros vlak achter zich hoorde, keek hij snel om en bracht met een hevigen ruk en een luid geschreeuw: „Ho bonk!” zijn paard tot staan.

„Dat heb jij den jongen opgestoot, leelijke, huichelachtige boerendikkop,” brulde Robbert Birren, heesch van woede, „maar nu zullen we hier afrekenen, kameraad; je zult me van een kwaden kant leeren kennen, dat verzeke ik je.”

(Wordt vervolgd.)





4.)

NADRUK VERBODEN.

**M**et één slag sprong de Brabander van zijn paard. „Houd hem vast,” snauwde hij zijn metgezel toe, en zijn zwaren stok met dikke lodden knop opheffend wilde hij op Jorringa losstormen.

„Pas op, vader, pas op!” schreeuwde Idze en wierp de teugels van zijn paard om, teneinde den woedenden paardenkooper nog een oogenblik den weg te versperren, doch deze dook onder den kop van den vos door en hief vloekend en tierend zijn stok op voor een geduchten slag.

Alle goede voornemens van Jauk Jorringa, om tot geen prijs met den ruwen kerel twist te krijgen, verdwenen op dit oogenblik als sneeuw voor de zon, en al had hij ook nog zoo goed gewild, thans viel er met den woesteling, die hem aanviel, niet te redeneeren en de boer van Eiberslust moest vechten, of hij wilde of niet.

Doch Jauk Jorringa wilde thans wél, want een snellen blik op den armen schimmel had hem doen zien, dat het bloed uit de ingescheurde lip van het dier op den grond druppelde, en dit gezicht wekte zoodanig zijn toorn op, dat de onverhoedsche aanval van Robbert Birren den boer gansch niet onwelkom was. Den woedenden slag van den paardenkooper ving hij met zijn stok op, want niet voor niets had Jauk in zijn jeugd den soldatenrok gedragen, had hij bekend gestaan als een der beste schermers van zijn eskadron.

Nu sprong ook hij van zijn paard, dat onmiddellijk door Idze bij den halster gegrepen werd, en toen drong de boer, gloeiend van toorn, op den Brabander toe.

Reeds bij den eersten slag van Jorringa, brak de stok van Robbert Birren doormidden, doch déze, die veel grooter van persoon en bovendien wel tien jaar jonger was dan de boer, greep onmiddellijk zijn tegenstander aan, met de bedoeling, hem op den grond te werpen, in de meening, dat hem dit niet moeilijk zou vallen. Doch hij had zich deerlijk in Jauk Jorringa vergist. Hevig was de worsteling der beide sterke mannen, en de paardenkooper, die schuimbekte van woede, spande vruchteloos al zijn kracht in om den taaien boer onder te krijgen.

De kracht van Jorringa scheen echter met de minuut te verdubbelen, en de Brabander, die begon te begrijpen, dat hij spoedig het onderspit zou moeten delven, deed alle mogelijke pogingen om een hand vrij te krijgen en zijn mes te kunnen trekken.

De boer van Eiberslust bemerkte zeer goed, waar het den valschen kerel om te doen was, en zijn korte, forsche armen omklemden het lichaam van Birren zoodanig, dat diens ribben kraakten en de adem hem bijna begaf.

Nog een hevigen ruk en de boer smakte zijn tegenstander op den grond en zette hem de zware knie op de borst.

„Een armen, kleinen Jood slaan, en een weerloos dier martelen, dat gaat voor zoo'n booswicht als jij bent gemakkelijk genoeg, maar de boerendikkop valt je niet mee, niet waar? Nu je me echter tot vechten gedwongen hebt, zal ik het je inpeperen ook,” schreeuwde Jorringa, en zijn vuistslagen vielen als mokerslagen op het gelaat van zijn tegenstander.

„Houd op! houd op!” gilte de Brabander, „je slaat me dood. Ik smeek om genade, zeg maar wat je van me hebben moet, maar laat me los.”

Nu scheen Jauk Jorringa tot bezinning te komen.

„Ja, nu roep je: laat me los, om zoodra ik je loslaat

en je op je beenen staat, je mes te trekken en me daarmee te lijf te gaan, schelm; of denk je, dat ik daar straks je bedoeling niet begreep?”

„Laat me los,” kermde de man weer, „laat me los en ik zal, als je dat wil, mijn mes wel in de sloot gooien, maar laat me verder ongehinderd mijn weg gaan. Waarom moest je jongen zich ook met mijn dingen bemoeien?”

Op hetzelfde oogenblik sprong de boer van Eiberslust overeind, want iets anders trok zijn aandacht.

De paarden van Robbert Birren, waarbij een paar jonge dieren, waren schichtig geworden door het rumoer van het gevecht, en de drijver kon ze alleen niet baas worden, terwijl hij groot gevaar liep, door de steigerende dieren onder den voet te worden getrapt. Idze, die zelf op twee paarden moest passen, kon den man niet helpen, maar nu snelde Jorringa te hulp en deze wist spoedig de angstige dieren tot bedaren te brengen.

Inmiddels was ook de paardenkooper overeind gekrabbeld en haalde, terwijl hij op zijn lange beenen stond te waggelen, een bontgeruiten zakdoek uit zijn wambuis onder zijn gescheurde blauwe kiel. Met den doek trachtte Robbert Birren het bloed te stelpen, dat hem tappelings uit neus en mond liep; en de ruwe, sterke man moest met de hand tegen een boom steunen, om niet door de duizeling, die hem overviel, tegen den grond te slaan.

Nu kwam Jorringa weer naar hem toe, en de boer schrok, toen hij zag, hoe deerlijk hij den Brabander had toetakeld. Als men hem niet boos maakte, was Jauk Jorringa in den grond van zijn hart een door en door goede kerel.

Bont en blauw was het gansche gelaat van Robbert Birren, de oogen waren sterk gezwollen, en het bloed, dat zijn zakdoek doorweekte, bleef maar hevig vloeien.

De boer van Eiberslust voelde zijn toorn verdwijnen om plaats te maken voor een opwelling van berouw.

„Waarom moest je dat arme paard ook zoo onmenscheijk behandelen,” sprak hij thans. „Zie eens, hoe deerlijk de lip van het stomme dier ingescheurd is; de schimmel is immers kreupel, dus kan hij onmogelijk zoo hard loopen als de andere gezonde paarden.”

„Dat is nog geen reden, om zonder een woord tot mij te zeggen, geheel willekeurig, mijn paard van de andere los te snijden; 't is toch in elk geval mijn eigendom, waarmede ik doen kan wat ik wil,” morde Birren. „En wat wil je nu eigenlijk van mij, nadat je me half dood geslagen hebt? Zeg het maar, want je bent veel sterker dan ik.”

De boer krabde zich achter de ooren, en was met de gansche zaak niet weinig verlegen, doch spoedig herstelde hij zich.

(Wordt vervolgd.)



In de gedenkmaand van 't gedenkjaar van Rembrandts verscheiden.

**A**ls jonge man reeds was Rembrandt beroemd. Gold hij voor een groote onder de grooten.

Als jonge man reeds.

Als jonge man slechts.

Als hij „Tulps Anatomische Les” heeft geschilderd, is zijn naam gevestigd.

Dan verdient hij z'n goud.

Van alle kanten, ook uit het buitenland stroomden dan de leerlingen naar hem toe.

Hij trouwt Saskia, de burgemeestersdochter van Leeuwarden, en kan haar den stand doen voeren, die haar past.

Hij kan koopen, ook aan kunstschaten, wat hij wil.

In de paleizen der Europeesche vorsten hangt zijn portret.



II EIBERSLUST II

DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.

5.)

**B**aat ik je eens eerlijk wat zeggen, Birren. Wat er gebeurd is, spijt me nu geducht, en is eigenlijk voor een groot deel de schuld van dien kwa-jongen daar, want ik was inderdaad niet van zins, mij met je zaken te bemoeien, hoewel ik slecht zien kan, dat een weerloos schepsel wordt mishandeld. Doch wat eenmaal geschied is, kan niet weer ongedaan worden gemaakt, maar wil ik je nu eens een goed voorstel doen?"

"k Zal eerst mijn zakdoek eens uitspoelen daar in de sloot," sprak Birren, "want ik raak meer bloed kwijt, dan ik vandaag bier heb gedronken, dat is vast; als ik daarmee klaar ben, wil ik graag dat goede voorstel van je hooren!"

"Laat dat uitspoelen maar," zeide Jorringa, en reikte den paardenkooper zijn eigen zakdoek toe.

Eenigszins verwonderd keek Birren den boer aan; hij begreep niets van dien man, die straks hem schier dood-sloeg, en vocht met de grimmigheid van een beer, en hem thans zijn zakdoek gaf, teneinde het bloed te stelpen, dat hij zelf had doen vloeien.

"Luister eens," ging Jorringa voort, "wat ik met mijn voorstel bedoel. Kijk — geen vijf minuten rijdens hier vandaan heb ik een klaverveld liggen, dat een week of drie geleden gemaaid is en waarin ik de paarden, die ik bij me heb, straks wil laten loopen. Nu wil ik je voorstellen om jouw kreupelen schimmel mee te nemen, en hem bij mijn beesten in de klaverweide te doen, dan kunt ge hem een paar dagen laten loopen en zelf komen, of je drijver sturen om hem te halen; dan zal het stomme dier wel wat steviger op zijn pooten staan, denk ik."

Een oogenblik bleef Robbert Birren den boer van Eiberslust met zijn gezwollen, met bloed beloopen oogen aanstaren, evenals daar straks, toen Jorringa hem zijn zakdoek gaf.

Daar zou wel iets achter zitten, dacht de paardenkooper, want de man was van kindsbeen af gewoon te bedriegen als hij er kans voor zag; eerlijkheid en goede trouw beschouwde hij als dwaasheid. Daarom wekte het voorstel van den boer dadelijk zijn argwaan op.

"En wat moet ik daarvoor betalen," vroeg hij, nog steeds met den zakdoek tegen zijn neus gedrukt, want telkens vloeiden er nog druppels bloed uit het deerlijk gehavende reukorgaan.

"Daarvoor betaal je me niets," zeide de boer kortaf, en scherp voegde hij er bij: "Begrijp je nu nog niet, dat ik medelijden met dat arme, mishandelde paard heb?"

"Nou, of ik dat begrijp," sprak de Brabander. "Je hebt zooveel medelijden met een onwilligen knol, dat je er een man voor zoudt doodslaan!"

"We moesten er verder maar geen woord meer over spreken en de gansche ongelukkige geschiedenis trachten te vergeten. Zou dat niet het beste zijn?"

Zwijgend knikte Robbert Birren met het hoofd, doch in zijn hart dacht hij er heel anders over, want hij was er waarlijk de man niet naar, om een nederlaag, zooals hij daar straks geleden had, te kunnen vergeten.

Geen woord werd er meer tusschen de mannen gewisseld, en een oogenblik later reed de paardenkooper met zijn drijver en zijn troep paarden in snellen draf den kruisweg op, die hem naar de rivier voerde, terwijl Jauk Jorringa, stapvoets rijdend, om den kreupelen schimmel te sparen, binnen een kwartier de klaverweide had bereikt, waarover hij met Birren had gesproken.

Hier namen zij hun paarden de halsters af en lieten de vermoede dieren naar hartelust grazen, terwijl ze zelf te voet den weg naar Eiberslust opgingen.

't Was nog ongeveer een half uur loopen, doch geen woord werd er meer tusschen vader en zoon gewisseld. Het voorhoofd van den boer was bewolkt, en in gedachten verzonken stapte hij met loomen tred door het mulle zand van den landweg.

Ook Idze gevoelde zich onder deze omstandigheden terneergeslagen, en bedaard en stil stapte hij naast zijn vader voort, terwijl hij nu en dan tersluiks een blik wierp op het bekommerde gelaat van zijn vader.

Dat was echter geheel in tegenstelling met zijn natuur. Niet voor niets noemde men den zoon van Jorringa den „wilden Idze;" in den geheelen omtrek was er geen jongen van zijn leeftijd, die durfde wat hij dorst wagen.

Geen water zoo diep, of Idze dook naar den bodem; geen eksternest zat zoo hoog in de oude, reusachtige populieren van Eiberslust, of Idze klom er bij.

Geen paard zoo woest en onhandelbaar, of Idze dorst het te berijden; geen knaap zoo groot of zoo sterk, al was hij ook boven zijn leeftijd, of Idze durfde er zoo noodig een gevecht mee aangaan. En toch, ondanks zijn onstuimig karakter mochten allen, die hem kenden, den vroolijken, levenslustigen bengel gaarne lijden.

Altijd stond hij gereed om voor zwakkeren partij te trekken, ook al moest hij zelf het gelag betalen; steeds bereid om iedereen te helpen, terwijl men met een goed woord alles van Idze gedaan kon krijgen. Den jongen, met wien hij gisteren bijvoorbeeld gevochten had, zou hij den volgenden dag zijn mooiste appels geven. Lang boos blijven kon men dan ook onmogelijk op den jongen, al had hij het ook nog zoo bont gemaakt.

Geen woord werd er in deze oogenblikken tusschen vader en zoon gewisseld.

Gevoelde Jauk Jorringa schuld, Idze niet minder, en al tintelde zijn linkeroor nog van den klap, dien zijn vader hem gaf, toch was hij er van overtuigd, dat hij er minstens nog drie zoo verdiend had, want feitelijk was hij, Idze, de aanleidende oorzaak geweest, dat vader vechten moest met dien woesten kerel. De jongen gevoelde, dat zijn vader verdriet had over het gebeurde, en dat deed Idze pijn.

"Vader," zeide hij ten slotte zacht, "vader, geef me nog maar een paar goeie opstoppers, omdat ik daarstraks dien schimmel heb losgesneden."

Ernstig zag de boer zijn jongen aan, en zeide dan met een diepen zucht: "t Zou niet veel meer baten, Idze, al ging ik je nu slaan; wat gebeurd is, is gebeurd, en hoe minder je nu over die ongelukkige zaak spreekt, des te liever is het mij. Begrijp je dat, Idze?"

"Ja zeker, vader," antwoordde de jongen snel, "want zoover ik weet, heeft niemand het gezien, dus in het dorp of bij ons thuis behoeft ook geen mensch er iets van te weten."

"Maar God zag het, Idze, en Hij weet het, vergeet dat nooit, jongen. We hebben allebei dwaas en zondig gehandeld, maar," en weer zuchtte de boer, "het is nu eenmaal gebeurd en er kan niets meer aan veranderd worden."

De torenklok van het dorp deed reeds zeven slagen hooren, toen Jauk met zijn zoon de steenen brug van Eiberslust overstapte, en t was de boerin een pak van 't hart, toen ze haar wilden jongen zoo kalm naast zijn vader, onder de zware lindeboomen door, op het huis zag afkomen.

Doch, het moederoog ziet scherp, en voornamelijk het oog eener moeder, zóó vol zorgende liefde als Jorringa's huisvrouw. Nog voor haar man de deur had opengedaan, wist ze, dat er iets was, dat zijn gewone gemoedsrust had verstoord, en ook begreep ze, dat het wel in verband zou staan met Idze, want toen deze voorbij het raam ging, om de halsters in den paardenstal te gaan brengen, keek hij niet eens naar binnen, doch liep met neergeslagen oogen voorbij.

(Wordt vervolgd.)

## INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

### Groote gezinnen.

De Franschen moeten veel kinderen hebben. Anders — ge moogt in het vredesverdrag zetten wat ge wilt — is Frankrijk verloren! Het is een daad van lafhartigheid, zich te onttrekken aan de menschenplicht, om veel kinderen te hebben. Ik bid u, naar middelen te zoeken om er de Franschen toe te brengen, groote gezinnen te verwekken."

Aldus sprak dezer dagen Clémenceau in den Franschen Senaat. En deze woorden werden herhaaldelijk krachtig toegejuicht.

Drie dingen kunnen wij hieruit leeren.

Ten eerste, hoe droevig de zedelijke toestand in een land moet zijn, als in een openbare vergadering zulke woorden moeten worden gebezigd. De bevolkingscijfers van 1918 zijn voor Frankrijk dan ook weer bedroevender dan die van vorige jaren. Ongerekend de verliezen in den oorlog, is de burgerlijke bevolking van Frankrijk verleden jaar verminderd met 389.575 zielen! Ongeveer 200.000 hiervan kunnen geschreven worden op rekening van de griep. Maar dan nog overschrijden de sterfgevallen de geboorten met bijna 200.000!

Ten tweede, dat, wanneer de menschen God verlaten en vergeten, zij naar allerlei middelen moeten omzien om ondergang en ellende te voorkomen, waarbij men echter telkens weer tot de slotsom komt, dat een kwaad, eenmaal goed heeten, niet meer te stuiten is, ook al zou men dit later willen, gezien de onafwendbare schrikkelijke gevolgen.

Ten derde, hoe onze Bijbel gelijk krijgt, die het zoo duidelijk heeft gezegd, dat kinderen een erfdeel, een zegen des Heeren zijn. Zijns ondanks heeft Clémenceau dus in het openbaar de veelal gesmade woorden der Schrift moeten eeren.

Doch vergeten we niet, dat Clémenceau genoemde woorden niet heeft uitgesproken, en zijn toehoorders ze niet met „zeer goed, zeer goed" hebben toegejubeld, omdat ze tot inkeer zijn gekomen, dat ze God en Zijn gebod hebben terzijdegesteld! Neen, alleen uit vrees voor ondergang van de Fransche natie is aldus in het openbaar getuigd. Wanneer Frankrijk aldus voortgaat met jaarlijks in onderdanen-tal sterk af te nemen, dan ligt het straks ten prooi voor den vijand. En de angst daarvoor heeft aldus doen spreken.

Toch houden we dankbaar aanteekening van deze officiële uitspraak. Gods Woord wordt er door in het gelijk gesteld. En dat wel in een land, waar men op de hoogste plaats beweert, met God te hebben afgedaan!

Mocht het ook in ons land worden bedacht! Want wij behoeven waarlijk niet naar Frankrijk te gaan om de zonde te vinden van het twee-kinderstelsel. De Amsterdamsche bevolkingscijfers over de laatste 25 jaar toonen aan, dat de bevolking er toenam van 446.657 tot 644.073; en dat der huwelijken van 3104 in 1893 tot 5269 in 1918. Terwijl daarentegen het aantal geboorten verminderde van 14.632 in 1893 tot 13.681 in 1918. Zijn dit geen droeve cijfers?

Laat ons toch een ieder in eigen kring, en waar mogelijk ook in het openbaar, de ordeningen Gods aan de zielen voorhouden! Want alleen dan is er zegen te verwachten, als rekening wordt gehouden met hetgeen God heeft voorgeschreven.

### Vliegen.

Noemde indertijd Voltaire den grooten natuuronderzoeker en Schriftgelovige Isaac Newton een dwaas, omdat deze had geschreven, dat eenige profetieën der Schrift eerst konden vervuld worden, als er een middel was gevonden om te reizen met een snelheid van vijftien uren gaans per uur, thans heeft de Fransche uitvinder Blériot bericht, dat het binnen een jaar mogelijk zal zijn de lucht te doorkruisen met een snelheid van honderd uren gaans per uur! Staan we niet verstomd, als we zien wat de mensch in korten tijd op vlieggebied heeft gepresteerd?... Maar we zijn tegelijkertijd bedroefd, dat zij, die deze gaven van den Schepper ontvingen, niet met Hem, den Gever, rekening houden. Toen onlangs de „Elta" gesloten werd, dankte een der redenaars „de Natuur voor haar goede gezindheid"! Verder geen woord van erkenning van God!



EIBERSLUST

DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

6.)

Moeder Elze vroeg niets; de boerin van Eiberslust wist met het zoo fijne gevoel eener verstandige, liefderijke vrouw de dingen van haar huiselijke omgeving steeds op de rechte wijs aan te pakken.

O, ze kende zoo nauwkeurig de karakters harer huisgenooten! Het stugge, maar in den grond zoo edele gemoed van Jauk, was voor haar als een open boek, en ze wist, dat hij, voor hij dien avond zijn legerstede zou opzoeken, uit eigen beweging zijn hart voor haar zou uitstorten, en vertellen, wat hem den afgelopen dag was overkomen en hem nu het hart bezwaarde. En haar Idze? Wat al zorgen en angsten had ze doorgemaakt als ze hoorde of zag, hoe de waaghals letterlijk nergens voor stond! Als Jauk soms zijn kalmte verloor, en den bengel een flinken draai om de ooren gaf, dan had dat lang zoo veel uitwerking niet op den wilden Idze, als dat zijn moeder hem alleen bij haar in de ruime, zonnige slaapkamer riep, en den jongen daar op het verkeerde van zijn gedrag wees.

Dan kon ze soms zóó op zijn gemoed werken, dat hij plotseling de armen om haar hals sloeg, en terwijl de tranen in zijn staalblauwe oogen drongen, zijn moeder hartstochtelijk beterschap beloofde.

Dien avond had de boer het nog druk, want als hij bijna den geheelen dag uit zijn bezigheden geweest was, zooals nu, had hij geen rust vóórdat hij met alles op de hoogte was, wat gedurende zijn afwezigheid was voorgevallen. Jauk Jorringa ging van het echte boerenstandpunt uit, dat het oog van den meester de paarden vet maakt.

Reeds pinkelden de sterren boven Eiberslust, toen Jauk eindelijk met alles gereed was, en, een zucht van verlichting slakend, zich met zijn volle zwaarte in zijn eikenhouten leunstoel liet vallen.

Het avondeten was spoedig genuttigd, en kort daarop begaven Idze en zijn beide zusters zich ter ruste.

Zwijgend rookte Jauk zijn pijp, terwijl moeder Elze inmiddels de tafel afruimde.

„Zullen we ook maar niet aanstalten maken om naar bed te gaan, Jauk," sprak de boerin na eenige oogenblikken, „'t is morgenochtend weer vroeg dag."

Terwijl de boer zijn pijp uitklopte op de palm van zijn vereelde hand, werd het vriendelijk, opgeruimd gelaat van moeder Elze plotseling ernstig.

„Jauk," sprak ze, terwijl ze op den hemdsboord van haar man wees, „Jauk, hoe kom je aan die bloedspatten op je overhemd?"

„'t Is een ellendige geschiedenis, vrouw, maar ik wil het je toch van a tot z vertellen," en op zijn gewone, kort afgebroken wijze van spreken, stortte hij voor moeder Elze zijn hart uit, zonder iets achter te houden.

Idze, die in de zolderkamer sliep, vlak boven de woonkamer, had tegen zijn gewoonte den slaap niet kunnen vatten; zijn gehoor, dat, evenals zijn gezicht, zeldzaam scherp was, ving ieder geluid op. Eerst was het uit de verte de kreet van een nachtuil, dan het geloei van een os in een weide, ver achter de hoeve; doch toen werd zijn aandacht getrokken door de stem van zijn vader, die vertelde, hetgeen er den afgelopen dag was voorgevallen.

Weer deed Idze zich de bitterste verwijten. Hij toch was de hoofdschuldige van de vechtpartij bij den kruisweg, en het sneed hem door de ziel, toen hij aan den toon van vaders stem hoorde, hoe neerslachtig deze was.

„Ik had beter op Idze moeten letten,” hoorde hij zijn vader ten slotte zeggen; „dan had alles voorkomen kunnen worden, al kookte me ook het bloed in de aderen over die laffe dieren mishandeling. Toen die kerel echter op me aanvloog, moest ik me toch verdedigen, Elze?”

Idze had wel willen roepen: „Zeker! vader was wel degelijk in zijn recht, al had hij den schurk ook doodgeslagen,” doch de heldere, kalme stem van zijn moeder bereikte zijn oor, en die stem riep als altijd betere gevoelens wakker in zijn onrustig, opbruisend jongenshart.

„Mijn beste man, er staat geschreven: „Word van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede.” 't Is niet gemakkelijk om daarnaar te handelen, doch heb je getracht om het te doen, Jauk?”

„Nee, Elze, helaas niet. Toen Robbert Birren mij aanviel, was ik misschien nog vechtlustiger dan hij, en indien hij sterker geweest was dan nu is gebleken, wel, dan weet ik niet wat er zou gebeurd zijn; nu riep hij spoedig om genade, wat gelukkig was voor hem en — voor mij.”

„Jauk, het is gebeurd, en 't helpt niet, of we er veel over praten, maar je weet wel, dat de Heere Jezus heel anders gezind was. Hij wilde niet, dat geweld met geweld werd gekeerd. Er was geen drift in Zijn hart. En al is het nu ook nog zoo gebrekkig, en onder voortdurend struikelen en vallen, we moeten tóch trachten Hem na te volgen, Jauk; maar onder biddend opzien tot God. In eigen kracht gelukt het nooit.”

Toen werd het stil in de woonkamer. Nog een tijdlang woelden tegenstrijdige gedachten in het brein van den wilden Idze en terwijl hij reeds half sliep, mompelde hij nog: „Vader was in zijn recht, vader was wel degelijk in zijn recht.”

(Wordt vervolgd.)



### Gods gerechtigheid.

Rom. 1 : 17.

Ieder mensch, die nadenkt over de verhouding tusschen God en den mensch, gevoelt wel, dat alleen de rechtvaardige voor Gods aangezicht kan bestaan. Daarom heeft de mensch te allen tijde getracht, zich tot een rechtvaardige te maken. Daartoe diene de groote godsdiensten, van Mohamed, van Boeddha, van Kong-fu-tse. Dat hebben we ook in ons eigen hart: we trachten onze eigen rechtvaardigheid op te richten; we trachten goed te zijn en te doen, rein te leven.

En toch, wanneer we wáár zijn; wanneer we achtgeven op ons hart, en onszelf zien zooals we werkelijk zijn, dan weten we wel, hoe ver we van die rechtvaardigheid verwijderd zijn. We vormen ons een denkbeeld van een volmaakt mensch, en we beseffen, dat wij er niet aan beantwoorden.

Maar nu komt het Evangelie van Christus: Gods kracht.

En er bestaat een bijzondere reden, waarom dat Evangelie Gods kracht kan genoemd worden.

Want het Evangelie heeft een nieuwe rechtvaardigheid openbaar gemaakt. Een rechtvaardigheid, die niet uit den mensch is, maar uit God. Daarom wordt ze de rechtvaardigheid of gerechtigheid van God genoemd. Gods gerechtigheid heeft Christus getroffen op het kruis. Op grond van geloof nu, wordt deze gerechtigheid geopenbaard. God is door Christus volkomen bevredigd. En de gerechtigheid Gods is nu uit genade het deel van een ieder, die gelooft.

## MEDEA.

Ik zal u verhalen van Medea.

Het is een heel oud verhaal, meer dan drie duizend jaar oud.

En als ge straks het hoofd schudt, omdat ge niet gelooven kunt, dat wat ik u zeg, — bedenk dan, dat zoo oud het verhaal al is. In de nu duistere, lang vervlogen dagen van oud-Griekenland vertelden de vaders het aan hun kinderen. En als deze kinderen groot geworden waren en oud, en zelf ook vaders en moeders geworden waren, vertelden zij het, op hun beurt, aan hun kinderen. En zoo ging het verhaal van mond tot mond. En zoo werd de vorm veranderd. En ook de inhoud. En ik kan niet meer zeggen wat nu de kern van waarheid is in dit zeer oude verhaal. En wat ik moet opvatten als symbool van dieper verborgen waarheid, ik weet het niet.

Als ik u ga verhalen van Medea, dan dient ge ook te weten van de gouden vacht, van het *gouden vlies*, zooals ge die vacht misschien meer hebt hooren noemen.

Weet, dat nu ruim drie duizend jaren geleden regeerde in het landschap Boeotië koning Athamas. Nadat zijn vrouw Nephelē hem twee kinderen, Phrixus en Helle, geschonken had, verstiet hij haar en huwde hij met Ino. Ino was een slechte vrouw. Zij haatte Phrixus en Helle en besloot ze te doodden. Maar Nephelē, hun moeder, waakte over hen. Van den god Hermes had zij een prachtige ram met gouden vacht ontvangen. Dezen schonk zij aan haar kinderen en op zijn rug ontvloden zij.

Toen zij de zeeëngte der Dardanellen overzwommen, verdronk Helle in de zee, die naar dit ongeval den naam *Hellespont* — zee van Helle — ontving. Phrixus echter landde gelukkig in het landschap Colchis aan de Zwarte Zee en vond bij den koning Aëtes een gastvrije ontvangst.

Den ram, die hem door de golven gedragen had, offerde hij aan Zeus, den oppergod, maar de gouden vacht gaf hij den koning ten geschenke, die haar aan Ares toewijdde en in het aan dezen god geheiligd bosch aan een eik ophing.

En daar Aëtes wel begreep, hoe ieder hem dezen schat benijdde, en menig man er zich van zou willen meester maken, liet hij de gouden vacht bewaken door een vreeselijken draak, met klauwen zeer scherp, en pooten zeer sterk, en een muil zeer gruwelijk. Deze draak sliep nooit. En zoo meende Aëtes zijn schat wel bewaard.

In Griekenland ging het verhaal van het gouden vlies van mond tot mond. En weldra werd de verovering van dien schat beschouwd als het edelst doel der eierzucht van de dappere koningen des lands. Maar — zulk een onderneming leverde schier onoverkomelijke bezwaren op.

Wie was zoo kloek, dat hij trotseeren durfde de gevaren van de reis naar het „verre land”?

Wie was zoo dapperheid, dat hij den strijd aanbinden durfde met den vreeselijken draak?

Wie?

Jason was het.

De broederszoon van Athamas, dien zoeven ik u noemde. — Pelias had zijn broeder Aeson wederrechtelijk van de heerschappij beroofd, en toen dezen een zoon, met name Jason, geboren werd, had hij het er op toegelegd, dezen uit den weg te ruimen. Maar Aeson verborg zijn zoon Jason, ver weg van Iolcos, waar Pelias regeerde, en liet het gerucht van zijn dood verspreiden. Dus meende Pelias zeker te zijn van zijn onrechtvaardig verkregen heerschappij.

Na vele jaren was Jason opgegroeid tot een schoon en krachtig jongeling. En in het volle gevoel van zijn kracht toog hij naar Iolcos, om de hem toekomende heerschappij van zijn oom terug te eischen.



7.)

## HOOFDSTUK II.

## Op Trommershof.

Als des winters het dichte loover der oude populieren van Eiberslust was afgevallen, en men keek door het raam aan den Noordkant van Jorringa's huiskamer, dan werd de aandacht dadelijk getrokken door het roode pannendak van een groote boerenhoeve, dat ver uitstak boven de er om heen gebouwde arbeiderswoningen.

't Was de hoeve van Toon Trommers, die den naam had, een der rijkste boeren uit den omtrek te zijn. De hoeve was nog geen twintig jaar geleden nieuw opgebouwd op dezelfde plek, waar men het eeuwenoude Trommershof had afgebroken.

Dat was gebeurd in den tijd, dat Toon Trommers in het huwelijk trad met een rijke boerendochter, het eenige kind van den wethouder van het dorp, den ouden Van Rensum.

Niet alleen dat Maartje van Rensum rijk was, maar bij het jonge volk uit den geheelen omtrek gold zij als het mooiste meisje uit het dorp.

Met dat huwelijk van Trommers en Maartje van Rensum echter, was het destijds toch niet heelemaal in orde geweest, en dat was het thans nog niet.

De zaak zat zóó in elkander. Toon Trommers en Jauk Jorringa, de tegenwoordige boer van Eiberslust, waren vrienden geweest van jongs af.

Als kinderen hadden ze samen gespeeld en als schooljongens zaten ze in één bank. Toen hadden ze beiden een laag nummer getrokken in de loting, doch van dat oogenblik liepen hun wegen een weinig uiteen, want Jauk werd soldaat, terwijl Toon Trommers kon thuis blijven, omdat diens rijke vader hem vrijkocht van den militairdienst. De vriendschap tusschen de beide jongelieden bleef echter bestaan, en als Jauk met verlof thuis kwam, waren de beide jonge mannen onafscheidelijk van elkander, en waar Jauk was, daar kon men ook Toon Trommers vinden.

't Kan echter vreemd loopen in de wereld. De twee vrienden, die in weerwil, of juist tengevolge, van hun uiteenlopend karakter altijd zoo prettig met elkander omgingen, konden niet langer samen overweg, toen er een meisje in het spel kwam. Noch Jauk, noch Toon Trommers hadden tot dusver veel acht geslagen op de meisjes van het dorp. Daarin kwam echter verandering, toen Jorringa tegen Kerstmis met veertien dagen verlof thuis kwam. Het had namelijk hard gevoren, het ijs was prachtig en op een lage, door griend en moeras omgeven weide, kort bij den ouden watermolen, had jong en oud ruimschoots gelegenheid het hart op te halen aan het ijsvermaak.

Ook Jauk en Toon waren echte liefhebbers van schaatsenrijden, en menige glundere boerendochter keek met meer dan gewone belangstelling naar beide kloeke, sterke jonge mannen, die als vogels zoo vlug over het gladde ijs zwierven.

Het is nu eenmaal een feit, dat nergens gemakkelijker kennis wordt aangeknoopt tusschen jongelui van verschillende sekse dan op het ijs, waar het genot van 't schaatsenrijden de wangen kleurt en 't jonge bloed sneller doet vloeien. Hier was het, dat Toon Trommers zijn hart warmer voelde kloppen voor de mooie Maartje van Rensum, en op alle manieren trachtte in haar nabijheid te wezen.

Dit gelukte Toon uitnemend, zoolang men met een clubje jongelui gezamenlijk over de lange baan zwerfde, doch, Trommers merkte dit al spoedig op, de mooie dochter van Van Rensum reed met niemand liever dan met den forschenden dragonder Jauk Jorringa.

Toen sloop de jaloerschheid in het hart van Toon, en voor het eerst van zijn leven gevoelde hij, dat het gezelschap van den vriend zijner jeugd hem niet langer welkom was.

Jauk Jorringa echter bemerkte in zijn onschuld van dit alles niets, en had in den beginne ook in het minst niet opgemerkt, dat Toon zoo kortaf en zoo stug was. Jauk genoot van de ijsvreugde, had er plezier in, met Maartje, die goed reed, een baantje te maken, doch dacht verder nergens aan. Dat was echter niet naar den zin van het meisje, dat eenige toenadering van Jauks kant niet onaangenaam zou vinden, en langzamerhand werd de knappe trotsche boerendochter boos en liet Jauk merken, dat hij haar op een of andere wijze onaangenaam geweest was. Ten slotte kreeg Jauk eenig vermoeden, dat er iets met Toon Trommers niet in den haak was, doch het rechte begreep hij nog niet. Bij hem vatte de gedachte post, dat hij te min werd voor Toon, nu deze verkeerung zocht met de dochter van den wethouder van het dorp. Zoo iets kon Jauk in 't geheel niet hebben, en in plaats van zich eens uit te spreken, werd hij koel en stug, en trok zich ten laatste geheel terug.

Niet lang daarna maakte Jauk kennis met de zachte, lieftallige Elze Pinke, de eenige dochter van den grijsen watermolenaar, die eenzaam te midden van griend en moeras met zijn klein gezin den ouden bemosten molen bewoonde. Die kennismaking liep uit op een verloving, gevolgd door een huwelijk.

Toen Elze met Jauk in 't huwelijk trad, bracht ze bijna niets mede aan aardse goederen, doch wel iets van meerdere waarde, namelijk een vroom gemoed en een edel, verstandig karakter. Ze was een dier zeldzame menschen, die altijd en overal zonnenschijn en geluk om zich heen verspreiden, en wier onverstoorbare vrede des gemoeds een weldadigen invloed uitoefent op hun omgeving.

Het ware huiselijke geluk werd door Jauk Jorringa en de zijnen op Eiberslust gesmaakt, en al maakte in het opgroeien de wilde Idze het wel eens te bont, toch wist moeder Elze den knaap met liefde te leiden. Oneenigheid of huiselijke twist waren onder het oude dak van Eiberslust onbekende gasten.

Gansch anders was het echter op het naburige „Trommershof.” Rijkdom brengt niet het huiselijk geluk mee, en juist daaraan ontbrak het bij de familie Trommers.

Reeds in het begin van zijn huwelijksleven kwam Trommers tot de ontdekking, dat de mooie Maartje spoedig uit haar humeur was en dan onaangenaam voor haar omgeving kon zijn.

Indien Anton Trommers nu met zachtmoedige liefde en verdraagzaamheid getracht had, dit kwaad, dat zijn echtelijk leven bedreigde, te bestrijden, mogelijk was alles dan anders gelopen. Doch de jonge boer miste de eigenschappen, die daarvoor noodig zijn, namelijk geduld en bovenal dien innerlijken vrede des gemoeds, die alleen mogelijk is door het geloof in Jezus Christus.

Toon Trommers was wel een goedhartig man, doch driftig en opvliegend van natuur. En wat godsdienst betrof? Ach, zoolang zijn oude vader nog leefde, ging Toon des Zondags wel mee naar de kerk, doch toen de oude man voorgoed de oogen sloot, verflauwde langzamerhand bij den jongen boer van Trommershof de lust tot kerkgaan, en spoedig was het een zeldzaam geval, als Trommers in de eeuwenoude, beeldhouwde familiebank zijn plaats innam.

Onder deze omstandigheden, en bij twee zulke karakters, kon het niet anders, of er moesten spoedig onaangenaamheden volgen, en deze lieten zich ook niet lang wachten.

(Wordt vervolgd.)





8.)

NADRUK VERBODEN.

In het begin waren het doorgaans maar kleine kibbelpartijen, die Toon met een grap ongedaan trachtte te maken, maar zijn vrouw bleef soms dagenlang koppig en gaf dan in haar boozen luim norsche en onvriendelijke antwoorden, waardoor haar man geprikkeld en opgewonden werd, zoodat er op de nieuwgebouwde hoeve weinig dagen in goede harmonie door man en vrouw werden doorgebracht.

Toen kwam het eerste kind, een jongen, en Toon Trommers was de wereld te rijk.

Nu zou alles beter worden, meende de jonge boer, die zijn vrouw werkelijk liefhad; nu zou 't wel anders worden, en Toon gaf zichzelf van alles de schuld.

Waarom kon hij ook zoo weinig verdragen en maakte hij zich over de minste kleinigheid boos? 't Zou en 't moest anders worden, hij had immers altijd goed met zijn medemenschen kunnen omgaan, waarom dan niet met de vrouw, die hij toch liefhad?

Gedurende eenige weken ging dan ook alles uitstekend op Trommershof, en al had Maartje eens een kwade bui en gaf als gevolg daarvan Toon scherpe antwoorden of snauwde hem zonder reden af, deze wist zijn opkomenden toorn te beheerschen, en, hoewel met groote moeite, kalm te blijven.

Zooals gezegd duurde deze goede verstandhouding eenige weken, toen werd het echter weer mis. De tijd naderde namelijk, dat het kind zou gedoopt worden. Op zekeren avond zat Trommers in de groote huiskamer gemoedelijk zijn pijpje te rooken, en in zijn zakboekje eenige aantekeningen te maken, toen zijn vrouw op haar in de wieg sluimerend kind wijzend vroeg:

„Zeg Toon, het is wel de gewoonte het eerste jongetje naar den vader van den man te noemen, en zoo is het ook wel op het stadhuis aangegeven, doch ik hoop, dat je er niet tegen zult hebben, de noodige stappen te doen om nog van die gewoonte af te wijken, wat ons kind betreft.”

Verwonderd keek de boer op en tamelijk kortaf vroeg hij: „Waar is dat goed voor?”

„Wel,” vervolgde de jonge vrouw, „je vader heet Toon, jij heet Toon en nu zou het kind ook nog Toon moeten heeten, me dunkt, dat is toch te gek, en bovendien,” voegde ze er nogal scherp bij, „ik kan niet zeggen, dat ik dien naam zoo mooi vind. Als je nu zooveel welwillendheid bezit, mij daarin niet tegen te werken, dan zou ik onzen kleinen jongen liever naar mijn vader noemen.”

Trommers gaf niet dadelijk antwoord, doch de roode gloed, die hem naar het voorhoofd steeg, toonde maar al te zeer, dat het voorstel van zijn vrouw hem allesbehalve naar den zin was.

„Je zult moeten toegeven, Toon,” vervolgde zijn vrouw na eenige oogenblikken, „dat Frederik een mooiere naam is dan Toon, en welke man zou daarin zijn vrouw nu niet ter wille zijn, als hij haar daarmede genoegen kan doen. Doch ik merk al, dat jij er anders over denkt; och neen, jij gunt je vrouw niet veel genoegen.”

Een diepe zucht, gevolgd door het driftig achteruitschuiven van haar stoel, toonde Trommers maar al te duidelijk, dat Maartje ernstig ontstemd was. Als een echte boer was Toon gehecht aan voorvaderlijke zeden en gewoonten, doch als zijn vrouw hem vriendelijk had verzocht, haar wensch uit liefde voor haar in te willigen, zou Trommers zeer waarschijnlijk, zonder veel verzet, hebben

toegegeven, doch zoo iets lag niet in het heerszuchtige karakter van de boerin van Trommershof.

„Wát! mooie naam,” bromde de boer, „Antonie is ook een mooie naam, maar wie zegt dat nu in het gewone dagelijkse leven? Niemand natuurlijk; Toon is het, en dat is veel makkelijker ook. Denk jij nu soms, dat de menschen later Frederik tegen den jongen zullen zeggen? Wees niet zoo dwaas, 't zal Freek zijn, en dat vind ik, om je de waarheid te zeggen, niets mooier of beter dan Toon; waarom dus die gekheid!”

Het eene woord lokte het andere uit, en het slot was, dat de vrouw met tranen van ergernis en spijt in de donkere oogen, en de man bloedrood van toorn, elkander allerlei hatelijkheden naar het hoofd slingerden, totdat de boer woedend de huiskamer uitliep en den stal inging, waar hij zonder reden op den stalknecht vloekte, en zijn hond, die vroolijk tegen hem opsprong, een schop gaf, zoodat het arme dier jankend in zijn hok kroop.

Zulke twisten waren op Trommershof aan de orde van den dag, en het leven, dat voor die beide jonge menschen, met Gods hulp en onder Gods zegen, zoo vol zonneshijn en geluk had kunnen zijn, werd op deze wijze tot een bron van bitterheid en onvrede. (Wordt vervolgd.)

## INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

### Bouwen en bewaren.

Alles vereenigt zich in onzen tijd. En zij, die zich plaatselijk vereenigden, vormen weer een bond over het geheele land. Zoo werd in den zomer van dit jaar de eerste jaarvergadering gehouden van den Bond van Meisjesvereeningen op Gereformeerden grondslag.

Dat we hierover in deze rubriek spreken, vindt zijn oorzaak in het feit, dat onze geachte medewerkster Mejuffrouw H. S. S. Kuijper bij die gelegenheid over „Bouwen en bewaren” een rede hield, die niet alleen schoon van taal en inhoud is, zoodat wij onze lezers en lezeressen aanraden moeite te doen, ze te lezen te krijgen; maar die ons ook aanleiding geeft, er hier een en ander uit over te nemen.\*

Onze lezers weten, hoe de oudste dochter van Dr. A. Kuijper belangstelt in de dingen van het maatschappelijk leven, en hoe zij met groot talent voor de belangen van velen met het woord en met de pen is opgekomen, maar ook, hoe zij bij alles steeds allereerst rekening houdt met den Bijbel, dien zij erkent als Gods Woord.

Onlangs is Juffrouw H. S. S. Kuijper door de Nederlandsche Regeering benoemd om haar op de internationale arbeidsconferentie te Washington te vertegenwoordigen. Wij twijfelen niet, of haar woord zal daar invloed uitoefenen ten goede. Onze God moge haar genade en wijsheid geven om ook daar vóór alles en tegenover allen de beginselen der Schrift te handhaven!

Maar wij willen haar thans zelf aan het woord laten.

„In de eerste grootsche lente,” zoo vervolgde Juffrouw Kuijper, naar aanleiding van den schoonen Juni-dag, waarop zij sprak, en nadat zij eerst een en ander gezegd had over de tegenwerking, die altijd ondervonden wordt, als nieuwe dingen worden voorgestaan of ingevoerd, — „in die eerste grootsche lente dan, die uitbrak over de jonge aarde, schiep God den mensch en zette hem op het schoonste plekje in heel 's werelds heerlijke lente: in den hof van Eden. En zie, in dien lente-hof gaf God den mensch een dubbele levenstaak. God droeg den mensch op, dien hof te *bouwen* en dien hof te *bewaren*. (Gen. 2 : 15.)

„Den hof te *bouwen*. Dat wil dus zeggen, dat de hof van Eden, hoe schoon ook bloeiende in lente-heerlijkheid, vatbaar was voor rijkere ontplooiing, voor hoogere ontwikkeling, en tevens, dat de mensch door God zóó was geschapen en toegerust, dat hij door zijn arbeid dien hof kon volmaken.

„Den hof te *bewaren*. Dat wil zeggen, dat de hof een vijand had, die het er op toelagde, die van God gewilde hoogere ontwikkeling te verhinderen, en den hof, in plaats van tot rijkeren bloei, tot verval en ondergang te brengen. Tegen

\* Wij ontvingen het eerste Jaarverslag ter bespreking. Behalve Juffrouw Kuijpers rede, komt er in voor het Openingswoord van de Presidente, het Verslag van de Secretaresse (Mej. M. C. Oudenaarden, Brandstr. 108, Den Haag) en de rede van Prof. Bavinck: De opvoeding der vrouw.



9.)

NADruk VERBODEN.

**D**e boerin gaf echter den strijd niet op. Ze wist met taaië volharding haar wil door te drijven, en Trommers was niet zoo goed, of hij moest, hoewel bij de geboorteaangifte van het kind de naam Antonie was opgegeven, te bevoegder plaatse de noodige stappen doen om dezen naam te doen veranderen in Frederik.

De knaap groeide voorspoedig op, doch daar hij door zijn moeder op onverstandige wijze werd vertroeteld, was hij maar al te dikwijls de oorzaak van twist tusschen zijn vader en moeder. Het moet echter ook gezegd worden, dat Toon Trommers niet zoo erg veel met zijn zoon op had, dien hij, tot altyddurende ergernis van zijn vrouw, nooit anders noemde dan Freek.

Toen de knaap twee jaar oud was, deed opnieuw een kind zijn intocht op Trommershof, een allerliefst meisje.

Ditmaal werd door de echtelieden niet over den naam van het kind getwist; het werd genoemd naar de sinds lang geleden gestorven moeder van den boer, en de kleine Margreet werd reeds dadelijk vaders lieveling.

Het verschil in uiterlijk tusschen de beide kinderen was wèl in het oog vallend. De knaap, donker van haar en oogen, evenals zijn moeder, had geen enkelen trek in het gelaat, die hem als broertje van de lichtblonde, blauw-oogige Margreet kon kenmerken, en later bij het opgroeien bleken ook hun karakters niet de minste overeenkomst met elkander te hebben.

Dit kwam het beste uit, toen beide kinderen naar de dorpschool gingen en daar in aanraking kwamen met andere kinderen van hun leeftijd.

Frederik, door iedereen Freek genoemd, behalve door zijn moeder, liet zich spoedig van den leelijken kant kennen.

Groot en sterk voor zijn leeftijd, was hij er altijd op uit, kleine en zwakkere jongens te plagen en te onderdrukken, terwijl hij oudere en sterkere knapen dan hij trachtte tot vriend te houden.

De kleine, blonde Margreet daarentegen had een geheel andere inborst. Vroolijk als het vogeltje in de lucht, kon bijna niets haar natuurlijke blijmoedigheid verstoren, en Freek moest haar wel duchtig plagen, eer ze dreigend het dikke vingertje opstak en hem waarschuwend toevoegde: „Pas op, Freekje, want ik ga het vader zeggen, hoor!”

Doorgaans hielp dat wel, en als het er op aankwam, had Freek ontzag voor vaders gespierde vuist, want deze kon niet dulden, dat iemand, wie dan ook, zijn zangvogeltje te na kwam.

Alle menschen, die de kleine Margreet kenden, hadden haar lief, en aan vriendinnetjes had ze nooit gebrek. Aan twee kinderen was ze buitengewoon gehecht. Het waren de beide dochtertjes van Jauk Jorringa, en geen plekje op geheel haar kinderwereldje, waar Margreet Trommers liever was dan op het gastvrije en vriendelijke Eiberslust.

Daar was iets in die groote, ouderwetsche huiskamer, dat in de veel mooiere kamers van haar ouderlijk huis ontbrak. Wat het was, zou de kleine Margreet destijds niet hebben kunnen zeggen, maar op zekeren keer, dat ze op vaders knie zat, en deze haar vroeg waarom ze toch zoo graag op Eiberslust ging spelen, keek het kind hem met haar vroolijke, blauwe kijkers verwonderd aan.

„Wel vader,” zei ze na eenige oogenblikken, „omdat ik Idze en de meisjes van Eiberslust zoo aardig vind.”

„En ik dacht, dat die Idze zoo'n bijzonder ondeugende

jongen was, en hij niet voor niets den naam draagt van „Wilde Idze”?”

„O ja, vader! zoo noemen hem de schooljongens, omdat hij nooit kan hebben, dat men kleine kinderen plaagt of kwaad doet en altijd partij trekt voor de zwakkeren, daarom vecht hij zoo dikwijls, maar thuis is hij altijd even aardig en goed.”

De boer begon te lachen, omdat Margreet zoo met vuur partij trok voor Idze. Toen hij echter — eigenlijk zonder bedoeling — verder vroeg, of ze daarom alleen zoo graag op Eiberslust was, antwoordde het kind argeloos: „Idzes vader en moeder zijn nooit boos op elkaar en bovendien kan tante Elze, — zoo placht het kind vrouw Jorringa te noemen, — ons zoo mooi vertellen van Jozef, die door zijn booze broeders werd verkocht en later een groot en machtig heer werd; en van het kindje, dat in een beestenstal werd geboren en toch de Zoon van God was. O,” vervolgde het kind opgetogen, „tante Elze vertelt ons soms zóó mooi, dat zelfs oom Jauk als hij thuis is, blijft zitten om te luisteren.”

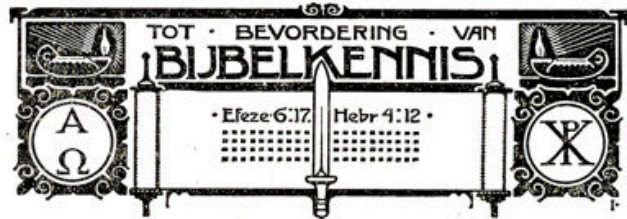
Trommers drukte zijn lieveling een kus op het roode mondje en zette haar toen op den grond. Margreet liep dadelijk naar buiten, om op het breede grasveld vóór de hoeve als een vlinder te gaan dartelen in den zonneschijn, doch de boer zag veelbetekenend zijn vrouw aan, die met vast op elkaar geklemde lippen strak voor zich uitkeek.

„Ze leven daar op Eiberslust beter dan wij, Maartje,” sprak de boer, en er was een zachte klank in zijn stem, en vriendelijkheid in zijn blik.

„Jauk Jorringa is ook een geheel ander man dan Toon Trommers,” was het korte en scherpe antwoord.

De boer sprak daarop geen woord meer, doch ging de kamer uit en trok met dreunenden slag de deur achter zich dicht.

(Wordt vervolgd.)



## Overleggingen.

Rom. 1 : 21.

Het Grieksche woord, hier door „overleggingen” vertaald, komt slechts tweemaal in het Nieuwe Testament voor.

Hier in Rom. 1, waar de Apostel van de volken zegt, dat ze ijdel zijn geworden in hun overleggingen; dat hun onverstandig hart verduisterd is geworden. En in 2 Kor. 10, waar hij mededeelt, de overleggingen van den mensch te willen nederwerpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachte gevangen wil nemen tot de gehoorzaamheid van Christus.

De beteekenis van dit woord „overleggingen” is: de gevolgtrekkingen van de rede, van het verstand. God gaf ons het verstand, inzoover het de dingen betreft, die Hij aan ons verstand onderwierp. Maar zoodra het boven dien kring uitgaat, zoodra het de Goddelijke dingen aangaat, kunnen wij alleen door het geloof verstaan. Alle gevolgtrekkingen van de rede falen dan. We komen dan als onafhankelijk en in opstand tegenover God te staan. We zijn niet gehoorzaam, en, in plaats van onze gedachten en redeneeringen gevangen te geven, geven we ze vrij spel, waarvan het gevolg is: ledigheid en duisternis; alles wordt ijdelheid, en het onverstandig hart wordt al meer verduisterd.

God roept ons tot gehoorzaamheid. Tot gehoorzaamheid des geloofs.

We moeten niet redeneeren, maar ons onderwerpen aan hetgeen God zegt. De geest der gehoorzaamheid is het geheim van alle godzaligheid!



10.)

∴ EIBERSLUST ∴  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

HOOFDSTUK III. \*)

## Donkere wolken.

**I**s ongeveer vier jaren geleden sinds den markt-dag, waarop Jorringa zulk een onaangename ontmoeting had met den paardenkooper Robert Birren. Voor de bewoners van Eiberslust is vooral het laatste jaar niet bijzonder voor-spoedig geweest, en het schijnt alsof donkere wolken zich samentrekken boven de hoeve, waar reeds zoolang onge-stoorde vrede en geluk heerschten.

Eerst kwam de gevreesde besmettelijke veeziekte den omtrek teisteren, en ook Jorringa's veestapel bleef er niet voor gespaard. Zware verliezen leed de boer, doch moeder Elze was hem in dien tijd van beproeving met haar liefderijk gemoed, en kinderlijk, onwrikbaar geloof een on-schatbare hulp en ondersteuning.

Rustig en kalm had Jauk Jorringa dien tegenspoed gedragen, en met Idze nacht en dag gedaan wat mogelijk was, om den wegstervenden veestapel voor geheelen onder-gang te behoeden.

Slechts een klein gedeelte van het rundvee was den boer overgebleven, toen eindelijk het gevaar geweken was, maar moeder Elze had haar man op den schouder geklopt en gezegd: „Den moed niet verliezen, Jauk, en er niet neerslachtig onder zijn. We hebben immers door Gods goedheid ons dagelijksch brood, en met hard werken zullen we dezen tegenspoed wel weer te boven komen.”

„Zonder jou, Elze, zou ik waarschijnlijk den moed laten zakken, maar als ik jou maar naast me heb, kan ik alles willig dragen,” was Jorringa's antwoord, en uit zijn donker-blaauwe oogen straalde de groote, sterke liefde voor zijn vrouw.

Hoe weinig kon op dit oogenblik de boer vermoeden, dat zij, die hem het liefste was op aarde, zoo spoedig op het punt zou staan om hem, en allen die haar lief waren, voor altijd te verlaten.

Geen drie maanden na het eindigen der veeziekte begon moeder Elze te klagen over pijn in de hartstreek, en de anders zoo gezonde en krachtige boerin kon nu soms bij de geringste inspanning de hand op het hart drukken, alsof ze daardoor het pijnlijk kloppen kon doen bedaren.

In het eerst wilde ze van geen dokter weten, want dien had ze nog nimmer noodig gehad, doch Jauk reed met zijn speelwagen naar het dorp en bracht den ouden dokter mee.

Deze onderzocht de boerin en verklaarde, dat zij lijdende was aan een zeer ernstige hartziekte.

Moeder Elze moest naar bed, en spoedig genoeg bleek, dat de dorpsdokter goed gezien had. Steeds in hevigheid toenemende koorts brachten Jorringa's huisvrouw aan den rand van het graf.

Jauk at of dronk bijna niet meer, en zoolang zijn vrouw in gevaar verkeerde, week hij dag noch nacht van haar ziekbed.

Zijn zaken, zijn vee, zijn bedrijf boezemden hem in dien tijd niet het minste belang in, en wanneer Idze niet zoo trouw en onvermoed in zijns vaders plaats was opgetreden, zouden de dingen op Eiberslust geheel in de war zijn geloopen.

\*) Tot ons leedwezen moest dit Vervolgverhaal een paar weken over-staan, omdat de kopij onderweg werd opgehouden.

Meer dan eens had Idze, als hij des nachts niet slapen kon, de fluisterende stem van zijn vader gehoord, als deze, geknield voor het bed van zijn vrouw, God bad en smeekte om haar behoud.

Toen de ziekte werkelijk in hevigheid begon af te nemen, en langzamerhand de krachten van de patiente weder-keerden; herinnerde moeder Elze zich flauw sommige dingen, zonder zich echter volkomen rekenschap te kunnen geven, of ze werkelijkheid waren geweest of droombeelden onder den invloed der koorts.

Eén ding wist ze echter heel zeker, namelijk, dat ze steeds, als ze de oogen opsloeg, Jauk bij zich had gezien. Hoe trouw had hij gezorgd! Maar het was hem wel aan te zien, dat hij zichzelf daarbij geheel vergeten had, en toen op een zonnigen zomermorgen Jauk over haar stond heengebogen en zij hem aankeek, zag ze duidelijk, welk een trek van kommer en zorg op zijn goedig gelaat stond gegrift; hoe de angst om haar te verliezen zijn wangen hadden doen verbleeken, en hoe in het bruine haar, dat om zijn slapen krulde, reeds vele zilveren draden waren gekomen, welke ze daar voorheen nooit had gezien!

„Je hebt vannacht goed geslapen, Elze,” zeide de boer, en voorzichtig trok zijn breedte, sterke hand haar kussen wat omhoog.

Met een dankbaren blik keek de zieke de kamer rond, en vestigde dan het nog zoo matte oog op Jorringa. Haar zwakke hand trok zijn forsche knuist naar zich toe en ze fluisterde: „Mijn arme, goede Jauk, wat heb je toch een zwaren tijd achter den rug! Was je zóó bang, dat ik van je zou weggenomen worden?”

De boer gevoelde een vreemd gevoel van ontroering in zich opkomen, dat hem het spreken onmogelijk maakte. Hij knikte daarom alleen met het hoofd, doch het ontgng de zieke niet, dat zijn blauwe oogen vochtig werden.

„t Is niet goed van je, Jauk,” ging Elze voort, „want in Gods Woord worden we gewaarschuwd, om toch geen vleesch te stellen tot onzen arm. Niets is er op de wereld, waaraan we ons kunnen vastklemmen...” t Was als dwaalden haar gedachten weer af, want haar moede oogen vielen dicht, en haar lippen prevelde woorden, die be-trekking hadden op haar leven als jong meisje in het ouderlijk huis en op haars vaders watermolen.

Even later schrok ze echter weer wakker. Met een glimlach om den vriendelijken mond zeide ze: „Daar droomde ik waarlijk al weer, Jauk, dat ik nog thuis was bij vader op den molen, en ik hoorde hem zoo duidelijk tot mijn broer zeggen: „Jongen, je vertrouwt blindelings op je moed en kracht, en als je daarop blijft bouwen en en je krijgt het besef niet, dat ze gaven van God zijn, die ze je ieder oogenblik ook weer kan ontnemen, dan zul je ervaren, dat datgene, waarop je nu zoo trotsch bent, spoedig kan blijken slechts ijdelheid te zijn geweest of een oorzaak van gevaar en verzoeking. En je weet Jauk, hoe het mijn broer gegaan is, niet waar?”

„Op niets, dat met deze aarde in verband staat, kunnen we steunen, Jauk, geen kracht of gezondheid kunnen ons baten, want als de wind blaast, verwelken we als de bloem op het veld; geen aardsche liefde en trouw kunnen den dood den toegang beletten, als hij onze woning binnendringt, geen rijkdom, macht of eer kunnen baten; het is alles ijdelheid, mijn goede Jauk.

„Alleen aan den Heiland der wereld kunnen we ons vastklampen,” ging moeder Elze voort, en ze richtte zich, als gaf dat woord haar kracht, op den rechterarm op. „Hij is de Rots der eeuwen en Hij staat pal te midden der eeuwige vergankelijkheid om ons heen.”

Vriendelijk en mild scheen de zon naar binnen, en haar stralen vulden de kamer met warmte en licht.

„Schuif het gordijn wat van het raam weg, Jauk,” vroeg moeder Elze, en toen de boer voorzichtig het hagel-witte neteldoek had weggetrokken, kon moeder Elze uit haar bed, langs de groote schuur heen, in den boomgaard kijken. Tusschen de stammen der reeds veelbelovende ooftboomen dwaalde de blik van haar oog in de verte over de velden en weiden, en bleef dan een wijle rusten

op de door de zon beschenen roode pannen der daken van Trommershof.

Daarop zonk ze weer terug in de kussens en sloot de oogen. Jauk dacht, dat ze weer insluimerde en deed pogingen om het gordijn voorzichtig in orde te brengen; hij meende, dat er zonneshijn genoeg in de kamer was.

„Laat het maar gerust hangen, Jauk, ik heb den zonneshijn te lief om hem buiten te sluiten,” zeide moeder Elze met een glimlach op het blijde gelaat. En ze vervolgde: „Zeg, Jauk, vertel me eens, heb ik het gedroomd of is het werkelijkheid: is Margreet Trommers bij mij geweest?”

De boer knikte. „Ja, moeder, verleden Zaterdag bij 't vallen van den avond was ze hier, en 't kind heeft daar op dien stoel zitten schreien, alsof haar 't hart zou breken. Ze was zóó bitter bedroefd, alsof het haar eigen moeder was, die ziek lag. 't Schijnt ook wel, alsof ze het thuis niet erg prettig heeft, want laatst hoorde ik nog vertellen, dat Trommers en zijn vrouw geen uur met elkaar in vrede meer kunnen leven.

„Mijn oude kameraad Toon is blijkbaar bitter slecht af met zijn rijke vrouw,” ging de boer voort, „maar ze zijn aan elkaar gewaagd; ook hij is een lastige, onhandelbare kerel geworden.

„En toch was Toon vroeger een goede, hartelijke jongen, maar dat nijldige...”

„Stil Jauk,” viel moeder Elze hem in de rede, „laten we niet oordeelen, maar betreuren, dat twee menschen, voor wie het leven zoo schoon kon zijn, elkander nutteloos plagen en kwellen door twist en tweedracht in 't huiselijk samenleven te brengen.”

Onwillig schudde Jorringa het hoofd, zonder een woord te spreken. Moeder Elze bemerkte echter dadelijk, dat er iets was, dat Jauk hinderde, maar ze gevoelde zich nog te zwak om er verder op in te gaan. (Wordt vervolgd.)



11. *Wat is er tegen, dat een vrouw kort haar draagt? 't Bespaart toch tijd, als we 't niet behoeven op te maken.* (L.)

Wat er tegen is, om het zoogenaamde „polka-haar,” zooals het volk het noemt, te dragen?.....

Een van de dingen, die er zéér zeker tegen zijn, is, dat het maar bij uitzondering een vrouw goed staat. Als ik dit schrijf, dan denk ik aan de beide sympathieke uitzonderingen, die ik ken. De eene was een hoogstaande eigenaardige vrouw al op leeftijd, met een echte „Rosa Bonheur-kop;”<sup>1)</sup> de andere een aardige zendelingsvrouw, die mooi blond krullend haar heeft. De meeste vrouwen staat het echter heusch niet. God gaf ons onze haren tot sieraad, dat zegt ons de Schrift en dat weten we zelf maar al te best. We moeten heel eerbiedig omgaan met hetgeen de groote „Kunstenaar bij uitnemendheid” ons toevertrouwd. Hoe heeft Hij alles met verheuging gemaakt, tot in de kleinste bijzonderheden alles afgewerkt, en hoe sierlijk heeft hij lijnen geteekend, vormen geboetseerd, kleuren gemengd, die de blijdschap van onze oogen zijn.

<sup>1)</sup> Rosa Bonheur was een schilderes.

Ik gevoel altijd zoo sterk, hoe een mensch zijn Schepper eert, als hij, zooals de Engelschen het zoo kernachtig uitdrukken, „makes the best of himself.”<sup>2)</sup>

En verder — dat het zooveel tijd bespaart!... ik hoop toch niet, dat u tot de menschen behoort, die zich niet gaarne voldoende verzorgen? In het Handelsblad heeft onlangs I. C. R., de schrijfster van de rubriek „de Vrouw,” hierover een grapje gemaakt.

„Wel ja” — zegt ze — „waarom niet? We laten onze nagels verwijderen, dan behoeven ze niet geregeld geknipt en schoongemaakt. We kunnen ons toilet tot een minimum beperken, b.v. een hansop, zomers van vroolijk rood baai, 's winters van manchester. Kousen kunnen we missen, handschoenen natuurlijk ook. Onze tanden laten we vervangen door een gebit, tanden poetsen kost ook tijd, en een gebit is veel vlugger schoongeborsteld. Weet iemand nog meer overbodigs aan ons lichaam? Misschien zou het voor sommigen ook niet kwaad zijn, wanneer de tong werd weggenomen of ingekort. Want hoeveel tijd er verpraat wordt... dat is ontzaglijk.”

Wat zou het leven saai en kleurloos worden! Neen, maar!... Poëzie vraagt tijd en vraagt liefde, maar dat hebben wij vrouwen toch wel voor haar over. De tijd, dien wij aan haar besteden, die loont zich wel, en de liefde, die wij haar geven, keert zegenend tot ons weer.

<sup>2)</sup> Zichzelf op zijn voordeel doet uitkomen.

A. v. H.—S.

## PRIJSVRAAG No. 1.

Zoo mij de eer recht in 't ontleden,  
Ons vaak de ziel dat 't moe zij staart,  
Wee ken zij kan dig dat reeds heden,  
Ma mocht snel smaken dat vervaart.

Het ligstlijk rukt hij lange beenen  
Ren ver het uur van zarig sna,  
Sinds ruischt een vu geklank ver heenen:  
Komt af geren vliegt daar wacht ja!

Bovenstaande verzen met dwazen inhoud zijn ontstaan door lettergrepen- en woordverplaatsing. Den lezer wordt nu verzocht, beide coupletten, *een voor een* in woorden en lettergrepen te brokkelen, en deze in de juiste volgorde naast elkander te leggen, waardoor een gedicht verkregen wordt van den dichter TEN KATE, wiens 100<sup>ste</sup> geboortedag 23 December a. s. herdacht zal worden. Het aantal lettergrepen van elken regel blijft zooals het hierboven is. De eerste en derde regel van elk vers dus negen en de tweede en vierde acht lettergrepen

Oplossingen worden ingewacht vóór 1 Februari a. s., onder motto: *Prijsvraag No. 1, Timotheüs*, aan het adres der **Redactie, Dunne Bierkade, Den Haag.**

Als prijzen worden uitgelooft:

Verschillende Werken van den dichter  
TEN KATE, in prachtband.





11.)

NADruk VERBODEN.

Ruiten suizelde de morgenwind door de bladeren van de oude populieren, en hoor! op het dak der schuur klepperde de ooievaar zijn eentonig lied. 't Gelaat van den boer, straks zoo donker, begon bij dit geluid te verhelderen; hij was gehecht aan de vogels, waaraan zijn vaderlijk erf den naam ontleende.

Daar viel een schaduw door het achterraam naar binnen, en een oogenblik later stond voor het heldere vensterglas de krachtige gestalte van den wilden Idze. Hij scheen dwars door de velden hierheen te zijn gekomen, want terwijl zijn linkerhand op de vensterbank rustte, hield hij in de rechter een langen, van onder met zwarten modder bedekten polsstok vast.

Zoodra zijn donkerblauwe oogen bespeurd hadden, dat zijn moeder, die hij zoo zielslief had, een goeden nacht had doorgemaakt, gleed een heldere glans over zijn frisch gelaat.

„Goeden morgen samen," klonk vrooljk en krachtig zijn groot, terwijl hij er onmiddellijk op liet volgen: „U hebt een goeden nacht gehad; moeder, is het niet?"

Met moederlijken trots zag vrouw Jorringa haar jongen aan, terwijl ze vriendelijk het hoofd knikte.

„Gelukkig!" mompelde Idze, doch voor hij nog iets meer kon zeggen, vroeg zijn vader: „Waarom ben je er al zoo vroeg op uit geweest? Toch niet wezen stroopen, hoop ik?"

Een vluchtig rood kleurde de bruine wangen van den jongen boer nog donkerder, toen hij antwoordde: „Nee, vader, ik ben naar de stierenweide geweest; de tweejarige bul wil wel eens probeeren over de sloot te komen, en in de andere weide loopen een koppel paarden van buurman Trommers. 't Zou een mooie grap wezen, als de nijldige stier er een paar een por met zijn horens gaf."

Een gulle, maar overmoedige lach vergezelde deze woorden, maar Jauk lachte niet mee; de verstandhouding met Trommershof was er in den laatsten tijd niet beter op geworden, en daar was de wilde Idze niet geheel onschuldig aan.

„We zullen den stier morgenochtend aan den ketting doen," zeide de boer tot Idze.

„Dat zal niet noodig zijn, vader," was het antwoord van den jongen, „de bul heeft reeds een stootplank voor de knieën, die hem het springen geheel en al belet."

„Wanneer is dat dan gebeurd?" vroeg Jorringa verwonderd. „Dat kan één man zonder hulp niet klaarspelen."

„O," was het antwoord, „oom Abel heeft me geholpen; ik ben even op den molen geweest."

Jorringa schudde het hoofd, doch eer hij wat zeggen kon, was Idze reeds voor het raam verdwenen. Even later ging de binnendeur der kamer voorzichtig open en in de deuropening verscheen een kloeke boerendern van nauwelijks zestien jaar.

't Was Sietske, de oudste dochter des huizes en moeders rechterhand. Wat Idze in het bedrijf van zijn vader was, dat was Sietske voor moeder in de huishouding en voor zooveel andere dingen, die tot de dagelijksche bezigheden eener goede boerin behooren.

Ze was een weinig stil van aard, de blonde Sietske, en in veel dingen had ze iets van haar vader weg. Diens groote gebrek echter, namelijk zijn koppige vasthoudendheid, miste ze geheel. Veeleer was ze al te toegevend, voornamelijk als het Idze betrof, dien ze, toen beide nog eenige jaren jonger waren, dikwijls genoeg voor een pak

slaag had behoed, door bij zijn met recht vertoornden vader voor hem in de bres te springen.

't Gelaat van Sietske glansde van vreugde, toen moeder, op haar vraag, hoe de nacht geweest was, de verzekering gaf, dat hij bijzonder goed was geweest.

Vlug ruimde het meisje nu een én ander op in de kamer en trok het gordijn recht voor het achterraam, daar moeder weer indommelde.

Toen fluisterde ze vader in de ooren: „Ik ga met Idze de koeien melken, hij spant het wagentje in en zet de kannen al op."

Nadat ze was weggegaan, werd het stil, doodstil in de kamer; slechts een groote bromvlieg scharrelde tegen het vensterglas, en Jorringa zette zich als een trouwe wachter in den stoel bij de bedstede, waar hij verzonk in diep gepeins.

't Waren geen erg opwekkende gedachten, die aan den geest van den boer voorbijtrokken.

Daar straks, toen er sprake was van Trommershof, en Idze vertelde van den stier, die wel eens een vijandelijk bezoek had kunnen brengen in de weide van Toon Trommers, was de ergeris bij Jorringa boven gekomen. Daar hij zelf nooit iemand, zonder er bepaald toe gedwongen te worden, een stroohalm in den weg zou leggen, kon zijn vrije, Friesche natuur ook heel slecht dulden, dat men hem belemmerde in wat hij zijn recht noemde.

Langzamerhand was het gekomen, de vijandschap tuschen Trommershof en Eiberslust. Reeds als kinderen konden Frederik Trommers en Idze Jorringa niet met elkander overweg, en Freek, die groot en sterk was voor zijn leeftijd, maakte het den twee jaar jongeren Idze dikwerf benauwd genoeg.

Het was Freek echter nooit gelukt, den kleineren knaap volkomen te overheerschen; daarvoor was de kleine Idze, die spoedig den bijnaam van wilden Idze kreeg, te vermetel en onverschrokken van natuur.

Talloos waren de vechtpartijen, waarin Idze het onderspit moest delven. Dit kon echter nooit zijn moed verflauwen, en bij iedere nieuwe beleediging of plagerij van den heerszuchtigen en valschen Freek Trommers was het altijd Idze, die den eersten klap of schop gaf.

Zeer verschillend werd de toenemende vijandschap der beide jonge kemphanen door de wederzijdsche ouders opgenomen.

Idze liep thuis herhaalde malen straf op voor zijn ontembare strijdlustigheid. Moeder Elze trachtte door haar zachte overreding en liefderjke terechtwijzing op het gemoed van den jongen te werken, en dan beloofde de kleine woelwater met tranen in de oogen beterschap.

Jorringa daarentegen placht zijn stamhouder, als hij de gewone klachten over diens slechte verstandhouding met Freek Trommers hoorde, eens goed in de oogen te kijken en hem dan de waarschuwing toe te voegen, dat als Idze niet wat meer geduld toonde en wat minder plukhaarde, hij er dan op rekenen kon, in de eerste veertien dagen niet meer met vader of een van de knechts mee te mogen rijden of op een paard te mogen zitten.

Soms gebeurde het ook, dat Jauk den jongen, als hij het erg bont gemaakt had, met een raak aankomende oorvijg bestrafte, doch de eerste straf was voor Idze oneindig zwaarder te dragen dan de tweede.

Frederik Trommers daarentegen werd, als hij thuis kwam en zijn beklag deed, dat die wilde Idze van Eiberslust hem altijd tot vechten dwong, door zijn moeder beklagd, en zij drong er dan doorgaans met heftige woorden bij haar man op aan, dat hij door naar den schoolmeester te gaan en dezen er voor aansprakelijk te stellen, een einde zou maken aan de mishandeling, waaraan haar Freekje, dien ze op alle mogelijke manieren vertroetelde, zoo dikwijls blootstond.

In den beginne trok Toon Trommers zich van de heele geschiedenis niet veel aan. En als zijn vrouw het er hem te lastig mede maakte, merkte hij kalm op, dat Freek ouder en grooter was dan Idze en dus zelf zijn haren maar moest terughalen, als een zooveel kleinere jongen

het hem benuwd maakte. Toen hem ten slotte door het aanhouden van zijn vrouw de zaak begon te vervelen, en hij op een mooien zomeravond den dorpsschoolmeester in zijn tuintje bezig zag, stapte Trommers van zijn melkwagentje, waarmede hij naar het dorp geweest was, en sprak op zijn gewone hooghartige manier den nog jongen man aan.

„Zeg eens, meester, hoe komt het toch, dat die jongen van Jauk Jorringa altijd mijn Freek maar ongestraft afranselt? Kun je daar geen stokje voor steken?”

De schoolmeester, een vriendelijk maar flink man, keek op van zijn boonenstruiken, die hij bezig was te wieden.

„Goeden avond, meneer Trommers,” klonk het kalm en rustig over het groene hekje, dat meesters tuin van den rijweg scheidde, en Toon Trommers voelde den steek, want het bloed vloog hem naar het gelaat. Met enkele woorden beduidde de meester den rijken boer, dat de eigenlijke schuldige Frederik was, maar dat beide jongens herhaaldelijk gestraft waren voor hun vechten, en meester besloot met de verzekering, in het vervolg eens bijzonder op Idze en Frederik te letten.

(Wordt vervolgd.)

## GEDICHT.

Het hart, dat zich uitstorten wil,  
Is elk woord lief van zijn gedicht:  
't Draagt iets mee van 'tinwendig licht,  
Dat het doortrilt, waarin 't zich baadt,  
Als morgenaarde in dageraad.

Zoo heerlijk is geen ding op aard  
Als heerlijkheid van 't dichterlied:  
Geen zonnelicht, en maanglans niet,  
En niet 't zoo hel en fel als vuur  
Lied van den vogel van 't azuur.

't Bedrukt en moegepíjnd gemoed  
Vindt daar z'n uitkomst, daar z'n vree,  
Z'n toevlucht voor al 't wereldsch wee;  
Daar klaagt het hart z'n smart vrij uit,  
Daar jubileert verrukking luid!

En al de schoonheid van deze aard:  
Wat voor een tijd is en versterft,  
Vindt daar het leven, dat het derft,  
Dat uitvlamt boven 't sterflijk schoon,  
Als ziel ontstijgt z'n aardsche woon.

En alle schoonheid van de ziel  
Komt daar in tijdelijkheid aan 't licht,  
Verbeeldt in glans haar aangezicht,  
Dat, wie haar eenmaal heeft aanschouwd,  
Haar onvergetelijk onthoudt.

Vervul mij met uw rythmen gansch,  
Gij, geest van 't lied, en laat mij zijn  
Van uwe schoonheid maar een schrijn,  
Door wiens armoede en duisternis  
Uw licht meer diep en stralend is!

J. A. RISPENS.



### Voortekens. — De doolhof van Creta.

E. L. te A. schrijft: Meermalen vernam ik iets, dat met voortekens in verband staat. Zoo b.v. van een steffgeval, hetwelk is uitgekomen. Men had dan b.v. een lijkist gezien op een plaats, waar later in werkelijkheid een kist heeft gestaan. Ook hoorde ik van droomen, niet in den gewonen zin, maar die met een zeker gevoel gepaard gaan, dat daar iets op volgen zal. Weet u ook, of zoo iets bestaat, of is het bijgeloof? Staat dit in verband met een helm geboren te zijn? Of is het een hersenschim of iets, dat met de werken van Satan in verband staat?

Ik heb steeds hieraan geloofd, ook omdat een in zijn handel en wandel vrome man mij er een en ander van vertelde, dacht dat dit alles een gevolg van den zondeval in het Paradijs was, waardoor de wereld in het booze ligt, en allerlei ellende, zooals ziekte en dood, op de aarde heerschen.

Een gesprek met iemand, die niets van dit alles gelooft en het vreeselijk bijgeloovig vindt, is oorzaak van deze vraag.

*Antw.* — Aan den mensch zijn door God allerlei gaven van geest en verstand toebedeeld. Daarbij komen nog bijzondere gaven, die slechts enkelen ten deel vallen, zooals de gaven der profetie, der gezondmaking, enz.

Door de zonde is het zieleleven van den mensch bedorven. Thans werken daarop tweeërlei invloeden, die van God en die van den booze. Allerlei stemmen, teekenen en verschijnselen uit het gebied van het onstoffelijke, uit het „geestenrijk,” komen tot ons. De Geest Gods werkt. Maar ook gaat Satan rond als een brieschende leeuw.

Voortekenen, voorgevoelens en al dergelijke zijn stemmen uit de andere wereld, waartoe wij krachtens onze ziel behooren. Doch onze kennis van die andere wereld is, zoo lang wij op aarde zijn, zeer beperkt. Ook is niet altijd en aanstonds uit te maken, of wat wij opmerken komt uit het Goddelijk gebied dan wel uit het Satanische.

Voorspellingen, betekenisvolle droomen, voorgevoelens zijn daarom volstrekt niet onvoorwaardelijk als uit den Booze te beschouwen. Maar we hebben te letten op hun strekking en hen te toetsen aan Gods Woord, daarbij biddend om wijsheid en licht. Voor lichtvaardigheid in aannemen of verwerpen dient zeer gewaakt.

Onze lezer D. S. heeft gehoord van den doolhof van Creta. Hij vraagt nu wat dit is.

*Antw.* — Deze vraag verplaatst ons in den tijd zonder jaartallen, d. w. z. in den Griekschcn fabeltijd, waarbij men het met de feiten, enz., niet te nauw moet nemen.

Toen regeerde op het eiland Creta zekere koning Minos. (Creta, later Candia, komt o. a. in den Bijbel voor. Het ligt in het Zuiden van den Archipel, dicht bij Griekenland.) Hij was een wreedaard en schijnt zeer willekeurig geregeerd te hebben. De doolhof was een bouwwerk, waarschijnlijk in tuinen gelegen, en vol gangen, kronkelpaden en doodlopende wegen en stegen. Die er eenmaal in gebracht was, vond zelden weer een uitweg, en had vaak een verschrikkelijk lot te wachten, waarover wij hier nu niet verder spreken.

De doolhof, een beroemd kunststuk uit de oudheid, was gebouwd door twee kunstenaars, Dedalus en Icarus. Toen het werk af was, vreesde Minos, dat die twee voor een anderen vorst ook wel eens zulk een doolhof konden maken, en hield hen daarom in den doolhof gevangen. Maar zij wisten alweer raad. Van linnen en andere stoffen maakten zij voor zich groote vleugels, wier stukken zij met was aaneen plakten. Daarop hechtten zij de vlerken aan hun schouders en vlogen toen de lucht in. — Vlieg-

# INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

## Jonge geestdrift en oude wijsheid.

In het afgelopen jaar is er in ons Christelijk Nederland heel wat te doen geweest over de „kritiek der jongeren." En wij kunnen er wel bijvoegen, dat zich ook „kritiek der ouderen" heeft doen gelden. Het zal goed zijn, nu wij weer een nieuw jaar intreden, de gevaren van beide onder de oogen te zien, opdat jongeren en ouderen in liefde en eensgezindheid door dit toch reeds zoo moeilijke aardsche leven samen wandelen. Dit kan, wanneer zoowel jongeren als ouderen in elkander het goede wenschen te zien, en iets van elkaar willen verdragen. De ouderen, die in vroegere jaren voor de beginselen hebben gestreden, en die er alles voor hebben veil gehad, missen bij de jongeren de liefde tot de beginselen, de zoo gewenschte overgegevenheid voor de zaak des Heeren, de volle toewijding aan Gods eer. De jongeren, die in nieuwe tijden leven, willen nieuwe wegen bewandelen en nieuwen strijd strijden. Zij vergeten vaak het goede, dat door de ouderen is tot stand gebracht te midden van groote bezwaren, en starren zich blind op wat zij noemen vasthoudendheid aan de leer. Wat zou het nu goed zijn, als de ouderen de jonge geestdrift niet tegenwerkten, maar trachtten te leiden in goede banen, uiterlijk misschien anders dan de wegen, die zij bewandeld hebben, maar in den grond der zaak dezelfde. En wat zou het anderszijds gezegend zijn, als de jongeren de oude wijsheid niet verachtten, want het is aan den leeftijd der jongeren verbonden om te meenen, dat men de dingen beter ziet dan anderen; waarbij dikwijls komt een zekere mate van onbescheidenheid en een gebrek aan ootmoed, zoodat men niet alleen de ouderen grieft, maar ook zichzelf schade berokkent aan de ziel.

God geve, dat vooral de jongeren deze dingen ter harte nemen! Want de heele Schrift is er vol van, dat zij, die jong zijn, hebben te luisteren naar ouderen van dagen. En nu kan het zijn, dat deze laatsten meenen alles te weten, of in hoogheid op anderen nederzien, zoodat de jongeren daardoor niet worden gediend, maar er zelfs tegen moeten opkomen. Doch als dat zoo is, laten zij toch voorzichtig zijn, en in elk geval ook eerst naar hun bidvertrek gaan, opdat hun optreden zij als dat van een jongen man als Elihu, die het heeft uitgesproken tegenover ouderen: „Ik ben minder van dagen .... daarom heb ik geschroomd en gevreesd ulieden mijn gevoelen te vertoonen."

Wij eindigen met eenige dichtregels aan te halen van Malinckrodt, waarin voor ouderen en jongeren zulke goede lessen liggen opgesloten.

### JONGE GEESTDRIFT.

Veracht de jonge geestdrift niet!  
Zij strijdt, waar de oude wijsheid vliedt,  
Of wikkend, wegend nog blijft staan,  
Tot . . . . . reeds de zaak is afgedaan!

### OUDE WIJSHEID.

Veracht ook de oude wijsheid niet,  
Die scherper vaak dan geestdrift ziet.  
Zij wijst de goed begaانب're paan  
Der al te stoute jonkheid aan,  
Opdat zij niet in struik en heg  
De huid zich scheure, op steilen weg,  
Vermoed den moed verlieze,  
Maar met het noodige overleg  
Het kronk'lend bergpad kieze.  
Dit moge al niet het kortste zijn,  
't Is tijd gewonnen slechts in schijn,  
De steile helling op te hollen.  
Hoe menigeen,  
Die vlug ter been  
Reeds goed op weg naar boven scheen,  
Kwam spoedig met gebroken leen  
Voorgoed weer naar beneden rollen!



12.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.



Trommers stapte weer in zijn wagentje en reed in gestreken draf de dorpsstraat af, zonder den meester een afscheidsgroet te verwaardigen.

Hoe durfde zoo'n schoolvos het wagen, hem, Toon Trommers, den rijksten boer uit den omtrek, te laten voelen, dat hij het gesprek was begonnen zonder goeden avond te zeggen. Zie, dat hinderde hem, en de boer kwam in gemelijke stemming thuis.

Zijn vrouw, die juist eens in goeden luim verkeerde, vroeg argeloos, of hij nog kennissen had gesproken.

„Ja," klonk het barsch, „ik heb met den schoolmeester gesproken, omdat ik gek genoeg was, op je praatjes omtrent Freek in te gaan. Nu, de vent vertelde me kort en goed, dat, indien er gevochten werd, niet Idze de schuldige was, maar jouw lieve Freekje, en dat geloof ik best; want ik bemerkte ook thuis wel, hoe valsch zijn karakter is."

Het vervolg van het gesprek tusschen Trommers en zijn vrouw had het gewone verloop, en de mooie zomeravond ging verloren in een twistgesprek vol hatelikheden, terwijl het slot van de geschiedenis was, dat de schoolmeester in het vervolg geen eieren meer kreeg met Paschen en geen spek of vleesch in de slachtmaand.

De schooljaren gingen voorbij. In de verstandhouding van de twee kemphanen was langzamerhand eenige verbetering gekomen, ten minste ze vochten niet meer. De reden hiervan lag echter niet in het feit, dat de gezindheid veel verbeterd was, doch enkel hierin, dat Idze Jorringa bij elk handgemeen gevaarlijker en sterker werd, zoodat Frederik Trommers het ten slotte niet meer met hem durfde wagen.

Bij elke gelegenheid echter trachtte de laatste Idze zijn haat en naijver te doen gevoelen, en daar zijn ouders rijk waren, en moeder steeds zorgde, dat Freek rijkelijk van zakgeld was voorzien, was de knaap er bijna altijd op uit, omgang te zoeken met jonge menschen, die veel ouder waren dan hij, om dan met dezen het geld zoek te maken.

In gezelschap van dergelijke vrienden waagde hij het soms, als hij Idze ontmoette, dezen, bijv. door hardop tot zijn kameraden iets hatelijks omtrent Eiberslust of zijn bewoners te zeggen, te krenken of te vernederen, maar Idze, die door de jaren en bovenal uit liefde voor zijn moeder, zich beter wist te beheerschen dan voorheen, keek hem meestal met zijn staalblauwe oogen vlak in het gelaat, en dan werd het Freek zó onbehaaglijk te moede, dat hij maar liever, valsch lachende, zijn weg vervolgde.

Margreet daarentegen bleef getrouw aan de vriendschap harer kinderjaren en hoewel moeder Trommers liever gezien had, dat haar dochter geen omgang had met Sietske Jorringa, had ze het Margreet tot dusver nog niet beslist verboden. Even vóór het ziek worden van de boerin van Eiberslust, gebeurde er echter iets, dat gelukkig goed afliep, doch dat tengevolge had, dat het de gespannen verhouding tusschen Trommershof en Eiberslust tot vijandschap deed overslaan, tenminste van de zijde van Trommershof.

### HOOFDSTUK IV.

#### Goede voornemens.

't Was, zooals gezegd, kort voor het ziek worden van zijn moeder, dat Idze op een mooien Zaterdagmiddag naar

het dorp geweest was om een karweitje bij den wagenmaker te brengen en tegelijk eens bij den smid aan te loopen om te zien, of de ploeg, dien hij er onlangs gebracht had, reeds in orde was.

Langer dan hij gedacht had, vertoefde hij in het dorp, want eerst had de wagenmaker Idze aan de praat gehouden, en toen hij bij den smid kwam, was de knecht juist bezig den winkel op te ruimen en veegde de roetzwarte leerjongen met een bezem den paardemest uit den hoefstal, terwijl de baas op een oude, vette lei de karweitjes opschreef, welke men gedurende den loop van dien dag in de smederij verricht had.

Toen Idze binnenkwam, had de zwaargebaarde smid de lei op de werkbank gelegd en zette hij zich, terwijl hij zijn steenen pijpje stopte, op zijn gemak neer op het aambeeld, om met Idze een vriendschappelijk praatje aan te knoopen. De baas was een wel wat ruwe, maar toch opperbeste kerel en een oud vriend der Jorringa's. Met Idze's vader had hij in hetzelfde dragonderregiment gediend, en als hij eenmaal over die gulden dagen zijner jeugd begon te keuvelen, dan volgde het eene verhaal na het andere, en men was niet zoo gauw van den smid af.

Zoo ging het ook op bedoelden Zaterdagmiddag, en de zon begon reeds de Westerkim te naderen, toen Idze eindelijk de smederij verliet om naar Eiberslust terug te keeren.

Iedereen in het dorp kende den vermetelen, wilden Idze, en ook bijna iedereen droeg den vroolijken, vriendelijken jongen een goed hart toe. Dat merkte men wel, terwijl hij op zijn gemak door de zonnige dorpsstraat kuierde. Hier hield een oude boer hem aan en vroeg, hoe het er op Eiberslust met de veeziekte bij stond; daar wilde een jonge snuiter weten, of Idze ook deelnam aan de harddraverij met drie- en vierjarige paarden, die binnenkort in het dorp zou plaats hebben. En voor allen had Idze een vriendelijk woord, voor ieders belangen een open oor.

Nu ging Idze den hoek van de straat om en kwam op het ruime plein, het middelpunt van het dorp. Hij liep voorbij de grootste herberg van het dorp, een ouderwetsch gebouw, waarvoor een rij zware, kort gesnoeide lindeboomen stonden, in wier knoestige stammen overal ijzeren krammen waren geslagen om de paarden vast te binden, terwijl de voerlieden even pleisterden in de Gouden Leeuw.

't Scheen er tamelijk luidruchtig toe te gaan; het geluid van ruw gelach en luide stemmen klonk naar buiten, en juist toen Idze voorbij ging, kwamen er drie of vier boerenzoons, die hij kende, van den anderen kant en wilden naar binnen gaan.

"Ha!" zeide een der jongens, "daar is Idze van Eiberslust, die gaat met ons mee een kruik bier drinken, niet waar, Idze?"

"Neen, Arie," antwoordde deze, "ik had beloofd vóór koffietijd thuis te zijn, en nu is 't al bijna zeven uur, zóólang heb ik bij den smid zitten keuvelen; ik krijg zachtjesaan trek in mijn boterham, ik ga gauw op huis aan."

Op hetzelfde oogenblik ging de deur van de herberg open, en een donker, door den drank rood gekleurd gelaat gliurde om de deurpost, terwijl een luid spottende stem hoonend naar buiten riep: "Neen, Arie, hij gaat niet mee naar binnen, hij is er te fijn voor, hij mag niet van z'n moeder, en bovendien, de stakkert heeft waarschijnlijk geen duiten op zak, want de veeziekte heeft bij hem thuis de spoeling dun gemaakt!"

In de donkerblauwe oogen van Idze kwam plótseling een glans als van gepolijst staal.

"Als je mij spreken wilt, moet je buiten komen, Freek Trommers, en dan een klein eindje met me opkuieren tot buiten het dorp, dan kunnen we ongehinderd praten; maar je zult wel liever bij je kameraads daar binnen blijven, dan heb je wat meer moed, is het niet, lafbek?"

"Je zult je toch zoo iets niet ongestraft laten zeggen, Freek! Tenminste dat woord lafbek zou ik me zoo gemakkelijk niet in m'n veeren laten duwen, dat verzeker ik je!"

't Was een ruwe, harde stem, die deze woorden sprak,

of liever schreeuwde. Idze had die stem meer gehoord.

Ha, nu herkende hij den grooten, groven kerel, die daar met een half leeg gedronken bierglas in de hand voor de openstaande deur verscheen. Het was Robbert Birren, de veekoooper, die vier jaar geleden van Jauk Jorringa zoo'n geducht pak slaag opliep, vlak bij den kruisweg.

Birren was een goede kennis van Freek Trommers. Ze hadden elkander leeren kennen op de paardenmarkt, waar Robbert uit den aard van zijn beroep altijd te vinden was, terwijl Freek er ook gaarne rondsletterde.

Thans waren Freek en de Brabander op weg naar Trommershof. Freek had namelijk den veehandelaar verteld, dat zijn vader van plan was, een paar ploegknollen op te ruimen, maar beide vrienden waren in de Gouden Leeuw aangeland en bleven er plakken en bierdrinken, op kosten van Freek Trommers.

"Kom mee, Idze," zeide Arie Harriks; "als er daar binnen knapen zijn, die plan hebben zich in jullie zaakjes te mengen, dan kun je op mij rekenen, hoor!" "En op mij," voegden de drie andere jongens er bij.

Het gelaat van Freek Trommers verdween naar binnen en een stem in Idze's hart waarschuwde hem, niet naar de uittarting van zijn ouden vijand te luisteren, en zijns weegs te gaan.

(Wordt vervolgd.)



### Dwaze wijzen.

Rom. 1 : 23.

Paulus schrijft zijn brief aan geloovigen uit de volken. In zijn dagen pleegden de Joden geen beeldendienst; dat hadden ze afgeleerd door de harde Babylonische ballingschap. De volken echter waren in afgoderij en beeldendienst verzonken. Te Athene heeft Paulus zich er over bedroefd, en te Rome was het niet beter. En dat, waar juist in dienzelfden tijd de Grieksche en Romeinsche wereld zich zoo hoog beroemde op haar wijsheid! Hoe groot echter die wijsheid ook was, toch waren ze zóó dwaas, dat ze de heerlijkheid van den onverderfelijken God veranderden in de gelijkheid van een verderfelijken mensch, en van gevogelte, en van viervoetige en kruipende gedierten. God, die Zich in de schepping geopenbaard had, werd niet erkend, en daar ze toch den indruk gevoelden van Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, schreven ze die aan goden toe, en maakten zich beelden van die goden. Ze eerden en dienden het schepsel in plaats van den Schepper.

En in onze dagen is dat waarlijk niet beter. Ook thans wordt het schepsel gediend. De wetenschap, de kunst, de kracht, de vooruitgang, de vredelievendheid, de humaniteit, dat zijn de goden van onzen tijd; zij worden vereerd en gediend, in plaats van Hem, wiens scheppingen ze zijn. Het Heidendom heeft andere vormen aangenomen, maar in zijn wezen is het niet veranderd.

### V A R I A.

#### Een rekenaar.

Van Amsterdam naar Zandvoort dat's vol vier uur, zei Piet. Daarbij de weg is saai, 't lang wandlen lijkt me niet. 'k Weet raad sprak toen zijn broeder: neem mij mee, Vier uur is 't, dus wandelen we elk er twee. A. J. H.





13.)

NADruk VERBODEN.

**D**erwint het kwade door het goede en wordt van het kwade niet overwonnen," klomk het in zijn binnenste. Dit Bijbelwoord was moeders lijfspreuk op den weg door het leven; maar 't jonge vurige bloed bruiste Idze wild door de aderen en zijn gespierde vuisten balden zich.

Wat zouden de jongens wel denken, als hij thans zonder meer zijn weg naar huis vervolgde? Zou men niet denken, dat hij bang was voor dien grooten paardenkooper? Bang! hij bang, de wilde Idze!

Van de overzijde van het dorpsplein, tegenover de herberg, kwam thans met vluggen tred een slanke, blonde, jonge boerin.

Regelrecht stak ze met haar mandje aan den arm het plein over, en in de schaduw van de lindeboomen, die voor de herberg stonden, naderde ze, door niemand opgemerkt, het opgewonden groepje jonge mannen, die op het punt stonden, met Idze aan het hoofd de herberg binnen te gaan.

't Was de blonde Margreet van Trommershof. Ze was juist in dien kruidenierswinkel, waar ze 's Zaterdagmiddags geregeld voor haar moeder ging winkelen.

Het winkelraam was hoog opgeschoven, en door de gazen hor had Margreet alles gehoord en gezien. Met diepe verontwaardiging was ze vervuld geworden, toen ze de hoonende, tergende uitarting van haar broer Frederik tegen Idze aanhoorde.

Het hart klopte haar in de keel, toen ze Idze haar broeder hoorde toeroepen om naar buiten te komen, en nu ze aan den vastberaden blik en de dreigende houding van Idze zag, dat hij naar binnen dringen wilde, besloot ze dadelijk dit, het kostte wat het wilde, te beletten.

"Zeg, Idze," zoo klomk de heldere stem van Margreet vroolijk van onder de lindeboomen, "wacht eens even, ik heb een boodschap voor je zuster Sietske, luister eens, 't is van het hoogste belang."

't Werd opmerkelijk stil voor de Gouden Leeuw en ook daarbinnen; slechts het geluid van rinkelend glaswerk, dat de kastelein haastig aan het opruimen was, drong naar buiten. Margreet Trommers trok thans met een triomfantelijken lach Idze aan zijn mouw.

"Kom jongen, wat kijk je me dwaas aan, sta nu niet te aarzelen, of wil je niet?"

"Zeker, Margreet, met plezier," stotterde Idze, "waarom zou ik niet?"

Nog één keer keek hij met wraakzuchtigen blik naar de deur der herberg, toen volgde hij de vroolijke, blonde deern. Uit de herberg gluurden een paar van woede tintelende oogen door het raam, en keken vol giftigen haat de beide langzaam door de dorpsstraat loopende jongelieden na.

"Nu Margreet, vertel me nu, wat ik tegen Siets moet zeggen," sprak Idze, en keek eenigszins verwonderd Margreet aan.

Doch thans lachte het meisje niet, en de jonkman zag, dat haar lippen beefden en haar mooie oogen zich met tranen vulden.

Zie, dat was Idze van de vroolijke, dartele Margreet niet gewoon, en de woede tegen haar broeder, die nog in hem kookte, verdween als sneeuw voor de zon op het gezicht van haar vochtige kijkers.

"Wat scheelt er aan, Margreet," vroeg hij, en de zachte toon zijner stem deed het hart van het meisje trillen en dreef haar het bloed naar de wangen.

Was Idze Jorringa ook niet de speelmakker harer kinderen geweest, en was zij niet de trouwe vriendin van zijn zuster? Was ze op Eiberslust niet bijna als kind in huis, en zag ze den wilden Idze niet bijna dagelijks? Hoe kwam het dan, dat ze eerst nu bemerkte, hoe na de kloeke, vermete knaap haar aan het hart lag?

Toen ze hem daar even met een lachend, onbevangerd gelaat van de herberg weglakte, was dat niet, omdat ze bang was voor haar broeder, neen, 't was voor Idze, dat haar hart klopte van vrees.

Doch die zonderlinge ontoeroering was Margreet gauw weer te boven, en snel veegde ze met den rug van haar hand die twee verraderlijke tranen weg, die als schitterende parels aan de lange, gouden wimpers hingen.

"Nu ja, Idze," zeide Margreet, "ik ben een weinig geschrokken, weet je; want ik heb alles gehoord toen ik in den winkel van Jakobs was. Ik vind het een laffe zet van Freek, om je zonder reden zoo te tarten, en dat zal ik hem goed aan 't verstand brengen ook, maar jij bent een echte driftkop, hoor Idze! Als ik niet tusschenbeide gekomen was, zou het daarbinnen niet goed zijn afgelopen, dat zag ik wel aan je flikkerende oogen; ik kwam echter net van pas."

En dan voegde het meisje er met een ernstigen blik in de guitige oogen bij: "Ik kan me toch niet begrijpen, Idze, dat je niet wat meer over de gevolgen nadenkt, vóór je er maar dadelijk toe overgaat geweld te gebruiken, want dat was ook nu weer je voornemen, vrindje! En wat zou het gevolg geweest zijn? Een geduchte vechtpartij in de Gouden Leeuw; natuurlijk hadden de jongens, die bij je waren, jouw partij gekozen, en als ik goed gezien heb, was die ruwe paardenkooper, die wel eens op Trommershof komt, in gezelschap van mijn broer, zoodat je twee partijen zoudt gehad hebben, die met elkaar slaags waren geraakt. Tien tegen een, dat je van avond bont en blauw geslagen thuis was gekomen. Idze, Idze, wat ben je toch dom! Je weet, dat je je goede ouders zooveel verdriet doet met je opvliendheid."

Aanvankelijk keek de stoere jonge man eenigszins beuteerd bij deze strafpredikatie, doch even later klomk zijn gulle lach Margreet in de ooren, zoodat ze, ondanks de moeite, die ze deed om ernstig te blijven, ten slotte wel mee moest lachen, waardoor natuurlijk het gansche effect van haar bestraffing verloren ging.

"Wel, wel, is me dat een armen jongen een standje maken, omdat hij nu eenmaal geen beleediging voor zoete koek kan opeten! Maar in den grond der zaak heb je gelijk, Margreet; dat moet ik volmondig bekennen. Maar weet je wat ik vind, Margreet," zoo vervolgde de jonge boer, "weet je wat ik vind?"

En Idze boog zich naar het meisje toe, terwijl hij op zachten toon sprak: "Het is dit, Margreet, dat ik liever van jou een standje krijg, dan van een ander een complimentje, vind je dat niet vreemd?"

Bij het hooren dezer woorden steeg het warme, jonge bloed haar naar de blozende wangen; ze vond, dat ze dezen avond wonderlijk gestemd was. Zou het komen door den schoonen zomeravond, die zijn invloed op haar uitoefende en die haar gemoed zoo week en gelukkig stemde?

Daar klonken haastige, snelle voetstappen achter hen op den stillen landweg. Ongemerkt waren ze namelijk reeds een heel eind buiten het dorp gekomen. Een ruwe spotlach deed Idze en Margreet gelijktijdig het hoofd omwenden.

Plotseling verbleekte het meisje, terwijl de donkere wenkbrauwen van den jongen man zich fronsend samen-trokken. Daar achter hen naderden Freek Trommers en Robbert Birren.

Idze begreep onmiddellijk, dat die twee hen met geen goede bedoeling op de hielden volgden, doch het was geen vrees, die hem het hart sneller deed kloppen; neen, de gedachte, dat Margreet getuige zou moeten zijn van een vechtpartij, die ongetwijfeld zou volgen, deed hem pijn; Freek was toch in elk geval haar broer!

"'t Is om mij te doen, Margreet," zeide Idze zacht, "weet je wat het beste is? Loop jij nu op je gemak recht

door naar huis; dan sla ik daar dat voetpad in door de weide, alsof ik den kortsten weg naar Eiberslust wil nemen. Ze zullen mij dan wel volgen en het overige kun je gerust aan mij overlaten.”

„Nee, Idze, dat doe ik niet. We blijven bij elkaar. Beloof mij, dat je kalm zult blijven, al zegt Freek ook nog zooveel leelijks; zoo'n half dronken jongen is immers ontoerekenbaar; bovendien weet je ook nog niet, of ze werkelijk kwaad in den zin hebben. Zul je kalm blijven, Idze, om mijnentwil?” (Wordt vervolgd.)



**B. te N.** — *Hoofdpijnen*, die op nierziekte berusten, moeten natuurlijk geheel anders behandeld worden dan zenuwhoofdpijn of neuralgie. In het eerste geval is doorlopende controle door den dokter noodig, die o. a. warme baden en een bepaald diët zal voorschrijven, in het laatste geval kunt u zelf eenige middelen uitkiezen, die door het optreden van de bezwaren, naar hun aard en duur met de geneesmiddelsymptomen overeenstemmen. Dat kunt u in uw homeopathisch handboek nazien. In aanmerking komen waarschijnlijk o. a. *Arsenicum*, *Belladonna*, *Sanguinaria*. Van groot voordeel is ook het geregeld gebruik der wisselvoetbaden, waaromtrent u eveneens in uw boek uitvoerige mededeelingen kunt vinden.

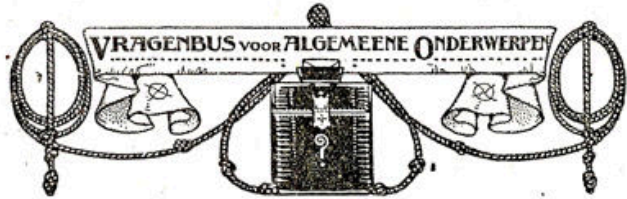
**H. K. te A.** — Bij *eeltmassa's* aan de voeten, die het loopen bemoeilijken, zijn warme voetbaden aan te bevelen, waarna de harde plekken afgeschaafd en met *sabicylcolloidum* ingepenseeld worden.

*Dementia paralytica* is een stoornis der geestvermogens, die zich o. a. openbaart in verlies van het geheugen, onordelijkheid in de kleeding, neiging tot schulden maken. De behandeling moet liefst in een ziekeninrichting plaats hebben.

**J. den H. te L.** — Na ontsteking der borst blijven niet zelden harde knobels achter, die echter na verloop van tijd weer verdwijnen als de borst wordt ingewreven met joodkali-zalf. Natuurlijk moet het voorhanden zijn van kankerachtige gezwellen uitgesloten zijn; dit moet eerst door geneeskundig onderzoek vastgesteld worden.

**Mej. C. te R.** — Uw bezwaren staan met een *maagzenuwaandoening* in verbinding. Dat ook de hartzenuwen daardoor aangetast zijn, behoeft niet te verwonderen bij het nauw verband tusschen beide zenuwen. Van een ernstige hartkwaal behoeft geen sprake te zijn; het geneeskundig onderzoek heeft dit aangetoond; daaromtrent kunt u dus gerust zijn. Volgt u derhalve de raadgevingen van uw dokter op; heeft hij geen tijd u alles zoo nauwkeurig te verklaren, dan zal hij er wel niets op tegen hebben, als u door lezing van het boekje „Zenuwzwaakte” nadere bijzonderheden omtrent de leefwijze en het diët tracht te weten te komen.

**K. te d. H.** — Het opstijgen van strepen, wolken of vliegjes voor de oogen wordt veroorzaakt door kleine weefsel-elementen, die zich in het inwendige oog bevinden en door beweging der oogen op en neer zweven. Lichtverschijnselen voor de oogen, strepen, vurige lijnen en dergelijke staan in verbinding met zenuwaandoening van het hoofd. In het eerste geval zijn *koude oogbaden* en massage der oogen aan te bevelen, in het tweede moet de *hygiëne der zenuwen* opgevolgd worden, zooals die in „Homoeopathie in de Praktijk” en in „Hygiëne” van schrijver dezès is aangegeven.



### Psalmliederen.

Mej. A. B. te R. schrijft: In de fijn geschreven schetsen over „Jaapje” door Van Looy, trof mij een stukje zeer pijnlijk: Jaapje is bij zijn grootmoeder en samen zingen zij Psalm 100. De wijs kent geen van beiden en daarom zingen zij het vers op de wijs van „Al is ons prinsje nog zoo klein, hoezee!”

Later hoorde ik een verklaring, welke dien „ontwijdenden” indruk, die mij steeds was bijgebleven, geheel wegnam. Het zingen van andere wijzen op de Psalmen is niet het gevolg van onbekendheid met de oorspronkelijke wijs, maar is een overblijfsel uit den tijd der vervolging, toen men in de geheime bijeenkomsten de bestaande wijzen niet durfde zingen.

Is deze verklaring juist en kent u meer voorbeelden dan bij Ps. 100?

**Antw.** — Toen in de zestiende eeuw de Kerkhervorming in Nederland zich openbaarde, ontstond ook groote verandering wat betreft het Christelijk lied.

Tot nog toe had men zich ten dezen bepaald bij de Psalmen en andere liederen, die de kerk voorschreef, veelal waren zij in het Latijn. Zulke geestelijke liederen werden trouwens zelden buiten de kerk gezongen.

Maar nu werd alles anders, de Psalmen werden berijmd in de volkstaal, en er ontstonden vele geestelijke liederen, die door het volk van allen rang en stand gezongen werden, ook op straat. Voor de rijm-psalmen was ook de muziek vervaardigd, dezelfde die wij nog hebben.

Maar tegen dit alles kwam het pausdom, door de Spaansche staatsmacht gesteund, met kracht op. Het zingen van „kettische” liederen werd, gelijk zooveel meer, streng verboden en zwaar gestraft. Toch wilde het volk zingen, en zoo kwamen de „Souter-liedekens” in de wereld. Het woord beduidt psalmliederen. Zij waren uitgegeven door Jonkheer van Zuylen van Nijveld. In plaats van de gewone zangwijzen echter had men die van volksliedjes en straatdeuntjes genomen. Zoo ging b. v. een Psalm op de wijs van het straatliedje: Het regende seer ende ik wierd nat, enz.

Op deze zangwijzen kon men dus thuis of op straat Psalmen en liederen zingen, zonder zich door de wijs te verraden. Het klonk als een gewoon straatliedje. Wel waren de woorden geheel anders, maar het ging toen, gelijk nog in Nederland: als een schaar van ongeoeffenden zingt, zijn de woorden in den regel onverstaaenbaar. De hoorder verneemt iets als geloei, niet veel meer. Dit geldt zelfs bij vrij bekende Psalmen en Gezangen.

Hierbij kwam nog iets. Onze vaders zongen graag en veel, getuigen de veel gebruikte bundeltjes, die nog altijd niet vergeten zijn. Als de woorden goed waren, lette men echter minder op de zangwijze.

De bekende Gereformeerde godgeleerde Brakel uit de zeventiende eeuw verhaalt, hoe hij eens aan een landman vroeg, hoe hij zoo alle Psalmen kon zingen, ook die op onbekende wijzen. Het antwoord was: „Als ik alleen ben, kan ik alle Psalmen zingen.” In de bundeltjes vindt men trouwens vaak hoog geestelijke liederen op de wijs van liedjes als: Gezellen, leegt het volle glas, of Lieve Kloris ga je mee. En niemand vond dit ongepast. Ps. 100 kan dus ook wel op de beschreven manier zijn gezongen.

A. J. H.



14.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

**N**oe was het intusschen in de herberg toegegaan? „Freekje!” had Robbert Birren met een luide spotlach geroepen, „wat zeg je dáárvan? Die knaap stond gereed, je naar de keel te vliegen, en jouw zus nam hem met een vriendelijk praatje zoo lief mogelijk mee. Vind jij dat maar goed?”

Frederik Trommers knipoogde veelbetekenend tegen den paardenkooper, en sprak dan lachend, hoewel zijn lippen wit zagen van verbeten woede: „Och, wat kan het me eigenlijk schelen! Ik had er eens plezier in om dien driftkop woedend te maken; overigens laat het me vrij koud, of hij met mijn zuster meeloopt of niet.”

Frederik had menig hard woord moeten verduren van de knapen, die daar straks bij Idze waren, maar hij liet het zich gewillig aanleunen en hield zich erger beschonken dan hij in, werkelijkheid was.

Ten slotte had hij al de aanwezigen op een glaasje ge-trakteerd, en na het gelag betaald te hebben, was hij, door Robbert Birren verzegeld, de deur van de Gouden Leeuw uitgewaggeld en den weg opgegaan.

Nauwelijks waren ze echter buiten het gezicht van de hen lachend nakijkende jongelui, of Freek Trommers wag-gelde niet meer.

„Kom, Birren,” zeide hij tot den paardenkooper, „loop wat harder, en als je me een handje helpt, om dien ver-waanden schoofer van Eiberslust eens voor goed af te leeren, dat hij zich niet de dochter van den boer van Trommershof durft inlaten, wel, dan wil ik die drierjarige merrie, die je mijn vader wilde leveren, op staanden voet van je koopen en op geen paar daalders kijken. Eerst moet echter Idze Jorringa een pak rammel hebben. Ga je daarop in, Birren?”

De paardenkooper keek Trommers in de van haat en wraakzucht gloeiende oogen en zeide met zijn gewonen ruwen spotlach:

„Je bent van persoon een flinke kerel, Trommers, maar, dat je erg veel durf in je lijf hebt, geloof ik niet; en zonder dat is het geen zaak dien knaap, dien wij nu achterna loopen, aan te pakken. Dat ras heb ik eenige jaren geleden leeren kennen.”

„Doch,” ging de Brabander voort, „uit vriendschap wil ik je terwille zijn; maar denk er om, dat de merrie niet voor den prijs te koop is, dien je vader er voor wilde betalen.”

„Dat komt in orde, Birren, daar sta ik je borg voor; doch vergeet niet, dien knaap van Eiberslust goed vast te houden, als ik er op sla, want hij is, nu, laat ik zeggen, nog al rap van vuist.”

Margreet en Idze liepen niet hard, want daarvoor vonden beiden den zomeravond en meer nog elkanders gezelschap te schoon. Reeds spoedig werden ze dus door Trommers en diens gewetenloozen makker ingehaald.

„Je had mijn voorstel moeten aannemen, Margreet,” merkte Idze nog even op; „als ze straks mij lastig vallen en ik was daar ginds achter die roggevelden met hen alleen geweest, zou ik er mij niets van aantrekken. Nu jij echter bij me bent, zijn mijn handen gebonden.”

„Beloof jij me nu enkel maar, dat je kalm zult blijven, Idze, wil je dat? En niet opvliegen, als Freek wathatelijks zegt; denk aan je brave ouders en vergeet niet wat je moeder altijd zegt, Idze, namelijk: „Word van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede.””

„Ik weet niet, waarom Freek het altijd zoo op mij

gemunt heeft, Margreet,” zeide Idze. „Nooit leg ik hem het geringste in den weg, en als hij mij maar ziet, tracht hij me te krenken of in het bijzijn van anderen belachelijk te maken.”

Op dit oogenblik waren Freek en Robbert Birren bijna vlak achter hen, en Margreet, het hoofd omwendende, zeide zoo onbevungen mogelijk:

„Zoo, Freek, ben je daar ook? Nu, 't zal moeder plezier doen, dat je zoo vroeg thuis bent van avond.”

„Hou je snater, meid!” snauwde Freek, „schaam jij je niet, zoo bij 't vallen van den avond met zoo'n slampamper als je daar bij je hebt, op een eenzamen weg te loopen? En jij,” schreeuwde hij met de noodige stemverheffing, „en jij? Je wilt toch zeker wel gauw maken, dat je uit de voeten komt, anders...”

„Nou en wat anders? Wat bedoelde je met dat anders?”

Idzes stem klonk nog kalm en bedaard, doch het gefronste voorhoofd toonde maar al te duidelijk, dat die kalmte niet lang stand zou houden in dat fier en op-vliend karakter.

„Dat zal ik je gauw genoeg duidelijk maken,” brulde Freek, „doch eerst jij uit den weg!”

Met deze woorden wilde hij Margreet ter zijde slingeren, doch toen hij haar ruw bij den arm greep, was het met Idzes goed voornemen om kalm te blijven reeds gedaan.

Een geweldige stomp trof Frederik Trommers in de volle borst; wild grepen zijn handen in de lucht.

„Help, Robbert!” riep hij met schorre stem, en tuimelde daarop ruggelings in de tamelijk diepe sloot, die den landweg van de akkers en weidevelden afscheidde.

Zóó onverwacht en hevig was Idzes aanval, dat niet alleen Trommers, doch ook Birren er volkomen door ver-rast was, want de paardenkooper, anders voor geen klein gerucht vervaard, bleek op dit moment al bijzonder weinig gevechtswaarde te bezitten.

Verbluft bleef hij eenige seconden Idze aanstaren; toen hief hij zijn stok op voor een slag, maar zijn arm was nog niet halverwege in de hoogte, of reeds ging Idze hem te lijf. Geen minuut hield Robbert Birren zich op de beenen en toen hij bovendien struikelde over zijn eigen stok, slingerden de gespierde vuisten van zijn woedenden tegenstander hem als een zoutzak op den grond. Nog een paar geduchte schoppen en de Brabander spartelde even-als Frederik Trommers in de met kroos en waterplanten dicht begroeide sloot.

Eerst was Margreet geducht geschrokken, toen Idze zoo snel en onverwacht Freek en Robbert te lijf ging, doch alles was zóó verbijsterend gauw gegaan, dat ze geen tijd had gehad een enkel woord te spreken, en nu ze Freek proestend en blazend, en den langen paardenkooper met een gelaat grauwwuil van het modderwater, aan de andere zijde van de sloot tegen den graskant zag opkruipen, maakte dat zúlk een kluchtigen indruk op het steeds tot vrooljkheid geneigde gemoed van Margreet, dat ze ondanks zichzelf in lachen uitbarstte.

Helder klonk dat lachen Idze Jorringa in de ooren, en zijn toorn, die even geleden zijn oogen deed tintelen en zijn tanden knarsen, verdween oogenblikkelijk.

Snel bukte Idze zich en raapte den dikken doornestok met zwaren looden knop van den grond op.

„Als je soms nog eens lust tot vechten hebt, kom dan maar gauw aan dezen kant,” riep de vermetelee zoon van Jauk Jorringa den Brabander nog toe. „Je hebt nu twee keer kennis gemaakt met de Jorringa's; wacht je voor de derde maal.”

„Ja, wacht je voor den derden keer,” schreeuwde Robbert Birren met een verschrikkelijken vloek; „vandaag of morgen zullen we de rekening vereffenen, knaap, reken dáárop!”

„Kom nu mee, Idze,” drong Margreet aan, „anders begint de ruzie opnieuw.”

Nog eenmaal keek Idze om naar zijn beide tegenstanders, toen zwaaide hij met den stok van den paardenkooper ten groot, en volgde Margreet Trommers.

(Wordt vervolgd.)



15.)

•• EIBERSLUST ••  
DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.

„k **B**en er niet erg gerust op, Idze, hoe vader en vooral moeder het zullen opnemen als Freek vanavond thuis komt en vertelt, dat jij hem in de sloot hebt gesmeten.” Hoe korter ze bij Trommershof kwamen, des te onrustiger werd Margreet.

„Nu,” meende Idze koeltjes, „als hij de ronde waarheid zegt, zal tenminste je vader wel moeten toegeven, dat het gansche geval geheel zijn eigen schuld is en dat ik niet anders kon handelen.”

Weer moest Margreet lachen. „Je bent een gladde vogel, als het er op aankomt, je zelf van schuld vrij te pleiten, Idze; maar dat je niet anders had kunnen handelen in dit geval, is wel wat al te boud gesproken. Neen, laat me nu uitpraten,” zeide het meisje, toen Idze haar in de rede vallen wilde. „Men had jou nog met geen vinger aangeraakt, of je vloog als buskruit op, en smeet Freek in de sloot, en nauwelijks had de paardenkooper zijn stok opgeheven, of plons, daar duikelde ook hij in eendenkroos en modder.”

„Dat bedoelde ik niet, Margreet; ik kon niet anders handelen, omdat je broer op het punt was niet mij, maar eerst jou ruw te behandelen, en dat zou ik niet hebben geduld, al was Freek met tien helpers geweest in plaats van met een.”

Thans waren ze aan den kruisweg gekomen, waar eens de boer van Eiberslust met Robbert Birren vocht, en Idze begon onwillekeurig te lachen en vertelde Margreet het gansche geval.

Hooge, oude olmen beschaduwden hier den landweg, en onder het dichte lommer begon het reeds te schemeren, want het was nog vroeg in den zomer.

Hoe vredig was het hier en stil, en bovenal hoe wonder-schoon de avondstond op dit plekje, midden tusschen de vruchtbare akkers en bloemige weiden!

Als een groote, gloeiende vuurbol was de zon achter de Westerkim weggezonden, terwijl de van boven nog helderblauwe hemel naar den Westelijken horizon als overdekt was met goud, purper en rozenrood.

Wat lachte het leven dien sterken jongen man en dat frissche blonde meisje toch heerlijk toe! Vergeten was de twist, waarbij haar broeder het onderspit moest delven, vergeten de veete, die reeds jaren lang Eiberslust en Trommershof van elkander scheidde.

De jonge menschen droomden den eeuwenouden, schoonen droom van de eerste liefde, ze beloofden elkander houw en trouw, en bouwden hun luchtkasteelen, totdat het avondrood verdween en de eerste sterren reeds schitterden door het dichte loover van de oude olmen.

„Kijk eens, Idze, daar komen de sterren reeds aan de lucht,” zeide Margreet. „Wat zal moeder boos zijn; en als Freek nu reeds thuis is, voor dat ik er ben, zal er wat komen kijken.”

„Wees maar niet bang, Margreet,” lachte Idze zorgeloos, „die twee zitten ginds achter dat elzenboschje en wasschen zich den modder en het eendenkroos uit de oogen, om straks, als het donker is, ieder zijns weegs te gaan.”

„Ja,” pruttelde Margreet, „jij hebt goed praten, maar er zit voor mij wat op, dat kan ik je wel verzekeren.”

„Schuif de schuld maar op mij,” sprak Idze wijsgeerig, „en als je moeder boos is, probeer dan kalm en vriendelijk te blijven, Margreet.” Bij deze woorden boog de jonge man zijn lenige gestalte naar het meisje, en sloeg den

arm om haar middel. Doch het meisje schoof zijn arm terug en versnelde haar pas.

„O, Idze,” zeide ze lachend, „jij moet noodig iemand den gulden raad geven om kalm en vriendelijk te blijven; hoe is het mogelijk, dat jij dat durft zeggen, iemand, die zelf zoo'n voorbeeldelooze driftkop is. En nu ga je nog langzamer loopen op den koop toe; neen, neen, kameraad, opschieten hoor, en een beetje op een afstand van me loopen, want 't zou best kunnen zijn, dat moeder in de poort naar mij staat uit te kijken, en ik heb liever, dat niemand thuis nog vermoedt, dat je meer voor me bent dan enkel de broer van mijn vriendin Sietske, begrijp je?”

„Onze tijd zal wel komen, Margreet,” zeide de jonge boer van Eiberslust, „ik heb jouw woord, en jij hebt het mijne. En voorts: Houw en trouw, wat er ook in den weg komt!”

Nog een snelle handdruk, en vlug als een vogel trippelde Margreet over de breede steenen brug van Trommershof. Noch in de poort, noch op het keurig netjes bijgehakte erf, met de goed verzorgde bloembedden aan weerskanten, was iemand der bewoners te zien; de knechts en meiden waren naar het dorp, en de boer kuierde, zijn pijp rookend, in den boomgaard, achter de hoeve. Doch over het met een kleurig landschap beschilderd horretje keken een paar zwarte, van toorn schitterende oogen door het raam.

't Was de boerin van Trommershof, die daar stond. Ze had duidelijk genoeg de slanke, vlugge gestalte van Idze herkend, en ook gezien, dat deze haar dochter op zulk een eigenaardige manier de hand drukte.

Dat was iets geheel tegen haar zin en ze zou het er dan ook niet bij laten.

## HOOFDSTUK V.

### Gevolgen van den twist.

Hoe dikwijls reeds had het rampzalig vuur van huiselijken twist gebrand binnen de muren van het schoone Trommershof, en er voor man en vrouw het leven tot een hel gemaakt! Doch zoo hevig als op dezen Zaterdagavond, was het toch nog nimmer geweest.

Heftig was de boerin tegen Margreet uitgevaren, toen deze met een hoog rooden kleur op het gelaat, en vriendelijk goeden avond, moeder, zeggend, binnenkwam; zóó heftig, dat Trommers, die juist in de keuken zijn pijp met een zwavelstok stond aan te steken, door de binnendeur in de kamer verscheen en met harde stem vroeg wat er nu weer aan de hand was.

„Wat er aan de hand is? Niets anders dan dat je dochter nu pas boven water komt en...”

„Bedaar, wat vrouw, je behoeft niet zoo te schreeuwen, ik ben niet doof,” viel Trommers haar in de rede.

„Dus alleen,” zoo ging de boer sarcastisch voort, toen hij alles vernomen had, „alleen, omdat Margreet, die nooit te laat is, één keer wat later thuis komt dan gewoonlijk, maak je zoo'n drukte. Als je brave zoon bij nacht en ontij half, of heelemaal dronken komt aanwaaien, bakt moeder nog zoete broodjes, en als ik er dan tegen opkom en den kwajongen een standje maak, wordt er nog dapper partij voor hem getrokken...”

Op dit oogenblik werd de deur wild opengesmeten en doodsbleek, met bemodderd gelaat en natte kleren stapte Frederik binnen.

„Nu vrouw, je zoontje is vanavond nog al vroeg thuis, daar valt niets op te zeggen, en hij ziet er ook wel uit zooals het een netten boerenzoon betaamt, niet waar?” merkte de boer droogweg op.

Doch daarna liet de boer zijn spottenden toon varen en zonder zijn vrouw tijd tot eenig antwoord te geven, bulderde hij Freek toe: „Zeg, slampamper, hoe kom je zoo smerig en vol modder? Je hebt zeker weer net zoo lang in de kroeg zitten drinken, dat je beenen je niet meer konden dragen, en toen ben je van dronkenschap den kant kwijtgeraakt en in de sloot getuimeld, zoo zal het wel zijn, niet waar?”

## INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

### Het geruisch der doodsbeenderen.

De Engelsche Regeering heeft aan de Overheid in Palestina de ambtelijke mededeeling gezonden, dat het als een *voldongen feit* moet worden geacht, dat Palestina de nationale woonplaats voor de Joden moet worden. De Overheid in Palestina moet daarom de Joodsche bevolking, die er reeds is, in elk opzicht tegemoetkomend behandelen, hoewel ze een kleine minderheid der gansche bevolking van Palestina vormt. Met toestemming van Engeland en Amerika is er nu ook een Joodsch Ministerie voor Palestina gevormd, waarvan leidende Sionisten van verschillende landen deel uitmaken, terwijl als president-minister fungeert de bekende Amerikaanse Sionist, Opperrechter Louis Brandeis.

Dit is in de hoogste mate merkwaardig als teeken des tijds.

En we kunnen ons voorstellen, welk een beven er gaat door vele Joden in verschillende landen, die nog eenig nationaal gevoel hebben. Zullen thans hun droomen worden verwezenlijkt? Zal er een eind komen aan de verdrukking en verguizing, in vele landen ondervonden?

Het gezicht van Ezechiël begint in vervulling te gaan: we hooren al het geruisch der doodsbeenderen.

Overal brengen de Sionisten geld bijeen om het land Palestina te herbouwen. Reeds lang was daartoe een politieke beweging gaande. En de oorlog heeft het voor vele zwervende Joden zoo brandende Joden-vraagstuk de oplossing nabij gebracht. De deur voor de Joden is opengezet door de Grootte Mogendheden. En als het oogenblik geschikt is, zullen duizenden en tienduizenden naar het land der belofte trekken. Ongeloovig wel is waar. Maar dat is ook in overeenstemming met de profetie.

Toch zal er ook een deel der Joden straks in Palestina zijn, dat rekent met God en dat niet tevreden is met een bloot nationaal Sionisme. Van hen zullen er straks ook velen door vervolging worden gedood, waarom we lezen van martelaren in den tijd der groote verdrukking.

En nu is het zoo aangrijpend, dat dezer dagen de Mizrachie, een Joodsche organisatie, die een geestelijk doel beoogt voor de Joden, een Wereld-Conferentie heeft gehouden, waar uitingen zijn gehoord, die als stemmen van zulk een ernstig deel kunnen worden beschouwd.

De orthodoxe Joden dus aan het woord!

„Wij hebben geleerd,” zoo sprak een der aanwezige rabbi's, „dat, hoe hooger het ideaal wordt gesteld, des te meer wordt bereikt. Zoo willen wij Palestina niet tot een Sionistisch land maken, maar tot „Land van het Joodsche volk.””

De Opperrabijn Landau wendde zich tot de gedelegeerden van Palestina met de woorden: „Brengt onze groeten aan de kinderen van Sion! Zegt hun, dat onze kinderen gereed staan, en hopen terug te keeren! Zegt hun van ons, ouderen, dat geheel onze hoop is: *de herleving van de oude Moeder Sion te aanschouwen!* Wij zijn allen gereed! Wij allen, die gaan, zullen op onze vanen schrijven de woorden, die in ons hart leven: Voor God, voor Zijn Volk, voor Zijn Land en voor Zijn Leer. Niet meer om te sterven streeft de Jood naar Jeruzalem, doch om te leven!”

De eerste voorzitter, Rabbi Meyer Berlin, sprak daarna het slotwoord in het Hebreeuwsch.

O. a. zeide hij:

„Aan het eind van den Grooten Verzoendag, na de Geloofsbelijdenis, wordt de wensch uitgeroepen: „Het volgend jaar in Jeruzalem!” Als God voor ons is, wij voor God, dan zal Jeruzalem herbouwd worden. Indien de stemming op dit oogenblik herinnert aan die van het einde van den Grooten Verzoendag, moet ik daarbij dit voorbehoud maken: Wanneer wij, na dien dag uiteengaande, beginnen met den bouw van de loofhut, is het een tijdelijke woning, die wij optrekken. Maar wij gaan thans uiteen om te bouwen een onvergaukelijke woonplaats voor het Joodsche Volk!”

Onder ademlooze stilte werd dit woord aangehoord, en aan het slot werd den spreker een geestdriftige ovatie gebracht. Staande zongen allen het lied der hoop.

O. a. werd nog door de Conferentie de volgende resolutie aangenomen voor het leerschool-wezen in Eretz-Israel (d. i. Land van het Joodsche Volk):

„Zij acht het noodig, het Hebreeuwsch als enige onderwijstaal te doen gelden. . . . Zij acht zeer belangrijk de stichting van een Hoogeschool voor Thora en Joodsche wetenschappen, en draagt daarom de centrale leiding op, de stichting daarvan te bevorderen.”

Toen deze laatste alinea der resolutie werd voorgelezen, verheieven alle aanwezigen zich spontaan van hun zetels, in het bewustzijn van haar groote beteekenis.



16.)

NADRUK VERBODEN.

Margreet werd door haar moeder met de bitterste verwijten overstelpt, waarbij deze niet naliet te zeggen, dat zij zelf gezien had, hoe Idze haar had thuis gebracht en hoe hij vlak voor de poort op bijzonder vertrouwelijke wijze afscheid van haar genomen had.

Margreet wilde wat zeggen, maar Freek schreeuwde er weer doorheen en ook de boerin liet zich niet onbetuigd. Toen bulderde de boer met zijn zware stem: „Zwijg allen, zeg ik je!” en zijn vuist viel met zulk een kracht op de tafel, dat de vloer er van dreunde.

„En nu jij vertellen, wat er gebeurd is, Margreet, jij zult tenminste de waarheid zeggen. Jou vertrouwd ik voor geen duit!” Deze laatste woorden gingen vergezeld van een blik op Freek, een blik zóo dreigend, dat de jonge boer het niet waagde, iets meer in het midden te brengen.

Ach, reeds vanaf haar prille jeugd was Margreet van twist en tweedracht getuige geweest in het ouderlijk huis. Steeds had ze, zooveel het in haar vermogen was en zoodra ze daartoe in staat was, gedaan wat ze kon, om den vrede op Trommershof te bewaren; en voor haar vader en ook voor haar moeder, al was deze er zich niet van bewust, was ze het zonnetje in huis. Maar thans kwam alles in haar in opstand tegen den valschen broeder.

Op hartstochtelyken toon vertelde ze, wat ze hoorde en zag, toen ze in den kruidenierswinkel stond. Hoe Freek zonder eenige reden Idze beleedigde en uittartte, en hoe zij, om een geweldige vechtpartij te voorkomen, tot de jongens, die naar binnen wilden, was gegaan, en Idze had overgehaald om haar te vergezellen.

Toen was Idze met haar meegeloopen, terwijl een oogenblik later Freek en de paardekooper, die eergisteren op Trommershof geweest was, hen achterop waren gekomen.

Hier zweeg Margreet even, en Freek maakte van dit stilzwijgen onmiddellijk gebruik om haar toe te schreeuwen, dat er van die dreigende ruzie voor de Gouden Leeuw geen woord waar was: „Robbert Birren kon dat getuigen; en als vader het goed weten wilde, moest hij er dezen of anders den kastelein maar eens naar vragen, want . . .”

„En nu zwijg je,” riep de boer met stijgende woede, en weer durfde Freek niet verder gaan.

Daarop vertelde Margreet met volle oprechtheid, wat op den landweg was voorgevallen.

Toen ze geëindigd had, riep haar moeder heftig: „Zie

Margreet, nu beken je zelf, dat die jonge woesteling van Eiberslust, zonder dat iemand hem met een vinger aanraakte, Freek heeft aangevallen en in de sloot geworpen en daarna dien anderen man, die zelfs nog geen woord had gezegd. Zulk een gevaarlijk mensch als die zoon van Jorringa behoort in de gevangenis." Daarop wendde ze zich tot haar man met de woorden: „Als je *mijn* zin deed, maak je er werk van om hem daar te krijgen ook!"

De boer lachte spottend, en minachtend klonk het: „Met nog één waarschijnlijk omgekochten helper er op uitgaan, om een jongen van achttien of negentien jaar af te ranselen, en dan allebei door dien knaap in het water gegooid te worden, zie, dat is net iets voor jou, Freek; en dan zou men nog willen, dat ik dom genoeg was om daar het gerecht bij te gaan halen. Bah!"

Het eene woord lokte het andere uit, en de rampzalige twist liep zóó hoog, dat de boer ten slotte buiten zichzelf van woede een zwaren koperen kandelaar, die op tafel stond, opnam, en er Freek mogelijk een doodelijken slag mee zou hebben toegebracht, indien Margreet niet weenend tusschenbeide was gekomen, waardoor zijn vreeselijk voornemen verijdeld werd.

„O, vader, bedaar toch!" snikte het doodelijk verschrikte meisje.

Met een ruk maakte de boer zich los uit de armen van zijn dochter, smeed den kandelaar tegen den grond en stormde de deur uit, zonder een woord meer te zeggen. 't Bleef een oogenblik stil, doodstil in de bijna donkere kamer.

De boerin, die dadelijk haar zelfbeheersching weer terug had, raapte den kandelaar op, nam een paar kaarsen uit een sierlijk, ebbenhouten kistje, dat op de breede schoorsteenlijst stond, en stak ze aan.

„Jij kunt wel naar bed gaan," beval ze haar dochter, „en jij naar de keuken, Freek, dan zal ik je droog goed geven; eten doen we van avond niet meer."

Zwijgend ging Margreet de donkere trap op naar boven, waar op den ruimen zolder een aardig slaapkamertje voor haar was afgetimmerd.

Een oogenblik bleef ze op den stoel vóór haar ledikant zitten en liet haar tranen den vrijen loop. Was hetgeen ze gedaan had, dan zóó verkeerd geweest? Ze was toch met de beste bedoeling, om namelijk een woeste vechtpartij te voorkomen, naar Idze gegaan! En toen hij gewillig met haar medeging, al kostte het hem zelfbeheersching om van zijn wraakzuchtige voornemens af te zien, had ze hem toen kunnen wegzenden? Neen, dat had ze niet gekund, maar ook niet gewild.

Wat een heerlijke wandeling was het geweest in den gouden glans van de avondzon, en in de zachte schemering onder de hooge olmen! Wat was het toch, dat haar zoo onweerstaanbaar aantrok in dien wilden zoon van Jauk Jorringa? Was het zijn schoone, mannelijke gestalte, die hem drie jaren ouder deed schijnen dan hij was? Waren het de schitterende, donkerblauwe oogen, die zoo dreigend konden fonkelen, als zijn ras opkomende toorn het vurige bloed deed bruisen in zijn aderen? Dezelfde oogen, die toch ook weer zoo teeder en vol liefde dezen avond onder de olmen in de hare hadden geblikt; en wier glans haar het hart had doen kloppen van ongekende ontroering?

Margreet kon nog niet slapen, neen, dat was haar onmogelijk.

Zachtkens liep ze naar het raam en duwde het open.

Vol en helder stond de maan aan den diepblauwen hemel en bestraalde het landschap met haar zilverwitten glans. De heerlijk zoete lucht van den zomernacht drong met kracht het slaapkamertje binnen, en de droeve oogen van de blonde Margreet dwaalden onwillekeurig in de richting van Eiberslust.

Van hier, uit haar hoog dakvenster, kon zij duidelijk over weiden en akkers de vreedzaam sluimerende hoeve zien liggen.

Als reuzensoldaten in het gelid, stonden de zware oude populieren, trouwe wachters gelijk, achter de groote

schuur met het breede schuin-aflopende rieten dak, en vóór het woonhuis, waarvan zij slechts den dubbelen schoorsteen kon zien, verhieven zich de machtige kruinen der beide lindeboomen achter de poort.

Een diepe zucht deed de borst van het meisje zwellen, en een trekje van bitterheid speelde een oogenblik om den gewoonlijk zoo vroolijk lachenden mond.

Ginder, onder dat eenvoudige dak, heerscht altijd vrede en rust, daar wordt geen twistwoord ooit vernomen, daar is voor bitterheid geen plaats, daar vergallen geen haat en nijd het leven der huisgenooten, daar straalt het vriendelijke gelaat der boerin, als de boer de huisdeur opent.

Daar ook leerde Margreet de gulle, hartelijke goedheid van Jauk Jorringa kennen, van den voor de buitenwereld zoo stuggen boer, die in niets zijn echt Friesche afkomst verloochende. Margreet wist wel, waarin het geluk daar op Eiberslust zijn wortel vond!

Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen,  
Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,  
En 't leven tot in eeuwigheid!

Dat zong men dikwijls op Eiberslust, en zoo ergens, dan paste het lied met het volste recht dáár, waar zij alles voor elkander over hadden. Terwijl men hier op het rijke Trommershof aan huiselijk geluk zoo arm, zoo bitter arm was. Hoor, daar galmen over de velden de vriendelijke klokketonen uit de eeuwenoude dorpskerk, en zij verkondigen het blonde meisje, dat deze voor haar zoo gedenkwaardige dag is weggezonden in den steeds voortwendelenden stroom des tijds, en dat de dag des Heeren is aangebroken.

Nog lang bleef Margreet uit haar venster staren in den zomernacht met zijn machtig liefelijke bekoring.

Nog lang ademde ze met volle teugen de geuren in van de rozenhaag, die de bloemenperken van den moestuin scheidde.

Van de bloeiende vlierstruiken, die in weelderigen overvloed groeiden en voortwoekerden aan den slootkant bij den boomgaard.

Van het versche, pas-gemaaide hooi, van zoovele, niet te noemen planten, die met hun uitwaseming een zomernacht op het platteland zoo geheimzinnig aantrekkelijk maken.

Voor het laatst wierp het meisje nog een blik op het slapende Eiberslust, toen vouwde ze de handen op den dorpel van haar venstertje, boog het blondgelokte hoofd, en zacht murmelde haar stem: „O, liefderijk God, erbarm U over mijn ouders en over ons allen; schenk ons Uw hulp, en breng vrede in de harten, door het geloof in Jezus Christus. Amen!"

Zacht trok Margreet haar venster dicht, maar daarbuiten bleven nog geruimen tijd de sombere, donkere oogen van den boer naar de plek staren, waar hij straks het jonge, frissche gelaat van zijn kind zag, en haar gebed hoorde.

(Wordt vervolgd.)



## LETTEREN EN TAAL.



In No. 16 werd door E. B. te O. gevraagd naar goede verzen, die letterkundige waarde hebben of bijzonder schoon zijn, om voor te dragen. Van geachte zijde wijst men er ons op, dat het antwoord wel wat eenzijdig is. Gaarne plaatsen wij dan ook de ons gezondene, hier volgende „aanvulling." —

„We hebben ook tegenwoordig zoo veel moois op letterkundig gebied. De Gedichten van Guido Gezelle, van Serp Anema, van Jacqueline v. d. Waals, van Geerten Gossaert, van Willem de Merode. Dan de mooie van Adema van Scheltema. Niet te vergeten ook sommige van Boutens. Voorts Taalbloei I en II van Poelkeke; J. B. Schepers, Litteratuur, gekozen uit de heden-daagsche schrijvers; (uitg. v. Dishoeck;) Zelfkeur; (uitg. Goedkooppe Maatschappij, Amsterdam;) de mooie legenden van Selma Lagerlöf. — Er bestaan ook wel grappige en vroolijke verzen, die goed zijn om voor te dragen. Maar die kan ik u niet noemen. Misschien kan een uwer lezers of lezeressen u helpen. Op onze arbeiders- en jongelings-vereeniging hier ter plaatse wordt soms alleraardigst voorgedragen."

toch te zorgen, dat er meer gewerkt wordt, daar anders gebrek voor de deur staat. Reeds heeft de booze door den oorlog zooveel verwoesting veroorzaakt. Zal het hem nu ook nog gelukken, door gemakzucht te prediken, nieuwe verwoesting te brengen? De duurte kan het gevolg zijn van woekeraars. Maar is het zoo met de verhooging der belastingen, met de prijzen van gas, electriciteit en water? Immers neen. Die duurte komt voor een groot deel, omdat er minder wordt gewerkt en meer loon moet gegeven worden. Altijd meer. — Wij weten, dat vele arbeiders, ook onderwijzers en anderen, weer terug verlangen naar den tijd vóór 1914, toen ze minder verdienden, maar er beter kwamen!

Wantoestanden zullen er altijd zijn. Wat moet hij daartegenover doen, die er onder lijdt? Jakobus zegt: geduldig zijn tot op de komst des Heeren. Paulus zegt: niet zijn recht zoeken, welwillend en overgegeven wezen met de gedachte, dat straks, als Christus komt, de getrouwe wordt beloond, en dat inmiddels in geen ding bezorgd behoeft te wezen hij, die alles met gebed en smeeking en dankzegging aan zijn God en Vader bekend maakt.

Wantoestanden moeten afgekeurd worden. Want ook de heeren worden ernstig vermaand in de Schrift. Er is bij Hem geen aanneming des persoons. En wee hun, wanneer zij hun arbeiders niet geven wat recht en billijk is. Wie onrecht doet, zal het onrecht dragen, dat hij gedaan heeft; — trouwens ook de arbeider als hij zich misdraagt, als hij contracten verbreekt, als hij vergeet, dat hij gehoorzaam heeft te zijn aan dengene, die God over hem heeft gesteld! — De heeren hebben een „Heer in de hemelen," zegt Paulus. Hem zullen ze eenmaal rekenschap hebben te geven. (Zie Kol. 3 : 22—4 : 1.)

Laat daarom alle geloovigen hun plicht kennen en verstaan. Tegenover elkander en tegenover God. Rekening houdend allereerst met hetgeen het Woord tot hen-zelf zegt. Wij zijn zoo licht geneigd, het Woord voor anderen aan te halen. Maar noodig is het, het steeds allereerst voor onszelf te gebruiken, opdat wij onzen eigen weg zuiver houden, en in ons doen en laten, ook in onzen arbeid en in onze rust, God verheerlijken.

### Gevangen en bevrijd.

Als de Heere de gevangenen wederbracht, waren wij gelijk degenen, die droomen. Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich."

Deze woorden uit Psalm 126 zullen thans wel vele geloovigen in Duitschland voor de aandacht staan, nu eindelijk de gevangenen langzamerhand thuis komen.

In den genoemden Psalm wordt over Sions gevangenen gesproken. En vooral in de toekomst zal het gejuich groot zijn, als „de bevrijden des Heeren" zullen wederkeren. „Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen; treuring en zuchting zullen wegvlieden!" (Jes. 51 : 11.)

Maar we mogen toch ook dergelijke gevoelens hebben, nu zoo vele duizenden, uit hun gevangenschap bevrijd, aan de hinnen worden teruggegeven.

„Gedenkt der gevangenen, als waart gij medegevangenen," zegt de Apostel tot de Hebreëen. Daar gold het de gevangenschap om des geloofs wil. Maar hoe vele geloovigen zijn nu onschuldig in gevangenschap geraakt, en hebben er gezocht en geleden en tot God geroepen!

Wij mochten met hen lijden. Wij mogen ons nu met hen verblijden en God danken voor de bevrijding.

Ongeveer 800.000 Duitsche soldaten waren voor korten tijd nog in gevangenschap.

Nu zijn er reeds duizenden los gelaten.

O, door de lange gevangenschap is het lijden zoo vermeerderd, zijn zoo vele tranen vergoten, zooveel offers gebracht, zoowel in de kampen, alsook in de familiën der gevangenen! Maar nu is dan ook de vreugde van het wederzien en de dankzegging te grooter!

En er zal ongetwijfeld veel aan gedacht worden, hoe Gods Naam is verheerlijkt in de langdurige gevangenschap. Want velen zijn door het lange lijden geheiligd. En velen hebben

ook een trouw getuigenis gegeven, waardoor vele zielen werden gered.

We weten, hoe het met een groot getal Belgen is gegaan. Ongeloovig kwamen ze in gevangenschap. De lange gevangenschap heeft hen de Schriften doen verstaan, tot de kennis des Heeren gebracht. En toen ze bevrijd werden, gingen ze geloovig naar huis. De uitwendige banden niet alleen verbroken, maar ook de banden der zonde en van de macht der duisternis.

Zoo zal het ook met vele Duitsche soldaten zijn gegaan. Onbekeerd in gevangenschap geraakt. En nu te midden der hinnen wederkerende als nieuw-geborenen, als bevrijden.

't Moet voor velen zijn, alsof men droomt. En mond en hart vervuld met gejuich. Want groote dingen heeft Hij gedaan, die het heeft gesproken:

Ik, ik ben het, die u troost.



17.)

NADruk VERBODEN.

Ho stormde het in het gemoed van Toon Trommers! Toen hij straks woedend de deur was uitgelopen om in de vrije lucht den toorn, die hem dreigde te doen stikken, zoo mogelijk meester te worden, dwaalde hij eerst doelloos door den uitgestrekte, donkere boomgaard, om ten slotte zich neer te werpen op het gras in de donkere schaduw van een grooten seringenstruik.

Hier hoorde en zag hij Margreet haar venster openen, en van hier sloeg hij haar gade, hoe ze den blik wendde naar Eiberslust.

Naar Eiberslust trok haar jong hart heen, naar de armelijke bezitting van Jauk Jorringa.

Naar dat Eiberslust, waar ze reeds als kind zoo gaarne speelde, en waar hij zelf een groot deel van zijn gelukkige jeugd had doorgebracht.

Wonderlijk! De gedachte, dat Margreet, zijn dochter, de eenige op de wereld, die hij liefhad, haar hart hechte aan dien wilden, vermetelen Idze Jorringa, bracht eenige kalme in het gemoed van den rijken, trotschen boer van Trommershof.

Waarom bestond er vijandschap tusschen Eiberslust en Trommershof? Wat had Jauk Jorringa hem ooit in den weg gelegd?

Maar waarom kon de stijfkop dan ook niet eerst groeten, als hij, de rijke Toon Trommers, Jauk op den landweg of in het dorp tegenkwam? Waarom kon hij, die meer daggeld aan de arbeiders kon betalen dan Jauk, soms in het drukst van den oogst geen volk krijgen, terwijl Jorringa, als hij drie man noodig had, er zeker aanbod kreeg van vijf? Zeker, de boer had zijn grieven tegen Jauk, doch de schuld lag toch in hoofdzaak bij de twee jongens. Die bengels hadden elkaar altijd in de wielen gereden en dat deden zij nog; er bestond echter bij Trommers niet de geringste twijfel meer, wie van beiden de ergste schuldige was.

Met een spottenden lach dacht de boer aan de nederlaag, die Freek en diens metgezel hadden geleden, en het moge vreemd klinken, maar de verbitterde vader gunde zijn zoon die neerlaag van harte.

Zijn Margreet en die jongen van Jauk, nu, en waarom niet? Liep er in het gansche dorp een flinker, knapper kerkel dan hij? Werkte hij niet voor zijn vader als een

paard? Was er één boerenzoon in gansch de streek, die beter met paarden kon omgaan dan Idze Jorringa? Zeker, hij was niet rijk, maar was geld en goed dan beslist een vereischte om geluk in het huwelijksleven aan te brengen?

Neen, morde de boer, de armste van mijn daglooners is gelukkiger dan ik, want die vindt thuis soms nog een goed woord of een vriendelijk gelaat, maar hier —

„Erbarm U over mijn ouders, en breng vrede in de harten door het geloof in Jezus Christus,” had zijn kind daar straks gebeden.

Het oog van Trommers werd vochtig, en zijn blik, die nog op het venster rustte, dwaalde van daaromhoog, waar de sterren fonkelden aan den nachtelijken hemel; en als een bange zucht kwam het over zijn lippen: „O, als mijn kind maar gelukkig mag zijn in haar later leven; voor mij komt het er niet meer op aan!”

Traag stond hij op van onder den seringenstruik, en slenterde met gebogen hoofd om de hoeve heen, om ten slotte in den stal op een hoop hooi den nacht verder door te brengen. In zijn mooie slaapkamer rust zoeken, dat wilde Toon Trommers dien nacht niet.

## HOOFDSTUK VI.

### Eigen schuld.

Na dien Zaterdagavond, kwam de blonde Margreet niet meer op Eiberslust; haar moeder had het haar ten strengste verboden. En toen Sietske een paar dagen later Margreet bij de poort van Trommershof ontmoette, wilde ze, argeloos en geen kwaad denkende, een praatje maken. Plotseling stond echter de boerin voor de beide meisjes.

„Jij naar binnen, Margreet! Je weet, wat ik je gezegd heb, ik wil volstrekt niet meer hebben, dat je ook maar een enkel woord spreekt met iemand van Eiberslust, daar heb ik mijn reden voor. En jij, kind,” zoo ging de boerin voort, terwijl ze zich tot Sietske wendde, „jij zult me een groot genoegen doen met niet meer zoo in de nabijheid van Trommershof te slenteren; je moet zelf begrijpen, dat mijn dochter geen vriendin kan zijn voor jou.”

Snijdend en scherp klonken de harde woorden van de rijke boerin de arme Sietske in de ooren, en met tranen in de oogen was ze thuis gekomen.

Vader Jauk en Idze waren juist binnengekomen om gauw hun kop koffie te drinken, toen moeder Elze verwonderd aan haar oudste dochter vroeg, wat er gebeurd was.

Met verontwaardigde stem vertelde Sietske de beleedigende behandeling, welke ze van de boerin van Trommershof had ondervonden, en die mededeeling maakte op de aanwezigen een verschillenden indruk.

Moeder Elze, die altoos verontschuldigen wist te vinden voor de gebreken van anderen, troostte Sietske door op te merken, dat Margreets moeder thuis geen prettig leven had, en dat was zeker van invloed op haar humeur; vandaar die bittere gemoedsstemming.

„Trek het je niet aan, Siets, en doe maar wat vrouw Trommers je gezegd heeft; mogelijk is er wel iets voorgevallen, dat wij niet weten, want zóó bits was ze toch anders nooit,” vergoelijkte moeder.

Jauk Jorringa sprak geen woord, maar dronk met somberen blik zijn koffie uit.

„Griefde hem, dat de trotsche boerin van Trommershof zijn dochter zóó haar minachting had doen gevoelen, doch evenals zijn vrouw vermoedde hij dadelijk, dat er iets achter zat. Zou Idze weer de hand in het spel gehad hebben? Scherp keek de boer den jongen man in het gelaat, en zijn vermoeden werd dadelijk zekerheid, toen hij zag, hoe Idze het bloed naar de wangen steeg.

In het gezin van Jorringa werd over het geval niet veel meer gesproken, maar de boer vergat het niet, en toen een paar weken later een paar knechts van Trommershof een troep koeien over een bruggetje wilden drijven, dat eigenlijk aan Jauk behoorde, doch waar sinds menschenheugenis zoo wel het vee van Trommershof als dat van

Eiberslust over ging, vonden de mannen het hek gesloten met een paar stevige krammen en een groot hangslot. En Trommers was daardoor genoodzaakt, wilde hij zijn vee uit de bewuste weide kunnen krijgen, op een andere plaats een brug over het breede water te laten maken.

Toon Trommers, die persoonlijk Jauk niet kwaad gezind was, begreep van deze daad van openlijke vijandschap niets, want tot dusver had men elkander nooit werkelijke moeilijkheden in den weg gelegd, maar nu was hij geducht in zijn boerentrots gekrenkt, en hij zon op een middel om het Jorringa betaald te zetten, dat deze hem, den machtigen eigenaar van Trommershof, had durven dwarsboomen.

Spoedig had hij een middel gevonden, dat Jauk duidelijk moest maken, dat men Toon Trommers niet te na moest komen. Reeds de grootvader van den tegenwoordigen boer van Eiberslust had jaar in jaar uit een groot stuk hooiland in huur gehad, een stuk land, dat het eigendom was van de gemeente, waartoe ook Eiberslust behoorde, en dat jaarlijks, als het gras geschikt was om te maaien, in de dorpsherberg de Gouden Leeuw werd verpacht. De meeste boeren in den omtrek, die meer bouw- dan wel veeboeren waren, en bovendien Jorringa allen goedgezind, maakten het Jauk met de pacht niet moeilijk, zoodat deze tegen matigen prijs des winters voldoende hooi voor zijn vee in de schuur had.

Trommers kwam nooit ter plaatse, als er verpachting van gemeentegrond was; hij had zelf meer grasland in eigendom dan hij feitelijk noodig had, doch thans verscheen hij tot ieders verwondering op den bewusten Woensdagmiddag in de Gouden Leeuw en joeg de pacht van het bedoelde hooiland zóó hoog op, dat het van Jorringa's kant dwaasheid zou geweest zijn, tegen den boer van Trommershof te blijven opbieden.

„t Had de boeren verbitterd, en Toon Trommers, die toch al niet veel vrienden had, maakte zich door dit geval nog veel meer gehaat, hoewel niemand de eigenlijke beweegredenen zijner handelwijze begreep.

Het bloed van Jauk Jorringa kookte, toen hij de herberg verliet, en de blik, dien hij in het voorbijgaan op den vriend zijner jeugd sloeg, deed dezen verbleeken, doch de boer van Eiberslust sprak geen enkel woord. Hij begreep, dat Toon wraak had genomen over dat hangslot op het hek.

Jorringa gevoelde best, dat hij zelf schuld had!

Maar waarom moest men zijn onschuldige Sietske ook zoo beleedigen, redeneerde hij; doch dat had Toon zelf niet gedaan, maar zijn trotsche vrouw; mogelijk wist de boer er zelf niets van.

Zoo peinzend, en reeds met berouw in het hart over zijn eigen domme daad met dat hek, liet Jauk zijn paard op een sukkeldrafje huiswaarts keeren.

Eenige oogenblikken later kwam hem in snelle vaart een met klaver geladen boerenwagen achterop rijden, en daar het de grootste opmerkzaamheid vereischte, elkander op den betrekkelijk smallen landweg te passeeren, haalde Jauk zoover mogelijk met zijn karretje uit.

Eerst nu zag hij, dat het Idze was, die den wagen bestuurde, terwijl een der knechts naast hem op het bankje zat.

„Jongen, wat laat je de paarden weer onbesuisd hard loopen! Waar is dat nu goed voor?” bromde Jauk.

„Maar vader,” antwoordde Idze, terwijl hij zijn dampende paarden inhield, „ik zou toch graag ons klaverhooi nog binnen willen hebben vóór het donker wordt; 't is broeiend in de lucht en in 't Zuid-Westen komt een onweersbui op.”

Reeds wilde Idze weer de zweep over de paarden leggen, toen zijn vader hem toeriep:

„Zeg, Idze, laat Dirk maar vast doorrijden, en kom jij even bij mij zitten; ik moet je wat vragen.”

Geen halve minuut later zat Idze naast zijn vader.

(Wordt vervolgd.)





twee slaat, de wagenen met vuur verbrandt.” Dit moet nog geschieden. Eenmaal zal de Heere God, na het oordeel over de oorlogszuchtige volkeren te hebben uitgestort, den vrede op aarde doen komen. Dan zal worden vervuld, wat Jesaja en Micha hebben voorgezegt: „En zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden, en hunne spiesen tot sikkelen... en zij zullen geen oorlog meer leeren.” (Jes. 2 : 4; Micha 4 : 3.)

Is de verandering van Krupps oorlogsfabrieken in inrichtingen voor vredesdoeleinden daarvan niet een treffend voorspel?

Misschien haalt iemand de schouders op, en zegt: „Hoe is het mogelijk, dat alle oorlogsmateriaal van de aarde zal verdwijnen en de krijg niet meer zal worden geleerd?”

Maar mogen we den zoodanige de vraag voorleggen: Is er ook maar iemand geweest, die vijf-en-twintig jaar geleden, ja, vijf jaren geleden had durven denken, dat thans in de reusachtige Krupp-fabriek geen stuk oorlogsmateriaal meer zou worden vervaardigd? Maar in letterlijken zin „zwaarden” en „spiesen” in landbouwgereedschappen zouden worden omgezet? En toch — het is geschied!

## GEDACHTEN.

### Sneeuwkllokjes.

Vele Christenen hebben iets van sneeuwkllokjes; prachtige bloempjes, maar koud van uiterlijk, de winter in een andere gedaante. Zulke Christenen zijn nauwlettend en kieskeurig in hun smaak, en aandoenlijk, zuiver als sneeuwkllokjes en — even koud. Tranen storten zij nooit; opgewonden raken zij nooit; wat zij zeggen is altijd weldoordacht; wat zij doen, van te voren nauwkeurig berekend. Hun pols klopt, nooit onstuimig; hun zenuwen trillen nooit, hun verontwaardiging stijgt nooit boven het kookpunt. Zij leven langer dan de meeste andere menschen, maar hun leven staat in een mineurtoon. Zij brengen het nooit verder dan tot de gestreepte c. Christus plantte ze in zijn Gemeente, en dus zullen zij daar ook wel van dienst kunnen zijn, anders zouden zij er wel niet wezen: maar het zijn en blijven sneeuwkllokjes — echte winterbloempjes.



18.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.

„Veg eens,” sprak Jauk tot zijn zoon, „kun jij misschien begrijpen, waarom Toon Trommers zijn vijandschap tegen ons zóó ver drijft, dat hij mij daar straks de hooiöpbrengst van den gemeentepolder voor den neus wegkaapte?”

Een oogenblik bleef Idze zwijgend voor zich uit staren, maar zijn vader, die hem recht in de oogen keek, zag hoe hem het bloed naar de bruijne wangen steeg. Daardoor begreep de boer dadelijk, dat zijn jongen er meer van wist.

„Nu, ik geloof wel,” zeide de jonge man ten slotte, „dat ik kan zeggen, waar de schoen wringt. Trommers zelf heeft ons nooit ergens mee lastig gevallen, maar nu heeft hij het blijkbaar niet kunnen verkroppen, dat wij hem genoodzaakt hebben, een brug over den molenvliet te laten leggen, dus...”

„Ja, ja,” bromde Jauk verbitterd, „feitelijk is het mijn eigen schuld, wil je zeggen, maar waarom moest men onze Sietske zoo afsnauwen aan de poort van Trommershof? Daár wilde ik graag de reden van weten, begrijp je? En nu vraag ik jou, of jij daar soms iets van af weet?”

Weer aarzelde Idze een oogenblik, doch hij was veel te rondborstig om onwetendheid voor te wenden; eerlijk en openhartig vertelde hij alles, wat een paar weken geleden op dien Zaterdagmiddag tusschen hem en Freek Trommers was voorgevallen.

De boer zeide er niet veel op, er was trouwens ook geen tijd meer voor, want reeds trok Bles het karretje van Jauk Jorringa over de brug, en onder de oude lindeboomen door, waar de knecht druk bezig was, zijn dampende paarden voor een anderen wagen te spannen, waarmede Idze dan weer zoo spoedig mogelijk naar het hooiland terug moest.

Dienzelfden avond sprak de boer er met zijn Elze over, hoe hij, om Trommers te plagen, dat bewuste hek had afgesloten, omdat hij het niet best kon verkroppen, dat men zijn Sietske had beleedigd. Dat Toon Trommers, daardoor verbitterd, hem in de wielen had gereden met het hooi uit den gemeentepolder, en ten slotte, wat eigenlijk de aanleiding was, dat Sietske de omgang met Margreet Trommers zoo uitdrukkelijk was verboden.

Volgens haar gewoonte had moeder Elze haar man stil laten uitpraten, zonder hem ook maar met een enkel woord in de rede te vallen, doch toen hij ten slotte zweeg en in verdrietige stemming voor zich uit bleef staren, sprak ze met haar zachte stem, die altijd betere gevoelens opwekte bij den stuggen Jauk: „Heb je er niets meer bij te voegen, Jauk?”

De boer haalde de breede schouders op.

„Wat zal ik je zeggen, Elze, de zaak is nu eenmaal zoo. Ik had dat sluiten van het hek wel achterwege kunnen laten, maar hoe kon ik weten, dat Idze weer in botsing geweest was met Freek Trommers; dat is de oorzaak van alles, en 't leelijkste is wel, dat ik moeite zal hebben om aan voldoende winterhooi te komen en dan nog tegen hoogen prijs.”

De boer zuchtte. Hij dacht aan zijn beperkte middelen; aan de verliezen, welke hij geleden had tengevolge van de veeziekte, en moeder Elze bemerkte den trek van kommer wel, die hem het voorhoofd deed rimpelen.

„Jauk, Jauk,” zeide ze, „hoe kwam het, toen de booze je het plan influisterde, om het hek, dat nooit gesloten is geweest, nú te sluiten, dat de gedachte niet in je opkwam: „Gelijk gij wilt dat u de menschen doen zullen, doe hen desgelijks?” Was er geen stem in je hart, die waarschuwde voor het kwaad met kwaad vergelden?”

Jorringa schudde het forsche hoofd.

„Als ik boos ben,” mompelde hij, „dan ben ik de grootste domoor, die op twee beenen rondloopt; als ik de zaak van achteren bekijk, is het mijn eigen schuld, dat Toon me dwars zit.”

„Nu het eenmaal gebeurd is, Jauk, zou ik er me maar overeen trachten te zetten, doch laat er geen haat in je hart zijn tegen Trommers. Niet hij is de sterkste, die het langste volhoudt en het minst toegeeft, maar degene, die het kwade weet te overwinnen door het goede. Doch zoek het niet in eigen kracht, Jauk! De mensch is zoo zwak en de booze zoo sterk. Zelf het kwade overwinnen gaat niet; daarvoor is iemand noodig, machtiger dan de mensch, sterker dan de booze. Houd daarom den Heere Jezus voor je aandacht, ga met Hem den vaak moeilijken weg, smeek Hem om kracht in de ure der verzoeking.”

Met vuur en innige overtuiging had moeder Elze gesproken, en de woorden schenen diepen indruk te hebben gemaakt op den boer.

Nog lang zaten man en vrouw bij elkander, een ieder bezig met eigen gedachten, totdat de groote Friesche klok er aan herinnerde, dat de tijd van rusten was aangebroken.

(Wordt vervolgd.)



## INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

### „Een leuning maken.”

Hot in de kleinste bijzonderheden is in de Mozaïsche wet aan allerlei gevaren van het dagelijksch leven gedacht. Tegen onreinheid wordt gewaarschuwd. Tegen onzindelijkheid en slordigheid wordt met ernst opgekomen. Tegen besmetting worden allerlei zorgvuldige maatregelen voorgeschreven.

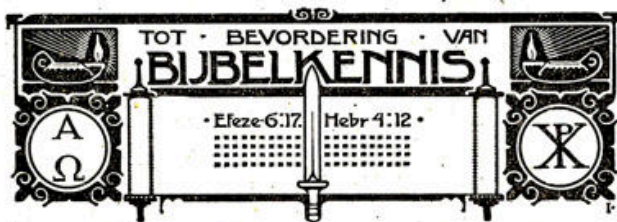
Zoo is er óók een gebod gegeven om een leuning te maken op het dak.

Men had namelijk in het Oosten meest huizen van één verdieping, met een plat dak, en op dit platte dak verzamelde zich, als de grootste hitte van den dag voorbij was, dikwijls de heele familie om te genieten van den koelen wind, die dan over het dak streek. Vandaar het voorschrift in Deut. 22 : 8: „Wanneer gij een nieuw huis zult bouwen, zoo zult gij op uw dak een leuning maken; opdat gij geen bloedschuld op uw huis legt, wanneer iemand, vallende, daarvan afviele.” Hoe licht kon er een ongeluk gebeuren, als er op het dak geen leuning was! God, die zoo trouw over Zijn volk waakte, zorgde, dat er een bouwvoorschrift kwam: een leuning maken op het dak, opdat niemand er afvalle en het besterve.

Voor ons valt er uit zulk een gebod veel te leeren. Want het beginsel ligt er aan ten grondslag, om gevaren, die ons omringen, af te wenden, voor zoover we dit zelf vermogen.

Allereerst zijn er gevaren op stoffelijk gebied. Er kan te veel geëischt worden van het lichaam, van het verstand. Er zijn gevaren in onze huizen en op straat, waartegen we maatregelen kunnen nemen, opdat er geen ongelukken gebeuren. Er zijn besmettelijke krankheden, waarvoor we op onze hoede hebben te zijn, zoowel voor onszelf als voor de onzen.

Maar dan ten tweede worden we omringd door gevaren op zedelijk en geestelijk gebied. Met wie gaan onze kinderen om? Welke boeken lezen ze? — Laten we denken aan de leuning op het dak! Neen, onze kinderen moeten niet alles maar lezen, opdat ze van alles op de hoogte zouden komen! Voor sommigen, die anderen moeten voorlichten, kan dit noodig zijn. Maar die kennen de gevaren; zooals een bouwmeester niet zal afvallen van het platte dak; doch de eenvoudigen, die er straks op zullen komen, loopen gevaar een ongeluk te krijgen, als er geen leuning om is. Gelukkig, dat God mannen geeft, die een leuning willen maken tegen de vele gevaren, die er voor ons en onze kinderen zijn op zoo velerlei terrein. Laat er ons dankbaar voor wezen! Ook als het betreft het plaatsen van staketsels tegen allerlei verkeerde leeringen op geestelijk gebied. Het platte dak moet een leuning hebben! Er moet gewáákt worden tegen den val!



Niet te verontschuldigen.

Rom. 2 : 1.

Te midden van den afval van het Heidendom zijn er altijd de enkelen geweest, die niet meededen aan de afgoderij; en te midden van de volken stond het volk van Israël, dat den eenigen God erkende. Maar in plaats van een zegen voor de anderen te zijn, zagen deze beter-wetenden met minachting

neer op de afgodendienaars, en veroordeelden hen. En daarmee toonden ze, dat ze in den grond der zaak niet verder gevorderd waren dan de anderen. Zij toonden, dat ze zichzelf tot een god waren. En ook in hun wandel bleek maar al te vaak, dat zij niet anders waren dan de Heidenen. Het kwaad oordeelen, dat konden zij, maar het kwaad laten, dat konden zij niet. En daarom waren ook zij, die anderen oordeelden, niet te verontschuldigen.

Want — en dit geldt ook ons — het is niet voldoende God te kennen met het verstand; we moeten ook Hem gehoorzamen; we moeten rechtvaardig zijn. Daarop komt het altijd aan. Uit de hoogte neerzien op den zondaar is gemakkelijk genoeg, maar het toont alleen, dat we even groot zondaar zijn als hij. Onze gerechtigheid moet groter zijn dan die der schriftgeleerden en farizeën, en hij, die anderen oordeelt, moet evenzeer als de Heiden en de afgodendienaars, en evenzeer als hij, die in openbare zonde leeft, zich bekeeren.



19.)

NADRUK VERBODEN.

### HOOFDSTUK VII.

**D**e lange, strenge winter was weer achter den rug, en 't was voor de Jorringa's een moeilijke, kommervolle tijd geweest.

Slechts met groote inspanning was het den boer van Eiberslust gelukt, tegen hoogen prijs hooi voor zijn vee te koopen, en de geldzorgen drukten den boer zwaar. Moeder Elze wist hem echter altijd op te beuren, en meer dan vroeger richtte de boer den blik naar Boven.

't Scheen, dat de tegenspoed, die hem trof, hem zachter en meegaander maakte. Eens, toen Toon Trommers op een Zondagmorgen vóór kerktijd voorbij Eiberslust kwam, hoorde hij tot zijn groote verwondering, dat er binnen in de huiskamer gezongen werd, en toen hij een oogenblik voor de poort bleef staan luisteren, vernam hij duidelijk, dat de zware stem van Jauk Jorringa en de zachte, heldere klank van Sietske de woorden zongen van Psalm 138:

Als ik, omringd van tegenspoed,  
Bezwijken moet,  
Schenkt Gij mij leven.

Toon Trommers was toen doorgelopen met gebogen hoofd en in gedachten verdiept.

„Ja,” sprak hij tot zichzelf, „Jauk is gelukkiger dan ik, al is hij arm en al heeft hij veel zorgen; hij kan nog zingen, maar ik...”

't Had Toon dikwijls berouwd, dat hij den armen Jauk zoo in de wielen had gereden met dat hooi, doch nooit had hij er zulk een spijt van als op dien Zondagmorgen. Toon Trommers was in zijn hart Jorringa dan ook in 't geheel niet vijandig gezind, doch zijn trots en grenzenlooze hoogmoed brachten den boer van Trommershof daar, waar hij eigenlijk niet wezen wilde.

Thans was het lente en alles stond in knop of bloesem, bloeide en geurde in de vruchtbare Zuid-Hollandsche landouwen.

Gisteravond, toen de zon zoo prachtig onderging en de lijster nog zong in de oude lindeboomen van Eiberslust, waren Jauk, Idze en Sietske zóó lang op de breede, groen-geschilderde bank onder het venster blijven zitten keuvelen, dat de avondster reeds door de lindetakken gluurde.

Moeder Elze stak reeds de dubbele koperen tuitlamp aan, en met de armen op de onderdeur geleund, keek ze glimlachend om den hoek, terwijl ze vriendelijk sprak: „Zeg eens, Jauk, zou je nu niet naar binnen komen? Je blijft daar maar zitten rooken als een oude zeeman, en Idze volgt je voorbeeld, maar ik ga de rijstepap opscheppen; 't was van morgen vroeg dag.”

„Schep de pap maar vast op, Elze, dan kan ze wat afkoelen, en kom een weinig bij ons zitten, 't is zulk een zeldzaam mooie avond,” antwoordde Jauk en schoof inmiddels wat op zij, om voor zijn vrouw plaats te maken.

„'t Wordt zoo laat, Jauk,” meende moeder Elze, doch reeds deed Idze de onderdeur open, sloeg den gespierden arm om haar schouder en trok de tegenstribbelende huisvrouw naar buiten op de bank.

„Ga toch even zitten, moederke; morgenochtend kunnen we uitslapen, dan is het immers Hemelvaartsdag!” sprak Idze.

„Ja, Idze, dat weet ik wel, maar... vader is anders ook geen liefhebber van laat naar bed gaan!”

Doch ditmaal werd het wèl laat, en in geen maanden was boer Jorringa zoo opgewekt geweest als dezen schoonen avond vóór Hemelvaartsdag.

Morgenochtend kunnen we uitslapen, had Idze tegen moeder gezegd, doch de Oosterkim werd nog maar even door den aanbreekenden dageraad rood gekleurd, of reeds stond Idze met de snaphaan in de hand gereed om het veld in te gaan.

Vader Jauk was zelf een goed schutter, maar tegen Idze moest hij het afleggen, en als in den herfst de jacht open was, vond menige haas of patrijs zijn weg naar Eiberslust in de oude weitasch van Jauk, doch in de laatste twee jaar schoot Idze het meeste wild.

Evenals in andere dingen, hield de boer van Eiberslust, ook wat de jacht betrof, zich stipt aan de wet. Trouw betaalde hij jaarlijks op het gemeentehuis het verschuldigde voor zijn jachtakte, en geen dag vóór het openen van de jacht, zou hij een schot hebben gelost, al liepen de hazen ook vlak voor de staldeur. Met Idze was het echter een ander geval.

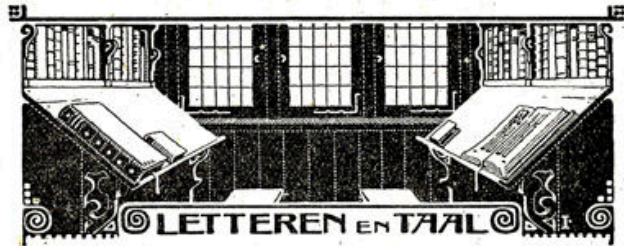
Voor den vader was de jacht een genoeg, voor Idze werd ze langzamerhand hartstocht, en waar hij anders nooit iets voor zijn ouders verborg, wachtte hij zich wel om zijn vader iets te laten merken, als de lust tot jagen hem te machtig werd in den tijd, dat de jacht nog gesloten was. Hij wist het: stroopen keurde de boer streng af. 't Was daarom niet rustig in het gemoed van Idze, nu hij op dezen dag weer op het punt stond, voor de verzoeking te bezwijken.

Zou hij het zware vuursteengeweer maar niet liever wegbergen en nog een paar uur zijn bed opzoeken? Als vader er achter kwam en moeder het wist, hadden ze er maar hartzeer van, en de mogelijkheid bestond toch ook, dat een veldwachter of koddebeier hem betrapte. Maar wat zouden die hem kunnen maken? Neen, daarvoor vertrouwde hij te veel op zijn buitengewoon scherp blik en zijn zeldzame behendigheid; die mogelijkheid telde hij niet, doch dat hinderlijke kloppen van binnen, liet zich niet zoo gemakkelijk tot zwijgen brengen.

„'t Is toch eigenlijk dwaas,” mompelde Idze, „als men in Februari een haas schiet, doet men géén kwaad, en schiet men hem in April of Mei, al vreet hij dan ook je winterkoren op, doet men wèl kwaad. Als ik nu gistermorgen vroeg die twee langooien niet in de klaverweide van Toon Trommers had zien spelen, zou ik er niet over gedacht hebben, maar nu, kom, laat ik niet zoo kinderachtig zijn.”

Nog een oogenblik aarzelde hij en keek nauwkeurig het kruit op de pan na, liet den grooten haan voorzichtig in zijn rust knippen en draaide ten slotte de schroef aan, die den vuursteen vastklemde.

(Wordt vervolgd.)



W. te W. vraagt: *Rechtvaardig*, waar komt dit woord van? Kan het zijn een verbinding van recht met vaardig in den zin van vlug, d. i. gereed, spoedig?

*Antw.* — Wij hebben hier een samenstelling als bij hoovaardig, lichtvaardig enz. Er ligt aanduiding van verwantschap in.

Wat is asbest?

*Antw.* — Dit is een delfstof, die in den vorm van vezels voorkomt, en waaruit weefsels vervaardigd worden. Het asbest, ook amiant geheeten, komt voor in Azië. Vroeger gold het voor onbrandbaar, doch 't is gebleken, dat het tegen zeer hoogen warmtegraad niet bestand is.

Ik las: Het moet zijn evenals bij den Muzelman „*Djihad*,” een besliste ernst, die van geen wijken weet. Wat wil dit woord „*Djihad*” zeggen?

*Antw.* — Dit woord beteekent: *Heilige Oorlog*. De Mohamedaan moet met doodsverachting ten strijde gaan. Het moet zijn: overwinnen of sterven. Van een terugtocht of wijken kan dus bij hem geen sprake zijn.

„Wij gebruiken op tafel een *botervlootje*,” zegt Mina. Wat beteekent hier nu *vloot* of *vlootje*?

*Antw.* — Het woord beduidde oudtijds een bak of teil, groot of klein. Tegenwoordig komt het nog alleen voor in den zin boven aangegeven.

J. P. T. te R. vraagt: Ik heb dikwijls de uitdrukking gehoord, wanneer iemand alles langzaam doet: Het gaat op zijn elf en dertigst. Wat beteekent dit en wat is de oorsprong van dit gezegde?

*Antw.* — Friesland telde oudtijds elf steden en dertig dorpen of deelen, die recht van meespreken hadden in landszaken. Het duurde echter wel eens lang, eer die elf en dertig over een zaak waren uitgepraat, en vandaar het spreekwoord.

Of echter deze veel verbreide meening juist is, kan betwijfeld. Een andere verklaring is dan ook, dat het ziet op iemand, die, bezig te tellen 35, 36 enz. vergeet van 39 op 40 over te gaan, maar zoo doortelt: negen en dertig, tien en dertig, elf en dertig, enz. Dan blijft echter nog onopgelost, waarom juist dertig. Uitgemaakt is het dus niet.

H. IJ. te D. H. vraagt: Zoudt u zoo goed willen zijn, mij de waarde bekend te maken van het volgende Rom. getal, (de omgekeerde C er in is mij onbekend):

CICICCCI

*Antw.* — De Romeinen gebruikten letters ook voor de getallen. Zoo stelde M duizend voor, D vijfhonderd, C honderd. Nu kon men duizend op twee wijzen schrijven, met een M, maar ook met twee CC, ter weerszijden met den open kant geplaatst tegen een I. De twee CC vormden elk met de streep een D of 500, dus samen 1000. Het getal hier bedoeld is dus 1701.

C. v. W. te T. N. — Het *droit divin* (letterlijk *Goddelijk recht*) ziet op de regeermacht bij de gratie Gods. „Door Mij regeeren de koningen,” zegt de Schrift.

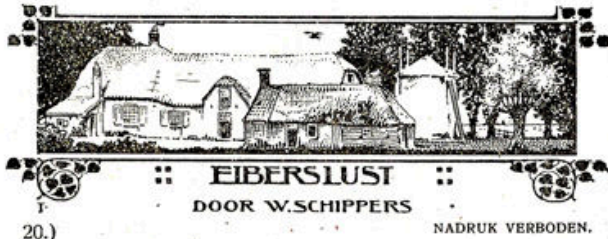
A. J. H.



Geestes sindsdien op aarde uitgeoefend. In duizenden menschenharten heeft de vrede Gods intrek genomen; de naam van Jezus is over de gansche aarde gebracht; zondeketenen werden verbroken; haat werd veranderd in liefde en hoogmoed in ootmoed; de ijsbergen der zelfzucht zijn gesmolten en de bloemen der liefde ontkoken.

Heeft ook in uw leven dat licht van Gods liefde geschenen? Of is het bij u nog geen Pinksteren geweest? O, wend u dan naar God. Hij heeft beloofd, dat Hij Zijn Heiligen Geest wil geven aan degenen, die Hem bidden.

GENL. v. V.



**H**oor, daar kraaide de haan op de hoeve, en dadelijk daarop klonk het klepperen van den ooeivaar, die, op den rand van zijn nest staande, den schoonen lentemorgen blijde begroette.

„De eiber kleppert! Dat voorspelt een gelukkigen dag,” mompelde Idze. Daarop wierp hij het geweer aan den draagband over den schouder en met vluggen tred liep hij achter de hoeve om.

Hier greep hij den langen polsstok, die op twee groote spijkers boven de lage staldeur lag, en vlug als een vogel sprong hij er mede over de tamelijk breede sloot, die het erf van Eiberslust scheidde van de velden en akkers.

Met diepe teugen ademde Idze de heerlijke, zuivere morgenlucht in, en zijn scherpziend oog dwaalde zoo ver mogelijk over de velden. Doch schemering hing nog op de weide, en uit de slooten trok een lichte, witte nevel langzaam op naar boven.

Nu wendde hij het hoofd om naar het Oosten; een oogenblik bleef hij staan en keek naar den hemel achter zich, waar de zon met purperen glans boven een zwartblauwe wolkenbank zich zoó glansrijk en stralend verhief.

O, 't was voor den kloeken boerenzoon niets ongewoons, de zon te zien opgaan, doch het gemoed van Idze Jorringa was zeldzaam gevoelig voor natuurschoon, en een lentemorgen zoo schoon als die thans aanbrak, liet niet na op hem zijn bekorenden invloed te doen gelden.

De vogelwereld om hem heen werd thans ook wakker, en jubelend steeg een leeuwerik op uit een greppel van gindschen roggeakker.

Uit een eeuwenouden; knoestigen esch bij een hek klonk het kirren van een verliefde woudduif, en in de knotwilgen langs den slootkant floten de koolmeezen, en zochten met luid, toornig getjilp een paar musschen ruzie.

Wat scheen thans de zon reeds prachtig op de bloemige weiden. Overal was het malsche, frischgroene gras doorspikkeld met witte madeliefjes en gele boterbloemen, en hier en daar stak de kievitsbloem het fijne, paarse kopje omhoog.

Aan iederen grashalm, aan ieder bloemkelkje glinsterde een dauwdrop, en als een lichte gazen sluier trok de nevel hooger en hooger op, om straks geheel te verdwijnen in het gouden zonlicht.

Nu sprong Idze weer een sloot over en verliet de weide om langs den kant van een greppel een stuk bouwland over te steken.

Hij liep echter niet zoo zorgeloos en snel meer als daar straks, hij pakte zijn snaphaan bij de greep, en stapte

voorzichtig, scherp voor zich uit turend en steeds tot schieten gereed, over de hobbelige kluiten.

Bijna was hij den greppel ten einde geloopen en reeds wilde hij het geweer weer over den schouder werpen, toen plotseling een koppel patrijzen voor hem opvloog.

Onmiddellijk is het geweer aan den schouder en scherp knalt het schot.

Een opgejaagde patrijs vliegt snel en is niet gemakkelijk te treffen, doch nog sneller komt het lood uit den langen loop van den snaphaan, en Idze was niet voor niets de beste schutter uit de streek.

Een der vogels viel als een steen neer, doch een ander fladderde nog over den grond en trachtte zich te verbergen in den greppel.

't Hielp echter het arme dier niet veel. Snel als een jachthond had de jonge boer den vogel te pakken. 't Was toch met een gevoel van medelijden, dat hij den gewonden vogel den nek omdraaide, en dat bedierf wel eenigszins den indruk van zegepraal over zijn goed schot, dat wel de grootste prikkel is voor den echten jager, veel meer dan het bezit van den buit. Hij schoof de weitasch naar voren en borg er de beide vogels in.

Daarop haalde hij er kruithoorn en hagelzakje uit te voorschijn en laadde snel en zorgvuldig het geweer, stampte met den ijzeren laadstok nog eens goed de lading vast, deed nieuw kruit op de pan en hing het wapen weer over den schouder. Nu raapte hij zijn polsstok op, dien hij straks had weggeworpen, toen de patrijzen opvlogen, en stond een oogenblik later voor een breed helder water.

Er waren niet veel jonge boeren in den omtrek, die met den polsstok over de molenvliet konden springen, maar Idze ging er, met de snaphaan over den schouder en de weitasch om, met gemak overheen.

Nog een half uur liep hij door weide en bouwland, zonder iets onder schot te krijgen, totdat hij aan een griend kwam met hoog opgaand elzenhout.

Dubbel scherp keek Idze hier om zich heen, want het land, waarop hij zich nu bevond, behoorde bijna uitsluitend aan Trommers, en hij wilde niet gaarne, dat de boer van Trommershof of diens zoon hem hier met het geweer in de hand zagen.

Weer sprong de jonge man over een moerassige, ruig begroeide sloot en was in de griend.

Deze liep door, tot waar de molenvliet uitliep in den zoogenaamden boezem, een breede, diepe waterplas met riet en biezen omzoomd, waarin al de slooten uit den polder uitliepen.

De griend en het water behoorden echter niet tot de bezittingen van Trommers, doch waren het eigendom van het polderbestuur, evenals de molen van Abel Pinke, Idzes oom.

Een oogenblik bleef Idze aan den griendzoom staan en keek naar den ouden watermolen, die zijn lange wicken, bedekt met de bruine zeilen, als reuzenarmen naar den wazigen hemel uitstrekte.

„Oom Abel zal wel reeds wakker zijn, als ik straks op den molen kom,” dacht Idze, en peinzend voegde hij er bij:

„k Geloof, dat oom Abel nooit slaapt, want of men vroeg of laat op den molen komt, altijd is hij present; 't is toch een wonderlijk man, en hier in den omtrek is iedereen bang voor hem, doch hij mag dan wat zonderling zijn, ik houd veel van hem. Maar kom,” voegde hij er bij, „laat ik wat voormaken, anders kom ik te laat op Eiberslust voor de morgenboterham, en dat moet niet.”

Snel en onhoorbaar gleeed het slanke, buigzame lichaam van den jongen boer tusschen de elzetakken door, en slechts eenmaal maakte hij een vlugge beweging om zijn geweer te schouderen.

Er sprong een haas van achter de struiken, maar langoor was weer zóó gauw verdwenen, dat de schutter, hoe vlug ook, geen kans kreeg tot vuren.

(Wordt vervolgd.)



21.)

„Nu is hij aan den dans ontsprongen," lachte Idze, „maar 't zou me niets verwonderen, of hij bleef in de wei op me zitten wachten; dat zijn ze gewoon als ze uit de schemering in het felle zonlicht komen."

Voorzichtig sloop hij door de takken en snoef met welbehagen den scherpen geur van 't elzenhout op. Schemerig was het hier tusschen de wanstaltige struiken, en 't morgenkoeltje deed de bladeren boven hem suizelen. Doch reeds werd het lichter om hem heen, en inmiddels had hij de overzijde van de plek, waar hij de griend was binnengedrongen, bereikt. Nu gluurde hij, zich nog achter de bremstruiken aan den slotkant verborgen houdend, over een zonnige klaverweide, die zich ver voor hem uitstreckte, en jawel, 't was net, zooals hij gedacht had. Op nog geen dertig pas afstand zat een reusachtige haas, die zich volkomen op zijn gemak scheen te gevoelen.

Het lange jachtroer van den wilden Idze schoof tusschen de bramenranken door, en de haas stak de lange ooren omhoog; doch al merkte hij onraad, voor de vlucht was het reeds te laat, want op dit oogenblik knalde het schot, en de haas buitelde over den kop en bleef dan roerloos in de malsche klaver liggen. Idze liep een weinig terug, waar hij zijn polsstok had laten liggen, en toen hij dezen had, sprong hij uit de griend op het klaverveld, en spoedig lag de haas bij de patrijzen in de weitasch. „Toon Trommers moest het eens weten, dat ik op zijn klaver een haas schoot," lachte de jonge strooper, en een spottende trek krulde zijn lippen.

„Heerlijk toch, dat jagen," mompelde Idze, terwijl hij met vluggen, veerkrachtigen tred door de klaver stapte. Vroolijk dwaalde zijn schitterend oog over het vrije zonnige veld, en onwillekeurig kwam een oud jagerslied in zijn gedachte, dat hij eerst zachtjes floot, doch dan uit volle borst begon te zingen.

Als de nachtjes beginnen aan te komen,  
Dan zijn wij jagers van verre en nabij.  
Valt er niets meer te jagen,  
Slapen we al ons behagen,  
Men leeft slechts vrij en blij  
Met zijn roer aan zijn zij.

Nauwelijks had Idze het eerste couplet gezongen of hoor, daar klonk op korten afstand een heldere meisjesstem, die het lied van den jager beantwoordde met een ander liedje, dat destijds veel gezongen werd.

Kom jager, wil vertrekken,  
Want jij staat mij niet aan;  
Ik laat mij niet begekken,  
Wil naar een ander gaan.

Neen, jager, neen. Neen, jager, neen!  
Want ik bemin de eenzaamheid, tot op een anderen tijd.

't Warme bloed vloog Idze Jorringa naar de wangen, en den snaphaan, dien hij nog in den arm hield, over den schouder werpend, versnelde hij zijn pas. Toen hij, steeds den griendzoom volgend, die hier een bocht maakte, den hoek omgelopen was, stond hij voor de sloot, welke hem van de weide scheidde, waar de jonge zangeres, die zoo spottend zijn liedje beantwoordde, zich bevond.

't Was Margreet Trommers, die druk bezig was, op

een houten blokje gezeten, een prachtige, bijna hagelwitte koe te melken.

Een bejaarde boerenknecht was aan den anderen kant der weide met hetzelfde werk bezig, en kort bij hem, aan het hek vastgebonden, stond een bruine hit voor een melkkarretje gespannen.

Het volgende oogenblik was Idze reeds naast het meisje. „Goeden morgen, Margreet," riep hij vroolijk en toen ze vriendelijk en met verhoogden blos zijn groet beantwoordde, zeide de jonkman, terwijl hij zijn slanke gestalte tot haar neerboog:

„Zeg, Margreet, dat meende je toch niet, wat je daar zoeeven zong, is het wel?"

„Waarom zou ik dat niet meenen," zeide ze plagend, „je weet toch wel wat het liedje verder zegt: dat een meisje een jager nooit moet vertrouwen!"

Haar lachende oogen weerspraken haar woorden, en haar vlugge vingers deden de vette melk met krachtige stralen in den helder blauw geschilderden emmer neerkomen, zoodat het witte schuim tot den rand opbruiste.

Na eenige oogenblikken nam ze den melkemmer onder de koe weg en klopte het dier op de breede schoft. „Zie-zoo, witte, jij bent klaar," sprak zij en zich daarop tot Idze wendende, riep ze: „Geef de kan eens aan, Idze, ik moet trachten klaar te zijn en weer terug op Trommershof, vóór moeder op is, want die ziet niet gaarne, dat ik dit soort werk doe, maar ik help gaarne."

Idze reikte de in het gras staande koperen melkkan aan, die zoo blinkend geschuurd was, alsof het gepolijst staal was. Margreet trok er het ronde, diepe deksel af en goot dit vol met de nog warme melk.

„Hier, ondeugende strooper, drink dat gauw uit, en maak dan, dat je weg komt. Eigenlijk moest je je schamen, op een dag als dezen het veld in te trekken, en op het eigendom van boer Trommers wild te jagen." En daarop voegde ze er ernstig bij: „Waarom doe je toch altijd dingen, waaraan gevaar verbonden is, en waardoor je je ouders verdriet doet, Idze?"

„k Vind het niet aardig van je, Margreet," lachte de jonge boer zorgeloos. „Eerst geef je me zoo vriendelijk een deksel melk, en nu begin je me de les te lezen, omdat me van morgen de lust bekreep, een haasje te schieten. Doch wees maar rustig. In een oogenblik ben ik daar het hek uit, loop langs het haverland en spring over de Molen-vliet, dan sta ik op den rijweg en ben in vijf minuten op den molen bij oom Abel. Daar laat ik geweer, wild en weitasch achter, en morgen, als ik er met den wagen langs rij, stap ik even af, stop snaphaan en weitasch onder een paar oude zakken, eet met smaak een stuk van den haas of een patrijzenboutje, die de oude huishoudster van oom Abel zoo lekker braden kan, en men heeft thuis niet het minste vermoeden, dat ik op jacht ben geweest."

„En toch doe je er verkeerd aan, Idze," hield het meisje vol; „je mag je ouders niet misleiden en dat doe je op deze wijze. Wil je me beloven het niet weer te doen, Idze?"

De stem van Margreet klonk zóó vleierend, haar blauwe oogen staarden hem zóó overredend aan, dat de wilde Idze voor een oogenblik zijn tintelende oogen naar den grond moest slaan. En Margreet, die bemerkte, dat haar woorden hun doel niet misten, bleef aandringen.

't Viel den jongen boer zwaar, want gaf hij zijn woord, dan moest hij het houden.

„Nu," klonk het eindelijkforsch van zijn lippen, „dan is het op dezen mooien morgen voor het laatst geweest, dat ik heb gestroopt, en ik zal maar als een brave jongen moeten wachten tot de jacht opengaat; doch 't is een hard gelag voor me, meisjelief."

Maar nu mijn loon," riep hij lachend en voor zij er op bedacht was, had Idze het meisje een klinkenden zoen op de wang gegeven.

Gijs Blink, de knecht, had dit tooneeltje lachend gadeslagen, en toen Margreet dreigend den vinger opstak en riep: „Wacht maar, Gijs zal thuis eens een boekje van je

opendoen,” antwoordde de overmoedige jongen: „Dat komt wel terecht. Daarvoor ken ik Gijs te goed.” Een oogenblik later stapte Idze, den polsstok in de hand en den langen snaphaan over den schouder met snellen, veerkrachtigen pas door de bloemige weide.

Neen, Gijs, de oude, trouwe Gijs zou Idze niet in moeilijkheden brengen; daarvoor mocht hij de Jorringa's te graag.

Daar straks, toen het zware snaphaanshot dreunde, had hij den witten kruitdamp zien opkringelen uit de elzegriend, en dadelijk had hij gedacht: „Dat lapt hem de wilde Idze.” En toen hij Margreet den jongen schutter het kandeksel met melk zag toereiken, had Gijs in de vereelde handen gewreven en gemompeld: „Ik ben al een ouwe vent, maar zoo waar als ik leef, ik heb nog nooit zoo'n mooi paar gezien als die twee daar in de weide.”

(Wordt vervolgd.)

## De Schrift in onze woorden en uitdrukkingen.

Uit Paulus' Brief aan de Romeinen heeft onze taal opmerkelijk weinig overgenomen. Enkele uitdrukkingen, die men wel hoort gebruiken, herinneren maar in de verte aan uitspraken in dezen brief en kunnen dan nog even goed met andere Schriftuurplaatsen in verband staan.

Van een hardvochtig man, een tiran of onmeedoogend heerscher hoort men wel eens zeggen: *Bij God is genade, maar bij hem niet.* Dat kan aan Romeinen 3 : 24 ontleend zijn, waar van de genade Gods door de verlossing in Christus Jezus sprake is, doch evenzeer aan Psalm 103 : 8: „Barmhartig en genadig is de Heere.”

Van de *zwakheid des vleesches* wordt ook in onze taal gesproken en den oorsprong er van vinden we in Rom. 6 : 19: „Ik spreek op menselijke wijze om de zwakheid uws vleesches wil.”

Voedsel tot zich nemen heet nog in onze taal, al is het ook met ongepaste miskennis van den eigenlijken zin der Paulinische woorden: *den inwendigen mensch versterken.* Het scherpsende van die uitdrukking is nauwelijks een verontschuldiging voor die averechtsche toepassing van wat in Rom. 7 : 22, alsook elders, gezegd wordt.

Datzelfde moet gezegd worden van de uitdrukking: *het gaat hem naar den vleesche*, voor: het gaat hem voorspoedig, waarbij we dan aan Romeinen 8 : 1 te denken hebben.

En almede min gepast is de zinspeling op Rom. 8 : 16, die ons toeklinkt, als er van iemand gezegd wordt, dat hij dit of dat wel zal zeggen of doen, *als zijn geest het maar getuigt of de geest in hem het maar getuigt.*

*Wat zullen we tot deze dingen zeggen?* Dat vragen we wel, als we, onder den sterken indruk van zekere gebeurtenissen of voorvallen, nauwelijks woorden kunnen vinden om dien indruk te vertolken. We hebben hier een letterlijke overneming van Rom. 8 : 31.

En die hebben we ook in de uitdrukking van het hoopvol vertrouwen op Gods almachtige bescherming, wanneer we roemen: *Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn*, ook als devies in het Latijn: *Si Deus pro nobis, qui contra nos?*

*Een steen des aanstoots*, dat is een aanleiding tot voortdurende ergernis, is een term, die zijn oorsprong vindt ook in Rom. 9 : 32 en 33.

*Eigengerechtigheid* of ingebeelde rechtvaardigheid met zelfverheffing, is ook van beslist Bijbelschen oorsprong en herinnert aan Rom. 10 : 3.

Van wie hartelijk deelneemt in het lief of leed, dat zijn naasten wedervaart, zegt men, dat hij zich *verblijdt met de blijden en weent met de weenenden.* Dat is een herinnering aan de vermaningen in Rom. 12 : 15, evenals: *Vergeldt geen kwaad met kwaad*, aan die in vers 17 van dat hoofdstuk.

*Kolen vuurs op iemands hoofd hoopen* beteekent: vijandschap, onrecht, boosheid met weldadigheid, zegening of goedheid beantwoorden en zoo den tegenstander beschaamd maken of ontwapenen. Romeinen 12 : 20 en 21 houdt de vermaning in om zóó het kwade door het goede te overwinnen.

*Wat het licht niet mag zien*, een boos werk, een misdadige aanslag in 't verborgene beraamd, heet ook in onze taal: *een werk der duisternis.* Van de werken der duisternis spreekt Romeinen 13 : 12 en 13.

Vermoedelijk hebben we den Brief hiermede wel uitgeput ten aanzien van onze taal.

H. J. E.

## Uitslag Prijsvraag N<sup>o</sup> 1,

voorkomende op blz. 115 van No. 12.

De opgave schijnt nog al moeilijk geweest te zijn; er kwamen tenminste weinig antwoorden binnen. Van de 49 oplossingen, welke inkwamen, moesten we er 9 ter zijde leggen, als niet goed zijnde, terwijl 40 als goed konden aangemerkt worden.

De beide gevraagde coupletten van Ten Kates gedichtje, getiteld: *De vlucht des tijds*, luiden aldus:

Dat kan mij vaak weemoedig maken,  
Dat ons de tijd zóó snel ontvaart,  
Dat, eer zij 't heden recht mocht smaken,  
De ziel reeds in 't verleden staart.

Het zaligst uur, sinds lange jaren  
Verwacht en vurig afgebeên,  
Het komt gelijk een klank van snaren:  
Het ruischt, verrukt, en vliegt daarheen!

Het eerste woord van den laatsten regel kan *Hij* of *Het* zijn. In den eenen bundel lezen wij *Hij*, in een anderen *Het*.

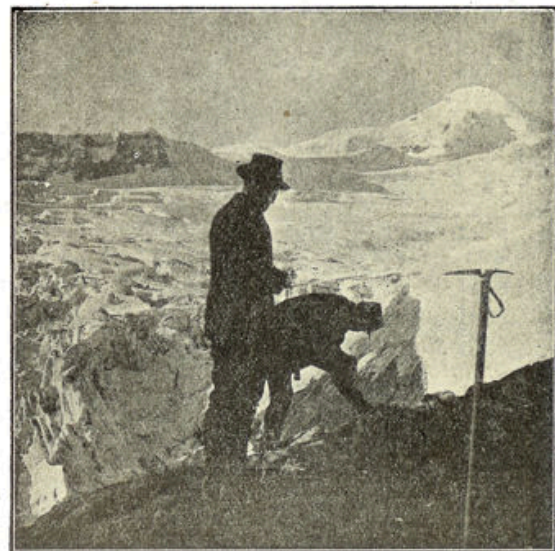
De prijzen zijn toegewezen aan:

Mej. H. Tiesema, Hilversum.  
A. Rieborn, Rotterdam.  
Mej. H. Houthuyzen, Arnhem.  
G. Prins Harmelen.  
C. van Mourik, Hilversum.  
H. van de Werfhorst, Ermelo-Veldwijk.  
H. Stapelkamp, IJsselmonde.

Aan hen wordt door de Uitgevers gezonden een *Bundel Dichtwerken* van **J. J. L. Ten Kate**, in prachtband.



5797



„ . . . Spoedig bereikten we onze rugzakken, die netjes in hun sneeuwkuil waren blijven liggen . . . ”

Uit: „Een wereld van reuzen.”  
(Zie No. 21 blz. 206.)



•• EIBERSLUST ••  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

22.)

**G**oeden morgen, Gijs Blink,” riep Idze, die achter den melkwagen heenliep en even bij Gijs bleef staan.

„Ook goe morgen,” antwoordde Gijs, terwijl hij er dadelijk op volgen liet: „Je bent, al vroeg in de kousen, Idze, en dan zoo op 't jagerspad! Je mag wel uitkijken, want men kan je snaphaan ver genoeg hooren.”

„O, heb daar maar geen zorg over, Gijs,” sprak Idze luchthartig, „maar wat ik zeggen wilde, laat per ongeluk op Trommershof niet uit je mond vallen, dat je mij van morgen hier hebt aangetroffen, je zoudt er Margreet door in moeilijkheden brengen, en dat zou je niet willen, wel Gijs?”

„Nee, hoor, noch haar, noch jou, Idze; 't is wel lang geleden, maar Gijs Blink was ook eens jong.”

Daarop haalde de jonge boer zijn koperen tabaksdoos uit den zak en reikte die den ouden man toe met de woord n: „Stop eens, Gijs.”

Dit liet Gijs zich geen tweemaal zeggen, hij haalde snel een zwartgebrand steenen pijpje voor den dag, en terwijl hij het zorgvuldig stopte, klopte Idze de mooie hit op den glanzigen nek.

Daarop zwaaide Idze nog met den hoed naar Margreet, en toen Gijs hem met een „Dankie, dankie,” de doos teruggegeven had, vervolgde hij met nog sneller pas dan zooveen zijn weg.

Gijs Blink keek hem na, terwijl hij de nog leege koperen melkkan van de kar nam, en mompelde: „k Wilde, dat dat eens waar werd, hij en Margreet een paar! Maar,” zoo zette Gijs zijn overdenking voort, „Eiberslust zal wel te min zijn voor Trommershof.”

Eer de oude Gijs Blink met zijn overlegging aangaande de toekomst van Margeet en Idze gereed was, en goed en wel weer aan 't werk was, had laatstgenoemde den watermolen van Abel Pinke reeds bereikt.

Wat scheen de morgenzon vriendelijk en vroolijk op het molenerf en hoe fantastisch werd het oude, met mos begroeide scheprad daardoor verlicht. Hoe geurden achter den molen de witte en roode rozen aan de hooge, wild door elkander groeiende struiken. 't Was hier een stille, eenzame plek midden in den polder, aan de achterzijde geheel omringd door lage moerassige grienden of met riet en biezen begroeide waterplassen.

Slechts in den zomer, als het gras gemaaid werd in de aan de gemeente behorende weiden, was er een weinig drukte van voorbijrijdende wagens, en gaande of komende daglooners, doch in de andere jaargetijden was het er eenzaam en verlaten, en wie er niet bepaald wezen moest, waagde zich niet aan den doorgaans onbegaanbaren, modderigen kleiweg, die langs den watermolen liep.

Met een bejaarde huishoudster, die voor zijn eenvoudige huishouden zorgde en zijn eten kookte, bewoonde Abel Pinke, de broeder van de boerin van Eiberslust, den eenzamen molen en alleen de Jorringa's kwamen hem nu en dan opzoeken. Hij zelf was zóó honkvast, dat hij nooit den polder verliet.

't Was een zonderlinge man, die Abel Pinke. Doorgaans sprak hij niet meer dan volstrekt noodzakelijk was, doch ondanks al zijn eigenaardigheden had hij een goed en edel hart; men moest hem echter goed kennen om zulks te weten, voor een oppervlakkig beschouwer leek hij ruw en ongevoelig.

Er was een tijd, dat Abel Pinke voor den knapsten jongen uit den omtrek doorging, en hij behoefde om zoo te zeggen de hand maar uit te steken, om met deze of gene rijke boerendochter te trouwen. Abel dacht er echter niet over, en leefde er tamelijk lustig en wild op los.

Zijn vrome vader, de oude, eerwaardige, overal geachte molenaar, deed wat hij kon om zijn eenigen zoon tot meer ernst en godsvrucht aan te sporen, doch Abel sloeg alle vermaning en bestraffing in den wind.

Toen kwam de vreeselijke pokziekte den omtrek teisteren en bracht ook zijn bezoek op den ouden molen, waar hij den jongen, sterken Abel op het ziekbed wierp.

Dagen en nachten lang worstelde hij als het ware met den dood, totdat zijn buitengewoon krachtig gestel onder Gods zegen de verschrikkelijke ziekte overwon. De ziekte liet echter zulke onuitwischbare sporen na, dat Abel, die vóór zijn ziekte een toonbeeld was van mannelijke schoonheid, thans alles wat hem eertijds aantrekkelijk maakte, verloren had.

Van dien tijd af werd hij menschenschuw en trachtte steeds zoo min mogelijk menschen te ontmoeten.

Zooals gewoonlijk in zulke gevallen geschiedt, werd er in het begin veel over hem gesproken, doch de tijd, die alle wonden heelt, deed ook hier zijn werk: ten slotte vergat men Abel Pinke.

Zijn vader stierf na eenigen tijd en zijn zuster Elze was toen getrouwd met Jauk Jorringa, maar vóór haar huwelijk werd gezorgd, dat er een flinke vrouwelijke hulp op den molen kwam.

't Was een destijds nog jonge, maar arme doove vrouw, die geheel alleen op de wereld stond en op den eenzamen molen een goed tehuis vond. D'of en stug van aard was Hanna wel, maar tevens eerlijk en trouw als goud.

Met een flinken werklust beziel, zorgde ze zoowel voor het huiswerk als voor den moestuin en voor het vee.

Toen de oude man gestorven was, bleef Hanna met Abel achter, en deze deed zijn werk als molenaar uitmuntend. Doch de tijd, die hem overbleef, gebruikte hij meestal om te visschen, en men verdacht hem er ook van, dat hij wel eens, al was de jacht gesloten, een schot durfde lossen in griend of moeras.

Doch hoe het ook zij, niemand kon iets met zekerheid zeggen, want zelfs de veldwachters waren bang om bij avond of nacht in den omtrek van den watermolen te komen. Hoewel Abel Pinke nooit iemand iets in den weg legde, was toch in de streek de meening verbreid, dat de „mottige Abel” (zooals men hem placht te noemen) tot alles in staat was.

Nu, op dezen mooien lentemorgen stond Abel op het molenerf en keek met aandacht naar boven, waar aan een der thans stilstaande wieken een kleine reparatie moest gebeuren.

Met zóóveel opmerkzaamheid keek de molenaar naar omhoog, dat hij niet gehoord had, hoe de wilde Idze het graspad was komen oploopen en thans met beide handen op het hek geleund, met welbehagen den geur der rozen en bloeiende vlierstruiken inademde.

Als men Abel Pinke daar zoo had zien staan, zou men zich moeilijk een meer welgevormd en sterker gebouwd man hebben kunnen voorstellen. Het lange, donkere hoofdhaar hing met dikke krullen in den gebruiden nek en vertoonde nog slechts enkele witte draden.

Daar hoorde hij eenige beweging achter zich, waardoor hij het hoofd omwende.

Ja, als men dat gelaat zag, kon men begrijpen, dat Abel Pinke, voor menigeen die hem voor hem voor het eerst zag, een voorwerp was van afschuw, zóó vreeselijk was zijn gelaat door de pokken geshonden!

Slechts de hals, het breede voorhoofd met de zware wenkbrauwen, en de donkere, diepliggende oogen, waren ongedeerd gebleven; het overige gedeelte van het gelaat was gruwelijk misvormd.

(Wordt vervolgd.)



Zij moeten niet opvallen door haar kapsel of haar sieraden, in goud of zilver; door haar diamanten, die flonkeren in de zon aan haar vingers, op haar borst, op haar kleed. Haar sieraad is een ingetogen wandel. Haar aanbeveling zijn haar goede werken. Zij belijden immers de godzaligheid, d. w. z., dat zij vol zijn van God? Geen enkelen afgod kennen zij meer. Zij rooken op geen enkel altaar en zeker niet op dat der mode, want de mode is een dienares van de wereld. Een dienares, die haar meesteres trouw helpt en haar aanzien vermeerdert. „Alles wat geschreven is, is immers ter leering geschreven. En wij bidden het zoo dikwijls: „Maak in Uw woord mijn gang en treden vast!" Christenvrouwen, gij kunt iets, veel doen om de zedeloosheid te bestrijden, wanneer gij u houdt aan het heilig blad, wanneer gij toepast Paulus' woord.

Uit Parijs wordt gemeld, — zoo lezen wij in de Standaard van 29 Jan. 1920 — dat een vijf en twintigtal organisaties met meer dan 100.000 leden een campagne begonnen zijn tegen de moderne kleding der vrouwen. De bond voor sociale rechten der vrouwen heeft een schrijven gericht tot alle vooraanstaande kleermakers en magazijnen, waarin zij voor boycot gewaarschuwd worden, als zij klederen verkoopen, die te laag zijn uitgesneden en te korte rokken.

Door den bond is een resolutie aangenomen, waarin gezegd wordt:

„Overwegende, dat er immoreele samenspanning plaats heeft tegen de beschaving en de nationale zedelijkheid, besloten deze organisaties eenstemmig hun leden uit te noodigen, elken steun te weigeren aan winkeliers, die onwettelijke kleding, of kleding gevaarlijk voor de gezondheid en de zedelijkheid verkoopen, of welk magazijn ook, dat dergelijke kleding te koop aanbiedt."

Als alle Christenvrouwen en meisjes eens met deze resolutie instemden, en haar ten uitvoer brachten. Dan was er al veel gewonnen!

H. L. B.

## „NACHT."

Alles sluimert, stille nacht.

Zwijgend getuigen van 's Heeren macht  
Lichtende sterren, fonkelend klaar,  
En maken Gods heerlijkheid openbaar.

Alles sluimert, stille pracht . . . .

Bloemekens buigend en slapend zacht,  
Door 't maanlicht omkransd met een zilveren zoom,  
Door 't windje gewiegd in een zoeten droom.

Alles sluimert . . . . slapend wacht

Heel de natuur, tot blij weer lacht  
De dagvorstin; wordt haar kleed ontwaard,  
Ontwaakt uit haar droomen en lacht heel d' aard.

„HANNA."



EIBERSLUST  
DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.

23.)

Morgen, oom Abel," zoo klonk thans de vrolijke stem van den wilden Idze. In de diepliggende oogen van den molenaar kwam bij het hooren van deze stem een oogenblik een uitdrukking van genoegen, doch onmiddellijk daarop sprak hij op tamelijk strengen toon: „Zoo Idze, kun je een dag als dezen niet beter besteden dan om op den grond van Toon Trommers te stroopen?" „Kom, kom, oom Abel, val me nu niet hard, omdat ik op zoo'n mooien morgen liever in het veld ben, dan dat ik een gat in den dag slaap; en 't mooiste van alles is, dat ik niet platzak thuiskom."

Idze lachte zijn gewonen, zorgeloozen lach, en den polsstok neerwerpend, schoof hij zijn weitasch naar voren en liet den molenaar zijn buit zien.

Maar deze schudde onwillig het hoofd. „Je moest om dezen tijd van het jaar dat stomme goed niet vermoorden," zeide hij kortaf, en wees op de patrijzen.

„Je kijkt me verwonderd aan," vervolgde de molenaar, „en denkt zeker: oom Abel moet noodig wat van mij zeggen, daar hij zelf nooit schijnt geweten te hebben, of de jacht gesloten is of niet, doch al let ik daar niet zoo scherp op, zoo zal ik toch nooit vogel of haas schieten, zoolang de paartijd niet voorbij is, of de jongen tenminste zóó ver zijn, dat ze voor zichzelf kunnen zorgen, begrijp je, Idze?"

Idze begreep het en het bloed steeg hem in het gelaat. „Je hebt gelijk, oom, eigenlijk is het laf en wreed, het wild nu te schieten, maar het zal niet meer gebeuren. 'k Heb er daar straks mijn woord reeds op gegeven aan Margreet Trommers, die ik ontmoette in de weide en die me een heerlijk slok melk gaf."

Wéér flikkerde die glans van genegenheid in het donkere oog van Abel Pinke, maar in de gewone bitterheid zijns gemoeds, die hem alle dingen even donker deed inzien, schudde hij somber het hoofd. „Je bent net zooals ik was op dien leeftijd, Idze; overal zag ik de zon schijnen en niets kon mij deren, ik dacht dat het altijd zoo blijven moest en dat de zon nooit voor mij zou wegkruipen achter de donderwolven van onheil en ellende. 'k Was knap, 'k was moedig, 'k was sterk, doch opeens kwam het onheil en Abel Pinke was een afschrikwekkend wezen. Wie weet, hoe gauw voor jou het onheil komt aansluipen, Idze. Het leven is een raar ding, maar doorgaans is er meer last op de aarde dan lust, dat zul je wel ondervinden."

Nu werd het schoone, lachende gelaat van den jonkman ernstig.

„Vader en moeder denken daar anders over, oom Abel," zeide hij, „die houden rekening met Hem, die voor- of tegenspoed zendt naar Zijn almachtigen wil."

Het was alsof de molenaar een oogenblik het hoofd boog; dan richtte hij zich in zijn volle lengte op, legde de zware hand op Idze's schouder, keek hem vlak in de oogen en sprak:

„Houd je moeders geloof vast, Idze, houd het vast, jongen, als je kunt," en met onbeschrijflijke bitterheid voegde hij er bij: „Ik kan dat niet." Doch alsof hij bang was, reeds te veel gezegd te hebben, vervolgde hij:

„Nu is zeker je bedoeling, dat Hanna die bouten in orde maakt, en als ze gebraden zijn, kom je vanavond zeker nog wel eens oploopen, of met den wilden moorkop zonder deken of zadel naar hier rijden, evenals verleden Zaterdagavond, niet waar? Wees maar voorzichtig, jongen,



het dier is bijzonder schrikachtig, en het heeft iets in zijn oogen, dat me niet aanstaat.”

„Juist geraden, oom Abel,” lachte Idze, „als er niets in den weg komt en vader heeft geen bezwaren, dan kom ik vanavond nog naar hier rijden op den moorkop.”

Al sprekend had de jonge man zijn weitasch losgegespt en den snaphaan van den schouder genomen, terwijl hij met een schalksche uitdrukking in de oogen het veroverde wild den molenaar toereikte.

„Nu,” zeide deze, „kom je niet even mee binnen, dan kunnen we een kop thee drinken, of heb je geen tijd meer?” Idze vond het maar beter, nu dadelijk naar huis te gaan, en na zijn oom de hand geschud te hebben nam hij, terwijl hij het op een sukkeldraf zette, zijn weg door de wei.

Met welgevallen keek de molenaar den jongen man na, terwijl hij mompelde: „Hij is te gelukkig in dit leven, te gelukkig, en hij gelooft het niet, evenmin als ik het destijds deed, dat er tegenspoed komt. En dat kan ook hij niet ontloopen.”

Een zware zucht vergezelde deze alleenspraak en het was hem aan te zien, dat hij gevoelde, wat hij zeide. Ja, deze zonderlinge man had, al liet hij er weinig van blijken, al de bewoners van Eiberslust hartelijk lief! Vooral gold dat den wilden Idze, en de man, die zelf niets ter wereld vreesde, en in zijn jeugd blind was geweest voor alle gevaar, gevoelde soms een onverklaarbaren angst in zich, dat Jorringa's eenigen zoon een ongeluk zou overkomen.

„'t Zal komen,” herhaalde hij nog eenmaal, en toenging hij langzaam en als in bittere gedachten verzonken, met gebogen hoofd door de lage deur den molen binnen.

## HOOFDSTUK VIII.

### Een ongelukkige tocht.

Toen Idze een goed half uur later thuis kwam, zag hij juist, dat Sietske uit de wei terugkeerde met twee volle melkemers.

De stevige deern droeg het zware juk, waaraan de beide emmers bengelden, met gemak, maar toch was ze blij, dat Idze toeschoot om ze van haar over te nemen.

„Waar is Dirk?” vroeg Idze verwonderd, toen hij bemerkte, dat Sietske alleen had gemolken.

„Ach,” zeide het meisje, „Dirk had zoo'n hevige hoofdpijn en zag gisteravond zoo bleek, dat ik hem, toen hij vanmorgen wilde meegaan, maar weer naar bed heb gestuurd. Toen wilde ik jou vragen met me mee te gaan, maar je was reeds vertrokken, zooals ik bemerkte; zeker weer wezen stroopen in den polder met oom Abel? Je moest je schamen, Idze,” voegde het meisje er verontwaardigd bij. „Jij doet altijd dingen, die moeder verdriet geven en vader boos maken.”

„Dat is zoo waar het derde standje, dat ik vanmorgen ooploop,” merkte Idze op, terwijl hij de emmers oppakte en naast zijn zuster door de poort van Eiberslust het erf opstapte, juist toen zijn vader met de pijp tusschen de tanden de bovendeur openwierp en naar buiten keek.

„Zeg er maar niets van, zus; 't zal trouwens niet meer gebeuren, dat ik buiten jachtijd ga schieten, maar vader behoeft het nu niet te weten; wat men niet weet, deert ons niet.”

Broer en zuster wenschten hun vader goeden morgen, en opgeruimd en gemoedelijk gaf Jauk Jorringa zijn beide kinderen hun morgengroet terug. Met echt vaderlijken trots in het hart, had de boer zijn zoon en dochter door de poort van de hoeve zien komen, en op dezen blijden lentemorgen, vol licht en zonneglans, zag hij de toekomst weer opklaren voor zijn geestesoog.

Zeker, veel vee was verloren gegaan, zwaar geldelijk verlies had hij geleden, maar den Heer zij dank, zijn vrouw, zijn lieve Elze, had hij mogen behouden, en met zijn sterken, moedigen zoon en zijn kloeke, frissche dochters

zou hij er weer bovenop komen, en het oude Eiberslust, de vaderlijke erve, zou groeien en bloeien tot in lengte van dagen.

Doch de mensch wikt, maar God beschikt, en slechts Hij, die alles geschapen heeft, weet, hoe spoedig soms het gras groeit op het graf van hem of haar, die plannen maakte of verwachtingen koesterde voor de verre toekomst.

De dag verliep, zooals dergelijke dagen op Eiberslust gewoonlijk voorbijgingen, dat wil zeggen, in dat genoeglijke onderlinge verkeer van menschen, die elkander liefhebben en waar huiselijke vrede en geluk heerschen.

Na den middag vroeg Idze terloops, of zijn vader het goed vond, dat hij tegen den avond even naar oom Abel reed met den moorkop.

De boer keek nadenkend vóór zich, terwijl hij groote rookwolken uit zijn pijp blies.

„'k Wilde eigenlijk zelf den moorkop gebruiken,” sprak hij eindelijk, „want ik heb den smid al weken geleden beloofd, eens bij hem te komen; hij heeft een koppel mooie jonge varkens loopen, en ik zou graag een stuk of wat jonge biggen van hem willen kopen. Daarom wilde ik het karretje maar even inspannen en naar het dorp rijden.”

„Je blijft toch zeker niet lang weg, Jauk?” vroeg thans moeder Elze.

„Nee, neen, moeder, zoodra ik bij den smid klaar ben, kom ik naar huis; je weet echter, dat hij een liefhebber van een praatje is.”

Kort daarop reed Jauk Jorringa welgemoed naar het dorp, maar eer hij wegging, zei hij nog tot zijn zoon: „Blijf jij nu op Eiberslust, tot ik terugkom, Idze, dan kun je den moorkop wel krijgen; 't is dan ook nog vroeg genoeg om naar den molen te rijden. Ik begrijp echter niet, wat voor genoegen je in 't gezelschap van oom Abel kunt vinden; hij is altijd even somber en bitter gestemd en — hij geeft om God noch gebod. Maar 't is in elk geval je oom en je bent geen kind meer, Idze.”

't Was net als Jauk tegen moeder Elze gezegd had: de smid hield van een praatje, en toen de boer op zijn gewone korte, zakelijke wijze de dingen had afgehandeld, waarvoor hij gekomen was, en met een: „Nu, Laanmans, dat is afgesproken,” zijn paard weer wilde losmaken van den zwaren ijzeren ring, waaraan hij het had vastgebonden, had de smid er beslist op gestaan, dat Jauk eerst nog even binnenkwam en een kruik bier met hem dronk. Eerst had de boer nog tegengestribbeld en gezegd, dat hij geen dorst had en voor koffietijd thuis wilde zijn, maar de smid had hartelijk gelachen en gezegd:

„Wat vertel je me nu, Jorringa? Een oud dragonder van 't derde eskadron zou geen trek in een goed glas bier hebben? Wel, Hannes, wat zeg jij daarvan?”

Deze laatste woorden waren gericht tot een jongen kerel, die met het oog van een kenner het paard van boer Jorringa stond te bewonderen.

't Was de knecht van den smid, maar deze beschouwde hem meer als zijn zoon dan zijn knecht. In den korten tijd, dat hij bij baas Laanmans werkte, had Johannes van Dintel het volle vertrouwen en de vaderlijke genegenheid van den goedhartigen smid gewonnen.

„Wat zal ik zeggen, baas,” lachte Hannes, „'t is toch geen wet, dat alle gewezen dragonders van 't derde eskadron graag bier lusten?”

Jauk had eens even gelachen, maar een oogenblik later zaten de drie mannen — Laanmans had met een „Kom, Hannes,” dezen kort maar beslist mede uitgenoodigd — elk met een kruik schuimend bier voor zich in de groote huiskamer in druk gesprek gewikkeld, waaraan ook de gemoedelijke huisvrouw van den smid deelnam. Getrouw aan zijn gewoonte, praatte Jauk niet veel, doch gaf zoo nu en dan eens een opmerking ten beste, die echter altijd van een goed inzicht in de zaken getuigde.

(Wordt vervolgd.)



24.)

NADRUK VERBODEN.

**D**aar deed de groote staande klok vijf slagen hooren en Jauk maakte aanstalten om weg te gaan.

„Nu ga ik naar Eiberslust, Laanmans; ik bemerk, dat mijn moorkop niet langer kan stilstaan; bovendien vertrouw ik hem niet heelemaal; hij is jong en heeft iets in het lijf, waar men niet voorzichtig genoeg mee kan zijn.”

„Als jij de teugels in handen hebt, zal hij niet veel kromme sprongen maken,” meende de smid, doch toen Jorringa een oogenblik later door de dorpsstraat reed, moest hij met krachtige vuist het vurige dier in bedwang houden, en eer hij de dorpsstraat uit was en op den landweg kwam, stonden vlokken wit schuim het paard reeds op den bek.

Van jongsaf was de boer gewend met paarden om te gaan en hij stond er voor bekend, dat het onhandelbaarste rijdier moest bukken voor zijn wil.

Nu reed hij op den stillen landweg en kon de teugels wel wat vieren, en de boer, echte liefhebber als hij was, verlustigde zich in den prachtigen bouw en den snellen, sierlijken gang van zijn moorkop. Zeker, 't paard was moeilijk te regeeren, en Jorringa zou het dier ook niet gaarne aan een zijner knechts of arbeiders hebben toevertrouwd, maar als hijzelf of Idze hem tot het najaar onder hun leiding hadden gehad, was de boer er zeker van, dat er op de paardenmarkt een flinke som gelds mee te verdienen zou zijn.

„'t Zal Idze wel spijten, dat het te laat is geworden; hij is dol op het paard,” mompelde de boer. „Maar Elze zal er niet spijtig over zijn, dat Idze niet meer uit kan; zij is altijd maar bang, dat wij een van beiden een ongeluk zullen krijgen,” zoo mijmerde hij voort en er kwam een zonnige trek op zijn stroef gelaat.

Nu draaide de weg, en Jauk kon de populieren van Eiberslust reeds boven het lagere geboomte zien uitsteken.

Daar verbrak opeens luid geraas van wagenwielen en hoefgetrappel, vermengd met ruw dronkenmansgezang, den gedachtengang van Jauk Jorringa, en deed hem haastig het hoofd wenden in de richting, vanwaar het geluid kwam. Een onaangenaam gevoel maakte zich van hem meester, en geen wonder, want reeds in de verte herkende hij den prachtigen, lichtkleurigen vos en den mooien, met kostbaar snijwerk versierden speelwagen van Trommershof, waarin zich Freek Trommers en diens laaghartige makker Robbert Birren, de paardenkooper, bevonden.

In vliegende vaart kwamen ze den kruisweg afrijden, en de boer van Eiberslust hoopte maar, dat ze de richting naar Trommershof zouden inslaan. Dat geschiedde echter niet; klaarblijkelijk waren ze van plan, nog een bezoek te brengen aan de Gouden Leeuw, want ze sloegen links af en namen den weg naar het dorp, zoodat ze dus Jorringa tegemoet reden.

De moorkop van Jauk stak de ooren omhoog en legde ze dan in den nek, een onbedriegelijk teeken, dat het dier onraad bemerkte en schrikachtig werd.

Vaster klemde de boer de teugels in de vuist, terwijl hem in snellen draf de speelwagen met de schreeuwende, tierende kerels naderde.

„Haal uit!” schreeuwde Freek Trommers vloekend, en de boer van Eiberslust, hoewel hem het bloed naar het hoofd steeg, week zoo ver mogelijk naar rechts uit om ongelukken te voorkomen.

De speelwagen vloog hem rakelings voorbij en er zou waarschijnlijk niets verder gebeurd zijn, indien Freek Trommers niet de misdadige laagheid had gehad, met zijn lange zweep een slag te doen in de richting van Jorringa's paard.

De gevolgen waren ontzettend, want de felle, striemende zweeps slag trof het toch reeds zoo schrikachtige dier tusschen de ooren.

Woedend sloeg het paard de voorpooten omhoog, het karretje slingerde zijwaarts en kantelde bijna, maar de boer rukte met geweldige kracht aan den linkerteugel en voorkwam daardoor, dat het voertuig in de sloot terzijde van den weg geraakte.

Doch nu begon daar op dien eenzamen weg een wilde strijd tusschen man en paard.

Snuiwend en telkens omhoogsteigerend, worstelde het prachtige dier tegen den klémmenden teugel, en waarschijnlijk zou het paard wel het onderspit hebben gedolven tegen den sterken, vastberaden boer, indien niet onverwacht de teugel was gebroken. Kwam het, doordat het leer reeds oud begon te worden, of zette de verbitterde man buitengewone kracht bij aan den ruk, waarmede hij den kop van het opsteigerende paard naar beneden trok? Hoe het zij, plotseling knapte het leer af, en toen was Jauk Jorringa machteloos.

Snel richtte de moorkop zich op de achterpooten over-eind, om dan weer op de voorpooten neer te komen en met geweldige kracht achteruit te slaan.

Nog één kans had de boer! Als hij het paard bij den kop grijpen kon, zou hij hem wellicht kunnen overmannen, en zonder aarzelen waagde hij die kans.

Op een gegeven oogenblik sprong hij van het voortvliegende, slingerende wagentje, doch de boer kon zich niet op de been houden. Met een zwaren smak plofte hij op den stoffigen weg, terwijl zijn rechterhand den gebroken teugel nog vasthield. Plotseling sprong het paard dwars om, brak daardoor de boomen van het wagentje en sloeg vreeselijk achteruit.

Met een doffen kreun zonk de boer in elkander; één der hoeven had met volle kracht zijn borst getroffen. De sterke vuist liet den teugel glippen, en het paard, thans door niets meer bedwongen, rende in toemeloose vaart den landweg af, een stuk van den vernielden wagen met zich meesleepend.

Het ongeluk had zich in een oogenblik tijds afgespeeld, en Freek Trommers, door wiens lage daad het ongeluk was veroorzaakt, verbleekte, toen hij de vreeselijke uitwerking zag van hetgeen hij als een grap beschouwd had.

Zijn eerste gedachte was, den ongelukkigen boer van Eiberslust hulp te gaan verleen, en daarom trok hij met kracht aan de teugels, doch de schurkachtige paardenkooper was van een ander gevoelen. Snel doorliepen zijn oogen den omtrek, en toen hij nergens iemand bespeurde, die had kunnen gezien hebben wat gebeurd was, riep hij zijn makker toe: „Rijd door, kerel, rijd door, niemand heeft het gezien en mogelijk kraait er geen hen of haan naar. Vooruit! wij weten van niets, rijd door!”

En Freek Trommers reed door; niemand had het immers gezien? ... Dat er Eén is, die alles ziet en hoort, daaraan dachten de beide mannen niet, die nu zonder om te zien doorreden naar het dorp! De onmenschen! ...

(Wordt vervolgd.)



## PEPER EN ZOUT.

Aan een communistische studente te Utrecht. <sup>1)</sup>

Gij dorst naar bloed? Toch zeker van een dier?

Geen menschenbloed is 't waar g' op wacht?

Ik roep u toe: Kom hier, kom hier!

Bij ons wordt menig „nuchter kalf” geslacht.

En vóór, bloeddronken, ge in de goot komt neer te zinken,

Kunt ge, aan het kalverbloed, bij ons u „nuchter” drinken.

K.

M. B.

<sup>1)</sup> Deze studente liet zich onlangs de volgende uitdrukking ontvallen: Ik dorst naar bloed.



25.)

NADRUK VERBODEN.

**R**ustig en genoegelijk waren voor hen, die op Eiberslust vaders komst afwachtten, de midaguren voorbij gegaan.

Idze had gestoeid en gelachen met zijn beide zusters, Sietske en Annetje, daarna was hij eerstgenoemde gaan plagen door te vertellen, dat de nieuwe knecht van Laanman, den smid, zoo opvallend dikwijls in zijn vrijen tijd langs Eiberslust kuierde, of Siets daar soms iets van begreep?

Met een blos op de toch al zoo roode wangen had het meisje geantwoord, dat ze niet kon vatten, waarom de smidsknecht dat deed, net zoo min als waarom een zekere jongeman van haar kennissen altijd te pas of te onpas om Trommershof heendraaide.

„O, dat weet ik wel,” had Annetje ondeugend gezegd, „het jongmensch, dat zooveel belang in Trommershof stelt, is een boezemvriend van den zoon des huizes, weet je, en Hannes van Dinkel zou graag een ooeivaarsei van Eiberslust willen hebben, begrijp je?” Met een glimlach op het gelaat had moeder Elze de plagerijen aangehoord en inmiddels voor thee gezorgd. Anna, die even naar buiten was geloopt, kwam spoedig met een bos geurende meidoorn binnen, dien ze in een kannetje met water op de groote, vierkante tafel plaatste.

„Nu, moeder, als vader straks thuis komt, kan hij van den meidoorn genieten, 't is geloof ik de eenige bloem waarop hij acht slaat.”

„Nee, kind, dat is niet waar,” protesteerde de moeder tegen deze opmerking, „vader slaat op veel meer dingen acht dan jij en andere menschen denken, doch hij praat er niet over, begrijp je? We zullen maar niet op vader wachten met de thee,” voegde ze er aan toe, „want de smid zal hem niet zoo spoedig laten vèrtrekken.”

In weerwil van deze gedachte bleef de boerin nog wat talmen met het volschenken der kopjes, en telkens keek ze over het horretje door de heldere ruiten, of ze het karretje van Jauk niet om den hoek zag komen.

„Schenk nu maar in, moeder,” zeide Idze ten slotte, „vader komt nog in geen half uur, dat zult u zien; als de smid over zijn dragondertijd gaat beginnen, ben je zoo gauw niet van hem af.”

Na theetijd werd het stil in de huiskamer van Eiberslust; de beide meisjes gingen samen wat wandelen en Idze stak zijn pijpje aan en slenterde wat op de hoeve rond; erg lang kon hij het nooit in huis uithouden.

't Namiddagzonnetje scheen warm en koesterend naar binnen, en moeder Elze kreeg den grooten Bijbel van het boekenrekje en zette zich op haar gemak in den leunstoel. Hier zou ze haar man afwachten; de eens zoo kloeke boerin van Eiberslust kon soms plotseling zoo moede en duizelig worden en dan klopte haar het hart met zulke harde, snelle slagen, dat ze wel eens dacht, dat de ziekte, die haar aan den rand van het graf had gebracht, weer in aantocht was.

Rust, rust, had de dokter gezegd, zoo rustig mogelijk leven en zorgvuldig alle hevige gemoedsaandoeningen vermijden.

Moeder Elze bladerde in haar Bijbel, en haar vredig, vroom gemoed vond als altijd kracht en troost in de Evangeliebladen.

Het zachte Zuidenwindje waaide den geur van siringen en meidoorn naar binnen, de oude klok tikte met een-tonigen klank, en in het raamkozijn, met den ronden kop

tegen haar schouder, zat de dikke poes en koesterde zich al spinnend in den zonneschijn. Nog een paar keer had moeder Elze den weg opgekeken, of hij nog niet kwam, en toen waren haar de oogen zwaar geworden en langzamerhand was ze ingedommeld. Idze was achter de hoeve omgekuierd, om een oogenblik onder de oude populier te vertoeven. Hier was van jongsaf zijn lievelingsplekje geweest, en de altijd ritselende blaadjes vertelden hem van zijn jongensjaren, waarin hij zoo menigmaal den boom was ingeklauterd tot dikwijls in de hoogste toppen, en hoe zijn goede moeder er doodsbleek van angst naar had staan kijken, zonder den klimmenden bengel te durven roepen, uit vrees, dat hij naar beneden zou tuimelen.

Hier placht hij naar het gaan en komen der ooeivaars te kijken; van zijn prille jeugd af had hij in de lente de vogels zien komen, en in het najaar, als de gele bladeren van den populier naar beneden dwarrelden, weer wegtrekken naar het vreemde, verre Zuiden.

Hier stond hij zoo dikwerf en keek naar het roode dak van het mooi gelegen Trommershof, dat op ongeveer twee mijlen afstand zoo aardig te voorschijn kwam uit het lichtgroen gebladerte van het lage geboomte.

Daar, op dat rijke Trommershof, waar men de Jorringa's haatte, was er toch één, die hem liefhad, en die hem trouw zou blijven, ondanks alles wat zich tusschen hen zou plaats. Eens zou de tijd komen, dat het hem moest gelukken de trotsche boerin en den ongenaakbaren boer tot voor hem gunstige gedachten te stemmen.

„Overwin het kwade door het goede,” placht moeder te zeggen, „en word van het kwade niet overwonnen,” ging er aan vooraf. Idze gevoelde wel, dat daarin voor hem het grootste struikelblok lag, om het kwade, dat zich op zijn weg voordeed, te overwinnen.

Hij leunde met den rug tegen een der grijs bemoste stammen en keek de blauwe rookwolkjes na, welke hij langzaam uitblies in de reine lentelucht. Moeder had gelijk, ja, die goede trouwe moeder wist het wel, en hij moest in de toekomst trachten naar dat ernstige woord te leven, maar dan onder biddend opzien tot Hem, die alleen de kracht daartoe verleen kan.

Doch spoedig verdwenen die ernstige gedachten uit zijn ziel, de lente lachte om hem heen, het jonge, krachtige bloed bruiste hem zoo vurig door de aderen en de toekomst verborg zoo rijke beloften in haar schoot; het geluk begunstigt immers altijd den stoutmoedige! En was hij, de wilde Idze, niet stoutmoedig genoeg?

Daar hoorde hij opeens uit de richting van het dorp een verward, onbestemd geluid.

Idze keek zoover hij kon den landweg langs, maar zag daarop niets dan twee rustig voortkuierende boeren, die kalm hun pijpje rookten. Doch het geluid werd steeds sterker, en nu keken ook de beide mannen op den weg gelijktijdig om.

Duidelijk hoorde Idze nu het geluid van naderende hoefslagen, doch dat geluid klonk zoo ongeregeld en snel, dat de jonge boer onmiddellijk begreep, dat het paard, hetwelk met zulk een gang kwam aanstormen, door geen menschenhand meer werd bestuurd. „Als dat moorkop maar niet is,” zoo vliegt het door zijn brein, en het bloed week voor een oogenblik uit zijn blozend gelaat.

Een enkele seconde bleef hij nog roerloos staan, doch toen rende hij achter de schuur om, dwars over het erf, de poort uit en den weg op.

Snel als de stormwind kwam het koolzwarte, schuimbekkende paard aanhollen en reeds op dezen afstand herkende Idze het paard, waarmede zijn vader naar het dorp was gereden.

Luid schreeuwend en met de armen zwaaiend sprongen op 't zelfde oogenblik de twee mannen, die daar even nog zoo kalm voortkuierden, midden op den weg, terwijl zij trachtten door hun luid geroep het paard tot staan te brengen. Het dier werd hierdoor echter nog meer verschrikt, legde de ooren in den nek en wierp snuivend en brieschend de voorpooten hoog in de lucht.

De twee boeren vlogen op zij, en nog sneller dan zoo-even rende het ontombare dier over den weg.

Idze was ook midden op den weg gaan staan, zonder echter een geluid voort te brengen, toen de moorkop op hem losstormde. „Wat zou vader overkomen zijn?" flitste den onverschrokken jongeman door het brein. Had hij zich kunnen redden of was hij dood? Dat er iets ergs met zijn vader gebeurd was, stond bij hem vast; hij wist veel te goed, dat zijn krachtige, forsche vader nooit den teugel zou laten glippen of zijn paard gelegenheid geven om los te breken, indien hij zelf niet zwaar gewond was. Wilde oplaaierende toorn tegen het redeloze dier, dat daar kwam aanrennen, deed iedere zenuw in den thans opgewonden Idze trillen, nog één oogenblik en... met een sprong als van een roofdier hing hij aan den kop van het paard. Intusschen waren de twee boeren genaderd, in de verte snelden nog meer menschen toe, allen even ontsteld en verschrikt.

Ze zagen den vreeselijken strijd tusschen man en paard, doch konden en durfden geen hulp verleen. En Idze?

Toen hij naar den kop van het dier was gesprongen, had zijn rechtervuist naar den gebroken teugel gegrepen, die nog aan ééne zijde aan het gebit vastzat; aan de andere zijde was deze bij den ijzeren ring afgebroken, zijn linkerhand klemde zich aan den dikken bos haar vast, die op den kop van het paard hing.

Indien hij bij den sprong of greep zijn doel had gemist, was hij onherroepelijk onder de stampende hoeven van het paard terechtgekomen, doch thans klemden zijn ijzeren vingers zich hoe langer hoe vaster aan den kop van het dier.

Het paard schuimbekte van woede, schudde en rukte met den kop, sprong nu met de voorpooten, dan met de achterpooten omhoog, doch den wilden Idze kon hij niet van zich afschudden, intengendeel diens kracht scheen te verdubbelen. Na eenige oogenblikken liet zijn linkerhand het haar voor op den kop los en zijn vingers omklemden onverwacht den neus van het dier. Dat besliste den strijd. Nog een korte, hevige worsteling... en de weerstand van het dier was gebroken!

Thans kwamen de menschen nader, en een der boeren, die daar straks gepoogd had het paard tegen te houden, opende het hek van een hem toebehoorende weide.

„Jaag hem hier in, Idze," riep hij, „hij komt dan vanzelf wel tot bedaren."

„Ben je gewond, Idze?" vroeg een meisjesstem, toen de jonge man het hek achter het dier had dichtgeworpen. Idze keek om en zag Margreet Trommers met zijn beide zusters achter zich staan.

Haastig bracht hij de hand aan het voorhoofd en eerst nu bemerkte hij, dat het bloed hem langs het gelaat vloeide.

„Dat beteekent niets, maar houdt mij niet op," sprak hij gejaagd, „ik moet eerst weten, hoe het met vader afgelopen is; ik vrees..."

Hij sprak den zin niet uit, toen hij bemerkte, dat Sietske bleek werd als een doode, terwijl Anna in snikken uitbarstte.

De meisjes waren in de nabijheid geweest, toen ze de menschen op den weg allen naar één punt zagen loopen. Zonder te weten, wat er gaande was, hadden ze zich ook gehaast, en waren juist op het tijdstip aangekomen, dat de strijd tusschen man en paard op zijn hevigst was. Met angstige spanning hadden ze dien strijd gadegeslagen en vooral Margreet was zichzelf bijna niet meer meester geweest. Geen der meisjes had echter een oogenblik gedacht aan de mogelijkheid, dat boer Jorringa een ongeluk kon zijn overkomen.

Daarom deden de woorden van Idze haar zoo ontstellen. „Gaan jullie naar huis, Sietske en Anna, en blijft bij moeder, doch maakt haar niet noodeloos ongerust, 't zou best kunnen zijn, dat vader er ongedeerd of met een lichte verwonding is afgekomen." Zoo sprak Idze Jorringa, doch hij dacht er zelf anders over.

(Wordt vervolgd.)

## BARÀBBAS. \*)

„Baràbbas! 't Is Pascha! uw vrijheid breekt aan,  
„Een Jezus sterft voor u den dood!  
„Gena is 't, en liefde, een boodschap van heil,  
„Die voor u den kerker ontsloot!

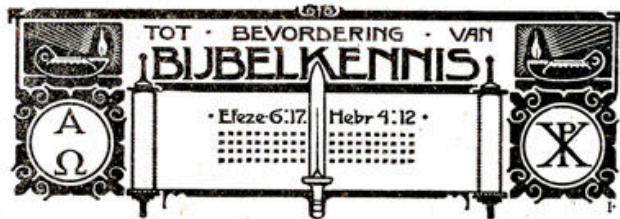
„Baràbbas, een moord'naar, een doodslager gij!  
„Nochtans breekt uw vrijheid weer aan,  
„Doordat zich een Jezus stil, lijdzaam, gedweë,  
„Onschuldig aan 't vloekhout laat slaan!"

Wie ben ik? O, wee mij! Als Baràbbas één,  
Een zondaar, een moord'naar van hart,  
Wien eens, in 't gericht eens rechtvaardigen Gods,  
Niets wacht dan een naam'loozè smart....

Doch heil mij! Gods eenige Zoon sterft aan 't kruis:  
Zijn lijden, Zijn dood redt ook mij!  
Hij, de *Onschuld*, brengt 't offer, de *Heiligheid boet*,  
Ik, *zondaar*, Baràbbas, ben vrij!

C. M.-B.

\*) Naar een leerrede van wijlen Dr. P. A. E. Silleviss-Smitt uit „Menigerle! Genade."



### De goedertierenheid Gods.

Rom. 2 : 4.

God had het recht, den overtreders te straffen. Waar God Zich in Zijn schepping aan den mensch had geopenbaard, daar kon Hij van den mensch gerechtigheid eischen. En de mensch, die niet in gerechtigheid voor Gods aangezicht wandelt, verdient den toorn Gods. Maar God heeft van den beginne gedachten des vredes gehad, en Hij heeft den mensch overladen met goedertierenheden. Hij doet Zijn zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Hij geeft de vruchtbaarheid aan den akker, en Hij onderhoudt mensch en dier naar Zijn welbehagen. Hij geeft al wat noodig is tot levensonderhoud, en bovendien verkijkt Hij het menschenhart met zooveel goeds en schoons en lieflijks, als er ook nu nog aanwezig is. Met al die goedertierenheid zoekt God den mensch, lokt Hij den afvallige weer tot Zich. Die goedertierenheid moest den mensch leiden tot bekeering; moest den mensch bewerken, dat hij zich niet langer afkeert van God, maar Zich naar Hem toekeert.

Hoe groot wordt dus de schuld. De mensch heeft zich niet laten onderwijzen door de schepping, die Gods eeuwige kracht en Goddelijkheid predikt, maar hij veracht ook den rijkdom van Gods goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid.



26.)

NADruk VERBODEN.



onder een oogenblik meer te aarzelen, snelde hij thans vooruit in de richting van het dorp, en hoewel in het begin een paar jonge mannen hem bijhielden, konden zij het al ras niet meer volhouden, zoodat Idze spoedig alleen op den landweg was, alleen met zijn steeds stijgende onrust!

Nu naderde hij de poort van Trommershof, en zijn scherp oog bespeurde reeds in de verte, dat er iets ongewoons gaande was. Op het breede erf was het een buitengewone drukte en geloop van knechts en meiden; allen keken in één richting naar het dorp en staken de hoofden bij elkander.

Met één oogopslag had Idze dit waargenomen. Doch hij zag nog meer; boven voor een hoog opgeschoven raam zat de boerin van Trommershof. Ze leunde met de armen op het vensterkozijn en keek evenals de anderen in de richting van het dorp.

't Werd Idze koud om het hart; er was daar ginder in de verte iets gebeurd, en hier op Trommershof wisten ze er van. Vragen deed hij niet en men had ook geen tijd hem iets te vertellen, omdat hij met onstuimige vaart voorbijsnelde. Maar toch niet zóó snel, of de blikken van de boerin van Trommershof en die van Idze hadden elkander gekruist, waardoor de trotsche boerin verbleekt was. In den vurigen blik van die staalblauwe oogen had ze iets gelezen als een bedreiging, en zijn met bloed bevlakt gelaat leek haar zóó onheilspellend, dat ze een huivering niet kon onderdrukken.

Waarom bruieste er zoo plotseling toorn op in het gemoed van Idze Jorringa, toen hij de onrust op Trommershof bemerkte en de boerin voor het open raam zag?

Hij had het op dat moment zelf niet kunnen zeggen, doch zonder dat hij er een bewijs voor had, stond het bij hem vast, dat indien zijn vader iets ergs mocht overkomen zijn, iemand van Trommershof er de hand in had gehad. En als dat waar was! — Idzes tanden knarsten op elkander. Als dat waar was, dan bloed voor bloed, zoo hamerde het in zijn hoofd. „Overwint het kwade door het goede en wordt van het kwade niet overwonnen,” sprak een andere stem. Al die gedachten dwarrelden als een wilde storm door zijn hoofd. Grootte zweetdruppels parelden op zijn voorhoofd, terwijl zijn adem stokte van het snelle looper. Hij vertraagde zijn gang echter niet, voordat hij de groep boomen was gepasseerd, welke hem het vrije uitzicht op den weg beletten.

Nu stond hij een oogenblik stil! Daar, eenige honderden meters voor zich uit, zag hij een kleine groep mannen. Reeds op dezen afstand herkende hij ze allen. De langste van hen was de boer van Trommershof, de anderen knechts of arbeiders van zijn hoeve.

De reden, dat juist Trommers met zijn mannen hier aanwezig was, was deze.

Gijs Blink had namelijk op dien dag juist zijn dochter bezocht, die een goed half uur verderop aan den kruisweg woonde, en vandaar keerde hij op zijn gemak kuierend weer terug. Nu was Blink niet den kruisweg, maar een voetpad door de weide gevolgd, en van daar had hij den speelwagen van Trommershof in de verte zien aankomen en eveneens van de andere zijde Jorringa met zijn karretje.

Ook wat tusschen Freek en Jauk Jorringa plaats vond, zag Gijs Blink, en toen hij eerstgenoemden de zweep zag opheffen en er mede slaan, had hij met de witgeschuurde klompen op den grond gestampt en zóó hard „lafaard” ge-

schreeuwd, dat de spreuwen verschrikt uit de knotwilgen wegvlogen. Wegens het stampen der paarden en het ratelen der wagenwielen op den landweg, had echter geen menschelijk wezen dien verontwaardigden uitroep opgevangen. Toen was hij zóó hard gaan loopen, als zijn oude beenen hem maar konden dragen, en hoewel hij alles zag wat op den landweg gebeurde, kon men hem zelf vandaar niet zien, omdat hij in de lijn en in de schaduw liep van de knotwilgen langs den slootkant.

Op het oogenblik, dat Blink buiten adem op de plek kwam, waar de boer van Eiberslust gevallen was, scheen deze nog bij bewustzijn te zijn, tenminste toen Gijs zich over hem heen boog, trachtten zijn bleeke lippen nog eenige woorden te stamelen. Inplaats van geluid kwam er echter een golf bloed uit zijn mond en de wijd opengespalte oogen sloten zich.

Wat kon Gijs doen om hulp te verleen? Niemand was er op den landweg te zien, en Blink besloot daarom na kort beraad zelf maar zoo spoedig mogelijk naar Trommershof te loopen om hulp te halen. Met inspanning van alle krachten gelukte het Gijs, het zware lichaam aan den kant van den weg in het gras te leggen. Daarna trok hij zijn jas uit, rolde die op, en schoof ze onder het hoofd van den thans bewusteloozen boer, waarna hij zich zoo snel hij kon naar Trommershof spoedde.

De boer en zijn vrouw bevonden zich samen in de huiskamer, toen de klopper heftig op de metalen plaat van de voordeur viel.

Eenigszins verwonderd keek de boerin haar man aan, die in een armstoel gezeten, juist uit zijn middagslaapje was ontwaakt.

„Die schijnt nog al haast te hebben,” mompelde Trommers en stond langzaam overeind, doch weer dreunden de slagen van den klopper, en nu trok de boer haastig de deur open. Toen hij Gijs voor zich zag staan, zeide hij gemelijk: „Wat is dat voor manier, Gijs, je maakt een drukte alsof er brand is.”

Gijs deed net of hij deze woorden niet gehoord had en vertelde in weinige woorden, in welk een toestand hij den boer van Eiberslust had aangetroffen, zonder echter een woord te reppen over de aanleidende oorzaak van het ongeluk. Blink was een verstandig en bezadigd man, die eerst eens rijp over de zaak wilde nadenken, eer hij er ruchtbaarheid aan gaf.

Thans was het dringend noodzakelijk, dat den armen gewonde, ginds op den weg, zoo spoedig mogelijk hulp werd verleend.

Hevig was Toon Trommers geschrokken, toen hij hoorde wat er gebeurd was, en het moet tot zijn eer gezegd worden: op dit oogenblik dacht hij niet aan de verhouding tusschen Trommershof en Eiberslust; in zijn hart was slechts plaats voor oprechte deernis met het lot van Jauk Jorringa, den vriend zijner jeugd. Onmiddellijk nam hij maatregelen om hulp te verleen, en geen tien minuten na de komst van Gijs Blink, was hij op weg met volk en alles wat hij in de haast meende noodig te hebben, terwijl een jonge knecht naar den dokter reed.

Toen Trommers bij Jorringa kwam, lag deze nog onbewegelijk in dezelfde houding, waarin Gijs hem gelegd had. De tranen sprongen den boer van Trommershof in de oogen, toen hij het doodsbleeke gelaat van Jauk Jorringa zag, en bemerkte, hoe een dunne straal bloed uit den eenen mondhoek vloeide, waardoor het frissche jonge gras met donkerroode vlekken werd gekleurd.

Thans boog Toon zich over den zwaargewonde heen en greep zijn klamme hand.

„Jauk! Jauk! ken je me nog,” sprak Trommers, terwijl hij meteen zocht naar een wond, die een zoo sterk man als Jorringa in zulk een toestand kon brengen.

Duidelijk hoorde hij de schokkende, bekleemde ademhaling en het doffe kreunen van den gewonde.

„'t Zit hem in de borst, mannen,” sprak hij tot de omstanders. Nu trachtte hij de kleeren van Jorringa los te maken, doch dit ging zoo moeilijk, dat hij genoodzaakt was de knoepen los te snijden. (Wordt vervolgd.)



27.)

NADruk VERBODEN.

**N**aar opende de gewonde de oogen en trachtte het hoofd op te lichten, dat echter machteloos terugzonk.

„Arme Jauk, arme kerel, ken je me niet meer?” herhaalde de boer van Trommershof. En thans richtte Jorringa den blik op den over hem heen gebogen man.

„Toon,” fluisterde hij, „Toon — mijn borst — roep Idze...” Het hokte hem in de keel, en het opstijgende bloed belette hem verder te spreken, doch zijn oogen bleven open en zijn bewustzijn had hem nog niet verlaten.

Thans was het Trommers, wien het met behulp van Gijs gelukte de breede borst van den gewonde te ontbloeten.

Een groote, donkerblauwe plek was zichtbaar, en Trommers wist dan ook geen andere hulp te verleen, dan een in de sloot vochtig gemaakten zakdoek over de borst van den gewonde uit te spreiden, om zodoende eenige verkoeling aan te brengen.

Het scheen den gewonde goed te doen, want het steunen werd iets minder en hij sloot de starende oogen.

Hoewel men een korte ladder en een paardedeken met eenige lakens had meegenomen, teneinde zoo noodig den gewonde te kunnen vervoeren, besloot men na onderling overleg eerst de komst van den dokter af te wachten. Deze liet niet lang op zich wachten. In de verte, uit de richting van het dorp, naderde, zoo snel zijn paard loopen kon, de jonge knecht van Trommershof met den dokter naast zich op den wagen. Aller oog wendde zich naar den kant, vanwaar de geneesheer kwam, en zodoende was het mogelijk, dat Idze reeds bijna in hun midden stond, eer men zijn komst bemerkte. Bleek als de gewonde zelf, knielde hij bij zijn vader neer en greep diens machteloze hand.

„O, vader, vader, ik dacht wel, dat het erg zou wezen, toen ik Moor zag komen aanhollen, maar zóó erg...”

De toon, waarop Trommers en Gijs Blink hem verder hoorden mompelen: „O God, sta mijn vader bij,” dreef den boer van Trommershof de tranen in de oogen, en toen hij den blik zag, waarmede de arme Jorringa zijn zoon een oogenblik aanzag, begaf hem voor een oogenblik zijn zelfbeheersching. De trotsche boer keerde zich om, teneinde de omstanders zijn heftige gemoedsbeweging niet te laten merken.

Daar was de dokter, en met een zucht van verlichting begroette men de komst van den ouden dorpsgeneesheer, die nog met jeugdige vlugheid van de kar sprong en de groep mannen naderde.

Het onderzoek van den gewonde duurde slechts kort, en toen de dokter zich weer uit zijn gebogen houding oprichtte, stond zijn anders zoo vriendelijk, opgeruimd gelaat bijzonder ernstig. Idze, wiens scherpe blik den dokter tot in de ziel scheen te willen lezen, had geen andere bevestiging voor zijn ergste vermoeden noodig dan het zorgelijk schouder-ophalen van den geneesheer.

Weer knielde de jonge man bij zijn vader neer, want diens lippen bewogen zich, en toen hij zijn oor vlak bij zijns vaders mond bracht, kon hij de woorden opvangen: „Naar Eiberslust, — naar moeder toe — Idze, mijn jongen, jij moogt...” Weer belette het opkomende bloed Jorringa zich verder verstaanbaar te maken, doch dat eene had Idze goed verstaan: Vader wilde naar huis!

„Dokter,” vroeg hij op onnatuurlijk kalmen toon, „kan mijn vader vervoerd worden? Hij wil naar huis.” Eerst toen deze verklaarde, dat het het beste was daartoe maar zoo spoedig mogelijk over te gaan, vestigde Idze zijn blik op de hem omringende mannen. Langzamerhand was de groep omstanders aangegroeid en verscheiden jonge mannen uit het dorp naderden nog met snellen pas.

Het waren Johannes van Dintel, den knecht van den smid, Gerrit Bieleman, de zoon van den wagenmaker, en een paar vrienden.

Ongetwijfeld zou Idze in dit oogenblik geen acht op hen geslagen hebben, want Trommers gaf juist Gijs Blink last, een paardedeken op den meegebrachten ladder te leggen, teneinde den gewonde daarop te vervoeren, toen Idze den wagenmaker tot Van Dintel hoorde zeggen: „Robbert Birren had gelijk, Hannes, zie je wel, boer Jorringa is verongelukt!”

Oogenblikkelijk stond Idze pal vóór hem en sprak. „Hoe weet Robbert Birren, dat mijn vader iets overkomen is? Waar zag jij den paardenkooper?”

Die vraag klonk zóó snel en heftig, dat de wagenmaker geheel verbouwereerd was. Johannes van Dintel antwoordde echter dadelijk: „Nog geen half uur, nadat je vader bij ons was weggereden, kuierde ik met Teunis een eindje op, en juist toen we bij de „Gouden Leeuw” waren, hield daar de speelwagen van Trommershof stil. Freek Trommers zat nog op den wagen, maar Robbert Birren sprong juist op den grond. Zoodra hij ons zag, riep hij ons toe: „Jullie mogen wel eens den weg oploopen en kijken, of je er Jauk Jorringa niet ziet liggen; toen hij ons daar straks voorbijreed, was hij geen meester meer over zijn paard!” Ik meende eerst nog te vragen,” vervolgde Hannes, „of het dan hun plicht niet was geweest terug te keeren, om zoo mogelijk te helpen, doch ik zag, dat ze beiden te veel gedronken hadden, en ben maar dadelijk met Teunis en de anderen hierheen gekomen.”

Terwijl de smidsknecht dit vertelde, ontmoetten de blikken van den wilden Idze en Toon Trommers elkander, en beide mannen werden doodsbleek, ze gevoelden, dat een zelfde gedachte in beider hart was.

Was Freek Trommers of Robbert Birren, misschien beiden, schuldig aan het op hol slaan van Jorringa's paard? Was de boer van Eiberslust den kruisweg reeds gepasseerd, toen de speelwagen kwam aanrijden? Deze gedachte deed het hart van den boer onrustig kloppen, terwijl ze in Idzes vurig gemoed voor een oogenblik een gevoel van wraakzucht deed opkomen; geen enkel woord werd er echter thans over gewisseld.

„Ik heb een ladder en een deken meegebracht, Idze,” zoo sprak thans Trommers. „Willen we je vader er voorzichtig opleggen en dan met vier man naar huis dragen?”

Als zoo juist de wagenmaker niet van Freek en diens makker had gesproken, zou Idze waarschijnlijk het aanbod van boer Trommers dankbaar hebben aanvaard, doch thans was het hem onmogelijk, een dienst aan te nemen van den man, wiens zoon misschien schuld had aan zijns vaders dood.

„Ik dank u, boer Trommers, voor de hulp, die u mijn armen vader verleend hebt; het komt me echter beter voor, het zijschot van ons karretje te gebruiken voor het vervoer.”

Zonder er verder een enkel woord bij te voegen, liep Idze naar het omvergekantelde voertuig, rukte er een zijschot af en legde dat naast het thans bewegingloze lichaam van zijn vader. Zoo voorzichtig mogelijk werd de gewonde man opgetild en er op gelegd, doch hoe voorzichtig men ook te werk ging, het sterker wordend kreunen en het wild opslaan der oogen bewees, dat de minste aanraking van het lichaam den lijder hevige smart veroorzaakte.

Onmiddellijk traden vijf, zes man naderbij om den gewonde weg te dragen, en Idze greep reeds een der vier hoeken van het schot. Daar trad Hannes van Dintel, de smid, naderbij, legde hem de hand op den schouder en sprak: „Neen Idze, jij kunt niet meedragen, je bent veel

langer dan een van ons, en er moeten er vier dragen, die ongeveer even lang zijn, anders schokt het te veel."

"De smid heeft gelijk, Jorringa," sprak thans de dokter, "en weet je, wat jij moest doen? Ga vast vooruit naar Eiberslust en tracht je moeder, als ze tenminste nog van niets weet, zoo kalm mogelijk voor te bereiden op het ongeluk, dat Eiberslust getroffen heeft. Een onverwachte zware schok kon ook voor je moeder met haar zwak hart gevaarlijk zijn, Idze." Toen de jonge man den dokter in de oogen keek, evenals toen deze daar straks zijn vader onderzocht, zag hij daarin dezelfde zorgelijke uitdrukking als na dat onderzoek, en het hart van den wilden Idze kromp ineen van namelooze smart. Het scheen hem toe, alsof de ondergaande zon, die hij bij het opgaan in den vroegen morgen zoo blijde had begroet, thans voor zijn oog verduisterde, als trok er een donkere wolk voorbij. Nog eens staarde hij in het bleeke gelaat van zijn vader, die door vier mannen op het wagenshot werd getild, toen wendde hij zich met een diepen zucht af en sloeg den weg naar Eiberslust in. De boer van Trommershof keek hem na en mompelde: „Trotsch en onverzoenlijk is die knaap, maar hij heeft een hart van goud. Gave God, dat ik een zoon had als hij!" Daarop wendde hij zich tot Gij's met de woorden: „Pak den boel maar bij elkander, en laten we naar Trommershof gaan; wij kunnen toch niet meer helpen."

(Wordt vervolgd.)

## Aan mijn Vaderland.

Mijn Nederland, blij hopen!  
Hoe ook de golven slaan,  
Hoe ook de stormen woeden,  
Gij zult nog niet vergaan.  
Al legt de vijand lagen,  
Hoe 't om uw grenzen woedt,  
Dezelfde God der vad'ren  
Is 't, Die u steeds behoedt.

Mijn Vaderland, blij waken!  
Waak tegen 't ongelooft,  
Opdat het in uw dreven  
Geen vreugd' en vrede roof.  
Cultuur toch en beschaving  
Het brengt geen beter lot;  
Het brengt den mensch tot afval,  
Hij vindt zichzelf een god.

Blijf daarom toch gelooven;  
Mijn dierbaar Vaderland,  
Opdat gij, wat ook kome....  
Moogt drukken 's Vaders hand.  
Blijf op den Heer vertrouwen,  
Het ga dan, zoo het wil,  
Hij toch zal u regeeren,  
Wees dan gerust.... zwijg stil!

HANNA.



### VRAGENBUS.

L. te S. schrijft:

Hoe komt men aan: *je welste*, b.v.: *Een rommel van je welste*. Schrijft men *jewelste* of *je welste*?

*Antw.* — Het komt vaak voor, dat een woord gebruikt wordt om vlak het tegenovergestelde aan te duiden van wat het zegt, b.v.:

Het is hier een mooie boel.

Het is een lievertje.

Nog sterker wordt dit als men zulke woorden in den overtreffenden trap gebruikt, b.v.: Een bovenste beste. Iets dergelijks is het ook met *je welste*. Het wil zeggen in spottenden zin, dat het juist *niet* wel is, niet in orde, niet goed. Hetzelfde ongeveer zit in: Het is al welletjes, en Het is het mannetje wel, enz.

Het behoort in twee woorden te worden geschreven.

A. M. te O. vraagt een verklaring van het woord *Dispositie*.

*Antw.* — Dit woord is afkomstig van het Fransch en in onze taal geheel onnoodig. Beschikking, Dispositie op 1 Febr. beteekent: dat dan beschikt wordt over verschuldigd geld. Zoo ook is Disponeeren beschikken, toekomstend geld opvragen.

Een andere vraag is wat *Pathos* zeggen wil.

*Antw.* — *Pathos* is gevoel, bezieling, en de daaruit voortkomende gloed en kracht. Het woord zit ook in *sympathie*, dat is medegevoel, en *antipathie*, dat is tegenzin.

A. M. te O. vraagt verder:

Het praedicaat van een hoogleeraar is: Wel Edelhooggeleerde, Hooggeleerde Heer. Waarom tot tweemaal toe „Hooggeleerde?" Is dit niet overbodig?

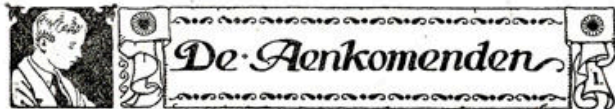
*Antw.* — Onze inzender vergist zich een weinig. Het eerste, wat hij noemt, is praedicaat of voorvoegsel, het tweede is aanspraak. Titel en aanspraak zijn niet een. Overigens ware wat minder breedsprakigheid in onze betiteling wel gewenscht.

Nog deze:

„Hiertegen bestaat *geen* het minste bezwaar," zoo las ik onlangs in zeker artikel. Moet dit niet zijn, niet het minste bezwaar?

*Antw.* — Zeer zeker. „Geen het minste," hoeveel ook gebruikt, is eigenlijk onzin.

A. J. H.



### OUD RAADSEL.

Onlangs plaatste ik ergens een berijmd raadsel, vijf en zeventig jaar geleden door wijlen den bekenden predikant De Liefde vervaardigd. Het was mooi in alle opzichten; alleen bleek het boven het raadvermogen van sommige lezers.

Ik hoop, dat dit niet zoo zal zijn met het volgende raadsel van denzelfden tijd en dezelfde hand als het vorige. Het luidt zoo:

Wie is met mij naar zee getogen,  
En dus mijn omgekeerde ontvlogen?

Elk kan nu zijn kracht beproeven.

A. J. H.

## De Schrift in onze woorden en uitdrukkingen.

De Apostel Paulus heeft twee brieven aan de Corinthiërs geschreven. Ons volk heeft er zinnige uitdrukkingen, spreuken en zegswijzen van kostelijke levenswijsheid aan ontleend.

De prediking des Woords en de opvoeding door onderwijs vergelijk het met *zaaien of planten* (I Cor. 3 : 6—9.) en voegt er dan aan toe: *God is het, die den wasdom geeft.*

En den geloovigen mensch, of ook de gemeente, noemt Paulus den tempel Gods, (I Cor. 3 : 16, 17.) Elders (II Cor. 5 : 1.) spreekt hij van het lichaam als van een *tabernakel* en ook die term is in onze taal overgenomen, zij het ook niet altijd in gewijden zin, als in de ruwe uitdrukking: *iemand op zijn tabernakel komen.*

Ingeslopen bederf, het weder te voorschijn treden van den ouden aard, de verkeerde neiging of gezindheid, heet in I Cor. 5 : 7, 8 *de oude zuurdeesem.* Die term heeft ook in onze taal onbetwistbaar burgerrecht verkregen.

In I Cor. 6 : 12 lezen we: Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder de macht van geen mij laten brengen; in I Cor. 10 : 23 schrijft de Apostel in plaats van deze laatste zinsnede: alle dingen stichten niet. *Oorbaar* beteekent hier *nuttig.* En nu is bij de overneming in onze taal deze waarschuwend opmerking van den Apostel op vreemde wijze verhaspeld in: *alle dingen zijn wel oorbaar, maar alle dingen stichten niet.* Daarmede is de zin verdraaid. Paulus toch zegt, dat *niet* alle dingen oorbaar zijn. Onze spreekwijze zegt precies het tegenovergestelde. Vermoedelijk is hier geen opzet, maar onverstand in het spel. *Oorbaar* wordt door velen niet verstaan als *nuttig*, doch als *toelaatbaar, geoorloofd*, en in dien zin hebben wij althans de spreekwijze steeds hooren gebruiken. 't Is alsof men wilde zeggen: dit of dat mag op zichzelf niet verkeerd of ongeoorloofd zijn, maar 't geeft ergernis of aanstoot; 't is deswege beter het na te laten. En zóó nadert men toch weer tot den eigenlijken zin der woorden van den schrijver van den brief. Met *alle dingen zijn wel oorbaar, maar alle dingen stichten niet* willen sommigen zeggen: het is wel onder woorden te brengen, maar klinkt dan niet stichtelijk of welvoegelijk. Ze denken bij *oorbaar* dan aan het menschelijk oor of gehoor; zeker een misvatting, doch die niettemin bestaat.

In I Cor. 7 : 28 spreekt de Apostel van verdrinking in het vleesch. Daarmede heeft de uitdrukking in onze taal: *'t is hard voor het vleesch* vrij groote overeenkomst. Men gebruikt die, als men over de smart spreekt, die echtgenooten of ouders door het afsterven van hun dierbaren ondervinden.

„Gij zult een dorschenden os niet muilbanden,” wordt in I Cor. 9 : 9 in herinnering gebracht. En het gansche betoog, waarin die aanhaling voorkomt, geeft klem aan den grondregel, die zóó gepredikt wordt: *de arbeider is zijn loon waardig.*

„Zoo dan, wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.” We hebben deze waarschuwing in onze taal overgenomen in dezen vorm: *wie staat, zie toe, dat hij niet valle.* En dan bedoelen we daarmede, dat we niet te hard oordeelen moeten over hen, die in zonde gevallen zijn of door speculatiezucht hun maatschappelijke ondergang hebben bewerkt.

In het Resolutieboek der Staten van Holland staat op den sterfdag van Oldenbarneveldt: „Hij was een man van grooten bedrieffe, besogne, memorie en directie, ja, singulier in alles. Die staat, zie toe, dat hij niet en valle, en God zij zijner ziele genadig.”

I Cor. 18 : 7. „De liefde bedekt alle dingen.” Onze taal nam deze kenschetsing der verschoonende liefde over in den vorm: *met den mantel der liefde bedekken*, waarbij we ook aan Sem en Japhet tegenover Noach denken kunnen.

*Ja en amen* zeggen op alles herinnert allerduidelijkst aan I Cor. 14 : 16. Dat doen degenen, die alles toestemmen, wat anderen beweren en gegronde tegenbedenkingen binnenhouden.

De minst begaafde of aanzienlijke in een kring of vergadering wordt wel als *de minste der broederen* aangeduid. Verband o.a. met I Cor. 15 : 9, waar Paulus zich den minste der Apostelen noemt, valt hier in het oog.

Groote lichtzinnigheid en het in zichzelf terugdringen van de gedachte aan opstanding en oordeel wordt geteekend in de woorden der blinde genotzoekers: *„Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.”* (I Cor. 15 : 32.)

En in het volgende vers (33) luidt de waarschuwing tegen deze misleiding: „Dwaalt niet. *Kwade samensprekingen verderven goede zeden.*” We zeggen gewoonlijk *bederven*, als we deze waarschuwing tegen slechten omgang en schadelijke gesprekken overnemen.

H. J. E.



28.)

II EIBERSLUST II  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

### HOOFDSTUK IX.



een, moeder Elze had niet gejammerd en het huis vervuld met luide weeklachten, toen men haar man, haar trouwen Jauk, bijna stervende had binnengebracht.

Reeds toen Sietske en Anna haar kwamen vertellen, dat Idze het hollende paard gegrepen, en met veel moeite tot staan had gebracht, begreep ze, dat haar man iets ernstigs moest overkomen zijn en ze had de handen gevouwen en die krampachtig tegen het hart gedrukt.

„O, mijn God,” zoo hoorden de meisjes haar fluisteren, „als het Uw wil is, dat er rouw over ons komt, leer Gij ons dan buigen onder Uw wil en het kruis geduldig dragen, dat Gij ons oplegt.”

Doodsbleek, maar uiterlijk kalm had ze alle maatregelen genomen, welke ze dacht, dat dienstig zouden kunnen zijn, als men straks haar man thuisbracht, en toen Idze kwam, lag op de plek, waar anders vaders leunstoel stond, een bed op den grond, terwijl alle meubelen; die in den weg konden staan, in een andere kamer waren gebracht of terzijde geschoven.

Doch het waren haar sterke dochters geweest, die de schikkingen op aanwijzing van moeder hadden uitgevoerd. Voor dit werk ontbrak de eens zoo kloeke boerin thans de kracht.

Idze ontstelde hevig, toen hij zijn moeder in het gelaat zag; het scheen hem toe, alsof sedert het laatste uur haar wangen waren ingevallen, en de oogen haar veel dieper in het hoofd lagen. Zoo vaalbleek als thans had de jonge man zijn moeder nog nooit gezien, zelfs niet toen haar ziekte op het hevigst was.

Moeder Elze had haar zoon reeds door de poort zien aankomen, en toen hij de deur had opengedaan, was ze opgestaan van den stoel, waarin ze straks machteloos en met knikkende knieën was neergezonken.

„Vertel het me gauw, mijn jongen: brengen ze vader hierheen en leeft hij nog? Wat is hem overkomen? Zeg het maar gerust, we moeten het immers toch weten, en er gebeurt niets zonder den wil van mijn Hemelschen Vader...” Haastig sprak de boerin deze woorden uit.

Idze veegde met zijn rooden zakdoek het zweet af, dat hem in dikke droppels langs voorhoofd en wangen liep. Toen sprak hij met schorre stem: „Wat er eigenlijk gebeurd is, moeder, kan ik nu nog niet zeggen, maar ik zal er wel achter komen. Eén ding is zeker, de moorkop is op hol geslagen en vader schijnt den teugel te hebben stukgetrokken. Ik denk, dat het paard daarna de kar heeft kapotgeslagen en dat vader er is afgeslingerd of afgesprongen; hoe het zij, vader heeft een zwaren slag van het paard tegen de borst gekregen, en nu brengen Hannes van Dintel en nog drie anderen hem op het zijschot van onze kar hierheen. O, moeder, moeder, wat een slag voor ons allen, indien we vader moeten missen — o — en dan te moeten denken...!”

De tranen sprongen Idze in de oogen, doch zijn vuist balde zich en op zijn schoon gelaat was een onheilspekkende trek zichtbaar.

Hoe ook door angst en kommer neergebogen, ontging het moeder Elze niet, dat er in de omstandigheden, waaronder het ongeluk plaats vond, iets was dat den argwaan van haar zoon had opgewekt.

Sietske en Anna waren schreiend en handenwringend



naar buiten geloopt, om met van vrees kloppende harten den weg op te kijken, of ze de mannen nog niet zagen naderen, die vader, hun goeden vader, naar huis zouden brengen. Moeder Elze bleef met Idze achter in de huiskamer en na eenige oogenblikken van diep stilzwijgen sprak ze: „Idze, mijn jongen, God alleen weet, hoe weinig tijd mij misschien meer overblijft om met je te praten; want Idze, je weet het immers, mijn hart is zwak, en mogelijk kan ik den schok van het onheil, dat ons thans overkomt, niet verdragen; maar zeg me eerlijk en oprecht: wat denk je, dat de oorzaak is van je vaders ongeluk? Zeg het openhartig, Idze, want er is argwaan in je gemoed en ik lees wraakzucht in je oogen.”

Ze zonk weer op haar stoel neer, alsof haar de kracht ontbrak om te kunnen blijven staan.

Een onbeschrijfelijke angst kneep Idze als 't ware de keel dicht, toen hij zijn geliefde moeder aanzag.

„Moeder, ach moeder,” riep hij ten laatste uit, „laat mij thans daarover zwijgen; later wil ik u vertellen wat ik denk; zeker weten doe ik immers niets, zooals ik u toch reeds gezegd heb!”

„Zeg het me nu, Idze, het later hebben wij niet in onze hand; daarover beschikt God alleen.”

De jonge man zag zijn moeders lippen beven, terwijl een uitdrukking van spanning haar doffe oogen een onnatuurlijken glans gaf.

Neen, Idze durfde niet langer zwijgen, dat zou haar opwinding slechts doen toenemen.

„Moeder, ik zal zeggen, wat ik denk, en als ik het mis heb, dan moge God mij mijn argwaan vergeven. Vindt u het niet vreemd en opmerkelijk, dat Freek Trommers en zijn makker, de paardenkooper Birren, het eerst in het dorp de tijding brachten, dat vader zijn paard niet meer meester was, en dat men hem denklijk wel aan den weg zou zien liggen? Zeg mij, moeder, is het wonder, dat ik kwaad vermoeden opvatte tegen die twee slechte menschen? De eenige vijanden, die mijn goede vader op de wereld heeft?”

Moeder Elze keek het venster uit en ze werd zoo mogelijk nog bleeker dan ze was. Geen wonder ook, want de op den landweg naderende troep menschen verkondigde haar, dat haar geliefde man binnen enkele oogenblikken de poort van Eiberslust zou binnengedragen worden. Toch keerde ze zich nog tot Idze met de woorden: „Wat zou je doen, als het eens bleek, dat ze werkelijk schuld hadden aan wat vader overkomen is, wat zou je doen, Idze?”

Eén oogenblik aarzelde hij met zijn antwoord, maar toen kwam het snijdend en scherp over zijn op elkander geklemde lippen: „Als vader sterven moet door hun schuld, dan vermoord ik hen allebei!”

Met een huivering staarde moeder Elze haar zoon aan. Ze hoorde zijn sterke tanden op elkaar knarsen, ze zag, hoe zijn oogen schitterden met een ongewoon vuur, en het geschramde, met bloed bevleete voorhoofd zich in dreigende plooiën rimpelde. Neen, dat was geen ijdele bedreiging, Idze Jorringa zou bloed voor bloed eischen, als God niet tusschenbeide kwam.

„Luister goed, mijn jongen,” zei nu de boerin, terwijl ze moeite deed rustig te spreken, „luister naar moeder en vergeet straks geen enkel woord van wat ik je nu zeg. Zul je God op je knieën bidden om hulp en kracht in den strijd tegen den duivel der wraakzucht, die straks je ziel zal aanvallen en je hart zal vervullen met gedachten aan bloedige vergelding? Wiens inblazingen je ten verderve zullen voeren, als je in dien bangen strijd, waarin slechts het gebed kan helpen, het onderspit delft? Idze, Idze, beloof me heilig, dat als je gevoelt, dat Satan je te machtig wordt, omdat je niet kunt bidden met een geloovig hart, dat je dan weg, ver weg zult vluchten. Stel desnoods den Oceaan tusschen jezelf en Freek Trommers, maar vlucht in elk geval, voordat de Booze je geheel in zijn macht krijgt...”

Daar snelden Sietske en haar zuster de kamer binnen, angstig en opgewonden.

„Moeder, o moeder, daar zijn ze!” was het eenige wat ze konden uitbrengen.

Idze wilde zich omkeeren om naar de deur te snellen, maar moeder Elze hield hem tegen en smeekte:

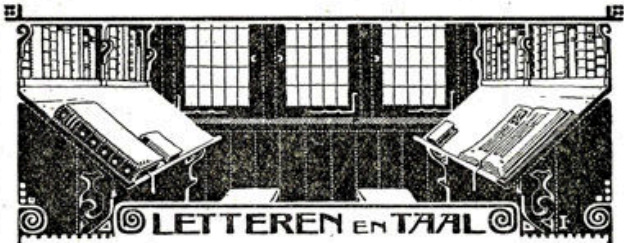
„Belooft het me, Idze, beloof het me, vergeet niet wat ik je gezegd heb, geen enkel woord er van.”

Haar handen beefden en haar lippen trilden.

„Ik beloof het u, moeder,” sprak Idze met schorre stem.

Toen keerde de zoo zwaar beproefde vrouw zich om en opende zoo wijld mogelijk de voordeur.

(Wordt vervolgd.)



Een andere vraag van A. M. te O. betreft het onderscheid tusschen *heilig* en *gewijd*.

*Antw.* — In het algemeen kan men zeggen dat „heilig” beduidt: afgezonderd tot een bepaald doel. Heilige vaten waren zulke, die uitsluitend bij den eeredienst gebruikt werden. „Heiligen” zijn afgezonderden. Wat heilig is, staat binnen zekeren kring, is afgezonderd van het groote algemeen.

„Gewijd” wil zeggen: bestemd om op de een of andere wijs boven het algemeene peil te staan; ook wel beduidt het: bestemd voor. Men zegt b.v.: al zijn kracht aan een zaak wijden. „Gewijde geschriften” zijn die, welke niet naast de gewone kunnen gelegd worden als gelijkwaardig.

Eigenlijk zijn zulke vragen zonder meer niet te beantwoorden. Bedoelt de inzender de woorden in een algemeen zin of in den Bijbelschen? We hopen althans duidelijk te zijn geweest.

De volgende vraag doet H. v. D. te H.: Onlangs las ik in Timotheüs, in dat stukje over den brief aan de Romeinen, namen van Apostelen, en daaronder ook den naam *Cefas*. In dat stukje stond *Kefas*. Was dat soms een drukfout, of moeten we voortaan *Kefas* lezen. 'k Heb in mijn jeugd geleerd, wanneer de C voor 'n E stond, we het dan moesten uitspreken als 'n S. Voor 'n A of O, dan als K. Vriendelijk verzoek ik u, mij te zeggen, hoe het nu zijn moet.

*Antw.* — Het is in het algemeen niet gemakkelijk, beslist te zeggen, hoe namen van personen uit de oudheid, ook uit den Bijbel, moeten gelezen worden. Zeker is, dat wij namen als Eva, Jozef, Jesaja niet uitspreken, zooals ze oorspronkelijk geklonken hebben. Elk beschaafd volk heeft die namen zoowat gewijzigd overeenkomstig eigen taal. In het Fransch heet Noach Noë; Johannes in het Engelsch John. Zoo werd ook oudtijds waarschijnlijk de C altijd als K uitgesproken. Dus niet Cefas maar Kefas, niet Cicero maar Kikero. Doch namen, die eenmaal ingeburgerd zijn, verandert men niet zoo licht. Die uit de oudheid en uit den Bijbel vooral zouden ons zoo vreemd in de ooren klinken en zoo veel verwarring geven, dat het beter is te behouden wat wij hebben, al is het ook onjuist. C en K hebben echter steeds in strijd geleefd. Daarom kan men Cefas en Corinthe even goed met K schrijven.

Anders staat het in de nieuwere talen, bij welke vaste regels gelden, gelijk onzen lezer reeds in zijn schooljaren gebleken is. Wij willen echter voor de *uitspraak* van de C een makkelijker regel geven: spreek altijd uit als K, maar voor e en i als S. (b.v. citroen, Cornelius.) Hoe men *schrijven* moet, C of K, geeft elk woordenboek aan, en is ook niet altijd uitgemaakt.

A. J. H.



29.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.



oo voorzichtig mogelijk legde men Jauk Jorringa neer op het veldbed in zijn eigen hoekje, waar anders zijn stoel stond.

Een oogenblik later lag moeder Elze op de knieën naast hem aan het hoofdeinde, en boog zich over hem heen, want nu en dan trachtte de zwaarwondene man iets te fluisteren. Al zou spoedig de duisternis des doods op den boer van Eiberslust nederdalen, thans was zijn geest nog helder, en zijn trouwe oogen staarden schier onafgebroken de vrouw aan, die hij zoo zielslief had en van wie hij nu moest scheiden.

't Was zóó stil in het vertrek, dat men er ieder geluid, dat van buiten doordrong, duidelijk kon hooren.

De dokter had met zachten drang allen verwijderd, die niet tot het gezin van boer Jorringa behoorden, en moeder Elze had zelf den smid en zijn makkers voor hun vrienden-hulp bedankt.

Met gebogen hoofd en diep onder den indruk van het gebeurde, waren allen heengegaan, en thans waren slechts moeder Elze en haar kinderen om den stervenden man en vader geschaard.

De bejaarde geneesheer, die nog aanwezig was, bleef enkel uit vriendschap; zijn wetenschap kon hier niet meer baten!

Honderden gedachten doorkruisten Idzes brein, doch telkens kwam hij weer terug bij die ééne vraag: of Freek Trommers schuld had aan het ongeluk, ja of neen. Doch al brandde hem die vraag op de lippen, hij aarzelde toch, om er in deze oogenblikken zijn stervenden vader mogelijk nog mede te verontrusten.

't Was een oogenblik stil in het vertrek. Toen begon de boer weer sterker te kreunen en zijn oogen staarden als om hulp vragend zijn Elze en dan weer Idze aan.

„O, vader," zoo barstte deze uit, „u. hier zoo hulpeloos te zien liggen en niets, niets te kunnen doen, wat helpen kan, het is voor mij om gek te worden; maar ik moet weten, hoe het gekomen is, dat..."

Idze kon niet voortgaan, daar zijn moeder hem de hand op den mond legde.

„Zwijg, Idze, vaders oogenblikken zijn te kostbaar om ze te verspillen aan de dingen dezer wereld; er staan oneindig hoogere belangen op het spel."

Toen knielde moeder Elze bij het lichaam van haar man neder, en zijn klamme hand omklemde nog met zachten druk de hare.

Buiten in de oude lindeboomen bij de poort kirden een paar woudduiven hun eentonig lied, en achter op de schuur van Eiberslust, begon de ooievaar te kleppen als wilde hij een avondgroet zenden aan den schoonen voorjaarsdag, die zoo blijde begon en zoo droevig zou eindigen.

Moeder Elze richtte woorden van troost en bemoediging tot den stervende. Ze sprak hem van de ijdelheid en het vergankelijke, dat deze aarde kenmerkt en hoe ook het langste leven voorbijvliegt als een droom. Ze wees hem op de moeite en het verdriet, den kommer en het leed, op ziekte en smart van het kortstondig aardsch bestaan, als gevolg van zonde en schuld.

Doch nog dieper boog ze zich over hem heen en haar zachte, milde stem kreeg schooner klank, toen ze den stervende heenwees naar Golgotha, waar de Heere Jezus met Zijn bloed de schuld betaalde voor hen, die Hem hier op aarde liefhebben, Hem als hun Heiland hebben aangenomen en zich geloovig aan Hem hebben toevertrouwd. De avondzon scheen door het venster en haar gulden

stralen speelden om het blonde hoofd van de biddende vrouw, en tooverde een bedrieglijken glans op het doodsbleeke gelaat van den boer van Eiberslust.

O, hoe vurig bad moeder Elze voor de ziel van haar man! Hoe trilde de hope des wederziens aan gene zijde van het graf in haar stem, toen zij sprak van het Vaderhuis met zijn vele woningen, waar geen ziekte en geen smart, geen zonde en geen scheiding meer zullen zijn. Waar haat en rijd niet kunnen binnenkomen en waar alle tranen van de oogen zullen worden afgewischt, waar de tijd voorbij is, en de nimmer eindigende eeuwigheid begint.

Sietske en Anna snikten hartverscheurend, en ook Idze liepen de tranen langs de wangen. Er drukte hem een beklemming op de ziel, waaraan hij geen naam kon geven, doch die hem als met een looden last bezwaarde.

De stem van de biddende vrouw werd zachter, bijna fluisterend, en het was alsof zij steeds zwaarder op de gevouwen handen steunde, die nog altijd de klamme hand van haar Jauk omsloten. De dokter schoof op zijn stoel heen en weer en het wekte zijn onrust op, dat de stem van vrouw Jorringa zoo dof en zoo fluisterend klonk, en toch, ze was zoo kalm en zoo rustig daarstraks, toen men haar man naar binnen droeg. Dat had den dokter gerust gesteld, doch thans, nu hij scherper op haar lette, meende hij iets te bespeuren, dat hem aanleiding gaf op te staan en zijn hand op haar schouder te leggen, teneinde haar aandacht te trekken. Ongeveer tegelijkertijd werd echter ook het steunen van den gewonde heviger, het donkerroode bloed vloeide hem weer over de lippen, en moeder Elze wees met een treurigen blik den dokter af.

Met een doek veegde ze voorzichtig haar man het bloed van de lippen, en zijn schier brekend oog bleef onafgewend op haar rusten.

„Kinderen, zegt vader voor het laatst vaarwel, want de dood is nabij," fluisterde de moeder zacht.

Snikkend drukte de blonde Sietske een kus op vaders verkillende wang en de levenslustige, dartele Anna barstte in luide jammerklachten uit.

„O, vader, vader, ga niet sterven," riep ze, door smart overmand.

Toen wierp Idze zich op de knieën naast zijn vader, en zijn gansche slanke gestalte schokte van het onderdrukte snikken. Nu bewogen zich de lippen van den stervende, maar Idze noch zijn moeder konden hem verstaan. Nog dieper boog de jonge man zich, zoodat zijn oor vlak bij vaders mond kwam; en intusschen bonsde zijn hart met wilde slagen.

En zie, voor een oogenblik verhelderde het starre oog van den boer. Hij kende zoo goed zijn wilden Idze, mischien las hij in deze laatste oogenblikken nog wel in diens onrustig, flikkerend oog, wat omging in zijn gemoed!

Met een laatste krachtsinspanning fluisterde de stervende vader, zóó zacht, dat het slechts voor Idze alleen hoorbaar was: „Overwin het kwade — door — het goede — Idze — O God — Elze — Elze."

Hij kon niet meer, het steunen ging over in reutelen en de oogen braken in den korten, bangen doodsstrijd.

't Duurde slechts weinige minuten, dan volgde een zucht, welke voortkwam diep uit de gewonde borst, nog één snik en de boer van Eiberslust was van het tijdelijke overgegaan in de eindeloze eeuwigheid.

(Wordt vervolgd.)

## V A R I A.

### Grafschrift.

Hier slaapt een lieflijk vrome dichter;  
Nooit viel des levens last hem lichter  
Dan als hij God kon prijzen in zijn lied,  
Hij heeft geloofd; daarnaar is hem geschied.

A. J. H.



# PALESTINA.

En manifest.

Van de Sionisten aan de Grootte Mogendheden.  
En het luidt in dit manifest: „In dit uur van fiere vreugde zijn alle Joden één in dankbaarheid aan de grootte staatslieden der wereld en aan de volken, uit wier naam zij handelden. Het Joodsche genie, terug gegeven aan den Joodschen bodem, zal daar de grootte tradities der Hebreeuwsche profeten hernieuwen.”

We kennen nog een ander manifest.

Het gaat als een kreet van droevig heimwee door de klaagzangen van de Profeten des Ouden Verbonds: Mijne rechterhand vergeve zich zelve, zoo ik u vergete, o Jeruzalem!

De kinderen Juda's hebben hem geslaakt, toen zij treurend nederzaten, de harpen aan de wilgen gehangen, bij de rivieren van Babel. De Joden hebben hem geslaakt, weenend bij de puinhoopen van het verwoeste Jeruzalem.

Doch in het jongste manifest trilt de nieuwe hoop, de blijde verwachting, de geestdrift.

„In dit uur van fiere vreugde” .... zoo begint het.

Er is in de laatste zes jaren veel geschied. Het is ons onmogelijk, om in den pas te blijven met de wereldgebeurtenissen; onze hersens zijn te zwak, alles te verwerken; onze blis is te beperkt om in die fel bewogen wereldzee onzer dagen meer dan één hoog opsteigerende golf waar te nemen.

Maar Palestina trekt het Christenhart toch aan. Twee eeuwen van kruistochten hebben bewezen, hoe het hart van Europa uitging naar het Heilige Land, en de wereldoorlog heeft Palestina met een forschen ruk weer midden in onzen gedachtenkring geplaatst.

Tijdens den wereldoorlog wentelde zich de vernielende stormvloed naar het Heilige Land. Turksche en Fransche bommen barstten uiteen op het graf van den profeet Samuel; in het dal Refaïm, waar de Filistijnen eens hun sterke slagorden opstelden, flikkerden des avonds de wachtvuren der Engelsche infanterie; door het dal Ajalon klonk de galop der Britsche ruiterij.

Uitgezogen en uitgeperst onder den harden scepel van den Turk, uitgehongerd en ontvolkt, leeft het oude land Kanaän thans weer op, door des Heeren bestel. En dat verwondert me niet, want ik ben het met vader Brakel eens, dat er achter de geschiedenis van het Joodsche volk nog geen punt staat.

't Is waar: er doen zich reeds nieuwe moeilijkheden voor. De Arabieren worden opstandig; de oude rivaliteit tusschen Ismael en Israel doet zich voelen. Maar had Nehemia dan met geen tegenstand te kampen? En is uit zijn heldhaftige worsteling niet het beeld van troffel en zwaard tot ons overgekomen?

De handel herleeft. Reeds kwamen te Jaffa, het oude Joppe, rijk bevrachte schepen aan, uit Europa en Amerika, en de Heere zal er gewis Zijn wijze oogmerken mee hebben, ten goede van het land, hetwelk de Heiland in zijn lengte en breedte goedgeoede doorwandelde, dat de geldmarkt voor een groot deel in Joodsche handen is.

Het organiseerend talent van het Angel-Saksische ras helpt de Joden krachtig. Jeruzalem begint een andere gedaante te verkrijgen. Het vuil, gedurende eeuwen opgehoopt, wordt weggeruimd. Er is voor een waterleiding gezorgd; de straten zullen spoedig electrisch worden verlicht.

Er zijn grootsche bouwplannen ontworpen. Het oude Jeruzalem zal worden uitgebouwd; nieuwe wijken zullen verrijzen op de heuvels, die de stad omringen.

Bij deze veel belovende vooruitzichten moet met smart geconstateerd, dat het Semitisme herleeft. Doch juist deze vijandschap zal ter andere zijde een prikkel te meer zijn voor de Joden, naar het oude vaderland terug te keeren. Het volk Israel, dat na de verwoesting van Jeruzalem naar alle wereldstreken werd verstrooid, wil terug naar zijn erve, en anderhalf miljoen Joden staan reikhalzend te wachten op het sein van den Sionistenbond om over te komen.

Doch het bestuur van dezen bond toont wijze voorzichtigheid. Het wil met de immigratie van een Joodschen keurtroep beginnen. Niet overhaasten! luidt het parool.

God is bezig Zijn aanbiddelijk raadsplan uit te voeren. 't Is een nieuwe tijd — een nieuw hoofdstuk in de wereldgeschiedenis!

Gij Wachter daar hoog op den muur — wat is er van den nacht?

En hij antwoordt: Ik zie den morgen gloren! L. P.



EIBERSLUST  
DOOR W. SCHIPPERS

31.)

NADruk VERBODEN.

HOOFDSTUK X.

Het geheim onthuld.



dze Jorringa had na de begrafenis zijner ouders gedaan wat hij kon, om zich op Eiberslust staande te houden, doch het liep niet mee, en de ongunstige omstandigheden werden ten slotte den jongen man te machtig, zoodat er oogenblikken waren, waarin de moed hem ontzong; doch de grootte, sterke liefde, waarmede hij gehecht was aan de plek, waar zijn wieg eens stond, en waar hij vast had geloofd eenmaal te zullen sterven, deden hem nog volhouden.

Zeker, oom Abel stond hem zooveel mogelijk met raad en daad terzijde, doch de molenaar was geen man van geld, en had bovendien Idzes vader reeds met het grootste deel zijner spaarpenningen geholpen, toen de veeziekte diens welvaart had geknakt.

De lente, die zoo prachtig en veelbelovend was begonnen, had slechts kort geduurd, en daarna kwam tot diep in den zomer schraal, droog weer, zoodat het lang duurde vóór het vee in de weide kon.

Dit is voor den veehouder een belangrijke schadepost, vooral als het hooi en ander stalvoeder duur is.

Daarop was een zeldzaam nat najaar gevolgd, zoodat de aardappelen, die Idze op laagliggend land gepoot had, volkomen mislukten.

Ach, hoe miste de arme jongen zijn trouwen vader, zijn onder alle omstandigheden des levens hoopvolle, opgeruimde moeder, die altoos haar omgeving wist te bemoedigen en op te beuren!

Sietske deed wat mogelijk was, in huis en stal en melkerij, doch als Idze moe en moedeloos thuiskwam van het veld, bespeurde hij maar al te dikwijls sporen van tranen in haar blauwe oogen.

Maar de strijd om het bestaan, dien Idze Jorringa strijden moest, was niet de zwaarste kamp, neen, zijn zielestrijd was oneindig zwaarder, en daartegen was slechts hulp te vinden in het gebed; doch die hulp zocht Idze niet.

Telkens weer kwam met onweerstaanbare kracht de vraag naar voren: heeft Freek Trommers de hand gehad in mijn vaders ongeluk, of niet?

Een paar keer was Idze den jongen Trommers reeds tegengekomen, en de eerste maal had Idze opgemerkt, dat Freek doodsbleek werd onder den doorborenden blik, dien hij op den losbol vestigde.

Met afgewend hoofd en versnelden pas, was de anders zoo brutale, trotsche boerenzoon voorbijgeslopen, en bij deze gelegenheid had het vooral in Idzes brein geflitst: die heeft schuld!

Al zijn zelfbeheersching had hij noodig gehad, om Freek Trommers niet na te vliegen, en hem tegen den grond te slaan.

Ook Margreet wilde hij zooveel mogelijk uit den weg gaan, al deed dit hem meer pijn, dan hij zichzelf wilde bekennen. Doch hij had haar toevallig op den landweg ontmoet, en de blonde dochter van Toon Trommers was hem in den weg getreden, om vlak vóór hem te blijven staan.

„Goeden avond, Idze,” zeide ze op haar ouden, hartelijken toon, terwijl ze er zacht bijvoegde: „Je beleeft een moeilijken tijd, arme jongen, maar is dat nu wel een reden om je van alle oude bekenden terug te trekken, alsof je menschen schuw geworden waart, evenals je oom Abel,

daar ginder op den molen? Kom, Idze, je moet den moed niet laten zinken, en je leed en verdriet niet steeds alleen willen dragen; denk je er wel eens aan, waarop je lieve moeder, toen wij nog kinderen waren, ons placht te wijzen?"

Idze antwoordde niet, en Margreet vervolgde: "Je hebt toch niet vergeten, hoe zij ons altijd voorhield, dat God kracht geeft naar kruis, als we maar vragen, of Hij ons wil helpen in onze zwakheid!"

Margreets woorden hadden een teere snaar in Idzes hart doen trillen. Lang had hij er over nagedacht, en over nog veel meer, en toen, na langen, bitteren strijd, was hij tot het besluit gekomen, dat van een verbintenis tusschen Margreet en hem toch nooit iets kon komen, nu de omstandigheden voor hem zulk een ongunstigen keer genomen hadden, terwijl bovendien de verdenking tegen haar broeder als een zwarte schaduw voor zijn geest oprees en een scheidsmuur vormde tusschen hem en Margreet.

"Ik kan je alles zoo niet zeggen, Margreet," sprak hij na een oogenblik van aarzeling, alsof hij naar woorden zocht. "Ik kan je alles niet zeggen, maar wát er ook moge gebeuren, vast staat, dat ik jou heb liefgehad van mijn kinderjaren af. Doch juist daarom," en zijn stem klonk heesch van ontroering, "juist daarom, Margreet, geef ik je thans je woord terug. In den overmoed van mijn zonnig geluk, geloofde ik vast en stellig, dat het met ons best zoo terecht komen. Al was je vader ook veel rijker dan de mijne, ik was toch óók een boerenzoon, en eenmaal zou ik vader kunnen opvolgen op Eiberslust! We hadden wel tegenspoed gehad, maar als vader was blijven leven, zouden we er ons wel weer bovenop gewerkt hebben. Maar nu . . . Ik heb gedaan wat ik kon, Margreet, maar alles loopt me tegen, en als straks landpacht en weidehuur moet betaald worden, weet ik geen raad, hoe aan geld te komen. Het slot van de geschiedenis zal wel zijn, dat Eiberslust verkocht wordt, en de Jorringa's de erve hunner vaderen moeten verlaten."

"En is er dan niemand, die je helpen wil, Idze?" vroeg het meisje. "Er komen in het boerenbedrijf toch zoo menigmaal omstandigheden voor, die den boer noodzaken geldelijke steun bij anderen te zoeken; misschien is het, met Gods hulp, slechts om een paar kwade jaren te doen!"

Doch de jonge man schudde somber het hoofd.

"Oom Abel heeft gedaan, wat hij kon, toen ons vee door de ziekte met de week afnam, en moeder zoo lang is ziek geweest. Toen heeft hij vader met zijn spaarpenningen uit den nood geholpen, dus bij hem kan en wil ik niet meer aankloppen. Bovendien was vader noodzaak, om Eiberslust met een hypotheek te belasten, vermogende vrienden heb ik niet, dus het einde van de zaak zal wel zijn, het geheele boeltje te verkoopen. Daarom, Margreet, het beste wat ik doen kan, is tot het voorjaar wachten en dan alles te verkoopen."

De herfstwind blies koud en kil door de takken, en deed de gele bladeren om de jongelieden heendwarrelen; doch de kilheid in de natuur deed de stoere boerendochter niet beven, en toch trilden haar lippen, toen ze zei: "Idze, je hebt straks gezegd, dat je alles zoo niet zeggen kunt, en dat doe je ook niet; er zit meer tusschen ons, dan je tegenspoed op de hoeve alleen. Ik spreek en ontmoet Sietske nog al eens, en zij vertelde mij ook, dat er iets is, dat je bezwaart en verbittert. Het is duidelijk, dat er booze machten spoken in je hart, die je stemming vergiftigen; dat heb je ook genoeg laten blijken met je ondoordachte handelwijze betreffende dat jonge paard."

"Juist, Margreet, juist," sprak Idze op harden toon. "Ik had wijzer gedaan, als ik het paard, dat mijn vader heeft doodgeslagen, voor goed geld had verkocht. Doch ik deed dat niet, neen, op den dag na mijns vaders begrafenis, schoot ik het waardevolle dier den kop te pletter, om het daarna voor luttele guldens aan den vilder af te staan. Ik wist echter heel goed, wat ik deed, hoe dwaas het ook scheen. Maar juist daarom, Margreet Trommers," zoo vervolgde hij opgewonden, "daarom moeten onze wegen uiteen loopen. Vergeet den wilden Idze Jorringa, en word gelukkig! Dat gun ik je van ganser harte."

Ze stonden dicht voor de poort van Trommershof, Margreet en Idze. Plotseling sloeg de jonge man zijn gespierde armen om Margreet heen en drukte haar aan zijn borst.

"Vaarwel Margreet, God behoede je, je bent van heden af vrij," riep hij hartstochtelijk uit. Daarop keek hij haar nog eenmaal diep in de oogen en spoedde zich vandaar.

"Idze!" riep het meisje, "luister naar mij!" Doch zóó snel verdween hij in de vroege schemering van den duisteren herfstavond, dat zij zijn forsche, slanke gestalte nog maar even met haar oog kon volgen.

Ach, zuchtte Margreet, terwijl zij nog als versuft in de richting Eiberslust bleef staren, er is iets, dat met den dood van zijn vader in verband staat, maar wát het is, begrijp ik nog niet. Eén ding is mij echter duidelijk: er broeit wraakzucht in Idzes hart, en er is bittere strijd in zijn binnenste.

Leefde zijn moeder nog maar! Zij alleen kon zijn opbruissend karakter leiden. En toch is hij edel en goed. O arme, arme Idze, wie zal je bijstaan in je rampspoed? Trouwe God, help Gij hem; hij is immers nog zoo jong en zonder ervaring!

Als ik er maar eens met vader over durfde spreken, vervolgde Margreet haar gedachten. Als hij wilde, ach, dan was alle geldelijke zorg voor Idze verdwenen. Maar ik durf niet, want het geeft altijd opnieuw twist en ellende in ons gezin.

(Wordt vervolgd.)



Moffricius vraagt, of het mogelijk is, dat tusschen jongelingen, en tusschen meisjes van jongeren leeftijd, (zeg 10 of 11 jaar,) minnende gevoelens kunnen bestaan?

Moffricius, kijk me nu eens recht in de oogen en luister. Laat ik je verzekeren, dat in dezen decadenten, zondigen tijd alles mogelijk, maar daarom toch niet minder afschuwelijk is.

Als ik een dochterke had van 10 of 11 jaar, en een groote lummel van 18 of 20 jaar maakte haar het hof, dan verzeke ik u, dat ik hem niet sparen zou.

Ik zou me even boos maken, als wanneer ik zie, dat iemand een rozeknop aflukt, en dien al pratende ontbladert; en dan zijn er nog menschen, die de afschuwelijke gewoonte hebben, om er in te blazen. Hebt ge wel ooit opgemerkt, hoe wanstaltig zoo'n arme roos dan wordt? Zoo gaat het met een menschenkind, dat vroeg rijp wordt, en te vroeg in seksueele verhoudingen wordt betrokken. Wat de jeugd zoo mooi en frisch maakt, is haar onbevangeheid, haar niet weten van vele dingen. Op tien- en elf-jarigen leeftijd moet een meisje touwtje springen en zich met een pop vermaken; de man of de jongen moet in haar leven heel geen rol spelen.

Wie nu in een opgroeiende meisjesziel het heilige, teere van de jeugd met grove handen aanraakt, doet vandalenwerk.

Goed begrepen, Moffricius?

A. v. H.-S.

moest de waarheid, het toebetrouwde pand — bewaren. Van het ijdel geklap, van de oudwifische fabelen, van de dus genaamde wetenschap had hij zich met beslistheid af te wenden.

**Aan allen had hij een woord ter zaligheid te brengen.  
Mèt allen kon hij evenwel niet samengaan.**

Moge dit ons allen iets leeren!

Misschien leest een „jongere” deze regelen. Hij wete, dat de vooropgezette bedoeling van dit schrijven is — niet te krenken, maar te dienen!

Laat u niet vangen door de wetenschap, die van God wil afvoeren. Ware wetenschap leidt tót God. De dusgenaamde, de valsche, trekt van God af.

Onderzoek uzelf, of ge het eigendom van Jezus zijt. Of ge het Evangelie van harte gehoorzaam geworden zijt.

En zijt ge gekomen tot Jezus, blijf dan bij Jezus, tot ge zijt met Jezus.

Leef in het Woord. Gehoorzaam het Woord. Onderzoek het Woord. Dan gaat licht op over alle dingen. Over de ordeningen van het Huis Gods. Over de vragen des levens.

Maar buig u neer voor het Woord. Veroordeel met smart elke twijfeling. Weet, dat ge te doen hebt met de Waarheid. De Waarheid maakt vrij — vrij, naar Gods gedachten, d. i. vrij en niet bandeloos!

J. T.



32.)

NADruk VERBODEN.

**E**en oogenblik later liep de blonde Margreet het erf van Trommershof op.

Wat de anders zoo vrooljke, doortastende dochter van Toon Trommers niet dikwijls gebeurde, geschiedde thans. Ze kon namelijk, wat haar verhouding tot Idze Jorringa betrof, maar tot geen besluit komen. Van hem afzien, neen, dat wilde ze niet, want ze had hem lief met al de kracht van haar trouw en eerlijk hart; hem helpen, en trachten hem op het goede pad te houden, hoe zou ze dat kunnen, nu hij zelf zich in bitterheid der ziel van haar afwendde!

Dien nacht kon Margreet den slaap niet vatten. Ze deed toen, wat Idzes moeder haar had geleerd, en zocht hulp en licht in het eenvoudige, kinderlijk gebed.

Ook Idze kon dien nacht niet slapen, doch de zorg, die hem knelde, dreef zijn meer en meer in opstand gerakend hart niet tot de eenige bron van troost en licht. Steeds weer stond hem het beeld van zijn vader voor de aandacht, zooals hij daar langs den berm van den weg had gelegen, met zijn verbrijzeld karretje naast zich.

En dat bleek gelaat, en die bloedige lippen, die kreunende, hijgende borst, en die starrende oogen, ze schenen hem te vragen: Waarom tracht je geen zekerheid te krijgen, of mijn dood te wijten is aan ongeluk of misdaad; 't is toch je plicht dat te onderzoeken, je bent toch mijn Idze, mijn eenige zoon!

Dan weer meende hij de woorden te hooren: „Wordt van het kwade niet overwonnen, doch overwint het kwade door het goede,” — moeders lijfspreuk en vaders laatste woorden. Onrustig woelde hij heen en weer.

„Ik moet zekerheid hebben, het koste, wat het wil; ik zou in mijn eigen oog een lafaard zijn, als ik niet deed, wat ik kon, om licht te brengen in deze treurige geschiedenis,” riep hij ten laatste uit.

„En dan — dan zal ik zien wat ik doe. Maar de belofte aan moeder gegeven, bindt mij de handen, anders...”

De sterke vuist balde zich op de dekens, en wilde wraakplannen spookten hem door het hoofd. Zóó donker als nu, was het nog nimmer in zijn hart geweest.

Reeds lang vóór het kriecken van den dageraad, was hij

in de kille herfstlucht den polder ingegaan. Slapen kon hij immers toch niet, en het was niet zonder bedoeling, dat hij thans door de van den nevel natte weide liep.

Slechts iemand met zulk een scherpen blik als Idze, en zóó goed bekend op deze plaats als hij, kon zonder gevaar van in de eene of andere sloot te tuimelen, hier loopen in het halfduister.

Eindelijk brak in het Oosten de grauwe dagschemering aan, en nu verliet Idze de weide en liep over stoppelige korenvelden, die gereed lagen voor den ploeg.

Hier waren de knechts van Trommershof overdag aan het werk op de uitgestrekte akkers, die aan Toon Trommers behoorden.

Idze liep er dwars overheen, sprong dan over een sloot, en bereikte zodoende dezelfde vriend, waar hij op dien bewusten morgen een haas schoot.

't Was waarlijk niet gemakkelijk, in de nog maar flauwe dagschemering, door de dichte takken en kort bij elkander groeiende struiken heen te dringen, maar Idze was een geboren woudlooper, en 't was hem hier veel rustiger in zijn gemoed, dan toen hij nog op zijn bed lag te woelen; in de lichamelijke inspanning vond hij afleiding voor zijn kwellende gedachten.

Nu had hij het punt bereikt, waar hij blijkbaar voorloopig wezen wilde, tenminste, hij zette zich aan den rand van de vriend op een oude, half omgevallen struik neer, en vóór hem, over de met verorde waterplanten begroeide sloot, lag een half omgeploegd roggeveld.

De ploeg was blijven staan, waar de man gisteravond ophield, en op dien man wachtte thans Idze Jorringa.

Hij behoefde niet lang te wachten; juist toen de torenklok in het dorp zes slagen deed hooren, vertoonden zich in de worte de flauwe omtrekken van een man en drie paarden.

Op het voorste paard zat de man, en de twee anderen waren met de halsters aan elkander vastgebonden.

De ruiter, die daar op zijn gemak stapvoets door den mist kwam aanrijden, was Gijs Blink, de oudste bouw-knecht van Trommershof, en de meest vertrouwde man op de hoeve.

Zoodra hij bij de plaats gekomen was, waar de ploeg stond, sprong hij op den grond, en terwijl hij rustig zijn pijpje stond te stoppen, en de zwaargebouwde ploegpaarden de koppen bij elkaar staken, wipte Idze over de sloot, en stond, als uit den grond opgerezen, voor Gijs Blink.

Gijs, anders voor geen klein geruchtje vervaard, schrok thans zóó, dat de pijp bijna uit zijn mond viel, terwijl zijn paarden met een ruk eenige passen achteruit liepen. „Ben je niet wijs, Idze Jorringa! Is dat een mensch laten schrikken! Je springt daar net als een tijger uit die vriend, wat bezielt je toch?”

Zoo mopperde en bromde Gijs, doch Idze sloeg er niet veel acht op; hij ging, zooals doorgaans zijn gewoonte was, recht op zijn doel af.

„'t Is niet zonder reden, Gijs, dat ik je zoo vroeg in den morgen hier kom opzoeken, ik wilde je beslist alleen spreken, en dat kan nergens beter, dan hier op deze plek en op dezen tijd.”

De oude knecht van Trommershof keek den jongeman eenigszins verwonderd aan, en gevoelde zich tevens niet erg op zijn gemak, want die wilde Idze had iets in zijn blik, dat Gijs niet beviel.

„Wat wilde je van me hebben?” zeide hij kortaf.

Het antwoord van den jongen boer volgde onmiddellijk. „Wat ik je nu zal vragen, vraag ik je op je geweten af, Gijs, en als je me licht kunt verschaffen in een zaak, die thans nog duister voor me is, bewijs je me een groter dienst, dan je wellicht ooit kunt denken. Jij waart het eerste bij vader, toen bij den kruisweg hem het doodelijk ongeluk trof, maar zeg me nu zonder omwegen, Gijs, geloof je, of wéét je, dat vader den dood gevonden heeft zonder toedoen van een ander?”

(Wordt vervolgd.)



33.)

NADRUk VERBODEN.

**I**dze zweeg, maar zijn schitterende oogen waren zóó doorborend op het gelaat van den boerenknecht gericht, als wilde hij met zijn blikken tot in de ziel doordringen.

Gijs Blink verschoot van kleur, doch bleef zwijsend voor zich kijken, terwijl hij groote rookwolken uit zijn pijp blies.

Zooals we weten, had hij van uit het veld gezien, dat op dien bewusten middag Freek Trommers en Robbert Birren in den speelwagen van Trommers gezeten, Jauk Jorringa op den landweg tegemoet kwamen rijden, en dat bij het passeeren Freek Trommers met een zweeps slag het paard van den boer van Eiberslust had getroffen, en ook wat toen verder volgde. Zijn eerste gedachte was geweest, alles wat hij gezien had, ronduit aan boer Trommers, en ook aan de familie van boer Jorringa te vertellen, doch toen hij een weinig tot kalmte gekomen was, en over de mogelijke gevolgen van een en ander nadacht, kwam hij tot andere gedachten.

In de eerste plaats overlegde hij bij zichzelf, wat het voor Trommers wilde zeggen, indien deze wist, dat zijn zoon eigenlijk niet veel meer was dan een lage moordenaar.

Zou het huiselijk leven op Trommershof daardoor nog niet ellendiger worden, dan het nu al was?

Immers, de boerin zou niet nalaten Freeks schuld zoo veel mogelijk te verzachten, terwijl de boer in staat zou zijn, hem persoonlijk voor het gerecht te dagen.

En toen Gijs vervolgens naging, welke uitwerking de wetenschap van Freeks misdaad op Idze Jorringa zou hebben, was hem een huivering door de leden geloopt. Die vermetele woesteling zou immers in staat zijn Freek te vermoorden, Trommershof in brand te steken, ja, wat al niet meer?

Al deze overwegingen hadden Gijs er toe gebracht, tenminste voorloopig te zwijgen, en al plaagde hem aanvankelijk zijn geweten wel eens, dat hij er eigenlijk geen goed aan deed, een misdaad, die hij had zien plegen, verborgen te houden, de gedachte, dat hij met de openbaarmaking er van, slechts onheil kon stichten en niets ongedaan maken, stelde hem ten slotte gerust.

Maar nu scheen Idze zelf argwaan gekregen te hebben, en bracht met zijn besliste vraag Gijs in groote verlegenheid.

Zwijsend stonden beide mannen tegenover elkander, maar ten slotte moest Gijs toch eenig antwoord geven, want Idze wendde den blik niet van hem af.

„Heeft je vader er dan zelf iets van gezegd, Idze?” vroeg Gijs nu. Doch driftig voegde de andere hem toe: „Ik ben hier gekomen om jou wat te vragen, Blink, niet om door jou ondervraagd te worden. Ik ben er van overtuigd, dat je iets weet, Gijs, je zult het me zeggen!”

Zijn blauwe oogen schitterden onheilspellend, toen hij met zijn gespierde vuist den boerenknecht bij den schouder greep en opgewonden sprak: „Waarom wil je voor den zoon verbergen, wat je van de doodsoorzaak van zijn vader weet! Draai er niet omheen, en zeg me wat je er van gehoord of gezien hebt. Of heeft men je omgekocht, om te zwijgen, waar het je plicht is te spreken?”

De vingers van den jongeman klemden zich als ijzeren banden om den schouder van den boerenknecht, en het opbruisende bloed kleurde zijn wangen donkerrood.

„Spreek!” snauwde hij den in het nauw gebrachten man toe, „spreek! of...”

Doch de oude Gijs Blink was een moedig man, en bovendien koppig als een muilezel.

„Ja, zeg het maar, Idze Jorringa, zeg het maar. Je bedoelt immers: Spreek, of ik vermoord je. Je moest je schamen, Idze, dat jij, een jonge, sterke kerel een man met grijs haar op zoo'n manier overvalt en aanrandt; maar al sla je me dood, als Gijs Blink zich eenmaal voorgenomen heeft te zwijgen, dan doe ik dat, al moest het mij ook mijn ouden kop kosten; nu weet je het!”

Een oogenblik scheen het, alsof Idze den ouden knecht tegen den grond zou slaan; zijn tanden knarsten op elkander, en zijn rechtervuist balde zich.

Opeens liet hij echter Gijs los. „Je hebt gelijk,” zeide hij, „neem me niet kwalijk, Gijs, dat ik je zoo behandelde. Als je niet wilt zeggen, wat je weet, zal ik niet trachten je met geweld te dwingen. Ik zal den man, dien ik verdenk, zelf ter verantwoording roepen, nu op stáanden voet; weten moet ik het.”

Zonder een woord meer te zeggen, keerde Idze zich om, en liep dwars het bouwland door, met de bedoeling langs den molen van Abel Pinke den rijweg te bereiken.

Nog geen veertig pas had hij echter afgelegd, of hij hoorde Gijs achter zich roepen:

„Kom terug, Idze, kom terug, en luister even naar me, voordat je soms gekke dingen doet.”

En Idze keerde zich om, en stond weer voor Gijs Blink.

„Wil je me zeggen, wat je van plan bent, Idze?” vroeg de oude man.

„Ik ben van plan,” zeide de opgewonden jonge man op harden toon, „een goede gelegenheid af te wachten, totdat ik Freek Trommers eens onder vier oogen te spreken kan krijgen. Hem wil ik ook vragen, wat ik daar straks jou gevraagd heb, en hij moet me antwoord geven, anders komt hij niet zoo gemakkelijk van mij af, als jij. Welnu, heb ik den verkeerde of niet? Spreek nú op, Gijs.”

En Gijs sprak, want meende hij straks uit vrees voor ongelukken niet te moeten spreken, thans begreep hij, dat langer zwijgen nog gevaarlijker zou zijn.

Idze luisterde oogenschijnlijk kalm, naar wat de oude man hem mededeelde, doch toen hij alles wist, zag hij doodsbleeke, en zijn lippen beefden, alsof hij koorts had.

„Nu weet je alles, Idze,” zoo besloot Gijs, doch een stap naderbij komend, en Idzes hand grijpend, voegde hij er aan toe:

„Wees nu door mij gewaarschuwd, Idze, en bega geen domme streken. Je bent de eenige steun van je beide zusters, nu je vader en moeder zijn gestorven, en als je je zelf wreekt op Freek Trommers, dan is het tien tegen één, dat je achter de tralies komt, en dat is toch die ellendige dronkenlap niet waard. En wat moet er dan inmiddels van Eiberslust worden, als de laatste der Jorringa's gevangen zit! Idze, laat je door mij raden, en laat Freek Trommers links liggen; die zal toch zijn straf niet ontgaan.”

„Waarom wilde je me daar straks niet zeggen, wat ik nu weet?” vroeg Idze, zonder blijkbaar op de woorden van Gijs acht te geven.

„Ik wilde zwijgen, om ongelukken te voorkomen, en zoo waar ik leef, dat besluit heeft me slapelooze nachten gekost. Aan den anderen kant dacht ik: zoo'n misdaad mag eigenlijk niet ongestraft blijven, maar wie zal het den schurk bewijzen, als hij heet liegen, wat een ander getuigt. En dan moet je ook denken, Idze, dat je brave ouders gehad hebt, en bovenal een vrome moeder, die niet zou willen hebben, dat jij bloed voor bloed eischte, Idze.”

De jonge boer gaf geen antwoord, doch toen hij zag, dat een traan langs de wangen van den ouden man liep, greep hij diens hand, en drukte die krachtig in de zijne.

„Je bent een goede kerel, Gijs, en wat je daar het laatste zeide, was een goed woord.”

Toen liep hij snel door het bouwland heen, en terwijl Gijs Blink zijn paarden voor den ploeg spande, verdween Idze in den witten nevel, die op de velden hing.

(Wordt vervolgd.)



dienstige rechten der niet-Joodsche gemeenschappen in Palestina zou kunnen schaden. Maar als de eerste sport van de ladder, die men beklimmen wil, werkelijk bereikt is, duurt het dan zoo lang om verder omhoog te komen?

„De Joodsche Wachter” vervolgt in haar artikel „Ten derden male” na het hier voren door mij aangehaalde: „Er zijn onder ons vele kleinmoedigen geweest.... Toen Herzl ons beduidde, dat slechts één weg naar de vrijheid voeren kon, toen hebben die kleinmoedigen hem niet durven gelooven. Thans blijken, na 23 jaren, al die bezwaren overwonnen. Het eerst zoo machtige Turkije kan onzen opmarsch niet meer beletten. De Mogendheden begunstigen onze beweging.... Er is reden tot jubel en blijdschap: het program van Bazel is verwezenlijkt... In het komende jaar is weer Jeruzalem het centrum van Joodsch leven, is weer Erets Israël de woonplaats van ons volk.... Nu zal voor goed ons oude, verjongde volk zijn tenten opslaan in het land van Abraham, Izak en Jakob. Laat ons dankbaar zijn, dat wij deze glorierijke dagen hebben mogen beleven; laat onze vreugde ongetemperd zijn.”



EIBERSLUST  
DOOR W. SCHIPPERS

34.)

NADruk VERBODEN.

#### HOOFDSTUK XI.

#### Eiberslust publiek verkocht.

**H**et pleit was beslist; Idze Jorringa kon den strijd om het bestaan niet langer volhouden; alle omstandigheden werkten hem tegen, en ten slotte restte hem niet anders, dan het oude, hem en zijn zusters zoo dierbare Eiberslust te verkoopen.

Bittere strijd had het den jongen man gekost, eer het zoover kwam, maar te trotsch en te fier om hulp bij vreemden te gaan vragen, en geen mogelijkheid meer ziende, om zijn steeds stijgenden schuldenlast te verminderen, schoot er niets anders voor hem over, dan al wat hij en zijn beide zusters bezaten, vrijwillig te verkoopen, eer zijn schuldeischers er hem toe dwongen.

Lang had hij er over nagedacht, wat hem persoonlijk te doen zou staan, als de poort van Eiberslust voor den laatsten mannelijken afstammeling der Jorringa's gesloten zou zijn, en de dierbare erve zijner vaderen door een ander zou worden bewoond. Doch ook dáárin was hij tot een besluit gekomen.

Sinds den herfstmorgen, waarop Gijs Blink hem verteld had, welk aandeel Freek Trommers in den dood zijns vaders had gehad, was het geheel gedaan geweest met zijn zielerust, en spookte steeds de wraakzucht in zijn hart.

Het waren de woorden zijner moeder, die hem als op de ziel brandden; 't was de aan moeder gegeven belofte, die hem de handen nog bond. Steeds was het hem, alsof hij haar zachte stem hoorde, en haar bleek gelaat zag.

„Zul je God op je knieën bidden om hulp en kracht in den strijd tegen den duivel der wraakzucht, die straks je ziel zal aanvallen, en je hart vervullen met de gedachten aan bloedige vergelding?” Dat had moeder gezegd, en Idze had getracht te bidden, doch hij kon niet in ootmoed buigen voor Gods ondoorgrondelijken wil, en hij gevoelde maar al te goed, dat zijn gebed slechts een ijdele klank was.

O, wat had zijn moeder haar wilden Idze, met zijn onstuimig hart, toch doorgrond!

„Belooft me heilig, als je gevoelt, dat Satan je te machtig wordt, te vluchten, weg, ver weg. Stel desnoods den

Oceaan tusschen je zelf en Freek Trommers,” zoo had moeder gesproken.

En nu? Satan was hem te machtig geworden. Hij kon zelfs al niet meer bidden.

Den ganschen winter was hij bijna niet van Eiberslust afgeweest; opzettelijk vermeed hij alle gezelschap. Slechts op den molen van Abel Pinke kwam hij af en toe, doch altijd des avonds. Maar de sombere, geheimzinnige molenaar kon niet veel invloed ten goede uitoefenen op zijn gemoed, en nog bitterder gestemd dan hij al was, keerde Idze Jorringa, dikwijls laat in den avond, dwars door den polder huiswaarts.

Maar nu was dat voorbij, en zijn besluit stond vast. Dat gaf hem tenminste kalmte, een ijzige, vastberaden kalmte.

Eiberslust zou met alles wat er op en bij was, publiek worden verkocht. Idze, en ook oom Abel, geloofde, dat er, indien alle schuld betaald was, nog wel een aardig duitje zou overschieten. Dan zouden Sietske en Anna naar den molen gaan, en tijdelijk bij oom Abel gaan wonen, terwijl Idze zelf van plan was de gelofte aan zijn moeder, op den laatsten dag van haar leven gedaan, gestand te doen, en den Oceaan tusschen hem en het doodlijk gehate voorwerp zijner wraakzucht te plaatsen.

„Ik ga naar Amerika,” had hij tot Sietske en Anna gezegd, want om straks bij dezen of genen boer in het dorp als knecht of daglooner te gaan werken, daarvoor droeg Idze Jorringa het hart nog te hoog. Daar ginder, in het vreemde land, waar niemand hem kende, wilde Idze trachten zich er bovenop te werken.

„En lukt mij dat,” voegde hij er aan toe, „welnu, dan kom ik terug, om jou en Anna te halen, en daar ginds samen een nieuw leven te beginnen.” Alle pogingen, welke Sietske en Anna aanwendden, om hem van zijn voornemen af te brengen, waren vruchteloos en stuitten af op zijn onverzettelijken wil. En toen de molenaar, die alles wist, omdat Idze voor hem geen geheimen had, ook van oordeel was, dat in dit geval weggaan beter was dan blijven, legde ook Sietske zich er bij neer, al kon ze de juiste oorzaak van Idzes bepaalden wil om weg te trekken, niet doorgronden.

De dag van de verkoop van Eiberslust brak aan. 't Was een zonnige, mooie Aprildag, en reeds vroeg in den morgen kwamen van alle kanten de boeren met hun karretjes aangereden, want in die dagen was een zoogenaamd „erfhuis” een gebeurtenis op het platte land, die den dag bijna tot een feestdag maakte.

Bij het eerste kriecken van den dag, waren de koekramers al gekomen, en hadden hun kramen binnen de poort van de hoeve, onder de oude linden opgeslagen.

Ze zetten de houten blokken vast, waar straks de jonge boeren hun kracht op zouden beproeven, als ze met de ronde, houten knuppels, of de aan het eene einde vierkante, ijzeren staven, de taaie peperkoeken beukten.

Op het erf, vóór de schuur, stonden ploegen en landbouwwerktuigen, benevens allerlei andere inventaris, zoo veel mogelijk in afzonderlijke „koopjes” bij elkander gevoegd, terwijl in de stallen groot en klein vee was vastgebonden. Zooals op de groote aanplakbiljetten, welke op de schuurdeuren waren geplakt, stond vermeld, zou eerst de inboedel en de werktuigen afzonderlijk, en daarna de hoeve, het land, benevens paarden en ander vee, gecombineerd worden verkocht.

Onophoudelijk reden de karretjes, die de boeren en boerinnen naar Eiberslust brachten, af en aan, en toen de notaris met zijn helper en klerk hun plaatsen hadden ingenomen, was het erf vóór de hoeve vol kijk- en kooplustigen.

Te midden van een groepje jonge boeren stond Idze Jorringa, en zijn rijzige, slanke gestalte stak boven hen allen uit.

(Wordt vervolgd.)



## INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

### God is een toevlucht.

Amen! Jezus Christus! Amen!  
Ja, Gij zult in 't groot heilal  
't Rijk der duisternis beschamen,  
Tot het niet meer wezen zal!  
Woon, o Heiland! in ons midden:  
Onder Uwe heerschappij  
Zijn wij zalig, zijn wij vrij;  
Leer ons strijden, leer ons bidden!  
Amen! heerlijkheid en macht  
Word' U eeuwig toegebracht!

Nog onder den indruk verkeerende van deze geloofswoorden, gisterenavond met zoo velen gezongen, zet ik mij heden, Dinsdag 8 Juni, neder om een enkel woord te schrijven over den heerlijken troost, dien wij hebben te midden van de grootste gevaren, en in den meest boozen tijd. Met een groot aantal geloovigen samenvergaderd, den avond vóór den Dinsdag, voor welken in ons land zoo werd gevreesd, omdat op dien dag in het Parlement een wet tegen de revolutie in behandeling zou worden genomen, waartegen men dreigde zich in en buiten de Kamer te verzetten, mocht ik mede mijn knieën buigen om in gebed en smeeking in het bijzonder voor de Overheid in ons land het aangezicht Gods te zoeken.

Een merkwaardige tegenstelling was het, dat juist achter het gebouw, waar wij samenkwamen tot gebed, een vergadering van Communisten werd gehouden, zooals het trouwens eigenlijk in het geheele leven hier beneden is: de geest uit den afgrond zoo dicht bij den Geest van God, en beide werkend onder dezelfde menschen, in één en denzelfde omgeving, maar de een tot verderf en de ander tot zaligheid. Het was ons, als hoorden wij in het gezoem der ontevreden menigte, wat de psalmist profetisch zegt van de laatste dagen, dat de volkeren ijdelheid zullen bedenken, zich tegen God en Zijn Gezalfde zullen stellen, en zullen roepen: „Laat ons hunne banden verscheuren en hunne touwen van ons werpen.” Het was ons ook, toen wij nu en dan hoorden het demonisch lachen der menigte, die zich verzet tegen alle gezag, alsof wij het antwoord vernamen, door denzelfden psalmist gegeven: „Die in den hemel woont zal lachen, zal ze bespotten, zal tot hen spreken in Zijn toorn, zal ze verschrikken in Zijn grimmigheid.” (Ps. 2.) Welk een voorrecht is het toch, door genade te zijn verlost uit de macht der duisternis, en zich kinderen te weten van den almachtigen God, die een toevlucht is voor de Zijnen! Zelden waren wij hiervan zoo doordrongen, als in deze ernstige oogenblikken, toen wij met zooveel aandrang het aangezicht des Heeren zochten, zoo nabij een door misleiders opgezweepte schare, om te vragen om vergeving voor zoo velen, die niet weten wat zij doen; om te bidden, of God wijsheid, voorzichtigheid, maar ook kracht en beslistheid wilde geven aan degenen, die God over ons gesteld heeft, opdat orde en tucht bewaard blijven; om te smeeken ook, of God de werken der duisternis mocht verbreken, en niet mocht toelaten, dat de booze geesten hun toelag bereiken en ellende en verderf uitstorten over ons land en volk. En het was ons allen uit het hart gegrepen, toen het heerlijke gezangvers, in den aanvang van dit artikel genoemd, werd opgegeven. Ja, eenmaal zal het rijk der duisternis finaal zwichten voor het rijk des lichts! En reeds nu moet Satan wijken voor Jezus, den grooten Overwinnaar! Vergeten we echter niet — wij allen die God liefhebben — dat dit booze geslacht der duivelen slechts uitvaart door bidden en vasten. In zulke ernstige dagen wordt Gods volk bij vernieuwing en met kracht opgewekt, tot dien God de toevlucht te nemen, Die van geslacht tot geslacht Zich bewezen heeft te zijn een hulp in benaauwdheden, zoodat het niet behoefte te vreezen bij het woeden en woelen der elementen, maar in het verborgen Zijner vleugelen een schuilplaats vindt.

Wij leven in een benaauwd tijd. Wij zijn omgeven aan alle zijden door hen, die er op uit zijn, alles te verdueren; ook al beweren zij het tegendeel. De massa's worden opgezweept door booze machten, en daartegen helpt geen menschelijke moed, geen onverschilligheid, ook niet het nemen van de toevlucht tot ledig genot, tot ijdel vermaak, tot laffen humor. Neen, daartegen is slechts één middel: *de mensch moet zich neerbuigen in het stof en de toevlucht nemen tot God.* De revolutie brengt steeds het omgekeerde van hetgeen zij belooft: slavernij in plaats van vrijheid, strijd in plaats van vrede, verwoesting in plaats van opbouw. „Weg met de kluisers!”

roepen de mannen der revolutie. Maar deze zelf-gekluiserden kunnen niet anders dan anderen aan banden leggen! Het Evangelie evenwel maakt wáárlijk vrij. Want het brengt in verbinding met Eén, die alle boeien slaakt, die de ware redding geeft op elk gebied, en die te midden van tegenstand, spottend en haat het woord in de harten en op de lippen legt: „Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de menigvuldige verlossing Zijns aangezichts,” ja, nog meer, in vast vertrouwen: „Hij is de veelvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God!”



35.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS  
NADruk VERBODEN.

Niemand vermoedde, wat het den jongen boer kostte, hier alles, wat hij van zijn kinderjaren af om zich heen had gezien en liefhad, straks in vreemde handen te zien overgaan, maar ook zou niemand dat aan hem bemerken.

Eerst waren een paar van zijn kennissen eenigszins beschroomd naar hem toegekomen, want Idze was sinds den dood van zijn ouders zóó somber en afgetrokken geweest, dat niemand hunner eigenlijk in de gelegenheid geweest was, eens vriendschappelijk met hem te praten, en toch waren allen hem goed gezind.

Maar nu scheen hij weer geheel de oude. Krachtig had hij de jonge mannen de hand gedrukt, en spoedig was men met hem weer geheel op den ouden voet.

„Zeg, Idze,” sprak een rijke boerenzoon, „we vinden het allen op het dorp jammer, dat het zóóver met jullie moest komen. Wie had gedacht, dat Eiberslust nog eens publiek verkocht zou worden, doch het is nu eenmaal een feit, waaraan niets te veranderen is. Maar wat zijn nu verder je plannen? Denk je heen te gaan, of wat wil je beginnen?” De vraag, welke de jonge boer aan Idze deed, was reeds dikwijls het onderwerp der gesprekken geweest op het dorp, daarom zagen allen Idze thans nieuwsgierig aan.

Deze aarzelde niet lang met zijn antwoord, doch verklaarde ronduit, dat hij geen zin had, om als boerenknecht of daglooner te gaan werken voor een sober loon, doch dat hij van plan was, met de eerste gelegenheid de beste, het vaderland te verlaten, om in het verre Amerika zijn geluk te gaan beproeven.

Dát vonden de jongens flink, en deze en gene voegde er bij, dat hij best met Idze zou willen meegaan; 't was hier met de boerderij toch maar tobben in de laatste jaren, verklaarden ze. Als het er echter op aan moest komen, zou het erg te bezien zijn, of ze maar niet liever bij moeder thuisbleven.

Na eenige oogenblikken nam de verkooping een aanvang, en aller aandacht vestigde zich op den notaris en diens helpers.

't Ging vlug van de hand, en verschillende koopjes vonden spoedig een koper. En naarmate de verkooping vorderde, begon het bij de koekramen vroolijker toe te gaan. Daar dreunden de knuppelslagen op de harde eikenhouten blokken, om de peperkoeken met de minst mogelijke slagen te doen breken. Inmiddels schimde het zware bier in de dikbuikige glazen, dat door den eigenaar van het kraampje, door vrouw of dochter bijgestaan, verkocht werd. De zaakjes gingen goed, want het koekslaan maakte de boeren warm en dorstig.

Idze was nu hier, dan daar, en naarmate de zon hooger klom aan den hemel, en de tijd verstreek, werd het iets

rustiger in zijn gemoed. Doch telkens dwaalde zijn scherpe blik over de menschen om hem heen, om den landweg zoover mogelijk af te zien, als verwachtte hij iets, dat vandaar komen moest.

Nu stond hij weer met een bejaarden en welgestelden boer te praten, die op voorzichtige, bedachtzame wijze van Idze inlichting zocht te bekomen aangaande de deugden of mogelijke gebreken van het nog op Eiberslust aanwezige vee. Zijn oudste zoon zou namelijk gaan trouwen, en de boer had veel lust om de hoeve met het vee en de noodige landbouwgereedschappen te koopen.

Ondanks zijn sombere stemming, die zich telkens weer van Idze trachtte meester te maken, moest hij toch heimelijk lachen om de listige wijze, waarop de rijke, maar gierige boer hem trachtte uit te hooren en hij zorgde wel, dat deze niet meer te weten kwam, dan noodig was, om het door den boer begeerde vee zoo waardevol mogelijk te maken.

Eindelijk maakte Idze zich van den boer af, en liep tusschen de menschen door, die allen hun volle aandacht aan de verkooping schonken, en opmerkzaam luisterden naar de krachtige stem van den afslager, die steeds maar afdeunde: „Zooveel gulden geboden: eenmaal, zooveel gulden geboden andermaal, niemand meer," enz.

Idze duizelde er van. Kwam er dan nooit een einde aan dezen voor hem zoo zwarten dag?

En tóch, hij had er bij willen zijn, evenals een dapper kapitein, die als laatste man het zinkend schip verlaat.

Zijn zusters waren op den molen van Abel Pinke gebleven, en Sietske had tranen in de oogen gehad, toen ze gisterenavond door Dirk, den eenig overgebleven knecht van haar vader, met het karretje naar den molen werd gebracht. Anna schreide zóó hartbrekend, dat Idzes gemoed was volgeschoten. Om zijn aandoening te verbergen had hij kortaf tot Dirk gezegd: „Vooruit Dirk, terug naar Eiberslust!"

Nu kuierde hij achter de schuur om, en voor hij het zelve wist, stond hij op zijn lievelingsplekje onder de oude populieren, vanwaar hij weer naar het roode dak van Trommershof staaarde.

„k Zal Margreet nooit kunnen vergeten, nooit," mompelde hij voor zich heen, terwijl hij er verbitterd aan toevoegde: „Maar haar broer nog minder; aan hem heb ik alles, wat ons trof, ook dezen ellendigen dag, te danken.

Als hij nu deze paar uren nog maar wegblijft van hier, want in den strijd tegen mijzelf gevoel ik mij o, zoo zwak. De schurk zou, ondanks alles wat geschied is, werkelijk nog in staat zijn, me hier te tergen; hij heeft altijd moed, als hij flink gedronken heeft, en er veel menschen om hem heen zijn..." Doch zijn opbruisend bloed kwam weer tot rust, want de ritselende bladeren boven zijn hoofd fluisterden van de schoone dagen van voorheen, van zijn blijde jeugd, die hier voorbij gegaan was als een schoone droom, en de vlijmende smart, welke hij gevoelde bij de gedachte van aanstaande scheiding van Eiberslust.

Maar het rumoer van de menschen voor de hoeve, hun luid gelach, en de dreunende slagen op de houten koekblokken, wekten hem weer uit zijn gepeins, en na nog eenmaal de oude, grijze stammen der populieren van Eiberslust aanschouwd te hebben, begaf hij zich met opgeheven hoofd in het gewoel van boeren en boerinnen. Meer dan een glundere boerendochter keek den knappen jonkman na, gevoelde den wensch in zich opkomen, om boerin van Eiberslust te worden, met Idze Jorringa als boer.

Nu zat hij op de bank onder de linden bij de poort, en de jongelui, die geschaard waren om een tafel vol koek en bier, rustten niet, voor Idze zich bij hen aansloot.

Na eenigen tijd ontliep Idze echter het gezelschap met de woorden: „Nu ga ik nog eens kijken, jongens, of ze ginder goed opschieten," en meteen stond hij op, om naar den afslager te gaan luisteren. Doch eerst keek hij, zooals hij den ganschen dag reeds gedaan had, den landweg af, in de richting van het dorp.

Voor een oogenblik steeg hem het bloed naar de wangen,

en fronsten zich zijn donkere wenkbrauwen, toen zijn scherp oog in de verte een karretje zag naderen, met een hit bespannen.

Onmiddellijk had Idze de twee mannen, die op de voorbank zaten, herkend, inweerwil van den grooten afstand. Eén van de twee, de grootste, was Freek Trommers; de ander, die den hit bestuurde, was een soort vrachtrijder uit het dorp, een man, die van welgestelden boer tot vrachtrijder was afgedaald, door middel van den drank.

Nu de kar nader kwam, bemerkte Idze, dat de anderen, op de achterbank de gewone herbergvrienden van Freek Trommers waren.

„Nu sterk zijn, en kalm blijven," dacht Idze, „die kerels hebben waarschijnlijk in de Gouden Leeuw zitten drinken, en komen nu hier den boel in de war schoppen. God geve, dat ik mezelf meester kan blijven."

Idze begaf zich naar den kant van den afslager en plaatste zich met den rug tegen de diep inspringende staldeur. Zoodoende kon hij alles op het erf waarnemen, zonder zelf gezien te worden, ten minste, als men niet bijzonder op hem lette.

Trouwens, eenige bejaarde boeren hadden ook dit plekje opgezocht, en een hunner begon dadelijk een gesprek met Idze, door op te merken, dat hij nog maar zelden op een verkooping geweest was, waar alles zoo vlot en zoo prijzig verkocht werd als hier. Hij voorspelde Idze, dat, als straks huis en vee onder den hamer kwam men er van zou staan kijken hoeveel het oude stelletje nog op zou brengen.

Idze luisterde slechts met een half oor naar den praatzielen man, en hield den ingang van de hoeve in 't oog, waar juist het hittekarretje door de poort kwam, en het erf opreed.

(Wordt vervolgd.)



#### Obstructie in de 2<sup>de</sup> Kamer.

De heeren in het Parlement,  
Die altijd bralden, steeds maar brulden,  
Met holle woorden 't land vervulden,  
Doch niet aan daden zijn gewend;  
Zij zijn thans tot een daad gekomen.  
Hun werk heeft een begin genomen.  
En, vraagt ge, wat die daad mag zijn,  
Obstructie is 't, een daad in schijn.

#### Troelstra, hoewel aanwezig, weigert te stemmen.

Troelstra, een man met mannentaal  
Weigert te stemmen, roept brutaal:  
„k Ben weg, ik ben niet in de zaal!"  
Man, g' hebt gelijk! Ge ligt uit 't zaal.<sup>1)</sup>

#### Duitschland bij den tandarts.<sup>2)</sup>

Het eens zoo overmachtig Duitschland  
Gelijkt een aangestoken „tand."  
De „kroon" is reeds geheel verdwenen.  
De „wortel" echter is nog goed.  
Slechts „goudvulling"<sup>3)</sup> kan hulp verleenen,  
Doch alleen, als men 't dadelijk doet.

K.

M. B.

<sup>1)</sup> Zaäl = zadel. Heel de obstructie wijst er op, dat de revolutionairen gevoelen een verloren spel te spelen.

<sup>2)</sup> Carriatuur in de Wereldkroniek.

<sup>3)</sup> Plombeeren.

Engelsche schrijfwijze. Naaperij is een Nederlandsch euvel. We maken er ons aan schuldig in onze woordenkeus, en evenzeer in onze schrijfwijze.

Het gaat ten slotte zoo ver, dat we schrijven: KRUIDENIER'S EN GRUTTER'S WAREN. Ik heb dat inderdaad zoo op een winkelruit gelezen. Hier mag de bijl wel eens een beetje worden gebruikt.

A. L.



36.)

NADRUK VERBODEN.



llen sprongen er af, en Piet Pot, de vrachtrijder, bond zijn nijdigen, mageren hit met den halster aan den doornenheg, die den moestuin van het erf scheidde, want ergens anders was geen plaats meer; alles stond vol met gerij.

Dadelijk hoorde Idze, in weerwil van het lawaai om zich heen, de schetterende stem van Freek om bier en koek schreeuwen, en toen het door den kramer gebracht werd, moesten de nieuw aangekomenen staande alles gebruiken, daar de bankjes voor het kraampje en de groote bank onder de linden alle dicht bezet waren, en niemand van plan was, plaats te maken voor de lawaaischoppers, daar men hiet van hun gezelschap gediend was. Daarover bekommerde Freek Trommers zich echter niet. Hij dronk zijn glas bier leeg en liet het onmiddellijk weer vullen, brak toen een stuk van zijn koek, en smeeet het overige onder een troepje jongens, die er tot zijn groot vermaak hevig om vochten. Idze, wien van Freeks handelingen niets ontging, hoopte maar, dat hij in de omgeving van de kramen zou blijven.

Aanvankelijk werd zijn wensch vervuld, want Freek moest en zou met Piet Pot, den vrachtrijder, koekslaan. Eerst had Piet er niet veel zin in, maar toen Freek zweetste, dat hij hem drie slagen op elken koek voorgaf, greep de kleine, maarforschgebouwde kerel naar den ijzeren knuppel, en het bleek al ras, dat hij in deze soort van sport Freek Trommers best een lesje kon geven. Nog geen kwartier waren ze aan den gang, of Piet Pot had zijn buitengewoon grooten, rooden zakdoek geheel gevuld met koek, die Freek moest betalen.

Nijdig gooide deze ten slotte zijn knuppel neer met de opmerking, dat het eigenlijk gekkenwerk was, zich in het zweet te slaan op zoo'n ellendigen koek, waarop Piet Pot meesmuilend opmerkte, dat zijn vrouw thuis en zijn vijf altijd hongerige nakomelingen de koeken zoo ellendig niet zouden vinden. Zorgvuldig knoopte hij den zakdoek dicht en borg hem onder het zitbankje van zijn kar.

„Kom, jongens," hoorde Idze den jongen losbol roepen, „laten we eens gaan zien of het armzalige zoodje nogal goed van de hand gaat; mogelijk koop ik ook nog iets als een gedachtenis; zooals jullie weet, heb ik altijd veel op gehad met de lui van Eiberslust."

Idze klemde de tanden op elkander en trachtte zijn oogen af te wenden van Freek, en zijn ooren te sluiten voor diens hatelikheden. 't Ging immers nog maar om een paar kwade uren, dan was alles afgelopen, en zou hij zoo spoedig mogelijk weggaan van hier. In zijn hart gevoelde hij maar al te goed, hoe weinig er noodig was, om de in hem kokende gevoelens van haat en wraakzucht te doen overloopen tot zijn eigen verderf. Trouw wilde hij blijven aan zijn woord, dat hij moeder gaf. Denken wilde hij aan het Bijbelwoord, dat zij zoo lief had, en dat vader nog stervend had gestameld.

Het kwade overwinnen door het goede, dat kón immers! Zeker Idze, maar niet zonder kracht uit God, niet zonder gebed!

Idze zuchtte diep in het gevoel zijner onmacht, en weer kon hij niet anders dan kijken naar zijn vijand. Juist klonk diens scherpe, luide stem weer boven alles uit.

Nog één of twee koopjes stonden er; al het andere was verkocht. Bij het eene hoopje bleef Freek Trommers met zijn vrienden staan.

Het was een partijtje ijzerwerk, en dezelfde snaphaan, dien Idze op den sterfdag zijn vaders gebruikt had, stond er ook bij.

Dirk, de knecht, had het geweer medegebracht van den molen, en Idze had het wapen achteloos weggezet, zonder er acht op te slaan, dat het nog geladen was, terwijl hij er sinds dien tijd niet meer naar had omgekeken.

„Die spuit koop ik, zoo, waar ik leef," schreeuwde Freek en greep naar het geweer. „Al ben ik geen wilddief, zooals de lui hier waren, toch kan ik wel met een geweer omgaan, zou ik denken."

„Kijk Piet," riep hij tot den vrachtrijder, die dicht bij hem stond, „daar komt net een mooi boutje aanvliegen."

Met breeden wiekslag, en bijna de toppen der oude linden aanrakend, scheerde de pas op Eiberslust terugkeerde ooievaar over het erf naar zijn nest, dat hij echter nimmer zou bereiken. In zijn verregaanden moedwil had Freek Trommers het geweer op den vogel aangelegd.

„Schiets niet, schurk!" schreeuwde Idze, doch reeds knalde het schot, en de eiber, die volgens het diep ingeworteld bijgeloof der boeren van dien tijd, zegen aanbracht voor de bewoners, op wier hoeve hij nestelde, lag bloedend op het pas ontloken gras onder de populieren.

Nu was het gedaan met alle goede voornemens van Idze, en hoewel men trachtte hem tegen te houden, rukte hij zich in een oogwenk los en stormde als een verwoede stier op Freek Trommers los.

De witte kruitdamp kringelde nog om den roekeloozen schutter heen, die in zijn roes zegevierend om zich heen keek, alsof hij een wonder knap stuk had verricht. Toen hij echter den wilden Idze, door de boeren, heenbrekend, op zich zag aanstormen, sloeg hem de schrik om het hart.

„Help!" schreeuwde hij zijn herbergvrienden toe, en één hunner, de grootste, trachtte Idze tegen te houden, doch een hevige stomp deed hem als een blok op den grond rollen, terwijl de anderen op zij stoven.

„Moordenaar! Nu maken wij de rekening effen," klonk het sissend van de met schuim bedekte lippen van den wilden Idze, en huilend van woede wierp hij zich op Freek Trommers.

Deze stak ter verdediging den snaphaan voor zich uit, doch Idze greep het wapen met beide handen bij de kolf en den loop, en draaide het dan met zulk een kracht in het rond, dat Freeks vingers het moesten loslaten, waarbij de kolf hem zóódanig tegen de borst werd gestompt, dat hij kreunend ineenzakte.

Snel als de gedachte greep de thans bijna razende zoon van Jauk Jorringa het zware geweer bij den loop en hief het met beide handen hoog op voor een vreeselijken slag, die zonder twijfel den weerloos op den grond liggenden jongen losbol het hoofd zou verpletteren, als ware het een eierschaal.

De omstanders schreeuwden het uit van schrik, maar niemand stak een hand uit naar den woesteling, om hem van zijn rampzalige daad terug te houden.

Ja, toch één, en het had geen seconde later moeten geschieden, of Freek Trommers was een lijk geweest.

't Was Abel Pinke, de molenaar, die getrouw aan zijn gewoonte, een poosje geleden, dwars door den polder heen, aan de achterzijde op de hoeve was gekomen, en zoo door de schuur en den stal gaande, uit het raam over het erf van Eiberslust keek.

(Wordt vervolgd.)



# INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

## Bloemen.

De bloemen worden gezien op het land.  
Sulamith deelt het ons mede, dat Salomo haar aandacht daarop vestigde.

En is het niet goed en gezegend, onze blikken te laten gaan over hetgeen de zomer ons te aanschouwen geeft in Gods schoone schepping?

De bloemen worden gezien in onze tuinen.

Ik zag ze daar straks — de donkerroode geraniums, de ouderwetsche oranje en de mooie witte lilies, de helderwitte anjelieren, de groote gele vliertrossen, de kleine rose klimrozen, de lieve madeliefjes in het gras. En ik rook door de open deuren de heerlijke geuren van de karmozijn-kleurige rozen....

En het stemde mijn hart tot dank, tot bewondering van Hem, die op Zijn tijd alle dingen zoo wonderschoon weet te maken.

En ik had behoefte, u ook onder dien indruk te brengen, en u op te wekken, uw oogen in dezen zeldzaam heerlijken zomertijd te laten weiden over de bloemen, die weer overal worden gezien.

Ik doe dit te eer, omdat mij juist zulk een teeder Zuid-Afrikaansch vers van Theo Wassenaar over een bloempje in handen komt, dat ik nu hier voor u afschrijf.

In 'onzen tijd van stof-aanbidding is het zoo goed, mooie verzen te lezen en te leeren, opdat onze geest met hoogere dingen worde vervuld.

Laat ons de bloemen zien op het land, in onzen tuin, in onze kamers, op onze tafel, opdat ze ons hart verheffen tot Hem, die wil, dat we ons vermaken in het schoone, dat Hij ons op deze door de zonde bedorven aarde nog te aanschouwen geeft!

Het bedoelde gedicht heet „Blompie.”

Mooi blompie op die sagte wei,  
Lief blompie langs die groene vlei,  
Kom blompie, kom gesels met mij!  
Wat doen jij met die kleure rein,  
Wat maak jij met die geure fijn,  
So needrig hier in groen verdwijn?

Aanskouw die koningsaal só rijk,  
Hoe sou jij daar vol glorie prijck,  
Deur prins en majesteit bekijk!  
Op goue staanders zal jij praal,  
Met lig van diamant bestraal,  
Wat flonkrend skitter deur die saal!

En blompie spreek mij saggies aan:  
„Laat mij maar lievers hierso staan,  
Waar snags in silverglans die maan  
Oor goggatjes en beesies speel,  
Wat gons en spring en liedjies kweel  
In koorgesang, al om mijn steel.”

„Ik woon soo blij hier in die vlei,  
Met broers en sussies rondom mij  
In klompies orals op die wei.  
Ik wil hier bij die miertjies blij,  
Met muggies en met vliegies vrij,  
Wat stoeiend oor mij blaartjies glij.

Als smorgens vroeg op veld en vloed  
Die mossies piep en duifjes koer,  
En vinkies spring oor saad en voer,  
Kom, saggies uit die lug gedaal,  
Die bijtjies om mij koppie dwaal  
En heuning uit mij kelkie haal.

Van beesies hou ik, o, so veel,  
Die bijtjies poeier 'k rooi en geel,  
Hul pootjies, vlerkies vol met meel.  
Die motjies, moeg, mag op mij rus,  
Die vliedertjies mij kelkie kus,  
En miertjies mij beklim naar lus.

Op kindergraffies wil ik groei,  
In zon'ge huisjes wil ik bloei,  
Waar vrolijkheid uit liefde vloeit.  
Geen eer of roem mijn ideaal:  
Waar vriendelijkheid uit oogies straalt,  
Dáár wil ik op die borsies praal!”



37.)  
EIBERSLUST  
DOOR W.SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

Toen Abel Pinke Idze zag wegstormen, was hij hem op den voet gevolgd, en op het oogenblik, dat de geweerkolf neersuisde, slingerde hij Idze met een vuistslag tegen den rechterschouder op zij. Daardoor miste de moordende slag zijn doel, en met zulk een kracht kwam de snaphaan op den grond naast Freek terecht, dat de kolf afbrak. Brullend als een wild dier trachtte Idze zich opnieuw op Freek te werpen, maar Abel Pinke beschikte over reuzenkracht. Een worsteling tusschen Idze en zijn oom volgde, doch ondanks de geweldige inspanning van Abel zou de wilde Idze zich wel hebben losgerukt, als de molenaar hem niet had toegeroepen: „Denk aan je moeder, dwaas, en wordt geen moordenaar zooals die schurk daar.”

Die woorden schenen den van woede bijna waanzinnig geworden zoon van Eiberslust tot bezinning te brengen.

Met verwilderde, met bloed beloopen oogen staarde Idze een oogenblik om zich heen. Nu kwam er leven in de omstanders. „Vooruit! sta op en laten we maken, dat we weggomen,” riep thans Piet Pot, terwijl hij den in doodsangst op den grond liggenden Freek Trommers overeind rukte. Maar eer ze zich konden verwijderen, stond de sombere reuzengestalte van Abel Pinke voor Freek Trommers, en grepen diens groote, harige handen zijn beide schouders vast.

„Kom nooit bij avond of ontij in de buurt van den molen, want het water in den boezem is diep; en blijf ook uit de richting van Idze Jorringa, wiens vader je in den dood gejaagd heb, lafaard,” voegde de molenaar hem met op elkaar geklemde tanden toe.

Niemand dan Freek had de woorden van Abel Pinke verstaan, zóó zacht had hij gesproken, en toen Trommers weer in het karretje van Piet Pot was gezeten, kon deze geen woord uit hem krijgen. Pot wist daarom niet beter te doen, dan zoo gauw mogelijk naar Trommershof te rijden en Freek daar af te zetten. Toen de vrachtrijder nog eens omkeek, zag hij de lange gestalte van den jongen boer in de staldeur verdwijnen.

De verkoop op Eiberslust had verder een zeer eigenaardig verloop, waarvan bijna niemand iets begreep.

Toen de notaris overging tot den verkoop van huis en vaste goederen, was een heer van middelbaren leeftijd het erf van Eiberslust komen oprijden, die door den notaris beleefd werd begroet, terwijl hem dadelijk een plaatsje werd ingeruimd, dicht bij den afslager.

Met eenig wantrouwen was zijn komst door de kooplustige boeren opgemerkt en een paar hunner fluisterden tegen elkaar: „Dat kon wel eens een kwaje worden!”

En 't werd een kwaje, want met heldere, verklinkende stem bleef hij doorbieden.

Een rijke boer uit het dorp, dezelfde, die van plan was, de hoeve en het vee en toebehooren voor zijn zoon te koopen, bleef nog een poos tegen hem opbieden. Toen hij echter zag, dat de vreemdeling nog niet de minste aarzeling toonde, gaf hij het op, en ten slotte werd deze eigenaar van Eiberslust met al zijn toebehooren.

Druk pratend en voor een groot deel in ontevreden stemming, spanden de boeren hun karretjes weer in, waarmee ze spoedig over den landweg huiswaarts keerden. Idze Jorringa was nog een oogenblik, omringd door zijn vrienden, voor de hoeve blijven praten, hoewel hij

van harte wenschte, dat ze spoedig zouden weggaan. Hij verlangde te zeer, alleen te zijn met zijn gedachten. Juist toen de laatste boerenzoon Idze hartelijk de hand had gedrukt ten afscheid, kwam Hannes van Dintel, de smid, naar hem toe.

Een donkere blos steeg den stoeren smid naar het gelaat, toen hij Idze aansprak. Het ontging Idze niet, en zijn duistere blik verhelderde, want Idze mocht Hannes graag.

„k Wilde je iets vragen, Idze," begon de smid stotterend, „maar nu 'er op aan komt, durf ik er haast niet mee voor den dag te komen. 'k Ben bang, dat je tegen me zeggen zult: Vent, kom je daar nu mee aan?"

„'t Gaat over Sietske, is het niet Hannes!" sprak Idze vriendelijk.

't Was Hannes een pak van het hart, dat Idze hem begreep, en nu praatte hij dadelijk vrijer. Hij vertelde trouwhartig van zijn vooruitzichten; hij had een mooi spaarduitje en baas Laarman wilde reeds aanstaande najaar de zaak aan hem overdoen op voorwaarden, die hem een goed bestaan waarborgden.

„En nu wilde ik vragen, Idze," zoo besloot de smid zijn pleidooi, „of je er niet op tegen hebt, als ik straks Sietske zal vragen of ze mijn vrouw wil worden." Hannes zweeg en veegde met zijn roodbonten zakdoek het zweet van zijn voorhoofd, maar Idze drukte hem krachtig de hand.

„Je bent me meer welkom als zwager dan een boerenzoon, die een halve ton bezit, Hannes; jij en Siets passen goed bij elkaar, en als ik nog eens terugkom uit Amerika, zal ik de oude smederij weten te vinden, broer."

Nog een forsche handdruk en Hannes liep met lichten tred, en zonneschijn in het hart, onder de oude linden van Eiberslust door den weg op, terwijl Idze zich naar den notaris begaf, die hem nog even wenschte te spreken.

Juist toen Idze naderde, bracht Dirk den vos van den vreemden heer, die Eiberslust kocht, naar voren, en nadat deze den notaris de hand had gedrukt en voor Idze aan den rand van zijn hoed tikte, sprong hij vlug in het zadel en sloeg den weg in, die naar de stad leidde.

Allereerst wenschte de notaris Idze geluk met de werkelijk hooge opbrengst van Eiberslust en wat er bij behoorde, en de notaris gaf hem de verzekering, dat er na aftrek van alle schulden en onkosten nog een aardig sommetje overschoot. „Maar," zoo vervolgde hij, „thans ter zake. Schikt het u, om morgenochtend tien uur te mijnen kantore te komen, om alles verder af te handelen?"

„Zeker," antwoordde Idze, „doch vergunt u mij één enkele vraag: Heeft die vreemde heer Eiberslust voor zichzelf gekocht of in opdracht van een ander?"

De notaris glimlachte en schoof zijn stoel achteruit.

„Morgen, morgen, Jorringa, dan ontvangt ge het antwoord op deze vraag. Zie, daar heeft Dirk mijn rijtuigje reeds ingespannen."

Allen hadden Eiberslust verlaten behalve Idze en Dirk, welke laatste in opdracht van den notaris als huisbewaarder op de hoeve achterbleef.

De dalende avondzon straalde nog met vriendelijken glans door de toppen der oude populieren, en overgoot de oude erve der Jorringa's met haar warmen, gouden gloed, maar zie, daar aan den voet der grijze stammen lag reeds de schaduw van den verdwijnenden dag.

Daar stond Idze en aan zijn voeten lag de arme, doode ooievaar op dezelfde plek, waar het verraderlijk schot van Freek Trommers hem nederwierp: Het roode bloed van den vogel had diens helderwitte borstveeren bezoedeld, en met het bloed van den valschen schutter zou Idze niet alleen het bloed van den eiber, maar ook dat zijns vaders hebben willen wreken. God had het echter genadig verhoed. Bloed wordt met bloed niet uitgewischt!

„Overwin het kwade door het goede, en word van het kwade niet overwonnen."

Was dat moeders stem, die daar suizelde door de populieren? Een diepe zucht deed de breede borst van den jongeling zwellen.

„Weg, weg!" mompelde hij bitter, „weg, en de wereld

in, hoe verder hoe beter, en vrede trachten te vinden voor het gemoed of sterven in den vreemde."

Dan wendde hij zich met bitteren glimlach tot den trouwen Dirk, die alles op het erf had opgeruimd en nu met een hark op den schouder Idze naderde.

„Heb je een schop voor me, Dirk," om dat stomme dier te begraven? Jij bent nu baas op Eiberslust, daarom vraag ik het je."

Den trouwen man schoten de tranen in de oogen en verwijtend zeide hij: „Zoo moet je niet praten, Idze, God weet, hoe graag ik het anders zou willen. Als je zoo praat, doe je me zeer."

Haastig verdween Dirk in de schuur en kwam met een spade terug.

„'t Was niet kwaad bedoeld, hoor Dirk," zeide Idze trouwhartig, „dat weet je wel, maar alles lijkt me even vreemd en soms ben ik zoo bitter gestemd."

„O," meende Dirk, „dat kan ik me zeer goed begrijpen, Idze," en toen vervolgde hij met een trilling van blijdschap in de stem: „Ik kan als oudste knecht op Eiberslust blijven, heeft de notaris me daar straks gezegd."

Dat deed Idze goed, en hij stootte de spade in den grond en greep de harde hand van Dirk, die reeds knecht was op Eiberslust, voordat Idze geboren werd.

„Dat doet me machtig veel plezier, Dirk, maar zou de heer, die Eiberslust kocht, hier zelf komen wonen?"

„'k Heb het aan mijnheer den notaris gevraagd, maar deze zeide, dat ik het morgen wel weten zou."

Binnen tien minuten had Idze een graf gedolven voor den eiber, en toen slenterde hij nog eens langzaam het erf rond, om ten slotte weer onder de populieren te blijven staan. Hier vertoefde hij, totdat de duisternis de hoeve omringde. Toen begaf hij zich met een hart vol weemoed en bitterheid dwars door den polder naar Abel Pinke's molen.

(Wordt vervolgd.)

## AVONDLIED.

De avond naakt,  
en schemering zijt neer op veld en stroomen,  
en met de scheem'ring dalen zoete droomen.  
Het windje suizelt in de hooge boomen....  
De avond naakt.

Mijn Herder waakt,  
't Zij uchtendgloren d'oosterkim doe gloeien,  
't zij avondrood het peinzend oog blijv' boeien,  
of sterren — schoon als hemelbloemen — bloeien,  
Mijn Herder waakt.

Mijn ziel is stil.  
Gelijk een kind in koesterende armen,  
zoo rust ik in Uw teeder Godserbarmen....  
Hoe woudt Ge mijn eens kille hart verwarmen!  
Mijn ziel is stil.

Geschied' Uw wil!  
Meer dan een moeder wilt Gij voor me zorgen,  
In Uwe hoede weet ik mij geborgen;  
'k Aanschouw het gloren van den eeuw'gen morgen..  
Geschied' Uw wil!

H. W. BOUWHUIS.



38.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.

## HOOFDSTUK XII.

### Een ernstig onderhoud.

**R**ecies op tijd, klokslag tien uur, meldde Idze Jorringa zich den volgenden dag ten kantore van den notaris, en onmiddellijk werd hij binnengelaten. De dienstbode, die blijkbaar van zijn komst afwist, bracht hem door een lange gang en opende de deur van een zijkamer.

Idze stapte binnen, en zag, nadat de deur achter hem gesloten was, tot zijn groote verwondering aan een met papieren bedekte tafel boer Trommers van Trommershof zitten.

„Neem me niet kwalijk, boer Trommers,” sprak Idze, „ik ben zeker in een verkeerde kamer terecht gekomen; ik kwam om nog een en ander met den notaris te bespreken.”

Doch Trommers wees op een stoel tegenover hem en zeide: „Ga eens even rustig zitten, Idze, wij moeten elkander spreken, de notaris weet er van.”

Toen de jonkman hem verwonderd aankeek, ging hij voort: „Idze, 't is mijn wensch geweest, dat we nu hier tegenover elkaar zitten en eens rustig kunnen praten. Jaren lang heeft er tusschen Eiberslust en Trommershof een wolk gehangen, die daar eigenlijk nooit had moeten zijn. Het is je zeker wel bekend, dat je vader en ik van kindsbeen af trouwe vrienden waren, en eerst bij mijn huwelijk kwam eenige verwijdering. Als ik eerlijk wil zijn, moet ik bekennen, dat het hoofdzakelijk mijn schuld was, maar je vader was ook koppig.

„Het is wel eenigszins pijnlijk voor me, om over deze dingen te spreken, maar...” Idze maakte een beweging om op te staan en sprak: „Boer Trommers, ik begrijp niet waarom...” Met een driftig handgebaar, legde de boer hem echter het zwijgen op.

„Laat me zeggen, wat ik te zeggen heb, Idze Jorringa, vóór het te laat is. Je zult van de buitenwereld reeds dikwijls genoeg gehoord hebben, dat de huiselijke vrede op Trommershof nog al wat te wenschen overliet, en het was wáár. Mijn vrouw heeft van de geboorte van den jongen af, een zwak voor Freek gehad, terwijl het bij mij juist andersom was, want reeds spoedig bemerkte ik, dat er niet veel goeds in hem stak. Toen kwam jullie schooljongenstijd met de eindeloze vechtpartijen tusschen jou en Freek, en steeds wist mijn vrouw het daarheen te wenden, dat het jouw schuld was, en dat jij Freek onderdrukte en mishandelde. Al die narigheid verbitterde ons huiselijk leven en maakte den afstand tusschen Eiberslust en Trommershof nog grooter. Doch daarna werd het erger, Idze, en wat ik altijd gevreesd had, werd maar al te zeer bevestigd. Freek ging den verkeerden weg op, en hij is langzamerhand van een losbol een door en door slecht mensch geworden.”

De boer zweeg even en streek met de hand door het donkere, reeds grijzende hoofdhaar, terwijl Idze onrustig op zijn stoel heen en weer schoof.

Waar wilde Toon Trommers toch heen? Doch reeds nam deze weer het woord, en Idze recht in de oogen kijkend vroeg hij op den man af:

„Ben je werkelijk van plan om, zooals ik gehoord heb, naar Amerika te gaan, Idze?”

„Ja, boer Trommers,” antwoordde deze op vasten toon. „Als ik hier mijn zaken met den notaris heb afgehandeld

zoek ik onmiddellijk scheepsgelegenheid te Rotterdam of elders.”

„Maar als je nu eens op Eiberslust kon blijven met je zusters en het voor het bedrijf noodige personeel, als huurboer bijvoorbeeld, wat zou je dan zeggen?”

Nu sprong Idze overeind, terwijl het bloed hem naar het gelaat steeg.

„Wat bedoelt u daarmee, boer Trommers? Waarom vraagt u me dat?”

„k Zal het je duidelijk zeggen, Idze,” antwoordde de boer, en er lag iets warms in den toon zijner stem, toen hij zeide: „Arme jongen, je hebt een kwaden tijd achter den rug, maar 't zal beter worden. Ik weet alles,” ging hij ernstig voort, „Gijs Blink heeft me verteld, wat hij gezien heeft op dien ongelukkigen dag en al kan ik nu nooit weer goedmaken wat mijn zoon misdreef, toch is er iets, dat ik kan doen en ook wil doen. Zelf wilde ik, om aanstoot te vermijden, op Eiberslust niet komen, doch het was mijn zaakwaarnemer, die de plaats en het overige kocht, dus alles is mijn eigendom. Eiberslust, waar ik als kind met je vader heb gespeeld, en waar ik met Jauk mijn gelukkige jongelingsjaren doorbracht, wilde ik niet in vreemde handen zien overgaan.

„En nu, Idze, vraag ik je, wil je huurboer worden op Eiberslust? 't Zal me een genoegen zijn, je er weer bovenop te helpen, en wie weet Idze, mogelijk word je na jaren wel weer eigenaar.”

Toon Trommers stond naast Idze en in de donkere oogen van den rijken boer schitterde een zonnige glans.

Idze was echter bleek geworden, doodelijk bleek, alsof het krachtige bloed, dat daar straks nog zijn wangen kleurde, was teruggevoeld naar zijn hart. Een oogenblik bleef het stil in de spreekkamer van den notaris, doch dan dwong Idze zich met geweldige inspanning tot kalmte.

Bleek, en met een smartelijken trek op het schoone gelaat, zeide hij tot Trommers:

„k Zal uw goedheid voor mij nooit vergeten, boer Trommers, en tot mijn stervensuur zal ik er u dankbaar voor zijn, maar ik kan en mag u aanbod niet aannemen.”

Trommers wilde wat zeggen, maar Idze viel hem snel in de rede. „k Zal eerlijk zeggen, wat er omgaat in mijn gemoed en dan zult u zelf moeten erkennen, dat ik niet anders handelen kan dan ik doe.

„Van mijn jongensjaren wil ik niets anders zeggen, dan dat ik aan ons vechten en ruziemaken mogelijk net zoo veel schuld had als Freek, doch dit kan ik u verzekeren, boer Trommers, dat ik er van vader menigen opstopper voor heb gehad, en dat moeder er mij het verkeerde zóó van onder het oog kon brengen, dat mij de tranen langs de wangen liepen.”

De boer knikte langzaam met het hoofd, hij wist het nog wel van Margreet, en met klem vervolgde Idze: „Dit alles was echter maar kinderspel, doch later, laat ik liever zeggen de laatste jaren, heb ik ter wille van vader en moeder en ook om...” hier zweeg hij een oogenblik in verwarring, terwijl een verraderlijke blos zijn wangen kleurde, „kortom,” vervolgde hij snel, „toen heb ik van Freek verdragen wat ik kon. Hij heeft mij getart en getergd, beleedigd en gehoond, dat het bloed mij kookte tot in de toppen mijner vingers, en ik heb het zoo goed trachten te verdragen als mij maar mogelijk was. 't Ging soms zóóver, dat het jonge volk in het dorp mompelde, dat de wilde Idze bang geworden was, en slechts een enkele maal, als Freek geweld ging gebruiken, heb ik me verweerd. Vader heeft er veel last van gehad, maar altijd toch heeft hij mij tot kalmte gemaand. En moeder? Als ik niet zulk een moeder had gehad, had ik reeds lang voor manslag in de gevangenis gezeten. Overwin het kwade door het goede! Dat was haar lijfspreuk, en haar vroom gemoed, vol godsvrucht en vrede, heeft ons den huiselijken haard, in weerwil van zorg en ziekte en tegenspoed, tot een plek gemaakt, ons boven alles dierbaar.”

Plotseling werd de stem van Idze hard en heesch.

„Toen kwam die rampzalige ongeluksdag, boer Trommers. Freek joeg vader in den dood, en vaders dood brak moeder

het hart. — O, toen vader met verpletterde borst aan den kant van den weg lag en de wagenmaker zoo langs zijn neus weg zeide, dat Freek Trommers en Robbert Birren de tijding van vaders ongeluk in het dorp gebracht hadden, vloog als een weerlicht mij de gedachte door het hoofd: Die hebben schuld aan vaders dood, en het was, als fluisterde de satan zelf mij in: Als dat waar is, dan bloed voor bloed.”

Zwaar vielen de sterke knokkels van den jongen boer op de tafel, maar een zachte trek vertoonde zich op zijn sprekend gelaat, toen hij voortging:

„Weet je wat moeder deed op dien vreeselijken dag, toen ze den argwaan in mijn oogen las, even voor men vader thuisbracht? Mijn zusters waren radeloos van smart de deur uitgelopen, en ik was met moeder alleen, toen dwong ze mij, zacht, maar onweerstaanbaar, te zeggen, wien ik verdacht van schuld te hebben aan vaders ongeluk. Ik vertelde haar mijn vermoeden, en terwijl de mannen die vader droegen, reeds in het gezicht kwamen, vroeg moeder mij snel: Wat zul je doen, Idze, als het eens blijkt, dat ze werkelijk schuld hebben aan vaders ongeluk? En toen heb ik eerlijk geantwoord, dat ik hen beiden zou vermoorden. Luister goed, mijn jongen, heeft moeder toen tot me gezegd, zul je straks God op je knieën bidden om hulp en kracht in den strijd tegen den duivel der wraakzucht, die je ziel zal aanvallen en je hart zal vervullen met gedachten aan bloedige vergelding? 't Zal je verderf zijn, als je in dien strijd, waarin slechts het gebed kan helpen, het onderspit delft.”

(Wordt vervolgd.)

## TER GEDACHTENIS.

Het uitnemende boek van den heer S. Coolsma over wijlen Ds. J. de Liefde — dat reeds lang herdrukt zou zijn, waren de tijdsomstandigheden maar gunstiger — heeft opnieuw de aandacht gevestigd op den prediker en zijn arbeid. Gaarne voldoe ik dan ook, als een die De L. nog persoonlijk gekend heeft, aan de vereerende uitnodiging, om in „Timotheüs” nog eens over hem te spreken nu en dan. Ik voeg er echter bij, dat hetgeen hier volgt ten deele door mij geschreven werd een veertig jaar geleden, betrekkelijk kort na De Liefde's dood.

Ds. J. de Liefde, de schrijver van zoovele uitnemende boeken, zoowel voor de jeugd als voor volwassenen, en o.a. stichter van de vereeniging „Tot Heil des Volks,” was een man, die aan innige vroomheid groote geleerdheid en bijzondere scherpzinnigheid en geestigheid paarde. Uit de dagen mijner jeugd herinner ik mij hem nog zeer goed, en gaarne erken ik, aan hem veel te danken te hebben, niet het minst wat betreft de kunst van schrijven en vertellen.

De Liefde had een soms zeer eigenaardige wijze van doen. Zijn opgeruimd, levendig karakter maakte hem bemind. Van scherts hield hij.

Eens ontmoette hij een oud, hem bekend heer, een uiterst kalm, bedaard man, die juist van een tochtje naar Duitschland was teruggekeerd.

„Ik begrijp niet, mijnheer,” zoo sprak De Liefde tot hem, „hoe iemand op uw jaren nog zoo hartstochtelijk kan zijn!”

„Ik hartstochtelijk!” riep de ander verbaasd, „wat bedoelt gij?”

„Wel, hebt ge dan niet pas een tocht naar de Harts gedaan?” vroeg De Liefde lachend.

Een andermaal bezocht hem een jongmensch, die tevens als broeder in den Heer den predikant lief was. Bij het heengaan reikte de jonkman hem de hand. Doch De Liefde weigerde die. Verwonderd en verlegen vroeg de ander de reden.

„Waarde vriend,” sprak De Liefde, „laat deze les u van nut zijn. Als een jonkman bij een oudere komt, past het hem te wachten, tot hem de hand gereikt wordt, en niet die aan te bieden. Een Christen moet weten wat voegt.” De jonkman — hij is thans reeds in den hemel — is later huisvader geworden. De ontvangen les heeft hij nooit vergeten.

Eens was De Liefde geroepen een vergadering van vrienden te leiden, bij welke samenkomst meermalen een psalm zou worden gezongen. Ongelukkig liet de organist zich wachten. Men begon, doch hij verscheen niet, en er was niemand om hem te vervangen. Gelukkig was De Liefde een uitnemend muzikkenner, gelijk zijn werken trouwens bewijzen. Wat deed hij? Hij gaf den psalm op, las dien voor, en sprak toen: „Onze organist is een weinig doof, maar ik zal hem waarschuwen.”

Met eenmaal verliet hij zijn voorzittersplaats, en verdween langs den trap van het orgel, dat een oogenblik later begon te spelen. Toen het lied gezongen was, keerde de president terug. Slechts enkele aanwezigen wisten wat er eigenlijk gebeurd was.

De Liefde was een groot man, maar had ook zijn gebreken, die menschelijkerwijs oorzaak zijn geweest van veel rampspoed in zijn leven. Hem ontbrak het vermogen om door te zetten. Hij stichtte of begon zeer veel en velerlei, maar na een poos had hij de handen er afgetrokken en liet het werk aan anderen over, terwijl zijn tijd en krachten weer door andere dingen in beslag werden genomen. Zoo verliep zijn Evangelisatie, kwiende zijn gemeente en kwam „Tot Heil des Volks” onder beheer van anderen, schoon vrienden. Zoo bleef zijn prachtige „Algemeene geschiedenis” onvoltooid, en ontbrak aan zijn „Vaderlandsche geschiedenis” vele jaren het laatste deel. Zoo liep veel goeds te niet. Er was te weinig stuur.

A. J. H.

## Peper en Zout

### Christus komt. 1)

Ziet, Christus komt! En... Christus is gekomen,  
En heeft het leven aan drie spotters plots ontnomen.  
Gij ongelovige, uit twijfel of uit trots,  
Zie in dit strafgericht de vinger Gods.

### Weersgesteldheid.

Een boer, die 'k vroeg, verlangde zeer naar regen,  
Een tweede had, om 't hooi, daar erg op tegen.  
Als weersverandering aan menschen lag,  
Dan was 't vast oorlog, dag aan dag.

### Te uwen laste? 2)

Hebt gij ook kinderen te uwen laste, één of meer?  
Neen, Tollenaar, 3) 'k beschouw z' als Erfdeel van den Heer.  
In plaats tot last, zijn ze m' een lust veeleer,  
Verander dus uw vraag en zet er lust voor neer.

M. B.

1) De inzittenden der verbrande vliegmaschine te Venlo zouden reclamebiljetten uitstrooien voor een bioscoop-film, getiteld: Jezus komt.

2) Vraag op een formulier voor de belastingen.

3) Belastingheffer.

van den psalmist leefde en leeft: „Indien ik u vergeet, o Jeruzalem! zoo vergeet mijn rechterhand zichzelf!" Dezulken kleven met hun hart aan Sion en zien verlangend uit naar hun Verlosser. Gelijk een zekere Mr. Isidore Hen het heeft uitgedrukt in een Joodsch volkslied, door hem vervaardigd in het Hebreeuwsch, waarvan wij hier een vertaling laten volgen:

Het land, waar de assche mijner vaden rust,  
Waar snel het water door 't Jordaandal gutst,  
Waar hoog de cederboom ten hemel groeit,  
Waar 't bloed der Makkabeërs heeft gevloeid,  
Dat schoone land aan vergeleg strand,  
Dat is mijn heerlijk Vaderland.

Ik werd vandaar gescheurd door ruwe kracht,  
Naar verre, vreemde landen ben 'k gebracht,  
Maar 't Vaderland week niet uit mijn gezicht,  
Op Sion bleef mijn vochtig oog gericht.  
Naar 't Oosten strek ik dagelijks hart en hand;  
Ik reikhals naar mijn Vaderland.

En naakt te vroeg mijn sterfensstond,  
Dat ik mijn oogen sluit op vreemden grond, —  
O, leg mij zóó in 't koele graf dan neer,  
Dat ik mijn aangezicht naar 't Oosten keer, —  
Ook dan strek ik mij nog naar 't eigen strand,  
Naar Sion, naar mijn Vaderland.

Daar wil ik luistren, luistren met geduld,  
Totdat geboet is mijner vaden schuld,  
Totdat de tijd des lijdens is volend,  
En een Messias de gevangenis wendt,  
Die het verdreven volk met sterke hand  
Terugvoert naar het Vaderland.

Het verlangen dezer vromen zal worden vervuld voor vele geloovige Joden, die straks in de groote verdrukking met de beginselen en het Woord des Heeren zullen rekenen; die dan zullen inzien, dat zij hun Messias kruisigden en tot God zullen roepen om vergeving. Velen zullen worden gedood, te midden van den vreeselijken afval, om huns geloofs wil. Velen zullen ook blijven leven, trots vervolging, door God bewaard. En het oogenblik zal aanbreken, dat Hij zal komen, die de vijanden van Zijn volk zal oordeelen, maar die voor de op Hem wachtenden genezing onder Zijn vleugelen zal hebben. Ja, dan zal het overblijfsel komen wonen in het gouden land, in het zonnig vaderland.

Inmiddels is het nog de tijd der volken, de tijd der gemeente, de genade-tijd, waarin allen, ook de Joden, tot Jezus moeten vluchten, door God gegeven tot een Heiland der wereld. Laat ons daarom ijverig ook onder de Joden het Evangelie prediken. Laat de toegegenenheid onzes harten zich meer uitstrekken tot de zielen der Israëlieten. De Joden, die zich bekeeren tot God, en Jezus erkennen als hun Heiland door het geloof, zullen eens, evenals de Joodsche apostelen en zoo vele andere geloovigen, mede getuigen zijn van de letterlijke vervulling van de aan Abraham gegeven beloften, en in dubbele mate genieten van het heil, uit genade ontvangen.

## T I J D S T E M .

Wij hooren reeds het ruischen Zijner schreden  
In 'twoën der volk'ren, naar Zijn eigen woord.  
En zullen Hem lofzingend tegentreden,  
Hem, Wien ons hart voor eeuwig toebehoort.

Zijn schoone dienst heeft ons zoo zoet bekoord,  
Dat wij blijmoedig 's werelds heerlijkheden  
Verzaken, om in Zijn gerechtigheden  
Den vrede Gods te smaken, ongestoord.

De Christus komt.... Haast snellen wij Hem tegen,  
Aanschouwend Zijne volle heerlijkheid,  
En badend ons in stroomen hemelzegen....

O Gij, Wien onze ziel verlangend wacht,  
Vertoef niet meer! Ons harte is bereid,  
O Koning, openbaar U in Uw kracht!

W. W. BOUWHUIS.



## EIBERSLUST

DOOR W. SCHIPPERS

39.)

NADRUK VERBODEN.

**I**dze, Idze! heeft moeder toen gezegd, en doodsangst was in haar oogen te lezen, Idze, belooft me plechtig, als je gevoelt, dat Satan je te machtig wordt, omdat je niet kunt bidden met geloovig hart, belooft me, dat je dan zult vluchten, kind, weg, ver weg! Stel desnoods de zee tusschen Freek Trommers en jezelf, maar vlucht weg, want je zoudt voor tijd en eeuwigheid ongelukkig zijn.

„Ik heb moeder mijn woord verpand en daarop is ze rustig heengegaan. Daarom zal ik die belofte nimmer breken. Alle menschen ben ik ontweken, en ik heb als een paard gewerkt op de hoeve, om het bestaan te redden voor mij en mijn zusters, om afleiding te vinden voor de gedachte aan het ongeluk van Eiberslust en aan den bewerker daarvan.

„Ik heb trachten te bidden in lange, slapeloze nachten, maar ik kon niet, mijn geloof ontzonk mij en Satan werd mij te sterk." Opgewonden kwamen deze laatste woorden van zijn lippen. „Ik moet gauw gaan, ik gevoel het. Weet ge, wat gisteren nog op Eiberslust voorgevallen is, boer Trommers? Niet? Dan zal ik het met enkele woorden vertellen. Toen de verkoop in volen gang was, kwam Freek in het karretje van Piet Pot, met dezen en nog eenige vrienden, de werf oprijden en toen ik hem zag komen, ben ik letterlijk weggekropen, opdat hij mij maar niet zien zou, en geen aanleiding zou vinden, om te gaan spotten met mijn ongeluk. Doch wat was het slot? Bij een partijtje ijzerwerk stond mijn geweer, dat door mijn nalatigheid nog geladen was, en Freek nam het op, en schreeuwde, dat hij het koopen wilde, terwijl hij er bijvoegde, ook wel eens te willen schieten, al was hij dan ook geen wilddief, zooals de lui van Eiberslust. Toen legde hij aan en schoot onze ooeivaar neder, die terugkeerde naar zijn nest op de schuur van Eiberslust.

„t Was maar het bloed van een armen vogel, dat Freek vergoot, maar bij mij kan er geen druppel meer bij, en als oom Abel Pinke het niet had verhinderd, dan was Freek op dat oogenblik een lijk, en Idze Jorringa een moordenaar, die het tot zijn laatste stonde op de ziel zou hebben gebrand, dat hij zijn woord had gebroken, dat hij eenmaal zijn stervende moeder gaf."

De tranen rolden Toon Trommers langs de wangen, maar hij veegde ze snel af, alsof hij zich er over schaamde.

„k Zal den schurk aanklagen als een moordenaar, ik, zijn eigen vader!" zoo stootte de boer op, doch Idze legde hem de hand op den arm en zeide treurig:

„Dat zou niet in mijns vaders geest gehandeld zijn, want het laatste woord, dat hij tot mij sprak, was moeders levensspreuk: „Overwin het kwade door het goede," en al konden zijn stervende lippen er niet meer bijvoegen: „word van het kwade niet overwonnen," toch is het voor mij zoo helder als glas, dat hij voor zichzelf geen wraak of vergelding begeerde."

„Maar wat kan ik dan doen?" mompelde de rijke boer, die gevoelde, dat hij hier machteloos stond.

„Ik ga heen, zoodra ik hier heb afgehandeld, boer Trommers, en vind ik eenmaal in den vreemde, met Gods hulp, vrede voor mijn gemoed, dan keer ik mogelijk weer terug naar de plek, waar mijn ouders rusten en waar ik eens gelukkig was."

„t Spijt me geducht," bromde Trommers onwillig, „ik had het zoo graag anders gehad, doch...."

Driftig drukte de boer thans op een tafelschel, waarop na eenige oogenblikken de notaris groetend binnentrad.



Geen half uur later, of alle zaken, die betrekking hadden op den verkoop van Eiberslust, waren vereffend, en Idze Jorringa keerde terug naar den molen van Abel Pinke, om den korten tijd, dien hij nog in het vaderland vertoefde, in de eenzaamheid van den polder door te brengen.

Nog lang, nadat Idze naar den vreemde getrokken was, werd er in het dorp, bij den barbier, in de herberg, of in het hoekje van den huiselijken haard, over den wilden Idze en Eiberslust gesproken.

Er was iets van uitgelekt, dat Idze als zetboer op de hoeve had kunnen blijven, maar het niet had gewild, en men bracht dit in verband met het gerucht, dat Freek Trommers wel iets meer zou weten van de oorzaak van Jauk Jorringa's dood, en dat boer Trommers het op deze wijze had willen goed maken. Men wist ook te vertellen, dat eenige dagen na het vertrek van Idze, de paardenkooper Robbert Birren op Trommershof was gekomen en gevraagd had, om Freek te mogen spreken. Toen was boer Trommers naar buiten komen loopen, en had Birren, paars van woede, het erf afgejaagd en hem gedreigd met al wat leelijk was, als hij weer een voet op Trommershof durfde zetten. De paardenkooper, anders voor geen kleintje vervaard, had beenen moeten maken, want de boer maakte den reusachtigen waakhond los, en hitste deze op den Brabander aan. Sindsdien had deze zich niet meer in het dorp vertoond.

Maar langzamerhand stierven de praatjes uit, en Idze Jorringa werd door het gros der menschen vergeten, doch niet door hen, die hem liefhadden.

Op Eiberslust was thans Gijs Blink heer en meester, en Dirk bekleedde den post van oudsten knecht, terwijl de arbeiders, die eens onder Jauk Jorringa op de hoeve gewerkt hadden, er bijna allen weer waren teruggekeerd. Dat had boer Trommers zoo gewild.

Jaar en dag verlieden, en van Idze hoorde men taal noch teeken, doch daarover verwonderde men zich niet zoo zeer, omdat hij bij zijn vertrek had medegedeeld, dat hij van plan was naar 't wilde Westen te trekken. En van daar kon men destijds niet veel berichten verwachten.

Sietske was inmiddels de vrouw geworden van Hannes van Dintel, en evenals eenmaal haar moeder op Eiberslust, was het thans Sietske in de oude smederij, die door haar vroom gemoed en rustig, blijmoedig karakter vrede en huiselijk geluk om zich heen verspreidde, en de oude Laarmans beweerde, dat zijn huis en haard hem nooit zoo lief geweest waren als thans, nu de dochter van zijn ouden vriend Jorringa er haar intrek genomen had.

Ook Margreet Trommers kwam dikwijls op de smederij aanwippen, als ze in het dorp moest zijn, en altijd bracht ze het gesprek op Sietskes broeder. Al had Idze haar haar woord teruggegeven, zij bleef hem trouw. Zij wachtte, en bad voor den zwerver.

Reeds meer dan één flinke boerenzoon had pogingen aangewend, met de rijke dochter van Toon Trommers nader kennis te maken, doch vriendelijk maar beslist werden allen afgewezen.

Dat deed Toon Trommers goed. Zonder zijn vroolijke Margreet zou het leven op Trommershof den boer zwaar gevallen zijn, want zijn blonde dochter was hem alles.

Het huiselijk leven op Trommershof was wel wat verbeterd bij vroeger; de hooggaande twisten tusschen man en vrouw vonden niet meer plaats, en in het trotsche, koude gemoed van de boerin was een leegte gekomen, die wel het twistvuur had gedooft, doch geen vrede bracht in haar gemoed. *(Wordt vervolgd.)*

## VARIA.

### Geen opstanding, noch engel, noch geest.

Hand. 23 : 8.

Ontzettend, Hein! wat zijt gij knap!  
Wat door die knappe Sadduceeuwen,  
Geleerd werd voor pas achttien eeuwen,  
Leert ge ook, maar! . . . . .  
Als vrucht der nieuwste wetenschap.



## WANDELEN.

Er behoort eenige moed toe, om in onzen tijd een pleidooi te voeren voor wandelen. De motor beheerscht de wegen, het water en de lucht, en voor den rustigen wandelaar is, althans op den grooten verkeersweg, geen stofvrij uurtje meer beschikbaar. Daar zit echter een voordeel in, want nu zoekt hij het meer en meer aan den binnenkant van het buitenleven, en vindt zóó juist het beste, het mooiste, wat de schepping hem bieden kan: het nog niet door den motor opgeschrikte leven van plant en dier, de nog ongerepte plekjes intiem natuurschoon, en . . . de nog totaal onbekende brokjes mooi-Nederland.

Maar wandelen is óók een kunst. Technisch heeft het zijn eischen, aardrijkskundig heeft het leiding noodig. Het is de niet geringe verdienste van de A. N. W. B., dat hij, het engere terrein van zijn naam verlatende, duizenden bij duizenden wandelaars aan zich verplicht heeft, door het ontwerpen van een reeks wandelwegen, waardoor tegelijk het wandelen als de *gezondste* sport aangemoedigd, en het eigen land in menig opzicht „ontdekt" werd. Kleine oorzaken en groote gevolgen? een ingezonden stuk in de „Kampioen," het orgaan van den Wielrijdersbond, was er het begin van. Dat was in October 1913; en nu, Juli 1920, heeft de A. N. W. B. reeds zes wandelwegen pasklaar gemaakt, vertegenwoordigende een wandel-afstand van 1208 K.M. Deze wegen (van twee drukken wij kaartjes af) zijn over gansch Nederland verspreid; de eerste kwam in Mei 1914 gereed, en loopt van Amsterdam naar Arnhem. Toen kwam de oorlog . . . en hij werkte geducht mee, want nu kon de buitenland-lustige, die eigen land niet, of nauwelijks kende, de grens niet over. Met bekwamen spoed is toen doorgezet. In 1905 kwam de tweede wandelweg gereed: van Arnhem over Ruurlo naar Zutphen en Deventer, en in 1916 de derde: van Zwolle naar Oldenzaal. In het volgende jaar werd het Noorden bedacht: er werd een wandelweg ontworpen van Heerenveen en Leeuwarden naar Groningen en Assen. Ook het verre Zuiden werd niet vergeten: nummer vijf loopt van Roermond over Valkenburg en Vaals, terug over Valkenburg, naar Maastricht. En de jongste der wandelingen heeft de Noord-Brabantsche schoonheden in het licht getrokken; zij loopt van Bergen op Zoom over Ginneken, Tilburg, Oisterwijk, Vught, Boxtel en Helmond naar Eindhoven.

Van elk dezer wandelwegen is een beschrijvend boekje met kaarten en kiekjes verschenen, een veilige en gezellige gids op uw tocht. Bovendien vergezellen u overal de Blauw-witte Bondsbordjes, waarop een driehoek de richting wijst. Dat er met die bordjes niet karig wordt gedaan, bewijst het cijfer 15000, zijnde het aantal, dat in Juli 1918 reeds was geplaatst. Geen kruis- of knooppunt, of het bordje is present, om u allen twijfel te besparen.

Over het ontwerpen en afmaken van zulk een wandelweg moet ge niet gering denken. De kunst toch was, om zooveel mogelijk „de platgetreden paden" te ontwerpen, maar hoeveel niet-officiële wegen loopen over particulier domein! Dan moet de welwillendheid der eigenaars worden ingeroepen; gelukkig zijn er velen, die, door het openstellen van hun buitengoed, de aantrekkelijkheid van den wandelweg buitengewoon hebben

Mochten ook wij gedenken aan hetgeen God tot nu toe voor ons geweest is, hoe Hij ons heeft verzorgd, hoe Hij voor ons heeft gebeden, opdat ons dit opnieuw verzekere, dat wij veilig en geborgen zijn in dien sterken toren, in den naam des Heeren, die immers een sterke toren wordt genoemd. Hoe groot onze smarten ook zijn, God en Zijn uithelpende macht is groot. Al mochten wij der vertwijfeling nabij zijn gebracht, de gedachte, dat God ons overal hoort, en machtig is om te helpen, waar geen mensch meer hulp kan bieden, is een onuitsprekelijke vertroosting, en doet het hart in het lijden niet alleen bidden, maar goedsmoeds een lofzang van vertrouwen aanheffen.

J. N. V.

## INDRUKKEN

Van den Hoofdredacteur.

### Het beloofde land.

Aan een brief uit Jeruzalem, eenigen tijd geleden voorkomend in de N. R. C., ontleen ik het volgende, dat zeker met belangstelling zal worden gelezen.

„Eindelijk — zoo schrijft deze journalist — zal een einde komen aan het eeuwenlange lijden van het Joodsche volk.

„Ja, er gebeuren nog wonderen, al gelooven velen, dat die uit de oude doos zijn; nu, evenals duizenden jaren geleden, gebeuren er nog wonderen!

„Of is het geen wonder, geen onbegrijpelijk iets, dat een volk, dat eeuwen en eeuwen verstrooid en in ballingschap leefde, terug zal gaan naar eigen land, gelijk het steeds gehoopt en geloofd heeft, waarvoor het gebeden heeft, gedurende de geheele ballingschap, overal ter wereld, waar het zich bevond? Is het geen wonder, de oude profetieën te lezen en mede te beleven, dat deze in vervulling gaan?

„Zie, Ik zal hen vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik hen zal verdreven hebben in Mijnen toorn en in Mijne grimmigheid, en in groote verbolgenheid, en Ik zal hen tot deze plaats wederbrengen; en zal hen zeker doen wonen.

„Want zoo zegt de Heere: Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit groote kwaad; alzoo zal Ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke.

„En er zullen velden gekocht worden in dit land.

„Velden zal men voor geld koopen, en de brieven onderschrijven en verzegelen, en getuigen doen betuigen, in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda, en in de steden van het gebergte der laagte, en in de steden van het Zuiden; want Ik zal hun gevangenis wenden, spreekt de Heere.” (Jeremia 32: 37, 42—44.)

„Maar niet op wonderen heeft de Sionistische organisatie gewacht, haar komt de eer toe, ingezien te hebben, dat men niet kan oogsten, alvorens te zaaien, dat men niet met de handen in den schoot had af te wachten, tot deze profetie in vervulling zou gaan, maar in het land onzer vaders en in de landen der ballingschap systematisch had voor te bereiden en op te bouwen. En het is wel deze arbeid vooral, die het oog der regeeringen op haar richtte.

„Klinkt het niet als een sprookje: Er was eens een eenvoudige Russische, Joodsche jongen, die in zijn jeugd in Engeland kwam, en het door zijn zeldzamen wetenschappelijken aanleg en zijn groote volharding steeds verder bracht op de wereld. Toen de wereldoorlog uitbrak, bereikte hij het toppunt van zijn roem, door als professor in de chemie een soort buskruit uit te vinden, dat van onschatbare waarde voor Engeland zou blijken. Gevraagd, wat hij voor dezen dienst verlangt, antwoordt hij: „Palestina voor mijn volk.”

„En in deze dagen, nu de volkeren vóór alles behoefte hebben aan groote politici, en het Joodsche volk zijn grootsten staatsman, zijn Theodor Herzl, had verloren, her kreeg het in Chaim Weizmann een idealist, die den nood van zijn volk doorzag, en het éenige verlangde wat een bevredigende oplossing kon brengen. En Engeland, als knap en edelmoedig politiek denkend volk, gaf een waardig antwoord: De verklaring van Balfour, de belofte ener nationale woonplaats voor het Joodsche volk in Palestina.”



40.) EIBERSLUST  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

**H**oe die leegte er kwam? Zie, in het dorp werd gemompeld, dat, toen Freek Trommers den ooeivaar doodschoot op Eiberslust, de molenaar, Abel Pinke, wèl Freek had gered uit de handen van den wilden Idze, doch tot straf voor wat hij den Jorringa's misdeed, den jongen boer van Trommershof had betooverd. Een en ander versterkte niet weinig de bijgeloovige vrees van het landvolk voor den somberen reus van den molen. Hetzij, dat het verschrikkelijke gelaat van Abel Pinke en diens sombere dreiging, hetzij, dat de dreigende dood door de snaphaan-kolf van den wilden Idze, gevoegd bij het ontzettende drankmisbruik, waaraan Freek Trommers zich reeds zoo lang had schuldig gemaakt, de oorzaak waren van wat volgde, zeker is het, dat de jonge boer van Trommershof sinds dien dag geestelijk geknakt en lichamelijk gebroken was. Met starren blik voor zich uitkijkend, zonder een woord, tot wien dan ook, te spreken, zat hij in een hoek der huiskamer, of sloop schuw over de hoeve rond, zonder echter ooit te trachten, buiten de poort van Trommershof te komen.

Dikwijls kon de boerin hem met smartelijken blik aanstaren, doch haar eens zoo buitensporige liefde voor den naamgenoot haars vaders was gestorven in haar hart. Al wat hij tegenover haar had misdreven, zelfs mishandeling, had die liefde niet kunnen dooden, maar op zekeren keer, kort voor den verkoop van Eiberslust, had ze, toen ze alleen met haar man in de schemering van een killen avond bij het haardvuur zat, plotseling gevraagd: „Zeg eens Toon, ik heb er iets over hooren mompelen, maar ik wil zekerheid hebben, is Freek betrokken bij het ongeluk, dat Jorringa trof?”

Toen vertelde de boer haar alles, wat Gijs Blink gezien had, en zonder hem met één woord in de rede te vallen, liet ze hem uitspreken. Maar toen hij zweeg, had ze de hand op zijn schouder gelegd, en Trommers had die hand voelen beven, als had ze een aanval van hevige koorts.

„Toon,” had ze gezegd, „Freek is slecht, en misschien ben ik altijd te zwak voor hem geweest, maar dat is nu voorbij. Zeg mij slechts, wat of ge denkt te doen?”

„Wat kan ik doen?” barstte de boer toen uit, „jij hebt hem . . . maar verwijten baten niets, ik kan hem de deur wijzen, maar dan brengt hij mij nog meer in de schande, die schelm heeft altijd de Jorringa's met zijn valschen haat vervolgd, en vandaag of morgen slaat Idze hem dood.”

„Zie dan,” had de boerin gezegd, „dat je de kinderen van Jauk Jorringa helpt en steunt, dat ben je verplicht door die schanddaad van Freek, en Jauk was toch ééns je vriend.”

Stom van verbazing had de boer zijn vrouw aangestaard, hij begreep haar niet, doch Toon Trommers had zijn vrouw eigenlijk nooit begrepen.

Daags na dat hierboven vermeld gesprek, was Freek op zijn gewone, brutale manier bij zijn moeder om geld komen vragen, dat hem anders, door mooipratzen, en als dat niet hielp, door vloeken en dreigen, wel gelukte, los te krijgen, maar thans was dat mis.

Met vlammende oogen verweet zijn moeder hem zijn ellendig gedrag, en toen hij haar wilde trotseeren, had ze de deur open geworpen en een knecht gelast, dadelijk den boer te roepen, die dichtbij in 't veld was. Verbaasd en woedend was Freek de poort uitgelopen, en kort na dit

voorval vond de verkoop van Eiberslust plaats, met de voor hem zoo noodlottige gevolgen. 't Was op aanraden van zijn vrouw geweest, dat Trommers Eiberslust, met alles wat er bij was, kocht, om er Idze met de zijnen op te laten blijven en voort te helpen.

Met spanning had ze Trommers afgewacht, toen deze van zijn onderhoud met Idze, ten huize van den notaris, terugkeerde, en bijna woordelijk had de boer verteld, wat Jorringa's zoon hem zoo rondborstig had medegedeeld.

Beide haar handen had ze op haar borst gedrukt, alsof lichamelijke smart haar kweelde, en de boer zag, dat groote tranen haar langs de wangen liepen, doch ze had slechts iets gemompeld, en was met gebogen hoofd weggegaan.

Slechts anderhalf jaar ongeveer had Frederik Trommers in den ongelukkigen toestand geleefd, waarin hij vervallen was na den verkoop van Eiberslust; toen werd hij op een donkeren Novemberdag dood op een hoop hooi in den stal gevonden, en nadat de dokter had uitgemaakt, dat hij aan een plotselinge beroerte was overleden, werd de eenige zoon des huizes, de erfgenaam van het rijke Trommershof, in alle stilte begraven, door niemand beweend, dan door de blonde Margreet, die hem in zijn treurigen toestand nog zooveel mogelijk liefde had betoond.

Zijn dood bracht gedurende eenigen tijd de tongen in het dorp weer in beweging, en men beweerde, dat het gelaat van den doode zulk een afschuwelijke, verschrikte uitdrukking had gehad, dat de knecht van de hoeve, die het lijk had gevonden, er wel veertien dagen van overstuur was geweest. Doch ook deze praatjes verstomden onder den alles effenenden vloed van den immer voortrollenden tijdstroom.

### HOOFDSTUK XIII.

#### In den vreemde.

Van den strakblauwen hemel zond de zon haar heete stralen bijna loodrecht naar beneden, en schroeide en blakerde het reeds bijna verbrande, bestoven gras, dat aan den rand des heuvels groeide.

Eenige maanden geleden was de weg hier nog schaduwwijk geweest, doch de reusachtige, eeuwenoude boomen, wier lommer die schaduw verschafte, waren geveld, want de Amerikaansche stad Boston breidde zich snel in alle richtingen uit.

Aan den weg, die van de stad naar het Westen loopt, was een troep werklieden bezig de heuvels af te graven, en met de uitgegraven aarde weer laagten en kuilen te vullen, ten einde den bodem geschikt te maken voor bouwterrein.

't Was zwaar werk, en thans, nu de zon hen zoo onbarmhartig op het lichaam brandde, dubbel zwaar, zoodat het waarlijk geen wonder was, dat allen hunkerden naar het oogenblik, dat de grijsgebaarde opzichter het teeken zou geven, om te stoppen. Nog een kwartiertje, dan zou het schaftuur aanbreken, dat hun een uur van rust en verademing bracht. De meeste der mannen waren zwaar enforsch van lichaamsbouw, doch niet zeer groot van stuk; één was er echter bij, die door zijn hooge, slanke gestalte zich in het oogvallend van de anderen onderscheidde, en daardoor dan ook blijkbaar de aandacht trok van een ruiter, die zooveen uit de richting der stad was komen aanrijden, en thans op zijn gemak naar het werken der grondarbeiders stond te kijken, terwijl zijn mooie, donkerbruine merrie op het gebit beet, en met den langen staart de talrijke vliegen op een afstand trachtte te houden. De ruiter had den middelbaren leeftijd reeds overschreden, want zijn zware, rossige baard, die de grootste helft van zijn gelaat bedekte, was met veel grijs gemengd, en wat van zijn gelaat overbleef, was zóódanig door de zon verbrand, dat de bruinroode kleur bijna zoo donker was, als die van een Indiaan.

Zijn kleding was van geloid hertenleder, en over den schouder droeg hij een buks, terwijl aan een leeren gordel een breed jachtmes bengelde. De vaak voorkomende ge-

woonte van menschen, die lang gewoon zijn in de eenzaamheid te leven, om namelijk in zichzelf te spreken, of liever hoorbaar te denken, scheen ook den ruiter eigen.

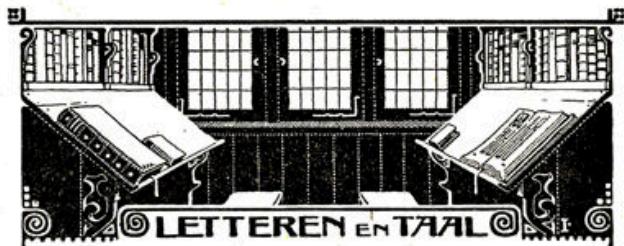
„k Zou me hard moeten vergissen," zoo mompelde hij, „als die jonge man veel achter den kruiwagen geloopt heeft, al doet hij zijn werk ook zoo goed als de beste; ik zie het aan de onhandige manier, waarop hij zijn wagen oppakt. 't Moet een ijzersterke boy zijn, om in deze hitte dat werk vol te houden, als men het niet gewoon is."

Nog een oogenblik bleef de ruiter toeven en hij merkte op, dat een der grondwerkers, een reeds bejaarde neger, van wien de lange, jonge man telkens den kruiwagen overnam, bijna niet meer voort kon. De jonge man liep echter zóó hard terug, dat de zwarte maar eenige meters behoefde te loopen met zijn geladen wagen. Toen de ruiter zag, dat de eerste den neger bemoedigend op den schouder klopte, begon hij weer te mompelen:

„Dat is er een met een ijzeren hand en een gouden hart, maar een Amerikaan is het niet, daar durf ik mijn woord op verpanden, want die zou geen neger terwille zijn, al bezwijkt hij ook onder zijn last."

Nu haalde de opzichter een groot zilveren horloge uit zijn vestzak en na er een poosje op getuurd te hebben, hief hij de hand op, en riep met dreunende stem: „Stoppen, mannen, stoppen!"

(Wordt vervolgd.)



W. te W. vraagt: Wat is eigenlijk een boulevard?

Antw. — In de eerste helft der vorige eeuw begon men met het slechten van de vestingwerken, die vele steden omgaven, daar die werken nutteloos waren geworden. Op groote schaal deed men o. a. zoo te Parijs. Op de plaats der vroegere muren en grachten kwamen nu breede straten en wandelwegen, die men Boulevards noemde. Later is dit voorbeeld ook ten onzent gevolgd, al zijn er gevallen, waarin men niet begrijpt, waarom de straat een Boulevard heet. Dwaas is in elk geval de Fransche naam voor een straat in Nederland. Hetzelfde geldt van Avenue, Barrière, enz.

A. J. H.



#### Een moderne wijze van vischvangst.

Door Noorsche visschers wordt tegenwoordig een soort onderzeesche telefoon gebruikt om hun werk te vergemakkelijken. Van het schip uit, laat men een microfoon (geluidopvangster) in de zee neer, en deze staat in verbinding met een telefoon in de boot. Daar zit nu een der visschers opletterend te luisteren, en zoodra er een school visschen in de buurt van de microfoon komt, hoort deze een geruisch in zijn telefoon, waarop hij onmiddellijk de equipage waarschuwt en deze aan het werk tigt.

## De Schrift in onze woorden en uitdrukkingen.

Wij zijn tot den Brief aan de Philippïers gekomen. In het eerste hoofdstuk vers 22 komt nog weer het woord *oorbaar* voor. Reeds is gezegd, dat dit woord de hoofdbeteekenis heeft van nuttig, vruchtdragend, voordeelig, in welken zin het ook in Esther 3 : 8 gebruikt wordt. Opmerking verdient nog, dat we in onze taal voor het *nuttigen* van spijs ook *orberen*, van oorbaren afkomstig, gebruiken, en dat een onvolwassen tafelgenoot, die nog met smaak nuttigt, wat de anderen, die reeds verzadigd zijn, niet meer begeren, in Amsterdam, allicht ook elders, wel een orbertjebuur genoemd wordt.

Een *krom en verdraaid geslacht*. (Phil. 2 : 15.) Zoo heet een geslacht, dat ontrouw geworden is aan zijn oorspronkelijke roeping, dat den weg der duisternis bewandelt, en zich aan velerlei boosheid overgeeft, in één woord: verdorven menschen. In Deut. 32 : 5 heeten ze een verkeerd en verdraaid geslacht.

In Philipp. 3 : 14 zegt de Apostel, dat hij, vergetende datgene, wat achter is, en zich strekkende tot hetgeen vóór is, naar het wit jaagt tot den prijs der roeping Gods. Uit de samenvatting dezer woorden ontsproot de levensspreuk: *Doe wel en zie niet om*.

Philipp. 3 : 19 geeft als één der kenmerken van hen, die vijanden des kruises van Christus zijn, dat hun god de buik is. Onze taal zegt van menschen, die lekker eten en drinken hun grootste genot achten, dat zij *van den buik een afgod maken*.

In Colossenzen 3 : 22 wordt, evenals in Hand. 2 : 46 en Efeze 6 : 5, de uitdrukking gebruikt: *met eenvoudigheid des harten*. Handelt of spreekt iemand in oprechtheid, zonder verborgen of verzwegen bedoelingen, onbevangen, argeloos, dan hoort men ook wel zeggen, dat hij iets in eenvoudigheid des harten gedaan of gezegd heeft.

In denzelfden Brief, hoofdstuk 4 : 5, wordt ook vermaand tot het *uitkopen van den bekomenen tijd*. Den tijd uitkopen is bij ons het zuinig zijn met den tijd, de waarde van den geschikten tijd erkennen, en zóó den tijd goed gebruiken en er winst mee doen.

In 1 Thess. 2 : 5 zegt de Apostel, dat hij niet met *pluimstrijkende* woorden heeft omgegaan. We hebben de woorden *pluimstrijken* en *pluimstrijker* ook in onze taal, maar zien ze niet aan als uit de Schrift overgenomen. Pluimstrijken is vleien, iemand ontdoen van pluimpjes, veertjes of pluusjes, die op zijn kleeren zitten, zich zóó aangenaam of verdienstelijk bij hem maken, ook wel de pluimen gladstrijken. De Bijbelvertalers hebben dat schilderachtige woord in onze taal reeds aange troffen, en het juist geschikt geacht, om het woord in den grondtekst in het Nederlandsch er door weer te geven. In den Duitschen tekst van Luther vinden we *vleiene woorden*, alsook in een Engelsche vertaling.

Wie hoogst gelukkig is, eensklaps ontheven aan alle zorg en bekommring, wordt gezegd *in de wolken* te zijn. We hebben daarbij te denken aan 1 Thess. 4 : 17: wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met degenen, die in Christus gestorven zijn en opgewekt worden, opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht.

Wat onverwachts komt, en dus als 't ware een mensch overvalt, heet ook te *komen als een dief in den nacht*, 1 Thess. 5 : 2.

Schandelijke bedrijven, bedrieglijke handelingen, heeten in de taal der Schrift ook werken der duisternis; *ze mogen het licht niet zien*, 1 Thess. 5 : 5—8.

*Kwaad met kwaad vergelden* is mede een Schriftuurlijke uitdrukking, ook ontleend aan 1 Thess. 5 : 15.

*Beproeft alle dingen; behoudt het goede*. 1 Thess. 5 : 21. De zin, waarin deze uitdrukking vaak in den mond genomen wordt, is lang niet altijd de juiste. Zijn er niet velen, die er zich op beroepen om dingen te beproeven, waarvan zij beslist weten, dat ze verderfelijc zijn? Dan bewimpelen zij er hun booze lusten mede, en miskennen de kracht der vermaning, die toch eigenlijc bedoelt te waarschuwen tegen het bedrieglijc uiterlijc der verleiding, den valschen schijn van verkeerde leeringen, die zij behoorden te beproeven met den toetssteen des Woords.

*Onthoudt u van allen schijn des kwaads*, 1 Thess. 5 : 22. Niet alle vertalingen hebben hier schijn des kwaads; men leest ook alle soort van kwaad. Dat neemt niet weg, dat onze taal de uitdrukking: *wacht u voor den schijn des kwaads*, in den zin van: zorg, dat uw naam niet in opspraak komt; dat gij niet onder verdenking komt, van mede betrokken te zijn in berispe lijke handelingen, uit de Staten-vertaling overgenomen heeft.

Aan den tweeden Brief aan de Thessalonikers hebben we de uitspraak: *wie niet werkt, moet ook niet eten*, ontleend, 2 Thess. 3 : 10.

H. J. E.



EIBERSLUST  
DOOR W. SCHIPPERS

41.)

NADRUK VERBODEN.

**B**recies op de plek waar ze waren, zetten de grondwerkers hun kruiwagens neer, en begaven zich naar een houten gebouwtje, waar een dikke vrouw, geholpen door een negerin, aan de mannen brood met kaas of spek, benevens flesschen bier of glazen whisky verkocht.

Ook de jonge man, die daar straks zoo de aandacht van den ruiter trok, kwam met een stuk brood, een homp kaas en een flesch bier in de hand naar buiten, en keek om zich heen, waar hij zich zou neerzetten, om zijn eenvoudigen maaltijd te nuttigen.

Thans scheen zijn oog een plekje gevonden te hebben, dat hem geschikt leek, want in schuine richting liep hij tegen den heuvel op, blijkbaar met het doel, achter een hoop kruipplanten, die langs den weg lagen opgestapeld, een schuilplaats te zoeken tegen de brandende zonnestralen.

Nu was hij vlak bij den ruiter, en deze, die wel eens weten wilde, of zijn veronderstelling van daar straks, dat de jonge grondwerker een buitenlander zou zijn, juist was, knoopte met de vrijmoedigheid, den mannen van dit land eigen, een gesprek met hem aan.

„Men kan niet zeggen, vriend,” zoo begon hij, „dat gij lieden daar beneden op een gemakkelijke wijze je brood verdient, en als ik me niet vergis, waren er een paar van je kameraads, voor wie het hoog tijd werd, dat het schaftuur sloeg.”

Over het knappe, door de Amerikaansche zonnehitte gebronsde gelaat van den grondwerker trok een zwaar-moedige glimlach.

„Gemakkelijk verdienen we ons brood wel niet, dat is zeker,” antwoordde Idze Jorringa, (want hij was het,) „maar we verdienen het eerlijc, en dat wil in dit land ook iets zeggen.”

Onderzoekend keek de ruiter den jonkman in de oogen.

„Ge zijt een buitenlander, vriend, en ge hebt, naar ik veronderstel, geen erg prettige ervaringen opgedaan, nadat ge uw vaderland hebt verlaten. Doch,” zoo ging hij voort, „ge zult mogelijk denken: waarom bemoeit die vreemdeling zich met dingen, die mij aangaan en niet hém. Laat me je dan dadelijc zeggen, dat het mij niet ontgaan is, dat je daar straks dien ouden neger het werk verlichtte, omdat het hem te zwaar werd; zooiets ziet men hier van blanken hoogst zelden, maar mij deed het goed, want ten slotte zijn we toch allen schepselen van één God.”

Terwijl de ruiter sprak, had Idze een plank genomen, en deze op een paar steenen gelegd.

„Als het in uw bedoeling ligt, uw paard een weinig te laten uitblazen, wel, komt u dan naast mij zitten, en als ik u kan dienen met een stuk brood en een slok bier, dan zullen we samen deelen.”

Op het verbrande gelaat van den ruiter kwam een glimlach, terwijl hij als antwoord op de goedgemeende uitnodiging van Idze afsteeg en den teugel om zijn zadelknop sloeg, wel wetend, dat zijn trouw rijdier niet weg zou loopen.

„Naast u komen zitten wil ik met plezier, doch aan eten heb ik geen behoefte, bovendien heb ik nog voor een paar dagen proviand in mijn zadelzakken.”

Terwijl de ruiter zijn buks van den schouder nam, en tegen den houtstapel aanzette, haalde Idze een groot dolkmes uit zijn broekzak en sneed een stuk van zijn tamelijc hard brood af, deed er een schijf kaas op, en met den hoed voor de oogen, bad hij even, als toen hij

nog thuis was. Ook de ruiter zette zijn breedgeranden vilthoed af en bleef eerbiedig staan totdat Idze zijn gebed had geëindigd, en de sterke tanden in zijn brood zette.

„Eet smakelijk,” zeide de vreemdeling, en zijn zware stem had een vriendelijken klank, „eet smakelijk, en terwijl je dat doet, zal ik je vertellen, wie ik ben, en waar ik woon, dan kunt ge straks, als ge er lust in hebt, mij wel eens zeggen, waar jouw wieg stond, want hoewel je tamelijk goed de taal spreekt, kan ik toch wel aan je uiterlijk zien, en aan je tongval hooren, dat je geen Amerikaan of Engelschman bent. Waarschijnlijk hebt ge mij voor een jager of woudlooper aangezien,” ging de oude man voort, en toen Idze bevestigend knikte, vervolgde hij:

„Mijn naam is Mac Denverson, en hoewel ik reeds als kind met mijn ouders naar Amerika kwam, ben ik van geboorte een Schot. Maar... nu zal ik je schaftuurtje niet in beslag nemen, door je mijn levensgeschiedenis te vertellen, o neen, doch slechts dit wil ik zeggen, jonge man, dat ik lang genoeg heb geleefd, om te ondervinden, dat er hier op deze wereld niets is, letterlijk niets, waarop men kan bouwen of zich aan kan vastklampen.

„Slechts op Hem, voor wien je daarstraks den hoed afzette en de handen vouwde, op Hem kan men rekenen, op Hem alléén!

„Er is een tijd geweest, jonge man,” zoo vervolgde de ruiter, „dat geluk en voorspoed mij volgde op al mijn wegen. Ik had een vrouw, die ik liefhad, ik had gezonde kloeke kinderen, drie zonen en twee dochters; mijn farm gold voor een der beste plaatsen van de gansche streek; al wat ik ondernam, gelukte mij. Mijn kinderen groeiden op als de jonge boomen in het woud, en toen mijn oudste zoon twintig jaar was en de jongste zestien, golden zij voor de beste schutters en ruiters uit den omtrek. Dwaas die ik was, om te denken, dat zulks altijd wel zoo zou blijven! Ik schreef dat alles toe aan mijn eigen kennis, mijn werkkraft en energie, gevoegd bij mijn durf. In mijn jeugd, toen ik nog bij vader en moeder thuis was, leerde moeder mij wel bidden, maar toen moeder gestorven was, hield vader er bij mij de hand niet meer aan, en toen ik op eigen wieken dreef, en, zooals ik reeds zeide, de zoon van voorspoed mijn weg verlichtte en mooi maakte, wel, toen had Mac Denverson God niet noodig, hij was immers zelf knap genoeg?

„Maar 't ongeluk kwam, en het kwam met ontzettend geweld. Het maakte voorgoed een einde aan mijn bouwen op eigen kracht, en het deed mij duidelijk zien, dat streven naar enkel aardisch geluk een ijdel droombeeld, een hersenschim is.

„Een vreeselijke boschbrand, door vijandige hand veroorzaakt, verwoestte de gansche streek, verteerde mijn have en goed, en wat voor mij veel erger was, mijn vrouw, mijn jongste dochter en mijn drie sterke zonen, zij allen vonden den dood in de loeiende vuurzee, die hen als een vloedgolf in den nacht overviel.”

Met een gevoel van medelijden en ontzag, keek Idze Jorringa den ouden ruiter in het gelaat, en zijn eigen leed, zijn eigen rampspoed leek hem thans klein, in vergelijking met wat die man had ondervonden.

„En hoe zijt gij den dood ontkomen, Mac Denverson,” vroeg hij; „mij dunkt als — . . .”

„Ik was met mijn oudste dochter, destijds een meisje van twaalf of dertien jaren, naar de naastbijzijnde stad gereden, en dat was een afstand van ruim vier dagreizen van mijn farm.

„Mijn kleine Mabel namelijk was voor eenige dagen met een wilde bloem tussehen de lippen, zooals ze wel meer deed, naar mij toe komen huppelen, en daarbij over een boomwortel gestruikeld en voorover gevallen. De harde bloemstengel veroorzaakte een klein wondje in haar tong, doch er volgde een leelijke ontsteking op, en daar er geen dokter in onze omgeving was, besloot ik met het kind naar de stad te rijden.

„De dokter, dien ik raadpleegde, trok een bedenkelijk gezicht en verklaarde, dat slechts door een ernstige ope-

ratie de ontsteking kon worden belet, dieper in te vreten.

„Wat moest ik doen? Ik besloot zóólang in de stad te blijven, totdat de operatie geschied was, doch op den morgen, die volgde op den eersten nacht, welke ik in mijn hotel doorbracht, verspreidde zich het gerucht van den boschbrand in de stad.

„Een vreeselijk gevoel van angst overviel mij, want de roode gloed aan de Zuiderkim deed mij het ergste vreezen; alles wat mij dierbaar was, bevond zich immers daar ginds in het Zuiden?

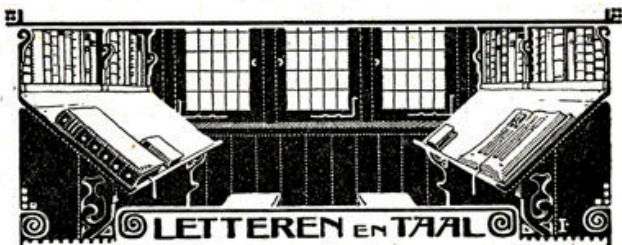
„Ik liet Mabel achter onder de hoede van den dokter, en smeekte hem, alles te doen wat de kunst vermocht om mijn kind te behouden.

„Toen drukte ik haar aan mijn hart, en hoewel ze mij stamelend en schreiend smeekte, bij haar te blijven, dreef de onrust mij voort, en ik besteeg mijn paard en joeg naar het Zuiden.

„Doch genoeg daarvan, gij weet reeds, dat ik hen allen bij die ramp verloor.

„Wat er toen in mij, wereldschgezinden man omging, weet God alleen. Eén dierbaar pand was mij nog overgebleven, en dat kon niet zonder de hulp en de bescherming van haar vader.”

(Wordt vervolgd.)



#### VRAGENBUS.

A. M. te O. schrijft: Als iets tussehen twee haakjes staat, dan begrijp ik waarom. Nu las ik onlangs in de „Zeeuw” een artikel, dat aldus begon: De heer (M)ierens enz. Waarom die M. tussehen haakjes?

Antw. — Dat bedeutet: de schrijver van een aangehaald artikel heeft alleen met M. geteekend. Maar nu weet de „Zeeuw” den naam, welke met die M. begint, en zet dien er duidelijkheidshalve bij.

Ettelijke vragen op taalgebied van L. te S. en van H. v. d. M. te L. voegen wij hier, met het oog op de ruimte, saam.

*Doorlóopen* is vluchtig en als ter loops nagaan, *dóor-loopen* is verder loopen.

*Sinds* en *sedert* zijn hetzelfde in oorsprong en betekenis.

*Statistisch* en *Juridisch* hebben den klemtoon op de tweede lettergreep.

Men kan zeggen: *Dit bezwaar is niet over te komen*, en *Dit bezwaar is niet te overkomen*. Beiden zijn in het gegeven geval goed. — *Overwinnen* wil zeggen *zegepralen*. Met den klemtoon op *over* bedeutet het winst behalen.

„Betrokken” bedeutet *belanghebbend*. Betrokken personen zijn zij, die bij een zaak belang hebben. „Betrekkelijk” wil zeggen *in verband*. „Betrekkelijk” in den zin van niet bepaald, niet zeker, behoort hier niet bij.

*Gewraakt* wil zeggen: *afgekeurd*, *tegenesproken*, *onjuist* bevonden.

De uitspraak van „ei” in „heir” is als van „ai” in „militair.” „Heir” of „heer” is 't oude woord voor 't tegenwoordige „leger.” „Heirleger” is in zekeren zin een dubbel woord. „Leger” bedeutet legerplaats, rustplaats. (Denk aan het Duitsche Heer en 't Afrikaansche laager.)

A. J. H.



## EIBERSLUST

DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.

42.)



oen ik terugkwam in de stad, was de operatie inmiddels geschied; het leven van mijn kind bleef gespaard, doch... ze was stom, en kon slechts onverstaanbare klanken meer stamelen.

„Ik had nog wat geld op een bank staan en daarvoor kocht ik van de regeering een stuk grond, ginder in de wildernis om een blokhuis te bouwen.”

Mac Denverson wees met den vinger in Westelijke richting. „Daar ligt mijn woning, jongen, en 't is een hut in vergelijking met wat ik voorheen bezat, maar in de eenzaamheid van het woud vond ik na bitteren zielestrijd, soms gepaard aan levensmoetheid en wanhoop, vrede voor mijn ziel.

„Dertig jaar is het geleden, dat de boschbrand mijn aardsche hoop en verwachting den bodem insloeg, maar ik heb geleerd, dat er een hooger, reiner geluk is dan wat deze vergankelijke wereld ons geven kan, en dáárop wil ik bouwen, want dát kan de dood mij niet ontrooven.”

De oude ruiter zweeg en streelde den kop van zijn paard, dat vertrouwelijk den neus langs zijn schouder streek.

„Hij noodigt mij uit om op te stijgen, vreemdeling,” zeide Mac Denverson met een glimlach. „De brandende middagzon en de lange rit, die hem nog wacht, schrikken mijn Blackfeet niet af.”

Idze Jorringa dronk den laatsten teug uit zijn bierflesch, knipte zijn mes dicht en dankte voor zijn brood evenals hij er voor gebeden had.

Daarop wendde hij zich tot den ruiter en zeide: „Met welk doel ge mij, vreemdeling, uw levensloop verteld hebt, weet ik niet, doch dit is zeker, dat uw verhaal me dieper getroffen heeft dan ik u thans zeggen kan; ik heb nog een half uur tijd, voor ik mijn kruiwagen weer moet oppakken, en als gij nog een oogenblik tijd hebt, zal ik u met weinig woorden zeggen, wie en wat ik ben.”

„Ik heb den tijd, laat hooren, jonge man,” sprak Denverson kortaf en zette zich een weinig gemakkelijker op de ruwe plank, welke hen tot zitplaats diende.

Met weinige woorden en het Engelsch nu en dan radbrakende, vertelde Idze van zijn thuis in het verre vaderland.

Hij sprak er van, hoe hij zijn ouders verloor en geen kans meer zag, zich er bovenop te werken.

Dat hij toen naar Amerika gegaan was met de bedoeling zich als farmer in de wildernis te vestigen en daar 't geluk te zoeken, dat hij in 't vaderland om bijzondere redenen niet vinden kon.

Doch 't was hem in 't vreemde land al dadelijk tegengeloopen. Het sommetje geld, dat hij bij zich had en dat bestemd was om een plekje grond ergens in 't Westen te koopen, werd hem reeds een paar dagen na zijn aankomst in New-York onstolen in een hotel, waar hij den nacht had doorgebracht.

„Wat moest ik doen?” zoo besloot Idze zijn mededeeling, „ik heb van alles aangepakt en zoo zuinig mogelijk geleefd. Tusschen het werk door heb ik zoowat de taal geleerd, en nu, na twee jaar van hard werken, heb ik bijna weer zooveel geld overgespaard als ik verloren heb:

„Nu hoop ik dit leven nog eenige maanden vol te houden en dan zal ik trachten aan mijn eerste plan gevolg te geven, want ik durf zeggen, Denverson, dat ik een boer ben tot in het merg mijner beenderen.”

De oude ruiter had, terwijl Idze sprak, den jongen man

zoo nu en dan in de oogen gekeken, terwijl hij opmerkzaam luisterde en bij diens laatste woorden goedkeurend met het hoofd knikte.

„Let nu eens goed op, wat ik u zeggen zal, Hollander,” merkte de ruiter thans op.

„'t Is anders waarlijk mijn gewoonte niet om den eersten den besten mijn geschiedenis te vertellen, maar toen ik hier in het voorbijrijden bij het werk bleef staan kijken, trok ten eerste je persoon mijn aandacht, omdat ge in houding en voorkomen opvallend op mijn oudsten zoon gelijkt.

„Toen zag ik, dat gij den neger menschlievend behandelde, en ik dacht, die jongen heeft een goed hart; zóó een moest ik op mijn farm hebben, want ik word oud en mijn negers hebben leiding noodig.

„Dit is de reden, waarom ik besloot kennis met je te maken, en opdat ge weten zoudt, wie Mac Denverson is, vertelde ik mijn geschiedenis.

„En thans vraag ik je, heb je zin om mij op mijn farm behulpzaam te zijn? Dan zal ik je, als ge mij bevalt, meer betalen dan je hier als grondwerker verdient, terwijl ge bovendien het farmersleven kunt leeren, wat je te pas zal komen, als je later lust hebt voor je zelf te beginnen.”

Een gevoel van vreugde, zooals hij het in Amerika nog niet had ondervonden, deed Idzes wangen gloeien en zijn donkere oogen tintelen.

Met forschen greep vatte hij de hem door den ruiter toegestoken hand.

„Ik neem uw aanbod aan, Mr. Denverson, op iedere voorwaarde, die ge mij belooft te stellen. Probeer het met mij en ge zult zien, dat ik zal werken, alsof uw bedrijf het mijne was. Aan een huiselijk leven ben ik van kindsbeen af gewoon, en dat ik dit hier moet missen, maakt, dat ik steeds met heimwee in het hart terugverlang naar mijn dierbaar vaderland.”

„Goed, goed, mijn jongen,” sprak Denverson lachend, „we zullen zien, of je de eenzaamheid van 't woud kunt verdragen en of je in Mabels smaak valt, want hoewel ze niet spreken kan, zult ge toch veel met haar te doen krijgen, want ze bemoeit zich meer met het eigenlijke boerenbedrijf dan ik.

„'k Heb er den rechten lust niet meer in, sinds den dood van mijn jongens, en den meesten tijd zwerf ik te paard of te voet door de bosschen, en jaag op herten en wilde kalkoenen.”

„De eenzaamheid zal me lief zijn, Mr. Denverson,” sprak Idze, „maar wanneer en hóé moet ik op uw farm komen?”

Een oogenblik bleef de ruiter in gedachten verzonken voor zich uit staren, streek met de hand over zijn grijzen baard en sprak toen: „Luister eens goed, Hollander! Mijn farm ligt hier ruim drie dagreizen vandaan, midden in het woud, en aan den oever van een kreek, die weer in verbinding staat met een naar het Westen stroomende rivier; zonder gids zou het echter hoogst moeilijk voor je zijn, ons te bereiken, daarom vind ik het maar het beste, dat je mij nauwkeurig je adres opgeeft, dan zal ik een mijner negers zenden te paard en met een handpaard bij zich; vertrouw je als het zoover is gerust aan hem toe.”

„Mijn adres is tamelijk gauw te vinden,” merkte Idze vroolijk op. „Ziet ge daar ginder die planken keet? Daar ben ik met nog een tiental mannen gehuisvest, en als ik niet aan het werk ben, kan men mij daar vinden.”

Mac Denverson haalde een in perkament gebonden zakboek voor den dag en schreef er den naam van Idze Jorringa in, „want,” merkte hij lachend op, „een naam, dien een Engelschman of Amerikaan zonder stotteren niet kan uitspreken, kan ik niet onthouden ook. Nu, jonge man, over een dag of tien, mogelijk twaalf, zult gij mijn zwarten Ruben zien verschijnen; we willen hopen, dat ge in dien tijd niet van gedachten veranderd zijt, en hem volgt naar „Denversrest.”

Daar weerklonk opeens de zware stem van den opzichter: „Vooruit, mannen, vooruit!”

(Wordt vervolgd.)

## INDRUKKEN

### Vacantie.

Nu is de vacantie begonnen.

„Nu wil ik weer vergeten, dat ik al grijze haren bij de vleet heb. Nu wil ik weer jong zijn en genieten van groene boomen en van blauwe lucht en van paarse hei en van heldere zon. Neen, ik wil niet peilen 's Levens dieper zee. Op je rug liggen en naar boven kijken, dat wil ik! Gerust, menschen, we kijken zoo vaak voor ons, en om ons en naar beneden, dat we heusch wel eens een paar weken mogen hebben om naar boven te kijken.

't Oog omhoog, het hart naar boven.

„Er is nog wat meer, waar we vacantie voor noodig hebben. Het leven is zoo druk. Ieder heeft zoo zijn eigen afgepast werk, dat zijn tijd en kracht in beslag neemt. En 't is niet ieder gegeven maat te houden. Er zijn menschen, die te hard werken. Er zijn zoo menschen, die altijd geladen schijnen. En als je er zoo'n stelletje bij mekaar hebt, dan bepaalt zich de huiselijkheid wel eens tot de maaltijden en tot den Zondagavond. Daar boet je wat bij in. 't Is waar, je gaat mekaar niet met woorden vervelen, want het gebeurt wel eens, dat je geen gelegenheid hebt voor een stukje gesprek, voor je met den heelen kring aan tafel zit. Als je tenminste het geluk hebt samen te kunnen tafelen. Dat kan ook niet eens altijd. Maar in de vacantie kan men wat meer van de huiselijkheid profiteeren. En kun je voor een jaar met elkaar afbabbelen, alles wat je te babbelen hebt. Ook als je geen woord zegt. Je kunt ook best mekaar wat vertellen, al zeg je geen woord.

Dat kun je nooit anders dan in de vacantie. Dan kun je genieten van de schoone natuur. Maar genieten moet je met elkaar. Al ben je nog zoo individualistisch aangelegd, genieten moet je samen. Genieten is wat dat betreft ook de tegenvoeter van lijden. Lijden doe je alleen en moet je alleen doen. Zelfs als de apostelen meegaan in den hof, vallen ze in slaap, als het groote lijden over Jezus komt en Hij juist behoefte schijnt te hebben aan hulp en troost. Alleen, den zwaarsten lijdensweg loopt geen vriend met ons, dien gaan we alleen; dan staan we vereenzaamd tegenover de smart. En soms verduisteren onze tranen het licht van Gods aangezicht, dat over onzen eenzamen smarteweg straalt en zien we niets dan duisternis. En dan zijn we eerst recht alleen. Lijden eischt eenzaamheid. Maar vreugde eischt gezelschap, meelevens, meedeelen, vroolijken kout. Een vacantie alleen genieten, dat is een absurditeit. Genieten kunt ge niet alleen.

En Da Costa, en Ten Kate, neemt ge die ook mee?

Boeken in de vacantie? Weet ge, hoe het gaat? Ik begin altijd met neen te zeggen en in de praktijk wordt het altijd ja!

D.

## Peper en Zout

### Toezicht op school-kleeding en -voeding een winstgevend bedrijf.

De Rotterdamsche onderwijzers,  
Schoolkleeding- en schoolvoeding-eischers  
Voor 't arme, hongerige kind,  
Zoo innig teer door hen bemind,  
Verlangen voor hun surveilleeren  
Vergoeding aan hen uit te keeren.<sup>1)</sup>  
Wat wordt dat arm en hong'rig kind  
Toch innig teer door hen bemind.

M. B.

<sup>1)</sup> Een aanvraag tot vergoeding voor elk half uur toezicht, dat ze bij die schoolvoeding hebben uit te oefenen, is bij den Gemeenteraad ingekomen.



### V R A G E N B U S .

#### Milton.

Op een vraag van N. N., Milton betreffende, dit:

Deze groote, ja grootste onder de Engelsche dichters uit de tweede helft der zeventiende eeuw, dankt zijn wereldberoemdheid allereerst aan zijn hoofdwerk „Het Paradijs verloren," gevolgd door „Het Paradijs herwonnen." (De vertaling „Het verloren Paradijs" en „Het herwonnen Paradijs" is onjuist.) Alom bekend is het eerste boek; het tweede wordt weinig meer gelezen, en algemeen geacht beneden het eerste te staan. Beide werken vervaardigde Milton op gevorderden leeftijd, toen hij reeds blind was.

„Het Paradijs verloren" handelt eerst over den val der engelen, en dan uitvoerig over dien der menschen. Het is verdeeld in twaalf boeken, die samen een lijvig werk vormen. Het bestaat geheel uit rijmlooze verzen met regels van vijf voeten, wat iets zwaars en ernstigs aan het gedicht geeft, juist passend bij de stof. Tijdelijk voordeel heeft de dichter van zijn meesterwerk weinig getrokken. Naar ik meen, ontving hij er slechts een 250 gulden voor. Thans zou het vele duizenden gelden.

Miltons hoofdwerk is in vele talen overgezet, o. a. in het Nederlandsch door Schimsheimer en gedeeltelijk door Ten Kate. Toch verliest zulk een werk veel, ook in de beste vertaling. Om het oorspronkelijke met genot te lezen, is echter een zekere mate van ontwikkeling en grondige kennis van het Engelsch uit Milton's tijd bepaald noodig.

A. J. H.

## „Bedroefd, maar altijd blijde."

Een stil geworden hart, dat hoewel het een brandend verlangen kent om te werken en te arbeiden tot des Heilands eer, zich toch gewillig buigt in onderwerping aan Zijn wil, en als zijn levenstaak aanneemt in hulpeloze afhankelijkheid... geduld te oefenen, ja, zelfs vroolijk te zijn in den Heer, — zulk een hart is een meer gezegend prediker dan de wel-sprekendste kanselredenaar.

PROF. J. H. GUNNING.

Kommt dir ein Schmerz, so halte still  
Und frage, was Er von dir will;  
Die ewige Liebe schiekt dir keinen  
Nur darum, dasz du solltest weinen.

Wie kan, hetgeen hij wil,  
Is een gelukkig man.  
Maar groot van ziel is hij,  
Die wil hetgeen hij kan.

Niet klagen, maar dragen  
En bidden om kracht.

Let vooreerst en vóór alle dingen op ééne zaak: hoe ge den wil uws Hemelschen Vaders doen kunt, en ge zult ervaren, hoe Hij in alle zaken, die u betreffen, zoowel op stoffelijk als op geestelijk gebied, voor u zorgen zal.



ok Ruben had zijn geweer geschouderd, doch hij drukte niet af en toen Idze hem haastig vroeg, waarom hij niet had geschoten, verklaarde de neger ernstig, dat het bij hem weer de gewone geschiedenis was. Juist toen hij een paar vogels op den korrel had, waren ze al zoover weggevlogen, dat ze toch reeds buiten schot waren. „Waarom dan nog nutteloos kruut te vermorsen?”

Een en ander gaf Idze geen hoog denkbeeld van de schietkunst van den neger; wel bleek de neger uitstekend geschikt om voor jachthond te spelen. In een oogwenk had hij drie eenden, waarvan er één op den oever en twee in het water gevallen waren, opgespoord, en de beide laatste zwemmende te pakken gekregen.

„Heerlijk, heerlijk!” grinnikte Ruben, „nu zult ge zien, master Jorreka, hoe Ruben wild kan braden.”

Op aanraden van den zwarte besloot Idze hier, aan den oever van den stroom, den nacht door te brengen, en na de paarden verzorgd en aan de laag afhangende takken van een zwaren eik te hebben vastgebonden, kapten de beide mannen een goeden voorraad brandhout.

Spoedig was men nu gereed voor den nacht, en toen de schemering neerdaalde op het woud, en de sterren zich begonnen te vertoonen aan den donkerblauwen hemel, kronkelden de rookwolkjes en flikkerden de vlammen van het wachtvuur lustig op.

Afwisselend slapend en wakend, bracht Idze dien tweeden nacht in het woud door, want een van beiden moest het vuur brandende houden en waken tegen het gansch niet onmogelijke bezoek van wilde dieren.

Hier hoorde hij voor het eerst de nachtelijke stemmen van het woud, waarmede hij later zoo vertrouwd zou worden, en ze maakten op het ontvankelijk gemoed van den jongen zwerver een diepen, onvergetelijken indruk. Zijn gedachten zweefden op naar boven, een gevoel van ontzag voor de almacht van den Schepper dezer dingen drong zich onweerstaanbaar aan hem op.

Nog één nacht brachten Idze en Ruben op deze wijze in het woud door en het was eerst tegen den avond van den volgende dag, dat men de plaats van bestemming bereikte. Ruben, die door een blanke nog nooit zoo kameraadschappelijk was behandeld als door Idze, was zeldzaam ingenomen met zijn reisgenoot, en hij had er geen bezwaar in gezien zoo lang mogelijk van diens gezelschap te profiteren.

Op het laatste gedeelte van hun tocht hadden de reizigers den oever van de rivier verlaten, omdat deze te moerassig was, doch plotseling schemerde het heldere water van een kreek tusschen de takken der boomen door.

Deze kreek liep evenals een natuurlijke haven landwaarts in, en aan het einde ervan zag Idze een door zware palissaden omgeven blokhuis, overschaduwd door een paar ahornboomen.

„Denversrest!” zoo kondigde Ruben het huis van zijn meester en het doel van hun tocht aan.

„Denversrest?” herhaalde Idze Jorringa, en de klank van dien naam bracht hem zijn ouderlijk huis in de gedachten. Zou Denversrest voor hem een tweede Eiberslust kunnen worden?

Voor de poort van het blokhuis hielden de ruiters halt en het gehinnik hunner paarden, dat door een paar rasgenooten van de farm werd beantwoord, verkondigde den bewoners, dat de verwachte reizigers waren aangekomen.

Spoedig werd de palissadenpoort, draaiend op een paar zware, ijzeren scharnieren van binnen door een bejaarden, reusachtig gebouwden neger geopend.

Welk een tegenstelling! Buiten de ruwe omheining van Denversrest de wildernis, terwijl daarbinnen een luthof vol kleurenpracht en bloemengeur, vol bekoring en poëzie, het oog weldadig aandeed. De ruimte tusschen de palissaden en de voordeur van het blokhuis was tamelijk breed en deze ruimte werd geheel door bloembedden ingenomen, terwijl overal waar nog plaats was, rozenstruiken en heesters groeiden. Zelfs om de hooge, machtige stammen der ahornboomen slingerden zich klimrozen met donkerroode bloemen, die tegen de met mos begroeide stammen zoo prachtig uitkwamen. Wonderlijk glansde het avondlicht op die bloemenweelde, doch daarachter verhief zich het dichte, duistere woud, vooral in die dagen nog zoo vol van gevaren en verschrikkingen.

Nu ging de voordeur van de farm open en Mac Denverson kwam naar buiten. Met enkele hartelijke woorden heette de farmer Idze welkom op Denversrest en met een hoofdknik als antwoord op Rubens eerbiedigen groet, reikte hij dezen een rol tabak toe als belooning voor het goed volbrengen van zijn opdracht. Met van vreugde schitterende oogen verwijderde zich de neger om de paarden af te zadelen en verder te verzorgen.

Inmiddels staarde Idze om zich heen, en toen Denverson zich weer tot hem wendde, kon de Hollander niet nalaten met een enkel woord zijn bewondering uit te drukken over dit lieflijk plekje midden in de wouden.

„t Zijn Mabels bloemen, jongeman,” was zijn antwoord, „ze heeft veel lief. Haar bloemen, haar geiten en schapen, haar duiven, haar pluimvee, de paarden en koeien, de honden en de negers, en ik durf zeggen, haar Heiland bovenal. Zonder Mabel,” voegde hij er bij, „zou Denversrest nog somberder zijn dan de wildernis zelf; God beoefde haar!”

Weer ging de zware eikenhouten deur open en in de deuropening stond Mabel Denverson. t Was een mooie, kloeke vrouwengestalte, en niemand zou op het eerste gezicht gezegd hebben, dat ze de veertig reeds gepasseerd was.

t Deed Idze pijnlijk aan, dat deze vrouw, met dien vriendelijken blik in de mooie bruine oogen, en den vaststandigen, goedhartigen trek om den mond, stom was. Met den hoed in de hand, groette hij haar, eenigszins bedremmeld en in geen onberispelijk Engelsch. Glimlachend en zonder de minste verlegenheid, hoewel bijna nimmer een vreemdeling den voet op Denversrest zette, wenkte ze Idze naar binnen, en spoedig zat deze op zijn gemak in een groot vierkant vertrek, waar de avondzon met gouden glans door twee, van zware eikenhouten luiken voorziene ramen, naar binnen drong.

Met iets in haar bewegingen, dat Idze telkens aan zijn moeder deed denken, dekte ze met een hagelwit laken de groote tafel, die evenals de vijf of zes van glad geschuurd eikenhout vervaardigde stoelen, blijk gaven van met meer zorg onderhouden te worden, dan op de meeste farms wel gebruikelijk was.

Onder het nuttigen van het maal vroeg Denverson naar Idze's bevindingen gedurende diens ruim driedaagsche reis met Ruben door de bosschen, en deze vertelde, hoe de neger zich gedurende dien tocht als een uitstekend gids en vroolijk, gezellig kameraad had doen kennen. Ten slotte verklaarde Idze, dat de laatste drie dagen de gelukkigste waren, die hij in Amerika had doorgebracht.

Mac Denverson wreef lachend in de handen. „Ge zult het woud en Denversrest lief krijgen, jongeman, evenals ik, en ik geloof niet, dat ge spoedig naar het graven en zandkruien zult terugverlangen.”

(Wordt vervolgd.)







45.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

toen liep het gesprek na het eten over de farm en den arbeid daaraan verbonden, over het aantal en het soort-vee, dat op de plaats aanwezig was. Op dit gebied was Idze Jorringa thuis en wat nog meer zegt, het had zijn volle liefde, en zonder dat hij er zelf erg in had, zat hij te redeneeren over landbouw en veeteelt in Holland, alsof hij reeds een oude bekende op Denversrest was. 't Was reeds vrij laat, eer men dien avond op de farm van Mac Denverson ter ruste ging, want Mabel schreef telkens met buitengewoon vlugge hand een of andere vraag op een leitje en schoof dat dan naar Idze toe, die zonder er zelf erg in te hebben, van zijn ouderlijk huis, van vader en moeder, van zijn zusters en zijn leven op Eiberslust zooveel vertelde, dat de schrandere dochter van den farmer een diepen blik wierp in het verleden van den jongen vreemdeling, die haar huisgenoot geworden was.

Den volgenden morgen, bij 't krieken van den dageraad, ging Mac Denverson met Idze zijn gansche bezitting rond en toonde den jongen Hollander alles wat het bedrijf op de farm betrof.

Had Denverson den vorigen avond reeds begrepen, dat de Hollander, ondanks zijn jeugd, veel kennis bezat van de boerderij, nu zag hij, dat Idze, vooral ten opzichte van het vee, met veel dingen op de hoogte was, die slechts den man van ondervinding bekend zijn.

Voor den ouden farmer was het een waar genoegen, den Hollander zijn eigenaardige opmerkingen te hooren maken, en toen men ten slotte, na alles in oogenschouw genomen te hebben, weer op de farm terugkwam, liep Denverson met Idze achter het blokhuis om, en daar, aan de achterzijde van het gebouw, stonden drie houten, met riet gedekte gebouwtjes.

't Waren de hutten der negers, die op de farm thuis behoorden. Juist toen de beide mannen aankwamen, ging de deur der voorste hut open en dezelfde oude neger, die gisteren avond de poort geopend had voor Idze en Ruben, stapte naar buiten. Eenigszins verwonderd keek hij de beide blanken aan, want het gebeurde niet dikwijls, dat Mac Denverson zoo vroeg op de been was, of het moest zijn, dat hij de bosschen introk om te gaan jagen. Zou master Mac, zooals de zwarten den farmer onder elkander plachten te noemen, vermoeden, dat de negers wel eens langer slapen dan voor het werk wenschelijk was?

„Zijn jullie nog niet present, Simson? En waar zijn de anderen?” vroeg Denverson.

De neger haalde de breede schouders op, en sprak in gebroken Engelsch: „Denk, zij verslapen zich, master.”

En dan in de handen klappend met zulk een kracht, dat het wel pistoolschoten geleken, wekte hij in een oogwenk de slapers in de met klimplant welig begroeide hutten. Mannen, vrouwen en kinderen krielden in een oogwenk door elkander op het grasveldje, waar Mac Denverson met Idze stond, welke laatste zijn lachen bijna niet kon bedwingen om de koddige verwondering, waarmee het zwarte volkje hem aanzag.

„Luistert eens goed, menschen,” zoo klonk thans de zware stem van den farmer. „Ziet gij allen dezen jongen blanke? Dat is jullie nieuwe meester, die voortaan ieder zijn werk zal aanwijzen; en wien je onvoorwaardelijk moet gehoorzamen; ik twijfel er niet aan, of ge zult aan hem een goeden meester hebben, indien ge uw plicht

doet. Doch als ge verkeerd wilt, nu, kijkt hem maar eens goed aan....!”

Lachend verwijderde Mac Denverson zich met Idze. „Vandaag is het toch Zaterdag, we zullen ze nu maar onder toezicht van Simson laten werken, wiens gezag echter bitter weinig beteekent, en wij gaan ontbijten. Daarna zullen we een ritje langs de rivier maken; mogelijk krijgen we een ree of eenige kalkoenen onderschot. Ga je met dit plan accoord?”

„O, ik vind het heerlijk, doch zou het niet beter zijn, dat ik mij met het werk van de negers op de hoogte stelde, Mr. Denverson?”

„Kom, kom,” meende de farmer, „vandaag moet je je eigenlijk nog maar als mijn gast beschouwen; morgen is het de dag des Heeren, dan ligt alle arbeid op Denversrest stil, en zoover ik daartoe in staat ben, breng ik dien dag door in dienst van mijn Heiland en tracht mijn negers iets van het heerlijk Evangelie te leeren verstaan. Maandagmorgen kunt ge dan met frisschen moed aan den arbeid gaan! Geve de Heere God, dat je hier in onze wouden vrede vindt voor je ontrust gemoed.”

#### HOOFDSTUK XV.

't Was een geheel nieuw leven, dat thans aanbrak voor Idze Jorringa, een leven vol inspanning en arbeid. Toch leek het hem soms, alsof dit leven slechts een voortzetting was van het oude bestaan in 't vaderland, want Idze vond veel punten van overeenkomst tuschen Denversrest en Eiberslust.

In den persoon van Mac Denverson ontmoette hij dezelfde rondborstige goedheid, welke eens zijn vader had gekenmerkt, zonder dat echter de farmer de stugge onverzettelikheden van Jauk Jorringa bezat; en in Mabel vond Idze veel van het karakter zijner onvergetelijke moeder weer.

Nog geen jaar was Idze op Denversrest of er was reeds veel verandering op de farm merkbaar. De veestapel breidde zich uit; meer weidegrond werd langs de rivier aan de wildernis ontwoekerd. Steeds meer boomen werden geveld, terwijl de bodem voor het verbouwen van koren in orde werd gemaakt, en Mac Denverson verklaarde meermalen aan Mabel, dat het hem een raadsel was, hoe de Hollander zooveel werk van de negers gedaan kreeg, die vóór zijn komst op de farm toch waarlijk niet van de vlugste waren. Dan lachte Mabel haar stillen, zonnigen lach en greep naar haar lei....

„Hij werkt zelf harder dan de negers, en ze hebben hem allen lief, daarom doen zij gewillig wat hij wil; zelfs de kleine kinderen houden veel van „long Master,” zooals ze hem noemen.”

De farmer las deze woorden en knikte toestemmend met het hoofd.

„'t Zal wel zoo zijn, Mabel; dit is in elk geval zeker, als ik hem weer missen moest, zou het mij zijn alsof ik weer een zoon verloor. En toch Mabel, hij is niet alleen naar Amerika gekomen, omdat het hem in zijn land tegenliep; er steekt meer achter. Een jonkman zooals hij kan in zijn eigen vaderland best zijn brood verdienen, en soms schijnt het wel, alsof hij met heimwee in het hart naar zijn geboorteplaats terugverlangt. Doch iets dat hem innerlijk drukt, schijnt hem te beletten daarheen terug te keeren, hoewel hij het geld voor de terugreis wel kan betalen.”

Niet lang na deze gedachtenwisseling tusschen den ouden farmer en zijn dochter, vertelde Idze Jorringa uit eigen beweging de ware oorzaak, die hem zijn vaderland had doen verlaten.

't Was op een zomeravond, een heerlijken schoonen avond na een snikheeten dag. Mabel had een tafeltje onder de eeuwenoude ahornboomen gezet, waarbij ze lachend de witte duiven had weggejaagd, die zich met alle geweld op haar schouders en armen wilde zetten. De prachtige witte vogels waren echter ter ruste gegaan;

slechts in de boomen, buiten de palissaden, kirde nog een eenzame woudduif. Een krachtige mannenstem, bij de negerhutten, zong een Afrikaansch negerlied; het was Ruben, wiens vader in Afrika door slavenhalers was geroofd en als slaaf in de Zuidelijke Staten was verkocht. Doch in dat lied, dat Ruben van zijn vader leerde, klonk zóóveel verlangen naar de vrijheid, en zóóveel heimwee naar 't vaderland, dat Idze onwillekeurig zijn oogen vochtig voelde worden. Een jonge negerin bracht thee en beschuitten, en toen Mabel den geurigen drank in de porseleinen koppen schonk, stopte Mac Denverson zijn pijp, terwijl twee groote jachthonden zich aan zijn voeten neervlijden.

't Gezang van den neger verstomde; zeker was de zanger naar binnen gegaan, en een oogenblik bleef het stil bij het tafeltje onder de ahornboomen. De farmer zoowel als Mabel bemerkten de ontroering van den jongen man, en 't viel eerstgenoemde thans op, dat Idze reeds den ganschen dag zeldzaam stil en in zichzelf gekeerd geweest was.

„Idze,” zoo sprak thans Mac Denverson, „ontroert je het lied van Ruben? Of is er iets anders, dat je in zulk een ongewoon weeke stemming brengt?” En of het nu was onder den indruk van de prachtige, wilde natuur om hem heen, of door het verlangen naar zijn vaderland, hoe het zij, Idze Jorringa vertelde thans openhartig, en met de eigenaardige welsprekendheid, die hem soms eigen was, van zijn gelukkige jeugd op 't oude Eiberslust; van zijn goeden vader en zijn vrome, hem boven alles dierbare moeder.

Hij vertelde van Trommershof, waar de zoon van den boer hém, den wilden Idze, haatte met giftigen haat, en waar de dochter, als kind, de lieve, vroolijke speelgenootte was van de kinderen van Eiberslust.

Hij sprak van zijn jongelingsjaren en hoe zijn goede moeder hem er steeds op wees, zijn onstuimig karakter te bedwingen en hoe ze hem voorhield, onder biddend opzien tot God, te trachten, van het kwade niet te worden overwonnen, doch het kwade te overwinnen door het goede. „Moeder had den hemel in het gemoed en in mijn hart,” ging de jonkman somber voort, „daar kookte een slechts met groote moeite bedwongen begeerte, om den laaghartigen zoon van boer Trommers zijn beleedigingen betaald te zetten. De broeder was mijn doodsvijand, doch zijn zuster had ik lief, en zij, de mooie, blonde Margreet, de eenige dochter van den schatrijken boer, zij beloofde mij, den betrekkelijk armen jongen, houw en trouw.”

Toen vertelde Idze van dien vreeselijken dag, waarop zijn vader den dood vond door de schuld van Freek Trommers. Dien dag, waarop hij vader en moeder beiden verloor, en weer fonkelde voor een oogenblik woeste toorn in zijn donkerblauwe oogen en knarsten zijn sterke tanden op elkander bij het verhalen van de bijzonderheden van dien dag. Doch even spoedig als hij gekomen was, verdween ook weer die toon uit zijn stem en die wilde gloed uit zijn oogen, en diep bewogen schetste hij de laatste ure van zijn moeder, en de belofte, welke zij van hem eischte, die ze hem afdwong, om namelijk te vluchten over de zee, als hij gevoelde, dat de haat sterker was dan zijn geloof, te vluchten eer hij, door den duivel der wraakzucht tot waanzin gedreven, misschien een moordenaar werd. Met een kort woord sprak Idze nog van den treurigen tijd, die volgde na den dood zijner ouders, hoe hij werkte en tobde om stand te kunnen houden op de hem en de zijnen zoo dierbare hoeve.

Maar zwaarder dan de strijd om het bestaan was de strijd in zijn binnenste geweest, doch toen kwam het einde, de verkoop van Eiberslust en wat daar voorviel. „Was het geen tijd, dat ik wegging, Mac Denverson? Was het niet hoog tijd? Ik kon niet meer bidden, ik kon slechts haten en dorsten naar wraak.”

(Wordt vervolgd.)



**W. W. te E.** — Voor spoedeisende ziektegevallen is de rubriek: „Vriend der Gezondheid” niet ingericht, ook is uw vraag voor openlijke beantwoording in de Vragenbus niet geschikt. Stel uw vertrouwen ook niet alleen op menschen, maar bovenal op God, die niet beschaamt, wie op Hem bouwt.

**O. v. d. O. te D.** — De behandeling van het chronische lijden van uw dochttertje door den huisdokter, zooals u die uitvoerig hebt beschreven, heeft onze volkomen instemming; dat niettemin weinig beterschap is te bespeuren, ligt aan den aard der kwaal. Zijt u daarover ongerust, dan zal de dokter zeker wel zijn toestemming geven tot een consultatie met een specialiteit voor dergelijke ziekten.

**H. K. te IJ.** — De *pijnen in de borst*, waarover u klaagt, zijn waarschijnlijk van reumatischen aard. Inwrijvingen met *Rhus-tinctuur* en *olijfolie* (gelijke deelen) of met *Rheumasan* zullen er u wel van afhelfen. Om echter zeker te zijn, dat borstvlies of longen niet zijn aangedaan, is het toch goed een geneeskundig onderzoek te doen plaats hebben.

**H. O. te 's-Gr.** — Bij *strontjes* aan de oogleden (kleine etterpuisten, die soms veel pijn veroorzaken) is betten met warm kamillen-aftreksel en innemen van *Hepar sulfuris D<sup>4</sup>* (*verwor.*) aan te raden. Ter voorkoming van den terugkeer zijn *Pulsatilla*, *Graphites* of *Sulfur* aangewezen, benevens warme baden en een zacht diëet.

**W. H. V. te G.** — Bij *longbloeding* is absolute rust in bed en behandeling door den dokter noodzakelijk. Om den terugkeer der bloedingen te voorkomen, bewijst het door u genoemde middel *Boa Tampagang* soms goede diensten; *gedurende* een bloeding heeft het *weinig* waarde. Het middel, dat in de apotheek van Vrijdag Zijnen te 's Gravenhage verkrijgbaar is, bestaat uit een collectie van drie en dertig boontjes, die volgens de gebruiksaanwijzing in bepaalde volgorde, op water afgetrokken, moeten gebruikt worden. Dit aftreksel is aan spoedig bederf onderhevig, moet dus telkens versch vervaardigd worden, de boontjes zelf blijven daarentegen lang goed.

De zwelling van het kniegewricht is van langdurigen aard, een operatie is volgens nieuwere ervaringen slechts zelden noodig, veel beter zijn geregelde zonnebaden of bestraling met kunstmatig hoogtezonlicht.

## Een en ander over de Orde der Vrijmetselaren.

Wanneer iemand *lid* wil worden, moet hij daartoe zijn verlangen kenbaar maken aan de orde. Hij wordt dan voor een commissie van onderzoek geleid. Na minstens veertien dagen wordt hem zijn al of niet toelating bericht. Is de beslissing te zijnen gunste uitgevallen, dan wordt het nieuwe lid door den broeder-voorbereider ontvangen, in een kamer geleid, waar hij een verklaring moet ondertekenen, waarbij hij zich verbindt geen woord mede te deelen van wat hem is wedervaren. *Geblinddoekt* wordt hij daarna in een *donkere kamer* gebracht, waar hij, nadat de blinddoek is weggefallen, allerlei symbolen van dood en vergankelijkheid opmerken kan. Daar moet



46.) **EIBERSLUST**  
DOOR W. SCHIPPERS

NADruk VERBODEN.



wijgend had de oude farmer naar Idze geluisterd, en thans legde hij, toen de Hollander zweeg, zijn hand op diens schouder en sprak: „Ge moogt God danken, jonge man, dat ge een vrome moeder hebt gehad, die over je waakte, doch zeg mij eens, als je dien vijandigen boerenzoon morgen eens hier in het woud ontmoette, zoudt ge dan sterk genoeg zijn om, gedachtig aan moeders woord, het kwade te overwinnen door het goede? Of zou je je laten overwinnen door het kwade en mogelijk je handen beplekken met zijn bloed? Ik zie je toch dagelijks bidden, bij iederen maaltijd, dat vergeet je nooit! Zou je dan wel nalaten om te blijven vragen voor zulk een groote zaak?“

Een witte nevel steeg op uit de rivier, de sterren glansden reeds door de takken der ahornboomen, en diep in het woud brulde een panter.

Mac Denverson stond op en ook Mabel en Idze, doch eer ze naar binnen gingen, sprak de farmer: „Jorringa, dit wilde ik je nog zeggen. Bid niet gedachteloos of uit kracht der gewoonte, maar weet je wat je wél moet doen? Smeek in ootmoedig gebed om vrede des gemoeds door het geloof in Jezus Christus, om dien vrede, dien de mensch je niet geven, maar ook niet ontnemen kan, dan zal de vijandschap van een nietig mensch je niet meer deeren en dán, maar ook dan alleen, kunt ge het kwade overwinnen door het goede. God geve je dien vrede door Zijn Evangelie.“

Na dien zomeravond werd het lichter in de ziel van Idze Jorringa. Wel gevoelde hij nog telkens dat onweersaanbare verlangen naar huis, doch de bittere gedachte: ik heb mijn ouders en mijn tehuis verloren door de schuld van Freek Trommers, waardoor voorheen het vuur van den haat had gebrand in zijn ziel, begon plaats te maken voor het besef, dat het kwaad, door dien rampzalige aan hem en de zijnen bedreven, toch geschied was onder de toelating Gods, zonder Wiens wil het immers niet had kunnen geschieden — doch waarom...!

De stomme Mabel gaf hem het antwoord op die vraag, toen hij eens tot haar in dien geest sprak, door op haar lei te schrijven: „Vraagt het leem aan den pottenbakker: wat formeert gij? Of draagt gij op deze wereld alléén een kruis? Volg Hém na, die sprak: „Mijn juk is zacht en Mijn last is licht,“ Hem, die Zelf het zwaarste kruis droeg.“

De zaken, de farm betreffende, gingen inmiddels uitstekend, waartoe niet weinig bijdroeg, dat een paar dagreizen hoogerop aan de rivier een nederzetting gevestigd was van handelaars, die ruilhandel dreven met jagers, woudloopers en strikkenzetters, welke lieden ook doorgaans de strengste wintermaanden daar doorbrachten.

Deze nederzetting was voor Denversrest een uitstekend afzetgebied zoowel voor mais, tarwe en haver als voor paarden en slachtvee.

Vóór Idzes' komst op de farm beteekende de handel in deze landbouwproducten echter niet veel, want Mac Denverson verbouwde niet meer koren dan hij voor eigen gebruik dacht noodig te hebben, en hield niet meer vee, dan de weiden langs den stroom er gras voor konden leveren. Dit nu was na Idzes' komst anders geworden, en toen hij eenige jaren op Denversrest had doorgebracht, was de farm omringd door vruchtbare akkers. Door het weggappen van boomen en struikgewas, het zuiveren van

den bodem van onkruid en woekerplanten, was het Idze met zijn negers gelukt, voldoende weidegrond te vinden voor een talrijke kudde vee. Daarbij kwam, dat Idze op schriftelijk verzoek van Mabel, deze boter en kaas leerde maken, zooals zijn moeder en zijn zuster Sietske het plachten te doen. Met veel inspanning en moeite gelukte het den jongen Hollander het daarvoor noodige materiaal in orde te krijgen, en deze artikelen, Hollandsche boter en kaas, waren op de nederzetting zóó gewild, dat de bewoners van Denversrest er zóóveel niet van konden in voorraad hebben, of als de groote platboomde schuiten van de nederzetting kwamen, men steeds te kort kwam.

Reeds van het eerste jaar af had Mac Denverson, edelmoedig als hij was, Idze een ruim aandeel in de winst gegeven. Dit aandeel was ieder volgend jaar verdubbeld, zoodat de jonge man spoedig een aardig sommetje op de bank te Boston had staan. Daarbij kwam, dat als de herfst inviel, Mac Denverson met Idze, door Ruben vergezeld, zoo dikwijls de gelegenheid goed was, de wouden introk en op pelsdieren ging jagen. Hier leerde Idze het echte jagersleven kennen en hij toonde er zich spoedig zóó in bedreven, dat de oude farmer, zelf een woudlooper in hart en nieren, tot Mabel zeide, dat de jonge Hollander de beste jachtgezel was, met wien hij na den dood van zijn beide zonen ooit op pelsdieren had gejaagd. Toch was Mabel altijd blijde, als de jachttijd achter den rug was, want niet alleen het pelsdier beschouwden de jagers van Denversrest als goeden buit, doch ook vaak toonden wolven- of pantervellen en een enkele maal de ruige huid van den geduchten grijzen beer, dat de mannen ook den strijd met de gevaarlijkste bewoners der Amerikaansche wildernissen aandurfden.

Ruben, de trouwe metgezel van Idze op al diens tochten, zoowel naar de nederzetting als op de jacht, vertelde onder zijn rasgenooten de meest overdreven verhalen van den strijd tegen roofdieren. Van het zekere schot, van den geweldigen bijlhouw of den nimmer falenden messteek van Master Long Dutchman, en de negers geloofden Ruben onvoorwaardelijk, ze hadden immers de kostbare vellen gezien!

Jaren gingen op deze wijze voorbij, en al dien tijd had Idze niets van de zijnen vernomen, want in den tijd, dien hij had doorgemaakt vóór hij op Denversrest kwam, was de bitterheid zijner ziel oorzaak, dat hij niet anders dacht dan in Amerika te leven en te sterven ondanks zijn heimwee. Later echter, toen een milder, zachter gevoel zijn hart begon te vervullen, nam dat verlangen naar huis een anderen vorm aan en nevens de beelden zijner zusters trad altijd een ander beeld op voor zijn geest. 't Was de gestalte van de blonde Margreet Trommers, wie hij eenmaal trouw beloofd had, wie hij haar woord teruggaf en die dat woord niet wilde terugnemen. Zou Margreet nog aan den wilden Idze denken of zou ze reeds lang getrouwd zijn met een rijken boerenzoon? Ten slotte zag Idze Jorringa haar beeld in al zijn droomen, en het verlangen naar huis werd hem te machtig. Eens, op een winteravond, toen Mac Denverson zat te dommelen bij het haardvuur en Idze onbeweeglijk in diep gepeins verzonken in de flikkerende vlammen staarde, schoof Mabel hem haar lei toe, en Idze las wat ze er op had geschreven.

„Idze, kunt ge dat blonde Hollandsche meisje niet vergeten, waar eens uw hart aan hing?“

Somber had de jonge man het hoofd geschud en gezegd: „Ziet ge, Mabel, ik behoor tot een oud, stijfkoppig ras; menschen, die niet vergeten kunnen, geen liefde en geen haat. Doch Godlof, de haat is thans weg uit mijn hart, en door Zijn genade kan ik weer bidden; de liefde bleef, Mabel, de liefde, die mij huiswaarts heendrijft.“

(Wordt vervolgd.)





47.)  
EIBERSLUST  
DOOR W. SCHIPPERS

NADRUK VERBODEN.

**R**lotseling sprong hij overeind en sprak: „Mabel, ik had gedacht Denversrest nimmer meer te verlaten, maar ik houd het toch niet uit. Ik zal terugkeeren naar mijn land, en als het blijkt, dat mijn zusters mijn hulp of bijstand niet noodig hebben en Margreet Trommers gehuwd is, dan hoop ik met Gods hulp weer te keeren naar Denversrest, en de laatste man der Jorringa's zal een graf vinden op Amerikaanschen bodem.”

O, het feit, dat de jonge Hollander hen ging verlaten, deed alle bewoners van Denversrest pijnlijk aan, want blank en zwart, allen hadden den jonkman lief, die voor den grijzen farmer een braaf zoon, voor de stomme Mabel een geliefde jongere broeder, voor de zwarten een goed meester was geweest, die hen in wetenschap en kennis, in lichaamskracht en moed ver overtrof, doch die dat alles aanwendde om hen het leven en het werken gemakkelijker te maken.

Toen de zachte Zuidenwind de wildernis om Denversrest tot nieuw leven deed ontwaken en de oude ahornboomen voor de farm weer groene bladknoppen vertoonden, was het oogenblik van scheiden daar. De oogen van den farmer werden vochtig, toen hij voor het laatst Idze de hand drukte.

„Ga met God, mijn jongen! Op deze wereld zullen wij elkander wellicht niet wederzien; maar als ge mogelijk straks in eigen land oog in oog tegenover dien man komt te staan en hij u weer vijandig tegemoet treedt, zult ge dan sterk genoeg zijn om te volharden bij uw goede voornemens?”

De stoere gestalte van Idze richtte zich hoog op, en met vaste stem antwoordde hij: „Ja, vader Denverson, ja! want in uw wouden en op uw farm heb ik door Gods genade geleerd op Hem te zien, bij Wiens lijden alle menschelijk leed wegzinkt; en sterk zal ik zijn, om naar moeders Bijbelwoord te handelen, en het kwade te overwinnen door het goede; daartoe helpe Hij mij!”

„Ga dan met God, mijn zoon,” sprak de oude aangedaan, terwijl een traan in den witten baard van den ouden farmer rolde.

Ook Mabel, die met moederlijke zorg zijn zware reistasch had gepakt, was diep ontroerd, en onder het luidruchtig afscheidsgeroep der negers, die met vrouwen en kinderen zich voor de farm hadden opgesteld, reed Idze met Ruben, die hem zou vergezellen tot Boston, onder de ahornboomen door, en de palissadenpoort van Denversrest uit.

Nog eenmaal zag hij om, voor hij met Ruben den kleinen heuvel afdaalde, waarop Denversrest stond.

Helder door de morgenzon beschenen stonden de grijsaard en zijn dochter in de deuropening van het blokhuis en zwaaiden met de hand ten laatsten groet. Ook Idze stak wuivend de hand omhoog, toen keerde de Hollander zich in het zadel om, en wendde het gelaat naar het Oosten.

## HOOFDSTUK XVI.

### Terug in 't Vaderland.

't Is tegen den avond van een stormachtigen herfstdag. Flink doorstappend volgde een jonge man, met een zware reistasch aan een leeren riem over den schouder, den rijweg, die van de rivier naar den ons zoo goed bekende kruisweg leidde. In weerwil van den dichten donkeren knevelbaard en het gebronsde gelaat herkennen we hem

wel. 't Is Idze Jorringa, de wilde Idze van Eiberslust. Acht volle jaren en eenige maanden is hij weg geweest, en thans, zonder dat iemand der zijnen iets van zijn komst afwist, is hij teruggekeerd naar zijn geboortegrond. Zijn tintelend donkerblauw oog dwaalt ver over het herfstlandschap, en het zonnetje, dat nog even over een zwarte wolkenbank gluurde, verlicht helder den wijden omtrek. Overal blijft die blik rusten op zoo goed bekende plekjes. Hier de grijze kerktoren van het dorp, waar hij straks zijn zuster Sietske en Hannes van Dintel hoopt weer te zien. Dáár, achter die groep olmen de hooge met riet gedekte schuren van Trommershof, en het hart van den wilden Idze begint sneller te kloppen en een weemoedige glimlach speelt om zijn gebarde lippen. Zou Margreet nog op de hoeve zijn? Of woont ze reeds lang als boerin op deze of gene rijke boerderij in den omtrek? Stil dan toch, onrustig kloppertje daarbinnen. En Freek — neen er is geen dorst naar wraak meer in zijn gemoed, daar ginder in de wildernis heeft hij geleerd de knie te buigen en in ootmoed des harten den vrede voor het gemoed af te smeeken van dien Heiland, dien moeder Elze zoo lief had. Slechts het verlangen om hen weer te zien, die hij liefheeft, en de weemoedige blijdschap van den grond weer te betreden, waar zijn eerste jeugd zoo gelukkig is voorbij gegaan, zie, deze dingen zijn het, die thans het hart van den zwerfer sneller doen kloppen.

Nu komt hij aan een kromming van den weg en hier blijft hij even stil staan. Zijn heldere oogen worden vochtig, want boven de lage knotwilgen aan den slootkant rijzen de oude populieren van Eiberslust op voor zijn blik, en het gezicht op die trouwe wachters, eens door den stamvader der Jorringa's geplant, ontroert den sterken jongen man.

Hij vervolgt zijn weg, doch als hij aan het kruispunt komt, blijft hij weer staan, want de herinnering aan den sterfdag zijner dierbare ouders komt met zulk een kracht naar boven, dat het hem is, als verdwijnt het herfstlandschap voor zijn oog en als ligt zijn vader daar weer doodsbleek en met bebloede lippen op het jonge, frissche lentegras. Zóó verdiept is hij in zijn gedachten aan dat treurig verleden, dat het niet eens zijn aandacht trekt, dat een man op een klein, door een mooi paard getrokken karretje hem uit de richting van het dorp nadert.

Maar de man op het karretje heeft reeds, toen hij gindsche bocht omreed, het oog op de lange gestalte van den eenzamen wandelaar gehad en nu hij dichterbij komt, teekent een uitdrukking van twijfel en verwondering zijn scherpe gelaatstrekken.

Thans hoorde ook Idze den stap van het paard en hij keek op. Een straal van het dalend zonnelijk bescheen helder zijn hooge, kloeke gestalte en nu ontmoetten de oogen van den jongen man die van den reeds grijs wordenden man op het karretje.

„Ho vos, ho!” zeide deze tot zijn paard, terwijl hij tegelijkertijd met krachtige hand de teugels inhield en van zijn zitbankje op den weg sprong. Ja, nu wist hij wie voor hem stond.

(Wordt vervolgd.)



### Polen tegen Rusland.

Wie zal de kat de bel aanbinden?

Wie 't Bolsjewisme tegenstaan?

Wel, een uit de Entente-vrinden,

Zoo denkt ge, doch, dat zal niet gaan.

Laat Polen maar zijn vingers branden,

't Haalt de kastanjes mooi uit 't vuur

Voor Brit en Fransman, lam van handen,

Maar groote monden als een schuur.

M. B.

## De Schrift in onze woorden en uitdrukkingen.

Wij zijn tot de laatste Bijbelboeken genaderd.

Er komen daarin uitdrukkingen voor, die we in verband met voorafgaande Schriftuurplaatsen reeds behandeld hebben. Dientengevolge kan de oogst niet groot zijn.

In den eersten brief van den Apostel Johannes, hoofdstuk 2 : 16, lezen we van de begeerlijkheid des vleesches. In Romeinen 8 wordt van een wandelen naar het vleesch gesproken. Daarmede in verband is de uitdrukking: *het gaat hem naar den vleeze*, dat is: hij heeft grooten stoffelijken voorspoed.

Dewijl de beide volgende hoofdstukken vooral over de liefde Gods en het liefhebben van God en den naaste handelen, noemt men een liefderijk man wel een *Johannes*.

In 1 Joh. 3 : 10 en 12 wordt gesproken van kinderen des duivels en van Kaïn, die uit den booze was.

Godelooze menschen, verstokte zondaars, worden ook in onze taal wel *duivelskinderen* of *kinderen des duivels* genoemd. En wat het licht niet zien mag, wat uit een verkeerde gezindheid voortkomt en tegen Gods wil strijdt, dus niet toegelaten of gedooft mag worden, wordt ook gezegd *uit den booze te zijn*.

Judas schrijft, vers 7, dat Sodom en Gomorra de straf des eeuwigen vuurs dragen. In 2 Petrus 3 : 7 lezen we ook van de hemelen en de aarde, die *ten vure bewaard worden*. Een oogenschijnlijk onverbeterlijk zondaar, die alle vermaning en tuchtiging in den wind slaat, wordt wel een *brandhout voor de hel* genoemd.

Komen we nu tot de Openbaring van Johannes, dan vinden we in hoofdstuk 1 : 7 het eiland *Patmos* genoemd. Onze taal noemt zoo een plaats van eenzame afzondering, een onherbergzaam oord, een plaats van ballingschap.

Een plaats van gelukzaligheid, bestemd voor hen, die in den geestelijken strijd overwonnen hebben, heet in Openb. 2 : 7 het paradijs Gods. Het zalig oord van ongestoorde vreugde, noemt ook onze taal het *paradijs*.

Een *Laodiceër* is een lauwe, een die noch koud noch heet is, van wien geen kracht uitgaat en die niet vatbaar is voor geestdrift. Openb. 3 : 16.

Een *boek met zeven zegelen* is nog de naam van een onoplosbaar raadsel, een geheimenis, een verborgen toekomst. Openb. 5 : 1.

Herhaadelijk is ook in dit boek van *natiën en talen, natien en tongen* sprake. Een veelheid of menigte van volkeren noemen we nog aldus.

Zoo *blijde als een engel*, voor bovenmate gelukkig of verheugd, is een uitdrukking, die wel met Openb. 7 : 11—17, doch meer nog met Lukas 15 in verband staat.

Babylon is in de Openbaring de zetel van de Gode vijandige wereldmacht, van den geestelijken afval of geestelijke tegenpartij. In den loop der tijden hebben de vervolgte geloovigen met den naam *Babylon* de brandpunten, de geestelijke hoofdkwartieren, van waar de vervolging uitging, aangeduid. Zeer begrijpelijk was dat, daarom nog niet altoos letterlijk juist. Een wufte wereldstad, brandpunt van goddeloosheid, wereldzin en genotzucht, heet bij ons nog een *modern Babylon*.

*Ik zal een boekje van je opendoen*, dat is: ik zal je slechte gedragingen eens openbaar maken, is ontleend aan Openb. 20 : 12, waar we lezen: de boeken werden geopend; een ander boek werd geopend.

En eindelijk beteekent nog de uitdrukking: *een hemel op aarde hebben*: in hoogst gelukkige levensomstandigheden verkeeren. Ze is ontleend aan de beschrijving van den nieuwen hemel en van de nieuwe aarde, waarop de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdaalde voor de oogen van den Apocalypticus.

Onze samenlezing van wat de Schrift tot verrijking van onze taal heeft bijgedragen, is hiermede voleindigd.

Volledigheidshalve geven we nog een nalezing van zegswijzen, die haar toelichting ook in de Schrift vinden.

Te voet reizen heet ook *met de Apostelpaarden* reizen, dewijl de uitgezonden apostelen te voet hun tocht volbrachten.

Een huis, door onderscheiden gezinnen bewoond, heet een *Arke Noachs*.

*Baälspriesters* noemde men vaak valsche leeraars, predikers van een valschen godsdienst.

De vrees van sommige menschen voor het aanzitten ten getale van *dertien* (het duivelsdozijn) wordt verklaard uit het feit, dat van de dertien, die met den Heere Jezus aanzaten, er één den dood tegemoet ging, terwijl bovendien Judas uit wroeging een einde aan zijn leven maakte.

*Dat doet de deur toe*, zeggen we en bedoelen dan: dat geeft

de beslissing, daarmede is de beslissing onherroepelijk. Hierbij denken we aan „de deur werd gesloten” in de gelijkenis der tien maagden.

*Daarmede zitten we geschoren*, of dat brengt ons in groote ongelegenheid, waaruit we ons niet aanstonds kunnen redden, zeggen we met zinspelning op wat in 2 Samuel 10 : 1—5 verhaald wordt van de smadelijke behandeling, die Hanun Davids gezanten deed ondergaan, zoodat ze zich kwalijk in 't openbaar vertoonen konden.

*Hij is niet van gisteren*, voor: hij weet wel wat, hij laat zich niet licht verschalken, herinnert aan Job 8 : 9: „wij zijn van gisteren en weten niets.”

*Dat is niet kosher of kauscher* voor: dat is niet zuiver, niet wettig, niet rein.

*Iemand de Levieten lezen* beteekent iemand eens ter dege zijn plichten onder het oog brengen, of iemand ernstig berispen.

*Stillen in den lande* heeten rustige burgers, die zich niet laten hooren, geen opschudding of onrust verwekken, van wie de Overheid geen last heeft. Psalm 85 : 20 behelst die benaming

H. J. E.



48.)

NADruk VERBODEN.

**D**ag boer Trommers,” zeide Idze, en stak de hand uit, want zijn scherpe blik herkende onmiddellijk den eigenaar van Trommershof. Nu twijfelde ook Toon Trommers niet meer en wat men van hem niet dikwijls zag, gebeurde thans: een lach verhelderde zijn strenge trekken en met kracht drukte hij de hem toege-stoken hand.

„Wel, heb ik van mijn leven, ben jij dat werkelijk, Idze Jorringa? Reeds van verre heb ik je zien staan en ik twijfelde, want jonge, jonge, je bent zoo veranderd! Maar stap op, Idze, we rijden naar Trommershof, dat genoeg moet je me doen.”

„t Werd Idze warm om het hart, doch de gedachte aan Freek deed hem aarzelend zeggen: „Boer Trommers, uw hartelijkheid jegens mij, den zwerver, die zoo pas weer den voet heeft gezet op vaderlandschen grond, doet me meer goed dan ik nu wel zeggen kan. U zult het me echter niet kwalijk nemen, als ik thans naar mijn zuster Sietske ga; ik brand van verlangen om te weten en te zien hoe het hèn gaat, die ik liefheb en hier moest achterlaten.”

„Nou,” antwoordde Trommers, „dat kan ik begrijpen, maar als ik je nu zeg, dat ik juist bij Hannes van Dintel geweest ben, en dat ik bij zijn vrouw in de woonkamer een kop koffie heb zitten drinken, kun je dan nog niet een paar uurtjes wachten en met mij mee gaan? Ik zal je er door den knecht met dit karretje wel laten brengen, als je er met alle geweld van avond nog naar toe wilt.”

„Nog één enkele vraag, boer Trommers, vertel me nog even hoe het op Abel Pinkes molen gaat. Is mijn zuster Anna daar nog?”

„t Gaat daar best, Idze, en als de jongens niet zoo bang waren voor den molenaar, dan draaiden ze als vlianders om Anneke heen, je zult er van staan kijken, wat een frissche, knappe deern zij geworden is. Maar stap nu op, Idze Jorringa,” vervolgde de boer, „mijn vos wordt ongeduldig, en mijn vrouw en Margreet zullen wel denken, dat ik op de smidse mijn intrek genomen heb, want ik ben reeds kort na etenstijd vertrokken.”

Thans aarzelde de jonkman niet langer, en 't was hem wonderlijk te moede, nu hij naast Toon Trommers op het bankje zat, en in snellen draf naar Trommershof reed.

„Wat zal mijn vrouwvolk vreemd opzien, Idze, als ik jou meebreng,” lachte de boer, die in een ongewoon opgewekte stemming verkeerde.

„Zou de zwerver haar welkom zijn, boer Trommers?”

„Dat kan ik je verzekeren hoor,” was het antwoord.

„Maar Freek, hoe zou die...?”

„Stil, Idze, Freek is gestorven, reeds jaren geleden. Doe me het genoeg en spreek geen woord meer over hem.”

In de ruime huiskamer op Trommershof zat de boerin op haar gewone plekje bij het hoge venster en tuurde gedachteloos, met den arm op de vensterbank geleund, over het breede erf, waar de steeds in kracht toenemende wind met de dorre bladeren zijn ruw spel speelde. Opgevoerd als altijd, verrichtte Margreet haar huiselijke bezigheden en neuriede een liedje uit haar kinderjaren.

’t Was warm en gezellig in het mooie vertrek met de zware, eikenhouten meubelen en de familieportretten aan de wanden. ’t Was er warm, want onder de breede schouw brandde een flink houtvuur in een ijzeren haard, met blank gepolijste randen en koperen knoppen op de hoeken. Alles getuigde hier van den rijkdom van den huisheer en van den goeden smaak der huisvrouw; doch deze laatste verveelde zich blijkbaar en keek lusteloos het venster uit.

„Vader blijft lang weg, moeder, vindt u niet?” sprak thans Margreet, doch de boerin gaf geen antwoord, tenminste niet dadelijk. Ze tuurde thans met meer aandacht dan daar straks het venster uit.

„Daar komt vader aanrijden met een vreemdeling,” zeide de boerin. „Wie of dat mag zijn?”

Het gebeurde zelden, dat de boer zich met iemand bemoeide, met wien hij niet bepaald zaken te bespreken had. Margreet had niet veel tijd om iets te zeggen, want reeds stond de huisheer in de gang en het volgend oogenblik wierp hij de deur der huiskamer open, en met een vroolijk: „Goeden avond samen, kijk nu eens wien ik meebreng,” stapte Trommers, door den jongen man gevolgd, de kamer binnen.

Buiten begon het reeds te schemeren, maar de vlam van het haardvuur wierp haar schijnsel juist op den vreemden gast en verlichtte diens hooge, kloeke gestalte en het schoone donkere gelaat met de gebronsde wangen.

Neen, de boerin kon hem niet zoo dadelijk thuisbrengen, doch zag hem aan met een gewaarwording, als had ze hem in haar jeugd gekend, en een naam brandde op haar lippen, dien ze echter niet uitsprak.

„Ge kent me zeker niet meer, vrouw Trommers?” sprak Idze met zachte, doch zware en diepe stem, maar thans kende de boerin hem wel; die stem en die oogen waren dezelfde, welke in haar jeugd haar hart sneller hadden doen kloppen voor den knappen dragonder, Jauk Jorringa, en ’t was alsof hij weer voor haar stond, doch grooter en schooner.

Nu stak ze de hand uit met een voor haar ongewone hartelijkheid.

„Thans ken ik je pas, Idze Jorringa, doch ’t zou niets vreemd zijn, als men je hier niet meer herkende, met je bruine wangen en snorbaard.”

„En jij, Margreet, ken jij me nog?” Met die woorden wendde Idze zich tot de dochter des huizes en zijn donkere oogen keken recht en open in haar donkerblauwe kijkers.

„Dat zou ik wel denken,” lachte ze vroolijk, doch een gloeiende blos kleurde haar frissche wangen, terwijl de roode lippen zenuwachtig trilden.

Met zachten druk omsloten zijn gespierde vingers een oogenblik haar hand, doch een vreemd gevoel bekleemde haar de borst; hij zag er zoo manlijk en kalm uit met dien dichten baard, mogelijk had hij reeds lang vrouw en kinderen.

„Trek nu maar gauw die zware jas uit en zet je tasch neer, dan zal moeder wel zorgen, dat we een stevige boterham krijgen, waarna we eens gezellig een uurtje kunnen praten. Jij zult wel aardig wat kunnen vertellen zou ik denken.”

„Ja, maar, boer Trommers,” sprak Idze, „ik zal het de

vrouw niet lang lastig maken; ik was feitelijk op weg naar mijn zuster Sietske, dus...”

„Neen, neen, Jorringa, mijn man heeft je medegebracht naar Trommershof en je hebt van Trommershof geen aangename herinnering medegenomen naar den vreemde, want ik weet alles, Idze, daarom ben ik blij verrast, dat je nu eens een poosje onze gast wilt zijn,” sprak de boerin.

Spoedig was de tafel gedekt, en goudgeel eigengebakken brood, boter, ham, kaas en koffie met room waren in overvloed aanwezig. Idze zat naast Trommers en tegenover hem de vrouw en de dochter des huizes.

De jonkman vertelde iets van zijn terugreis, en met echt vrouwelijke gevatheid vroeg Margreet zoo onbevangen mogelijk, of hij de huisreis geheel alleen had gemaakt.

Eenigszins verwonderd vroeg Idze, wie hij dan wel had moeten meebrengen, en lachend, doch met een verraderlijken blos op de wangen, zeide Margreet: „Nu, ’t zou toch kunnen zijn, dat je vrouw of kinderen meebracht.”

Doch Idze schudde het hoofd, en met iets weemoedigs in zijn stem zeide hij: „Als een eenzaam zwerver heb ik acht jaren geleden mijn land verlaten en alles wat ik liefhad, liet ik hier achter; als een eenzaam man ben ik weergekeerd, en die ik in Amerika liefhad, bleven daarginder, en ’t zal van de omstandigheden afhangen of ik hen ooit zal weerzien.”

Maar dan richtte zijn kloeke gestalte zich op, en boer Trommers in de oogen kijkend, zeide hij: „Doch Godlof, ik ben niet teruggekeerd zooals ik heenging; toen was mijn hart vol bitterheid en wrok, terwijl het thans rustig hier binnen is. In de wildernissen van het verre Westen heb ik geleerd de knieën te buigen voor God, en van Hem alleen alles te verwachten in ’t vaste geloof, dat wat Hij doet altijd tot mijn bestwil is.”

Een gevoel van dankbare blijdschap doortintelde het hart van Margreet, en vanaf dezen stond gevoelde ze zich weer door haar woord, eenmaal in haar eerste jeugd gegeven, verbonden aan Idze Jorringa, al was hij misschien ook armer teruggekeerd dan hij heenging.

„Wil je ons straks niet iets van je leven en werken in Amerika vertellen, Jorringa?”

’t Was de boerin, die deze vraag deed, en boer Trommers verwonderde er zich over, dat de stem van zijn vrouw zulk een zachten, overredenden klank kon hebben.

„Zeker, als u belang stelt in mijn leven daarginds, dan wil ik gaarne vertellen,” was het antwoord.

Spoedig had Margreet nu de tafel aferuimd, en nadat de boer nog twee dikke kaarsen op den vierarmigen, vergulden kandelaar had aangestoken, schoof hij zijn stoel naar den haard, en noodigde Idze uit, naast hem te komen zitten. Ook de boerin en Margreet schoven hun stoelen onder de breede schouw, en terwijl buiten de Noordwestenwind steeds feller opstak en ruw tegen de gesloten vensterluiken bulderde, was het binnen zoo recht warm en gezellig. De eikenhouten blokken knetterden in den haard en de roode vlammen wierpen een rossen flikerglans op den luisterenden boer en de beide vrouwen; tooverden grillige schaduwen op de zware zolderbalken van het vertrek en deden de hooge gestalte van den verteller nog grooter en het gebronsde gelaat nog donkerder schijnen dan het was.

Eenvoudig en toch zoo welsprekend, vertelde Idze van zijn leven in Amerika.

Hoe wanhopig en verbitterd hij geweest was, toen men het weinigje geld en kleeren, dat hij had, van hem had gestolen. Hoe de eerste jaren waren voorbijgegaan met hard werken en hoogst, zuinig leven, om toch maar gauw wat geld bij elkander te krijgen, ten einde als kolonist naar ’t verre Westen te kunnen trekken.

Als sjouwerman had hij in New York aan de haven en op de schepen gewerkt; daarna was hij als grondwerker bij een bouwonderneming terecht gekomen en na in verschillende streken van Amerika gewerkt te hebben, kwam hij ten slotte in Boston.

(Slot volgt.)



48.)

**EIBERSLUST**

DOOR W. SCHIPPERS

(SLOT.)

NADruk VERBODEN.

„waar was doorgaans de arbeid,” vertelde Idze, „doch dat was niet erg, want ik ben sterk, maar 't was bij mij van binnen niet goed; ik peinsde en tobde over mijn lot, ik vermoede en verbitterde mijn ziel door altijd maar te wroeten in dingen, waaraan immers toch niets meer te veranderen viel! Heimwee, dat machtig verlangen naar huis, ontroofde dikwijls na een dag van zwaren arbeid den slaap aan mijn oogen, als het reeds lang nacht was, doch het ergste van alles was, dat er geen ander gebed over mijn lippen kwam, dan het gedachteloos bidden en danken voor mijn dagelijksch brood. Ik kon niet meer bidden, en daarom was er geen vrede in mijn gemoed.”

„Arme jongen,” mompelde Toon Trommers, „wat een zwaar leven heb je achter den rug.” En de boerin zoo- wel als Margreet voelden hun oogen vochtig worden, terwijl de eerstgenoemde een onrustig gevoel in het hart kreeg. Had ze ook geen schuld aan het lijden en den strijd van Jauk Jorringa's zoon! Doch Idze ging ernstig voort: „Ziet ge, boer Trommers, hoewel ik mijn hart verhardde, en haat en wrok mijn leven vergalden, had de Heere God gedachten des vredes over mij, arm, verloren menschenkind, en hij zond een man op mijn pad, die voor mij, den vreemdeling een vriend werd.”

Met tintelend oog en een hart vol dankbaarheid vertelde Idze van Mac Denverson, van de stomme Mabel en van Denversrest. Van de goedgehartige negers op den farm, van Ruben en Simson; en met schitterende oogen luisterde Margreet; 't was haar alsof ze de bloeiende, geurige wildernis zélf zag, zóó levendig en boeiend vertelde Idze van zijn verblijf in het stille, woeste woud. Hij verzweeg echter ook niet, dat, ondanks het vele, dat daarginds op dien eenzamen farm zijn leven aangenaam maakte, hij toch zijn verlangen naar huis niet kon overwinnen.

Doch nu sprong Idze overeind, en wees naar de met prachtig snijwerk versierde Schwarzwaldler klok.

„Zie toch eens, boer Trommers, 't is haast negen uur, 'k zal Hannes nog uit zijn bed moeten kloppen.”

De boer begon luidkeels te lachen.

„Wat denk je er van, vrouw, en jij, Margreet? Moeten we Idze Jorringa, nu hij voor 't eerst eens op Trommershof is, nog zoo laat door den storm laten gaan?”

„Idze blijft vannacht bij ons!” zeide de boerin vriendelijk doch beslist, en ze legde haar hand op zijn breeden schouder en trachtte hem weer neer te drukken op zijn stoel. En de blonde Margreet? Ach, dezen avond vond ze den schoonsten van haar leven; haar hart had reeds zoolang in trouwe liefde geklopt voor dien sterken, vermetelen jonkman, en nu deed het haar zoo goed, dat haar moeder zoo vriendelijk en hartelijk was voor Idze, dien ze voorheen, toen zijn ouders nog leefden, zoo vijandig gezind was. En Margreet kon moeder niet begrijpen, zoomin als Toon Trommers zijn vrouw.

„Neen, Idze, o neen, je kunt nu niet meer naar Sietske toe, en trouwens, je moet ons nog veel meer vertellen van je leven daar ginds in de bosschen, vindt ge dat ook niet, moeder?” Idze mompelde iets van overlast aandoen, doch de boer lachte daarom.

De wind huilde in den schoorsteen en deed de vlammen van het haardvuur met lange tongen opfladderen, en dichter schoof men onder de schouw de stoelen om Idze heen. De tijd vloog om, en 't warme haardvuur, het heldere kaarslicht en de opgewekte stemming maakten voor Idze

Jorringa den eersten avond in 't vaderland tot een waren feestavond. Openhartig vertelde hij van al zijn lief en leed in 't vreemde land. Met van aandoening trillende stem schetste hij ten slotte het afscheid van Mac Denverson en Mabel. Van den goeden ouden farmer, die voor hem, den armen, met zijn verbittering en heimwee kampenden vreemdeling, als een vader geweest was, die steeds hem den weg naar Boven wees en die met zijn stomme maar zoo innig vrome dochter, het middel werd in Gods hand, waardoor er vrede kwam in zijn ziel.

Een oogenblik bleef het stil in de woonkamer van Trommershof en men hoorde slechts den stormwind buiten en het knetteren van het haardvuur binnen.

Toen legde Toon Trommers zijn magere hand op den forschen schouder van Idze en zeide: „Je hebt veel door-gemaakt, mijn jongen, maar 't is voorbij, en je staat gereed in 't oude vaderland een nieuw leven te beginnen. Zeg me nu eens rondborstig, wat is je plan, want een plan zul je wel gemaakt hebben!”

Een oogenblik dacht Idze na, toen sprak hij: „Zie, boer Trommers, mijn plan was, hier of in den omtrek een boerderijtje te huren of desnoods met een hypotheek er op, te koop. Dan mijn jongste zuster, die bij oom Abel Pinke op den molen is, bij mij te nemen om mijn huishoudentje te drijven en dan mij met hard werken en zuinig leven een bestaan te verwerven. Lukt me dat echter niet, en kan ik hier niets vinden, wel — dan doe ik wat ik Mac Denverson en Mabel beloofd heb, terugkeeren naar den farm in het woud.”

„Je eerste plan is goed, jongen,” zeide de boer, en wreef zich in de handen, „zéér goed zelfs, maar herinner je je nog wat ik je voorstelde, ten huize van den notaris, vóór je vertrek naar Amerika?”

Verwonderd zag Idze eerst boer Trommers en daarna diens vrouw aan.

„Ja, zeker boer Trommers, daarvan heb ik nog geen woord vergeten. In menigen slapeloozen nacht dacht ik er aan, en had dan berouw genoeg, dat ik destijds geen geloofskracht genoeg bezat, ondanks alles wat moeder mij leerde, om de gedachte aan wraak en vergelding te verbannen uit mijn ziel, ten einde het edelmoedig aanbod dankbaar te kunnen aanvaarden.”

„Nu Idze,” vervolgde de boer opgeruimd, „dan ligt het nu aan je zelf, het aanbod, dat je toen afwees, thans te aanvaarden en weer boer te worden op Eiberslust, waar je alles net zult vinden, zooals je het ruim acht jaar geleden hebt achtergelaten. Zelfs geen meubelstuk mankeert er aan, en behalve een paar arbeiders meer, zul je er je vroegeren knecht Dirk, en het volk, dat eens bij je vader werkte, nóg aantreffen. Gijs Blink, met zijn oude vrouw en kleindochter wonen op de hoeve, maar ik zelf regel er het werk. Zeg, Idze Jorringa,” ging de boer glimlachend voort, „hoe denk je nu over mijn voorstel?”

Maar Idze kon op dit oogenblik niet veel zeggen, daartoe was zijn gemoed te vol, doch met zijn gespieerde rechterhand de hand van boer Trommers grijpend, drukte hij die met kracht, terwijl hij alle krachten inspande om zijn aandoening meester te blijven.

O, het hart van den onverschrokken woudlooper was overvloeiende van dankbaarheid jegens zijn God in de eerste plaats, en dan aan boer Trommers, dien hij toch dikwerf zoo verkeerd had beoordeeld.

Eindelijk kon Idze weer spreken en toen hij eerst den boer en daarna de huisvrouw van ganscher harte zijn dankbaarheid had betuigd, en uiting had gegeven aan zijn vreugde met iets van den hartstocht in stem en gebaar, die voorheen den wilden Idze kenmerkten, zeide de boer:

„Nu is het in orde, jongen!” En ernstig voegde hij er bij:

„Je hebt Denversrest en den ouden Mac Denverson verloren, maar je hebt Eiberslust en Toon Trommers gewonnen, want Eiberslust en Trommershof behooren van van nu af bij elkander.”

## HOOFDSTUK XVIII.

## Jong leven op Eiberslust.

't Is anderhalf jaar later en weer is het lente. Als een droom, als een schoone droom zijn de dagen voor de bewoners der beide hoeven voorbijgegaan.

Idze heeft zijn zuster Anna als huishoudster bij zich op Eiberslust genomen, en hoewel het de knappe, vroolijke deern aan het hart ging, Abel Pinke en de oude Hanna te moeten verlaten, wilde ze toch gaarne den somberen molen verwisselen met het vriendelijke Eiberslust en het gezellig samenleven met den geliefden broeder.

Wat werkte Idze met liefde en lust; Toon Trommers verklaarde telkens zijn vrouw en Margreet, dat het zuiver liefhebberij was met dien jongen te werken, en dat het volk op de hoeve hem aanhing als een klit.

„Nooit geeft hij iemand een kwaad woord, en ze werken allen veel harder voor hem dan ooit voor mij, al zat ik ze nog zoo achter de veeren,” verklaarde de boer.

Als Trommers zoo sprak, glinsterden de vroolijke kijkers van Margreet en de boerin zei met een eigenaardigen glimlach: „Jij speelde altijd veel te gauw op, Toon, en daar heb je steeds meer mee bedorven dan goedgemaakt, doch,” voegde ze er dan bij, „je bent veel in je voordeel veranderd, Toon, dat moet ik zeggen, ons leven is nu gelukkiger dan het ooit geweest is.”

De boer wreef zich vergenoegd in de handen en sprak: „Ja, ja moeder, 't was een goede avond, toen ik dien Amerikaan medebracht, vind je niet?”

„k Zou hem niet meer willen missen, Toon,” zeide de boerin en ze meende van harte wat ze zeide.

Lang had Idze gearzeld eer hij den moed vond, den boer en zijn vrouw om de hand van Margreet te vragen, en eerst toen de boer hem als het ware de woorden in den mond gaf, deed hij met een kleur als bloed op de wangen, de vraag, die voor hem een levensvraag was. — En nu is het morgen hun bruiloftsdag.

't Is een vroege lente, want de Aprilmaand is pas voor de helft gepasseerd en toch groeit en bloeit alles, alsof de gulden Meimaand reeds in 't land was.

't Loopt tegen den avond. Den ganschen dag is er door Idzes volk op Eiberslust niet gewerkt, behalve natuurlijk de verzorging van het vee, want reeds voor dag en dauw waren de knechts bezig om alles te versieren met groen en bloemen. Zoo wilden het boer Trommers en zijn vrouw, want op Eiberslust zou de bruiloft gevierd worden.

Toon Trommers was overal zelf bij geweest en alles moest op zijn aanwijzing gebeuren, doch hij verkeerde steeds in den besten luim, en de knechts en meiden van Eiberslust verklaarden eenparig, dat baas Toon, zooals men hem placht te nemen, veranderd was als een blad aan een boom.

't Ging bij hem thuis in den huiselijken kring ook uitstekend, naar het zeggen van 't volk van Trommershof, en men wist te vertellen, dat zulks allemaal een gevolg was van de komst van den wilden Idze op de hoeve van den rijken boer, waardoor de oude veete tusschen de beide families werd bijgelegd, omdat het de boerin van Trommershof ten slotte duidelijk gebleken was, dat de schuld niet bij Idze maar bij Freek gelegen had.

Thans was alles in orde voor het bruiloftsfeest van den jongen boer Jorringa en de blonde Margreet; en de vriendelijke oude boerderij leek wel één bloemenhof.

Zingend en springend had het jonge volk de hoeve verlaten, want baas Toon heeft het aan niets laten ontbreken. Nu was het rustig en stil op Eiberslust.

Boer Trommers en zijn vrouw zaten op dezelfde bank, waar voorheen Jauk Jorringa en moeder Elze zoo menigen schoonen lente- of zomeravondstond hadden doorgebracht.

Margreet en Idze, die bij hen hadden zitten keuvelen, liepen thans arm in arm te kuieren over de hoeve en zoowel Trommers als zijn vrouw zagen hen met welgevallen na.

„Wat is het menschenleven toch een wonderlijk iets,” sprak Idze tot Margreet, terwijl ze den hoek omsloegen voorbij de schuur.

„In welk een gemoedsstemming ben ik naar Amerika gegaan: Vol gedachten aan wraak en vergelding, slechts in toom gehouden door de belofte aan moeders sterfbed gegeven, slechts onvrede in 't gemoed en niets geen licht meer ziende op den levensweg voor mij uit.

Het meisje, dat ik liefhad, haar woord teruggegeven, omdat ze voor mij toch onbereikbaar was.

En daar ginds, vooral in den eersten tijd, o, God alleen weet, welk een ellendigen tijd ik toen doormaakte.

Het weinige, dat ik had, mij ontstolen, de haat tegen hem, die jou broeder was, steeds dieper invretend in mijn ziel, altijd gekweld door dat hopeloos verlangen naar huis.

Doch toen Mac Denverson op mijn weg verscheen, is alles anders geworden; de Heere God wilde niet, dat de kwade geest in mijn hart overwon, neen, moeders woord is het mijne geworden, Margreet.

En nu?” De hooge stoere gestalte van den jongen man boog zich naar het blonde hoofd van het meisje en zijn schitterende oogen zochten de hare.

„En nu? De Lente lacht en bloeit en geurt om ons heen, en jij mijn trouwe, lieve, blonde Margreet, die de eigenlijke oorzaak was van mijn heimwee, je bent mijn bruid.

De stoutste droom uit mijn jongelingsjaren, in overmoed eens gedroomd, is werkelijkheid geworden.

Zie Margreet, in dit alles spur ik den vinger Gods, die mij het pad aanwees, dat ik bewandelen moet.

Dat pad, voor mij vaak zoo hopenloos donker, voerde ten slotte toch tot het licht, want ik leerde immers weer bidden!

Gods trouwe Vaderzorg was het, die weer zonneschijn bracht op mijn levensweg, weer vrede schonk aan mijn gemoed, en die den zwerver den weg wees naar zijn vaderland.”

Onder de populieren van Eiberslust bleven ze stilstaan, het Zuidenwindje deed de teere blaadjes ritselen en het was alsof ze fluisterden van hun vervlogen kindsheid, toen de wilde Idze hier speelde en stoeide met het vroolijke blondlokkige dochterke van Trommershof.

„Zeg Idze,” vroeg Margreet, en ze zag den grooten forschen man in de oogen, „zeg Idze, zou je werkelijk weer teruggekeerd zijn naar die verre, vreemde boerderij daar ginder in Amerika, als je mij getrouwd had gezien?”

„Lang heb ik gearzeld, Margreet,” sprak hij, „eer ik kon besluiten terug te keeren naar Holland, doch toen ik ging, stond mijn plan onwrikbaar vast, slechts één winter door te brengen in Holland, als die geheimzinnige stem, die mij zoo onweerstaanbaar huiswaarts dreef, mij bleek bedrogen te hebben.”

Plotseling ruischte een wiekslag boven hen, en terwijl de zon haar laatsten gouden lichtschijn door de takken der populieren wierp, en de oude schuur en het rieten dak met roodgulden glans bestraalde, streek een eiberpaar op 't oude nest.

„Zie! zie toch, Idze!” juichte Margreet, „daar zijn na zooveel jaren de ooevaars weer teruggekeerd op Eiberslust! Dát voorspelt ons heil.”

„Dat geve God,” sprak de zware basstem van Abel Pinke, die met Toon Trommers en zijn vrouw achter de schuur om kwam en zich bij de jongelieden voegde.

E I N D E.

## Oplossing Prijsvraag No. 3.

Daar we in het Hoofdblad van dit nummer geen plaats hebben voor de oplossing van den rebus uit No. 47, en we ze toch in dezen Jaargang nog willen opnemen, plaatsen we den uitslag der bekroning met het antwoord op den rebus, op bladzijde 2 van het Bijblad, behoorende bij dit nummer.